NOWGONG GIRLS' COLLEGE MAGAZINE

নগাঁও ছোৱালী কলেজ
আলোচনী

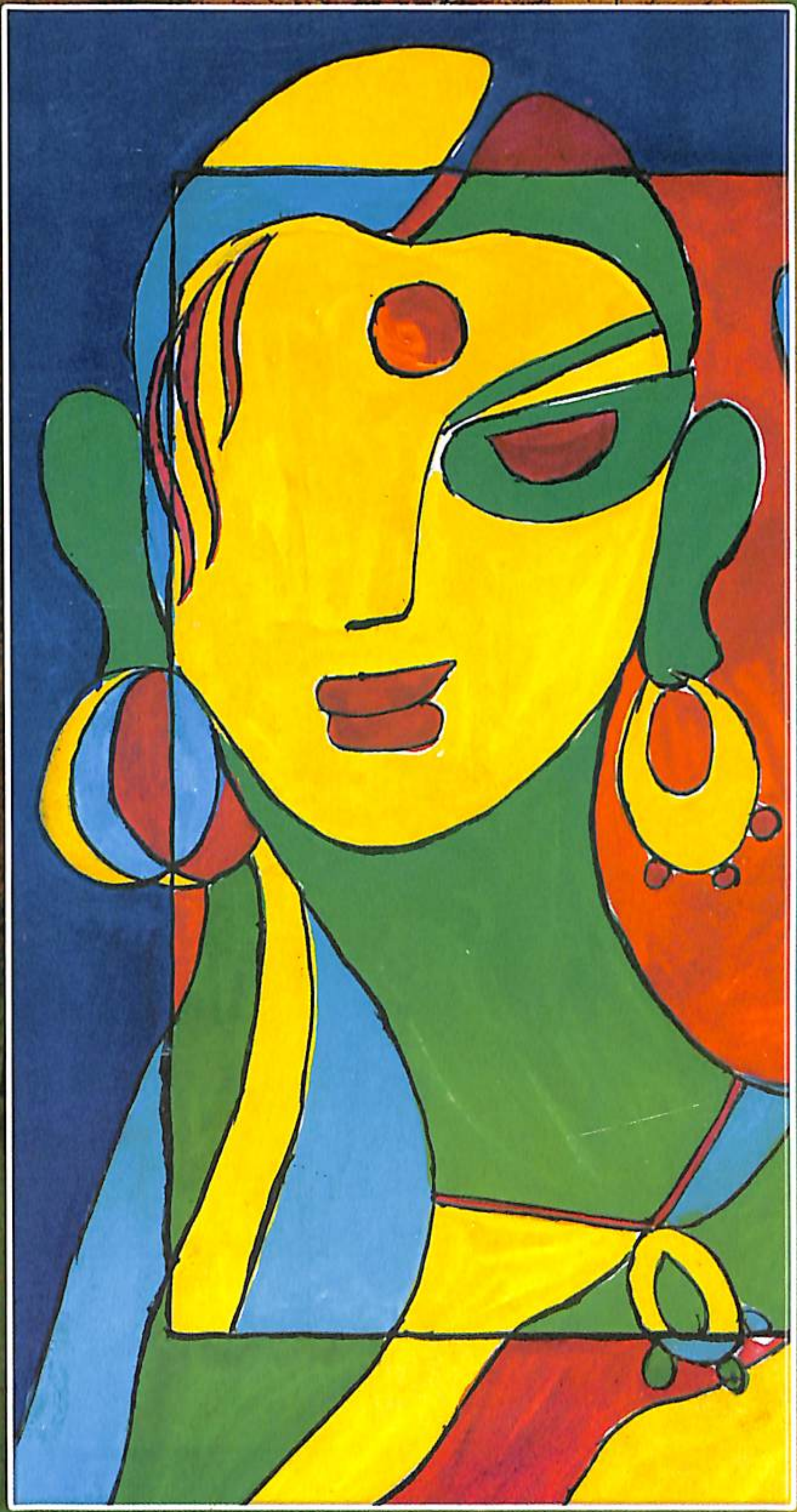

NOWGONG GIRLS' COLLEGE
NOWGONG - ASSAM
ESTD 1962

SESSION 2002-2003

নগাঁও ছোৱালী কলেজ আলোচনী

Nowgong Girls' College Magazine

২০০২–২০০৩ চন

সম্পাদনা সমিতি

উপদেষ্টা ঃ ড° ৰাজেন শইকীয়া, অধ্যাপক

ঃ মঞ্জু লস্কৰ, অধ্যাপিকা

ঃ জয়ন্ত কুমাৰ শৰ্মা, অধ্যাপক

সভাপতি ঃ জয়ধন দাস, অধ্যক্ষ

তত্বাৱধায়ক ঃ স্বপ্না নেওগ, অধ্যাপিকা

ঃ সঞ্চিতা বৰা, অধ্যাপিকা

সম্পাদিকা ঃ সুদেষ্ণা তামুলী

Nowgong Girls' College Magazine
Annual publication, 2002-2003.
Edited by Sudeshna Tamuli,
Published by the Principal, Nowgong Girls' College, Nagaon.

নগাঁও ছোৱালী কলেজ আলোচনী ঃ বাৰ্ষিক প্ৰকাশ, ২০০২-২০০৩ চন
প্ৰকাশক ঃ অধ্যক্ষ, নগাঁও ছোৱালী কলেজ।
প্ৰচ্ছদ পট ঃ দীপাঞ্জলি
অন্তৰ্ভাগৰ আলোক চিত্ৰ ঃ দিলীপ বাচাৰ, ষ্টুডিঅ অংকুৰ

ছপা ঃ পুথিঘৰ প্ৰেছ, নগাঁও। ফোন - ২৫৪০৬৯ / ২৩১৬২৯

উৎসৰ্গ

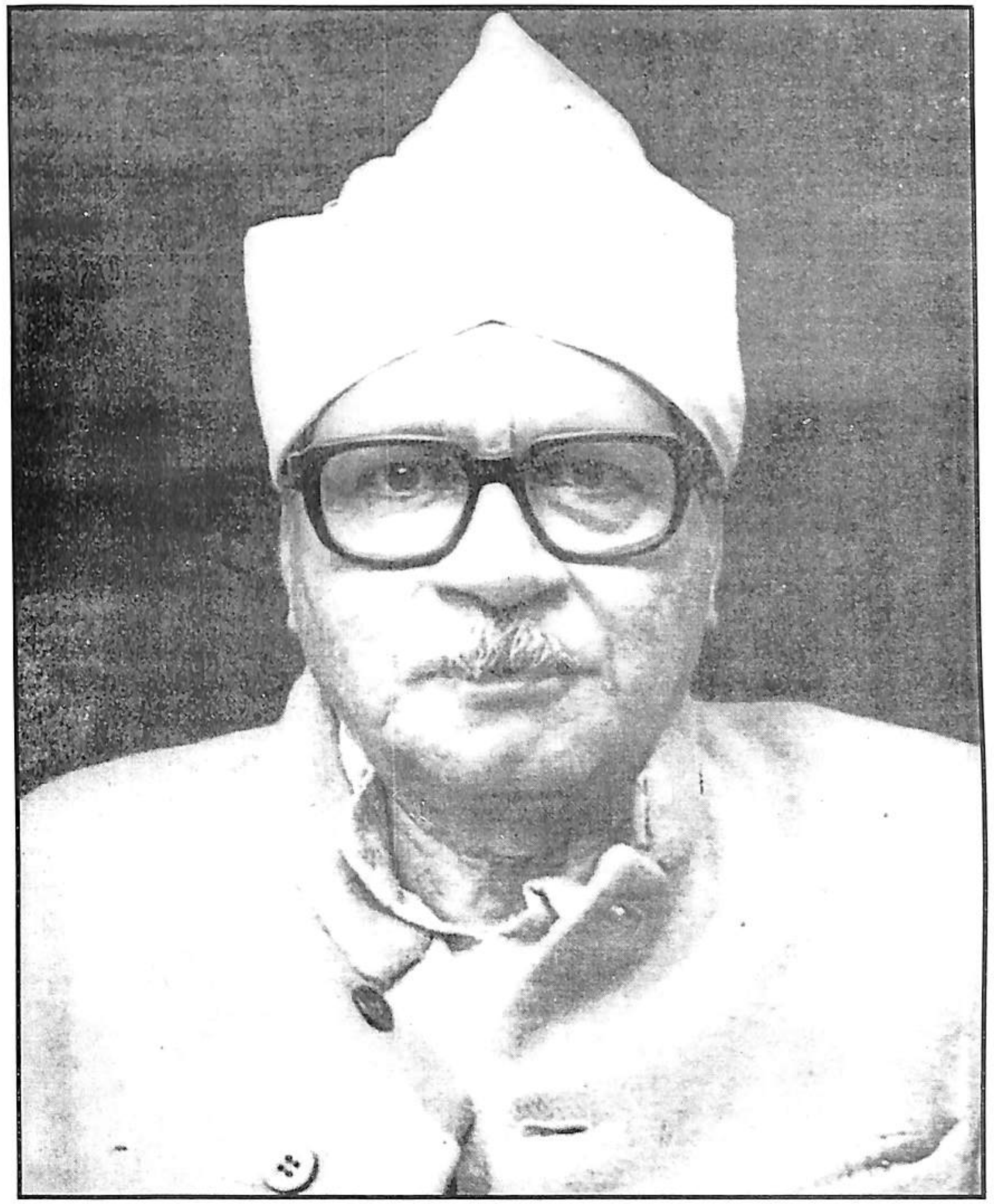

নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ প্ৰধান স্থপতি, প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ, শিক্ষাবিদ, সাহিত্যিক

স্বৰ্গীয় মহেশচন্দ্ৰ দেৱ গোস্বামী

কাৰ্য্যকাল ঃ ১৯৬২-১৯৮০

কবিতা ঃ
- ❑ তুমি নাৰী / মৰমী গায়ন / ৬১
- ❑ অন্তৰ্নিৰ্হিত সময় / পল্লিকা লস্কৰ / ৬১
- ❑ হাত / সুদেষ্ণা তামুলী / ৬২
- ❑ বেদনা / গীতাঞ্জলী বৰা / ৬২
- ❑ মোৰ কণমানি পঁজা / জয়শ্ৰী বৰা / ৬২
- ❑ মৰমৰ এনাজৰী / চয়নিকা ভূঞা / ৬৩
- ❑ পাহৰি নাযাবা তুমি / জুলী বড়া / ৬৩
- ❑ এটা কবিতা, 'বৰ্ণালী'ৰ বাবে / ৰিমঝিম দত্ত / ৬৪
- ❑ অবুজ বেদনা / উৎপলা শইকীয়া / ৬৪
- ❑ চকুলো / তুলিকা শইকীয়া / ৬৫
- ❑ মানৱত্বৰ জোখ-মাখ / মালা মেধি / ৬৫
- ❑ দুটি কবিতা / সীমা বৰা / ৬৬
- ❑ ঐতিহাসিক / ৰুমী চমুৱা / ৬৭
- ❑ আহ্বান / প্ৰাঞ্জুমিকা ভূঞা / ৬৭
- ❑ নাৰী / ৰুম্পী মুক্তিয়াৰ / ৬৮

বাংলা ঃ
- ❑ দেশসেবা / দেবী কর / ৬৯
- ❑ মানুষের গতিবেগ / শিল্পী দাস / ৬৯
- ❑ অন্নদাশঙ্কর রায় ও তারুণ্যভাবনা / জয়ন্তী সাহা / ৭০
- ❑ সমালোচনা / অনিন্দিতা চৌধুরী / ৭২

English :
- ❑ A Peep into the Nameri National Park / Dr. Ajanta Dutta Bordoloi / 73
- ❑ Some Ethical concepts in the thoughts of Sankaradeva / Dr. Gayatri Devi / 76
- ❑ Lifestyle Perception of Youth and ITS Impact on Society and Health-some Observation in Nagaon Township (Assam) / Jayanta Kr. Sarma / 79
- ❑ Swami VIvekananda : Spirituality LeadS to Humanity / Sanchita Bora / 84
- ❑ Entrepreneurship Development / Leena Barah Hazari / 86
- ❑ Libraries as an Education Centre / Kishore Kumar Sarmah / 88
- ❑ Eco-Tourism & NER / Kuten Chandra Das / 91
- ❑ Biography of 'Bordoisila' / Tupitara Parashar / 97
- ❑ A Study of Personality Characteristics of Under-achievrs across any two School Disciplines / Swapna Neog / 101
- ❑ Geo-Environmental StudyoF PObitara Wildlife Sanctuary / Khijumoni Saikia / Musfica Rahman / Minakshi Saikia / 105
- ❑ Exams / Sanghamitra Sengupta / 119

हिन्दी :
- ❑ हिन्दी पर ही आक्षेप क्यों? / विजय प्रसाद सिंह / 120
- ❑ बदनसीब हिन्दी नही, हम / अनिमा शर्मा / 125
- ❑ अभिमान है मुझे अपने देश का / मल्लिका बरदले / 126

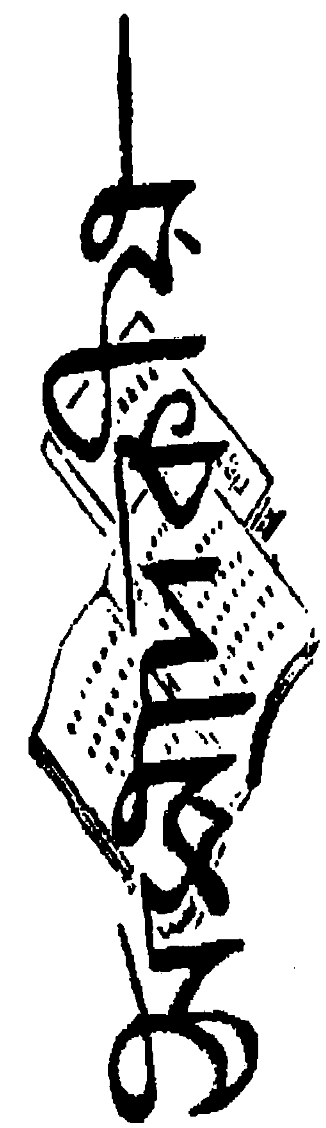

এটা সপোন আছিল – এখন আলোচনী সম্পাদনা কৰাৰ !! সেয়ে নিজৰ ৰুচি অনুসৰিয়েই আলোচনী সম্পাদিকা পদৰ বাবে নিৰ্বাচনত অৱতীৰ্ণ হ'লোঁ। অতি উৎসাহেৰে মোৰ সপোনক বাস্তৱত পূৰ্ণাংগ ৰূপ দিবলৈ দায়িত্ব ল'লোঁ। কিন্তু দায়িত্ব পালনৰ সময়ছোৱাত উপলব্ধি হ'ল, কল্পনা বা ইচ্ছাক বাস্তৱত ৰূপায়িত কৰা কিমান কঠিন।

সম্পূৰ্ণ দুটা বছৰ বিৰতিৰ পিছত মহাবিদ্যালয়ত পুনৰ আলোচনীখন প্ৰকাশ পাব। প্ৰত্যেকেই আগ্ৰহ দেখুৱালে, লগতে দিলে সম্পূৰ্ণ সহযোগিতাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি। আলোচনীখনৰ গৰ্ভধাৰণৰ প্ৰস্তুতি চলিল। 'আলোচনী' প্ৰকাশ হ'ব – আশা বাঢ়ি আহিল। সকলোৰে মুখত মাত্ৰ এটাই প্ৰশ্ন – আলোচনী কেতিয়া পঢ়িবলৈ পাম ? আলোচনীখনৰ প্ৰকাশৰ প্ৰস্তুতি পৰ্বতেই মনটো মাজে মাজে বিচলিত হৈছিল। পাৰিম নে বাৰু আলোচনীখন সজীৱ কৰিব !! পাৰিম নে বাৰু দুবছৰ বিৰতিৰ পিছত আনতকৈ বেলেগ কিবা এটা কৰিব – ইত্যাদি।

সাহিত্য সংস্কৃতি আৰু আমি

সত্যৰ অন্য নাম সাহিত্য। সাহিত্যই সংকীৰ্ণতাক এৰাই চলে। কোনো নিৰ্দিষ্ট সম্প্ৰদায়ৰ গুণানুকীৰ্তন সাহিত্যৰ উদ্দেশ্য নহয়। সেইবাবেই হয়তো অসমীয়া সাহিত্যয়ো প্ৰতি মুহূৰ্ততে সংকীৰ্ণতাৰ পৃষ্ঠপোষকসকলক সঁকিয়াই আহিছে যে অসম বিভিন্ন জনগোষ্ঠী আৰু বাৰেৰহণীয়া সংস্কৃতিৰে গঢ়ি উঠা বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি। আমাৰ অসমৰ চুকে-কোণে বিৰাজ কৰা তথাকথিত অসমীয়া অনা অসমীয়াক লৈ ক্ষন্তেকীয়া আৱেগত আক্ষেপ অথবা এইবোৰক লৈ সৃষ্টি হোৱা হীনমন্যতাক মষিমূৰ কৰিবলৈ নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ মাজমজিয়াত আমি এখন আলোচনী পাইছোঁ য'ত আছে সংকীৰ্ণতাক পৰিহাৰ কৰি বহল দৃষ্টি ভংগীৰে এক পৰিৱৰ্তনকামী সু-সমাজ গঢ়াৰ সুৱৰ্ণ সুযোগ। সেই সুযোগৰে অন্য নাম হ'ব পাৰে সাহিত্য চৰ্চা।

সংস্কৃতি হৈছে সমাজ নিৰ্ভৰ। প্ৰত্যেক সমাজৰে স্বকীয় গৌৰৱ আৰু ইতিহাস থাকে। সিয়েই সংস্কৃতি। স্ব-সংস্কৃতিৰ প্ৰতি দায়বদ্ধতা প্ৰশংসামূলক। নিজৰ সংস্কৃতিৰ মৰ্যাদা অক্ষুণ্ণ ৰাখি এটা ক্ষুদ্ৰ জাতি বা গোষ্ঠীয়েও নিজক প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পৰা।

আহক ! নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ আলোচনীৰ বুকুত আমি পৰস্পৰে পৰস্পৰক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰোঁ আমাৰ সাতাম পুৰুষীয়া সংস্কৃতিক বিশ্ব দৰবাৰত স্থান দিয়াৰ সংকল্প লওঁ আৰু হাতে কামে আগবাঢ়ো।

আমাৰ দেশত নাৰীক পূজা হয় দেৱী ৰূপে। দশভূজা দেৱী দুৰ্গা, মহাকালী মহামায়া, সৰস্বতী, লক্ষ্মী ইত্যাদি কত ৰূপত যে নাৰীশক্তিক পূজা কৰি আহিছোঁ।

অথচ এইখন দেশত নাৰী পদদলিতা, লাঞ্চিতা, বঞ্চিতা, ধৰ্ষিতা, লুণ্ঠিতা, উৎপীড়িতা, অৱহেলিতা আৰু যে কত কি ?

প্ৰতিকূলতাক প্ৰত্যাহ্বান জনাই নাৰীয়ে তাহানিৰে পৰা নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰি আহিছে। নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ ইতিহাসেও তাতে সাক্ষ্য দিয়ে। বৰ্তমান ঘোৰ সংকটৰ সময়ত সমাজৰ লগত ৰজিতা খুৱাই নাৰীয়ে নিজৰ আত্মমৰ্য্যাদাক অক্ষুণ্ণ ৰাখিবলৈ আত্মপ্ৰতিষ্ঠিত হ'ব লাগিব। আনহাতে লাগিব অধ্যয়ন, একাগ্ৰতা, সাধনা আৰু সুচিন্তিত লক্ষ্য। নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ শৈক্ষিক পৰিবেশে তেনে এক আস্থা আমাক দিছে। তাৰ পূৰ্ণ সুযোগ গ্ৰহণ কৰা আমাৰ নৈতিক কৰ্তব্য।

কলঙৰ পাৰত আমাৰ অগ্ৰজসকলে গঢ়ি থৈ যোৱা নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ সুনাম চিৰদিন জ্যোতিষ্মান হৈ ৰওক।

জয়তু নগাঁও ছোৱালী কলেজ।

কৃতজ্ঞতা

নগাঁও ছোৱালী মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী বিভাগৰ সম্পাদিকা হ'বৰে পৰা আলোচনীখনি প্ৰকাশ কৰি উলিওৱাৰ পৰলৈকে মোক বিভিন্নজনে বিভিন্ন দিশত সহায় আগবঢ়াইছে।

মহাবিদ্যালয়ৰ অৱসৰ প্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ শ্ৰদ্ধাৰ অপূৰ্ব শৰ্মা ছাৰ আৰু ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ শ্ৰদ্ধাৰ জয়ধন দাস ছাৰলৈ এই সুযোগতে কৃতজ্ঞতা যাঁচিলোঁ। অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰাক্তন সভাপতি শ্ৰদ্ধাৰ মহিম বৰা ছাৰ, অতিথি কবি প্ৰয়াগ শইকীয়া আৰু অজিত গগৈলৈ মোৰ শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰিলোঁ। মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰৱক্তা স্বপ্না নেওগ, সঞ্চিতা বৰা, মঞ্জু লস্কৰ, অমিয়া পাটৰ বাইদেউ আৰু মোক অন্যান্য দিশত সহায় আগবঢ়োৱা মাধুৰ্য্যমণ্ডিত বৰুৱা, কিশোৰ কুমাৰ শৰ্মা, বিপুল মালাকাৰ, গৌতম চৌধুৰী ছাৰৰ ওচৰত মই চিৰঋণী হৈ ৰ'লোঁ।

মৰমৰ বাইদেউ মফিদা জামান, বান্ধৱী তৃপ্তি ভূঞা, কাকলি সিন্‌হা, লুট্‌ফা হাছান, জুপিতৰা, লাৱণ্য, ইনু আৰু ছাত্ৰী একতা সভাৰ সমূহ সদস্যালৈ শলাগ যাঁচিলোঁ।

"নগাঁও ছোৱালী কলেজ" আলোচনীত যিসকল লেখক লেখিকাই তেওঁলোকৰ ৰচনা ৰাজিৰে সু-সমৃদ্ধ কৰিলে তেওঁলোকলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জনালোঁ।

❑❑❑❑

সুদেষ্ণা তামুলী
সম্পাদিকা

শ্ৰেণীকোঠাত ইংৰাজী বিষয়ৰ পাঠদান
এটা ব্যক্তিগত অনুভৱ

মুনি কাকতি
ইংৰাজী বিভাগ

ইংৰাজী ভাষাৰ অপৰিহাৰ্য্যতা সম্পৰ্কে বোধকৰোঁ খুউব কমেইহে দ্বিমত আছে। আমাৰ শিক্ষা-জীৱন আৰু সমাজ জীৱনতো ইয়াৰ প্ৰভাৱ গভীৰ। মূলতঃ পৰাধীন ভাৰতবৰ্ষত বৃটিছ শাসকসকলে কেৱল নিজৰ সুবিধাৰ বাবে কিছু সংখ্যক 'কেৰানি' সৃষ্টিৰ উদ্দেশ্যৰে ইংৰাজী ভাষা ভাৰতত প্ৰচলন কৰিছিল যদিও ইংৰাজী ভাষাৰ জৰিয়তে লাভ কৰিব পৰা জ্ঞান অৰ্জনৰ গুৰুত্ব আৰু সুবিধা ক্ৰমে সকলোৱে অনুভৱ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। অতি নিষ্ঠাৱান দেশপ্ৰেমীক ৰাজা ৰামমোহন ৰায়ৰ দৰে ব্যক্তিয়েও ইংৰাজী ভাষা-শিক্ষাৰ পোষকতা কৰিছিল। আমাৰ জাতীয় নেতাসকলৰ অনেকেই ইংৰাজী ভাষাত থকা দখলৰ বাবেই ৰাস্কিন, কাৰ্লাইল, আব্ৰাহাম লিংকন আদি মহান লেখকসকলৰ লেখনি পঢ়ি প্ৰচুৰ উপকৃত হৈছিল। অকল ভাৰতবৰ্ষৰে নহয়, বিভিন্ন দেশৰ মুক্তি সংগ্ৰামৰ পৰা আৰম্ভ কৰি বৰ্তমান আধুনিক বিশ্বৰ বিভিন্ন দেশৰ মাজৰ ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক আৰু ব্যৱসায় বাণিজ্যৰ ক্ষেত্ৰত ইংৰাজী ভাষাই আগবঢ়োৱা সুবিধাৰ কথা আমি আটায়ে জানো। কেৱল এয়ে নহয়, ইংৰাজী ভাষাৰ মাধ্যমেৰে পাব পৰা বিশ্বসাহিত্যৰ সোৱাদ আমালৈ আগবঢ়াই সকলোকে উপকৃত কৰাৰ উপৰি আমাৰ দেশীয় ভাষা সাহিত্যকো চহকী কৰি অনেক অনুবাদক লেখকে নিজৰ সেৱাৰে ইতিহাসৰ পাত সোণালী কৰি থৈ গৈছে। সাহিত্য, সংস্কৃতি, ৰাজনীতি, অৰ্থনীতি আদিৰ ক্ষেত্ৰত আন্তৰ্জাতিক উন্নতি, প্ৰগতিৰ সবিশেষ ইংৰাজী ভাষাৰ জৰিয়তে পোৱাটো যিমান সহজ আৰু সুলভ, অন্য ভাষাৰ জৰিয়তে ইমান সহজ আৰু সুলভ নহয়। সেয়েহে পৰাধীন ভাৰতবৰ্ষৰ বহু বিদ্বান মণিষীয়ে ইংৰাজ শাসনৰ বিৰোধিতা কৰা সত্বেও ইংৰাজী ভাষা শিক্ষাৰ তেনে বিৰোধিতা কৰা নাছিল।

দেশব্যাপী হোৱা ইংৰাজী ভাষা প্ৰসাৰৰ সুফল অসমীয়া ভাষাৰ উৎকৰ্ষ আৰু সাধনাৰ ক্ষেত্ৰতো অতি অৱশ্যম্ভাৱীভাৱে পৰিছিল। অসমৰ বিখ্যাত পণ্ডিত ড° বাণীকান্ত কাকতি, সূৰ্য্য কুমাৰ ভূঞা, ডিম্বেশ্বৰ নেওগ, হেম বৰুৱা, ড° মহেশ্বৰ নেওগ, ড° মহেন্দ্ৰ বৰা, নৱকান্ত বৰুৱাকে ধৰি ড° হীৰেন গোঁহাই আৰু ভৱেন বৰুৱা আদি অনেকেই ইংৰাজী ভাষা সাহিত্যৰ অধ্যয়নৰে অধিক পুষ্ট আৰু সমৃদ্ধ হৈ অসমীয়া সাহিত্যৰ ভঁৰাল চহকী কৰাত কৃতকাৰ্য্য হৈছে। সেয়ে ইংৰাজী ভাষা শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কত যদিও আজিলৈকে বিতৰ্কৰ ওৰ পৰা নাই তথাপিও এইটো কথা অধিক সংখ্যক লোকে মানি লৈছে যে – আন্তঃদেশীয় আৰু আন্তঃৰাজ্যিক স্তৰত ইংৰাজী ভাষা শিকা আৰু শিকোৱাৰ প্ৰয়োজন আছে।

এই প্ৰয়োজনীয়তাৰ কথা উপলব্ধি কৰিয়েই ছাত্ৰীসকলৰ উদ্দেশ্যে বিষয়টোৰ অৱতাৰণা কৰা হৈছে। ছাত্ৰীসকলে ওপৰত কৈ অহা কথাখিনি যে নেজানে বা নুবুজে তেনে নহয়। ইংৰাজী ভাষা জনা বা ক'বলৈ শিকা, ইংৰাজী ভাষাত লিখা কবিতা, প্ৰৱন্ধ বা অন্যান্য লিখা বুজি পোৱাৰ সুবিধাজনক দিশৰ কথা তেওঁলোকে নজনা নহয়। কিন্তু কেনেকৈনো এই দক্ষতা আয়ত্ত কৰা যায় সেয়াই তেওঁলোকৰ প্ৰধান সমস্যা। নিজে শ্ৰেণীকোঠাত ইংৰাজী বিষয়টো পঢ়াবলৈ গৈ বহুসময়ত হতাশাত ভুগিবলগীয়া হয়। ইংৰাজী বিষয় পঢ়াওঁ বাবেই যে ইংৰাজী ভাষাত সাংঘাতিক দখল আছে বা এই ভাষাত কথা বতৰা হওঁতে সামান্যতনো খোকোজা নালাগে সেই কথা ইয়াত ক'ব খোজা নাই। কিন্তু কলেজ পৰ্যায়ত ছাত্ৰীক পঢ়াবলৈ যাওঁতে ছাত্ৰীক পাঠ্যপুথিত থকাখিনিৰে শিকাবলৈ গৈ প্ৰায়ে বিমূঢ় হওঁ। ইয়াৰ ফলত ছাত্ৰী আৰু শিক্ষক প্ৰায় সমানে উভয়ে উভয়ৰ প্ৰতি নিৰুৎসাহিত হোৱা দেখা যায়। অন্য কলেজৰ প্ৰসঙ্গত নকৈ নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ প্ৰসঙ্গতে যদি চোৱা হয় তেন্তে দেখা যায় যে খুউব উন্নত মানৰ ছাত্ৰী নথকাটোৱেই ইয়াৰ বোধহয় একমাত্ৰ কাৰণ নহয়। যিখিনি মজলীয়া বা সাধাৰণভাৱে উত্তীৰ্ণ হৈ কলেজলৈ ছাত্ৰী আহে, যিখিনি ছাত্ৰীক আমি শ্ৰেণীকোঠাত পাওঁ, সেইখিনি ছাত্ৰীও ইংৰাজী বিষয়টোত ভয়লগাকৈ দূৰ্বল। ইংৰাজীত

কথোপকথন কৰিব পৰাটো দূৰৰে কথা, অতি সৰু সৰু শব্দ গাঁঠনিৰে কোৰা সাধাৰণ বাক্যও তেওঁলোকৰ বাবে বুজাত কঠিন হয়। তেনে ক্ষেত্ৰত কেৱল উচ্চতৰ মাধ্যমিক পৰ্যায়তে নহয়, স্নাতক শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰীৰ বাবেও বিষয়টো পঢ়াওঁতে নিৰস নিৰস লাগে। মাজে মাজে ছাত্ৰীসকলে অনুৰোধ কৰে বিষয়বস্তু ইংৰাজী ভাষাৰ লগে লগে অসমীয়াতে বুজাই দিবলৈ। ইংৰাজী বিষয় ইংৰাজীতে পঢ়োৱা উচিত বুলি জানিও মাজে মাজে এনে অনুৰোধ গ্ৰাহ্য কৰিবলগাও হৈ পৰে। কাৰণ একপক্ষীয় ভাবে কোনো এটা বিষয়ৰ পাঠদানেই আনন্দদায়ক নহয়। ইয়াৰ অথ এইটো নহয় যে জানি বুজিও ছাত্ৰীসকলৰ ক্ষতি সাধন কৰিবলৈ আগবঢ়া হৈছে। একেবাৰে একো নুবুজাকৈ থকাৰ পৰিৱৰ্তে বিষয়টো সম্পৰ্কত অন্ততঃ কিছু ধাৰণা এটা দিয়াৰ চেষ্টা কৰা হয়। তথাপিও পৰীক্ষাৰ ফলাফলে দেখুৱাই দিয়ে যে ইংৰাজী বিষয়টোৰ ছাত্ৰীৰ কৃতকাৰ্যতাৰ হাৰ অতি বেয়া। ছাত্ৰীসকলৰ এনে ফলাফলে ভাবিবলৈ সদায়ে বাধ্য কৰায় কেনেকৈ পঢ়ালে বা বুজালে, তেওঁলোক উপকৃত হ'ব। শ্ৰেণীকোঠাত বিষয়টো পঢ়াবলৈ গৈ দেখা স্বাভাৱিক ভয় আৰু অমনোযোগী ভাৱটো কেনেকৈ আঁতৰ কৰিব পাৰি তাৰ উপায় বিচাৰি দিশহাৰা হৈ পৰা যায়। মাজে মাজে এনেকৈও ভবা হয় আৰু ভাবি একপ্ৰকাৰ গা-এৰা দিয়া ধৰণৰ কামেই কৰা হয় যে তেওঁলোকে এই ভাষা শিক্ষা আৰম্ভণিৰে পৰাই ভালকৈ কৰি অহা নাই, কলেজ পৰ্যায়ত আৰু এই কাম সম্ভৱ নহয়। কথাটো অৱশ্যে একেবাৰে নোহোৱাও নহয়। ভাষা এটা শিকিবলৈ যিবোৰ প্ৰাথমিক কথা জনাৰ দৰকাৰ, যিবোৰ নেজানিলে ভাষাটো শুদ্ধকৈ শিকিব নোৱাৰি, যেনে – ইংৰাজী ভাষাৰ আখৰ কেইটাত 'vowel' কেইটা, consonant কেইটা, vowel ৰ বৈশিষ্ট্য কি, consonant নো কি, Article কাক বোলে আৰু Article কেইটা, এইবোৰৰ ব্যৱহাৰ কেনেকৈ আৰু কেতিয়া হয় ; sentence মানে কি, sentence এটাৰ কি কি component থাকে, verb কি, বাক্যত verb টোৰ স্থান ক'ত হ'ব লাগে ইত্যাদি ইত্যাদি কথাকেইটা জানি নল'লে বা জানি নাহিলে কলেজ পৰ্যায়ত How science has changed on life, life and learning, can we know the universe ইত্যাদি জাতীয় ৰচনাবোৰ কেনেকৈ বুজোৱা যায়। কবিতাৰ দৰে ভাৱাৰ্থ বিশ্লেষণৰ কথা নকলোৱেই বা ! সেয়েহে শ্ৰেণীকোঠাত ছাত্ৰীসকলৰ হাহাকাৰ মুখাৱয়ব দেখি নিজৰো বৰ অসহায় বোধ হয়। ইয়াৰ অৱসান ঘটোৱাৰ বাবে ছাত্ৰী-শিক্ষক উভয়ৰে বাবে উপায় উদ্ভাৱন কৰা বৰ প্ৰয়োজন। এটা কথা অৱশ্যে ঠিক যে শিক্ষা গ্ৰহণ কৰা আৰু শিক্ষা দিয়া এই দুয়োটা কামতে আন্তৰিক আগ্ৰহ নেথাকিলে আচল লক্ষ্যত উপনীত হোৱা নেযায়। অকল ইংৰাজী বিষয়তে নহয় মাতৃভাষাতো আৰু মাতৃভাষাৰে লিখিবলগীয়া অন্য বিষয় সমূহতো ছাত্ৰীসকলৰ অৱস্থা কোনো গুণে উন্নত নহয়। কিবা এটা বিষয়ৰ প্ৰশ্নোত্তৰ কৰিবলৈ যোৱাৰ আগতে উত্তৰ দিবলগীয়া কথাখিনি জুকিয়াই লৈ প্ৰণালীবদ্ধভাৱে লিখাৰ ক্ষেত্ৰত মাতৃভাষাই সুবিধা দিয়ে। কিন্তু তৎসত্বেও, এই বিষয়বোৰতো তেওঁলোকৰ প্ৰশ্নোত্তৰ ইংৰাজী বিষয়ৰ প্ৰশ্নোত্তৰতকৈ বৰ বিশেষ বেলেগ নহয়। সেয়ে, অন্য এটা ভাষা শিকাৰ আগতে নিজৰ ভাষাটোৰো এটা সম্যক জ্ঞান থকা ভাষাশিক্ষাৰ এটা অত্যন্ত জৰুৰী কথা। নিজৰ ভাষা নেজানি, অন্য এটা ভাষা ভালকৈ জনাৰ চেষ্টা কৰিলেও সেই চেষ্টা বিফল হ'বলৈ বাধ্য।

কেৱল ইংৰাজীয়েই নহয়, যিকোনো এটা দ্বিতীয় ভাষা শিকিবলৈ আৰু শিকাবলৈ যাওঁতে পোৱা অসুবিধা অনেক। এই অসুবিধাবোৰ দূৰ কৰাৰ কোনো চমু পথৰ সন্ধান দিয়াৰ দুঃসাহস এই লেখাৰ জৰিয়তে কৰিব খোজা নাই। তেনে কৰাৰ যোগ্যতাও আমাৰ নাই। তথাপিও শিক্ষকতা কৰোঁতে প্ৰতিখোজত মুখামুখি হোৱা সমস্যাসমূহৰ এটা মুকলি আলোচনা কৰাটোহে এই লেখাৰ উদ্দেশ্য। কম বেছি পৰিমাণে, সকলো দ্বিতীয় ভাষা পঢ়োৱা শিক্ষকে এই সমস্যাবোৰ ভুগিব লগা হয়। পৰিৱেশ আৰু স্থান বিশেষে অৱশ্যে ইয়াৰ গভীৰতা কম বেছি হয়। উদাহৰণ স্বৰূপে, মহানগৰীত থকা কটন কলেজ আৰু জিলা সদৰ অঞ্চলত থকা নগাঁও ছোৱালী কলেজ – এই দুয়োখন কলেজৰ শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সমস্যা একে নহয়। যথেষ্ট উন্নত মানৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰে নাম ভৰ্ত্তি কৰা কটন কলেজৰ শ্ৰেণীকোঠাত শিক্ষকৰ সমস্যা নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ সাধাৰণ গড় হিচাপৰ ছাত্ৰীৰে পূৰ্ণ শ্ৰেণীকোঠাৰ শিক্ষকৰ সমস্যাৰ লগত নিমিলে। শিক্ষক হিচাপে যদিও উভয় কলেজৰ শিক্ষকৰ মাজত বৰ বিশেষ গুণগত পাৰ্থক্য নেথাকে, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ক্ষেত্ৰত হ'লে এই পাৰ্থক্য অনেক বেছি হৈ পৰে। সেয়ে পঢ়োৱাৰ পদ্ধতিত, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ লগত মিলা-মিছা, কথা-বতৰা ইত্যাদিত যথেষ্টখিনি তফাৎ চকুত পৰিব পাৰে। এই সকলো পৰিস্থিতিত আমাৰ নিচিনা কলেজত শিক্ষকতা কৰা শিক্ষকসকলে কি কৰিনো এই বিষয়ৰ শিক্ষা দিয়াৰ উপায় উলিয়াব পাৰি তাৰ আলোচনা কৰাৰ অৱকাশ আহি পৰিছে।

সাধাৰণতে, শ্ৰেণীকোঠাত প্ৰায়ে লক্ষ্য কৰা যায় যে ইংৰাজী বিষয়টোৰ প্ৰতি সৰহ সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰে এটা পূৰ্ব ধাৰণা সোমাই থাকে এইবুলি যে ইংৰাজী বৰ

টান বিষয়, এই বিষয়টোত যেনেতেনে পাছ কৰি যাবলৈ নম্বৰ কেইটামান পালেই ৰক্ষা। সেয়ে কেইটামান সদায় আহি থকা প্ৰশ্ন, ব্যাকৰণৰ সৰু খুটি-নাটি জানি ল'লেও যথেষ্ট। বৰ বেছি গভীৰতালৈ নগ'লেও চলে ইত্যাদি। এনেধৰণৰ পূৰ্ব ধাৰণাই ইংৰাজী বিষয়টো আয়ত্ত কৰাত নঞাৰ্থক ভূমিকা পালন কৰা দেখা যায়। অহেতুক ভয়, ভাব বিনিময়ত লাজ আৰু উদাসীনতাই বিষয়টো জনাত, ভাষাটোক শিকাত অসুবিধা জন্মায়। সেয়ে ছাত্ৰ-শিক্ষক উভয়ে উভয়ক মুকলিমুৰীয়াকৈ সহযোগ নকৰিলে এই সমস্যাসমূহ নকমে। যিকোনো জানিবলগীয়া কথা শিক্ষকক মুকলিমুৰীয়াকৈ সোধা, দ্বিধাহীনভাৱে ভাষাটোৰে কথোপকথনৰ চেষ্টা কৰা, ব্যাকৰণ বিধি সমূহ জানিবলৈ চেষ্টা কৰা, দৈনিক ইংৰাজী বাতৰি পঢ়া, ৰেডিঅ' বাতৰি শুনা, টেলিভিচনত বাতৰি চোৱা, পৰিৱেশ অনুযায়ী সহপাঠী বা সমাজত বিভিন্ন অনুষ্ঠান, প্ৰতিষ্ঠানত লগ পোৱা অন্যান্য জনৰ লগত ইংৰাজীতে বাক্যালাপৰ অভ্যাস কৰা ইত্যাদিবোৰৰ যৎপৰোনাস্তি অভ্যাসৰ দৰকাৰ। শিক্ষক হিচাপে আমিও যিমান পাৰোঁ সিমান বিষয়টোৰ প্ৰতি অনাহক ভীতি দূৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰি, বিষয়টোৰ প্ৰতি আগ্ৰহ বঢ়াবলৈ যত্নৱান হৈ ছাত্ৰীসকলক শিক্ষাদান কৰিলেহে এই ক্ষেত্ৰত কিছু সফল হোৱাৰ আশা কৰিব পাৰোঁ নিশ্চয়।

মহৎলোকৰ বাণী

যি সকলে নিজৰ মূল আৰু লক্ষ্য আগত ৰাখি কৰ্তব্যৰ পথত নীৰৱে আগবাঢ়ে তেওঁলোকেই জগতৰ ভৱিষ্যৎ আশাৰ থল ।

— ড° বাণীকান্ত কাকতি

নিভাঁজ অসমীয়া ভাষাৰে কথা লিখিবা, নিভাঁজ অসমীয়া কাপোৰ পিন্ধিবা। অনাহকত বিদেশীক অনুকৰণ নকৰিবা ।

— লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা

প্ৰাচীন অসমীয়া সাহিত্যৰ সংগ্ৰহ, সংকলন আৰু সম্পাদনাৰ ক্ষেত্ৰত হৰিনাৰায়ণ দত্তবৰুৱাৰ ভূমিকা বা অৱদান

মঞ্জু লস্কৰ
প্ৰৱক্তা, অসমীয়া বিভাগ

প্ৰাচীন অসমীয়া সাহিত্য বুলিলে লিখিত সাহিত্যৰ প্ৰথম যুগ প্ৰাক্‌শঙ্কৰী যুগৰ হেমসৰস্বতী, কবিৰত্ন সৰস্বতী, ৰুদ্ৰ কন্দলী, হৰিবৰবিপ্ৰ আৰু মাধৱ কন্দলী আদি কবি সকলৰ ৰচনাৰ কথাই ধৰা হয়। " কিন্তু তাৰো আগতে অৰ্থাৎ খৃষ্টীয় চতুৰ্দশ শতিকাৰ আগৰ অসমীয়া লিখিত সাহিত্যৰ নিদৰ্শন বৰ কম। দেশৰ সেমেকা জলবায়ু, বানপানী, কীট-পতঙ্গ, নিগনি-এন্দুৰৰ দৌৰাত্ম্য, ৰাজনৈতিক বিপৰ্যয়, পুথি সংৰক্ষণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় জ্ঞানৰ অভাৱ আদি অনেক কাৰণৰ বাবেই বহুতো প্ৰাচীন পুথি কালৰ বুকুত নিঃশেষ হৈ গ'ল। সৌভাগ্যৰ কথা বৈষ্ণৱ আন্দোলন আৰু জাগৰণৰ বাবে জনসাধাৰণৰ মাজত জ্ঞানস্পৃহা বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিলে। ইয়াৰ ফলস্বৰূপে ধৰ্মমূলক পুথিবোৰ নকল কৰি ৰখাৰ এটা অভ্যাস গঢ় লৈ উঠিল। যাৰ বাবে বৈষ্ণৱ যুগৰ পৰবৰ্ত্তী কালছোৱাত ৰচিত হোৱা পুথি বেছিভাগেই হয়তো উদ্ধাৰ হৈছে। প্ৰাক্‌শঙ্কৰী যুগৰ আগতে ৰচিত হোৱা পুথিৰ নিদৰ্শন নোপোৱাৰ বাবে অসমীয়া লিখিত সাহিত্যৰ ক্ৰমবিকাশৰ ধাৰাটো নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা অতি কঠিন। কিন্তু মাধৱকন্দলীৰ ৰচনাত অসমীয়া ভাষাৰ সাহিত্যিক ঠাঁচৰ যি পৰিপূৰ্ণ অৱস্থা দেখা পাওঁ তাৰপৰা অনুমান কৰিব পাৰোঁ যে তেওঁৰ হাতত পূৰ্বৰপৰা চলি অহা সাহিত্যিক পৰম্পৰাৰ ক্ৰমবিকাশ ঘটি পূৰ্ণ পৰিণতি লাভ কৰিছিল। সম্ভৱতঃ মাধৱকন্দলীৰ আগতে ভালে কেইজন কবি-সাহিত্যিকৰ উদ্ভৱ হৈছিল, যি সকলৰ ৰচনা কালৰ কবলত লয় পালে।''[1]

কিন্তু তাৰো আগতে "খৃষ্টীয় দশম-একাদশ শতিকাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি চতুৰ্দশ শতিকালৈকে এই তিনি-চাৰি শ বছৰৰ সাহিত্যিক নিদৰ্শন বুলিবলৈ আমাৰ হাতত আছে মাত্ৰ সহজীয়া বৌদ্ধ সিদ্বাচাৰ্য্য সকলৰ "চৰ্য্যা-চৰ্য্য-বিনিশ্চয়" নামৰ গ্ৰন্থ।''[2] চৰ্য্যাগীতিসমূহক অসমীয়া সাহিত্যৰ লিখিত নিদৰ্শন বুলি ধৰিব পৰা যায় এই কাৰণেই যে, যিহেতু চৰ্য্যা ৰচয়িতা কেইবাগৰাকীও গীতিকাৰ প্ৰাচীন অসমৰ লোক আছিল বুলি ঠাৱৰ কৰা হৈছে।

এতিয়ালৈকে পোৱা আৰু উদ্ধাৰ হোৱা পুথি সমূহৰ ভিতৰত প্ৰাক্‌শঙ্কৰী যুগৰ এই কবিসকলৰ কথাই গণ্য কৰা হয় আৰু সেইসকলৰ ভিতৰত মাধৱকন্দলীকে শ্ৰেষ্ঠ বুলি ধৰা হয়। সেইসময়ত অথবা তাৰো আগত তন্ত্ৰ-মন্ত্ৰ আৰু বেজালি পুথি-পাঁজি ৰচিত বা সংকলিত হৈছিল। শঙ্কৰদেৱৰ হাতত যি সাহিত্যৰাজি সৃষ্টি হ'ল সেইখিনিয়ে অসমীয়া সাহিত্যক সু-উচ্চ আসনত প্ৰতিষ্ঠিত কৰিলে।

মহাপুৰুষ গৰাকীৰ সহযোগী আৰু অনুগামী ভালেকেইজন যশস্বী কবি সাহিত্যিকে তেওঁলোকৰ অৱদানৰে খ্যাতি ৰাখি থৈ গ'ল। উত্তৰ শঙ্কৰ যুগত এই সাহিত্যৰাজিৰ আধাৰত আৰু নতুন ৰূপৰো (চৰিত আৰু নাট) যিমানবোৰ সাহিত্যৰ সৃষ্টি হ'ল এই বিশাল সাহিত্যৰাজিৰ এক দশমাংশও পোহৰলৈ অহা নাই।

ছপাযন্ত্ৰৰ প্ৰচলন আৰু অসমত তাৰ প্ৰসাৰ ঘটাৰ লগে লগে আমাৰ সাহিত্যৰ পুৰণি সাঁচিপতীয়া আৰু শিলাকটীয়া পুথিবোৰৰ ভিতৰত ধৰ্মগ্ৰন্থৰ প্ৰকাশৰ কাৰণে এচাম লোকে উদ্যম লয়। অসমত সকলোতকৈ বেছি জনপ্ৰিয় ধৰ্মগ্ৰন্থৰ ভিতৰত শঙ্কৰদেৱৰ "কীৰ্ত্তন" আৰু মাধৱদেৱৰ "নামঘোষা"ই আগ ঠাই পাই আহিছে। সৰ্বসাধাৰণ লোকৰ মাজত প্ৰচাৰৰ কাৰণে "কীৰ্ত্তন"খনৰে আৱশ্যকতা বেছি বুলি উপলদ্ধি কৰি প্ৰথমে ইয়াক হৰিবিলাস আগৰৱালাদেৱে ছপা কৰি উলিয়ায়। তাৰ পিছত ভালে কেইগৰাকী লোকে এই পুথিখন প্ৰকাশ কৰে যদিও বেলেগ বেলেগ সময় আৰু ঠাইত সাঁচিপতীয়া পুথিত থকা পাঠৰ অমিল তথা পাৰ্থক্য থকাৰ কাৰণে সেইবিলাক সমীক্ষিতভাৱে সম্পাদিত হোৱা বুলি ধৰিব নোৱাৰি। শুদ্ধ পাঠ নিৰ্ণয়ৰ সমস্যাটো তেতিয়াৰ পৰা এতিয়ালৈকে আছিল আৰু আছে। ইয়াৰ বাহিৰেও অন্যান্য ধৰ্মগ্ৰন্থ প্ৰকাশৰ কাৰণে ভালে কেইগৰাকী লোক আগবাঢ়ি আহিল। সেই সকলৰ ভিতৰত হৰিনাৰায়ণ দত্তবৰুৱাৰ ভূমিকা আছিল অতিশয় প্ৰশংসনীয়। তেওঁৰ জীৱনকালত পৰিচয় দিয়া কামৰ ভিতৰত অসমীয়া সাহিত্যৰ দুষ্প্ৰাপ্য পুথিসমূহৰ সাঁচিপতীয়া পাঠৰ আধাৰত ছপাই উলিওৱা

পুথিসমূহে প্ৰাচীন পুথিৰ সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত এটি মহৎ কাম সাধিলে। জাতীয় দায়বদ্ধতাৰ ভাবত উদ্বুদ্ধ হৈ ব্যৱসায়ৰ দিশলৈ আওকাণ কৰি তেওঁ নিজৰ বাসস্থান নলবাৰীত এটি ছপাযন্ত্ৰস্থাপন কৰি একাদিক্ৰমে এই গ্ৰন্থবোৰ প্ৰকাশ কৰিবলৈ লয়। সেইবোৰৰ বাহিৰেও হৰিনাৰায়ণ দত্তবৰুৱাই সংকলন আৰু সম্পাদনা কৰা "প্ৰাচীন কামৰূপী কায়স্থ সমাজৰ ইতিবৃত্ত" নামৰ সুবৃহৎ গৱেষণামূলক গ্ৰন্থখনিয়ে তেওঁক অমৰ কৰি ৰাখিব। বিভিন্ন ঠাইৰ পৰা এই কামৰ সমল সংগ্ৰহ কৰা অতি কষ্টসাধ্য আছিল। সেইবোৰ জুকিয়াই, সজাই উলিওৱা কামটি তেওঁৰ গৱেষণাধৰ্মী মনৰ সুন্দৰ পৰিচায়ক।

হৰিনাৰায়ণ দত্তবৰুৱাৰ দ্বাৰা সম্পাদিত-সংকলিত, আৰু প্ৰকাশিত প্ৰাচীন গ্ৰন্থ সমূহ এনেধৰণৰ —

১। কথাগুৰু চৰিত ঃ সম্পাদক উপেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ লেখাৰু, প্ৰকাশক – দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী, নলবাৰী, প্ৰথম প্ৰকাশ – ১৯৮২।

২। কীৰ্ত্তন আৰু নামঘোষা ঃ সম্পাদিত, প্ৰকাশক — দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী, নলবাৰী ১৬ শ সংস্কৰণ, ১৯৮৬।

৩। চিত্ৰ ভাগৱত ঃ সম্পাদিত, প্ৰকাশক – দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী, ১৯৪৯।

৪। দেহবিচাৰ গীত ঃ সম্পাদিত, প্ৰকাশক- দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী, ১৯৮৩।

৫। প্ৰাচীন কামৰূপীয় কায়স্থ সমাজৰ ইতিবৃত্ত ঃ সম্পাদিত, প্ৰকাশক – দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী, ১৯৪২।

৬। বৰগীত ঃ সম্পাদিত, প্ৰকাশক – দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী, ৫০১ শঙ্কৰাব্দ।

৭। ভকতীয়া ফকৰা যোজনা ঃ হলিৰাম মহন্তৰ দ্বাৰা সংগৃহীত, দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী।

৮। মহাভাৰত (অষ্টাদশ পৰ্ব সম্পূৰ্ণ) ঃ সম্পাদিত, প্ৰকাশক – দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী, নলবাৰী।

৯। ৰাজসূয় কাব্য ঃ সম্পাদিত, প্ৰকাশক – দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী।

১০। ৰামচৰণ ঠাকুৰৰ গুৰুচৰিত ঃ সম্পাদিত, প্ৰকাশক – দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী।

১১। শ্ৰীমদ্ভাগৱত (বাৰটা স্কন্ধ) ঃ সম্পাদিত, প্ৰকাশক – দত্তবৰুৱাই এণ্ড কোম্পানী, নলবাৰী।

১২। শ্ৰীশঙ্কৰ বাক্যামৃত ঃ সম্পাদিত, প্ৰকাশক – দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী।

১৩। শ্ৰীশ্ৰীশঙ্কৰদেআৰু শ্ৰীশ্ৰীমাধৱদেৱৰ চৰিত্ৰ, দৈত্যাৰি ঠাকুৰ কৃতঃ সম্পাদিত, প্ৰকাশক-দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী।

ইয়াৰ উপৰি অন্যান্য গ্ৰন্থমূহ ঃ

(ক) শ্ৰীৰাম কীৰ্ত্তন (বি,এ,,ৰ পাঠ্য) সম্পাদিত, প্ৰকাশক – দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী।

(খ) কীৰ্ত্তন আৰু নামঘোষা, সম্পাদিত, প্ৰকাশক – দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী।

(গ) সঠীক নামঘোষা (বি, এ,ৰ পাঠ্য) সম্পাদিত, প্ৰকাশক – দত্তবৰুৱা এণ্ড কোম্পানী।

(ঘ) ভীমচৰিত। (ঙ) লক্ষ্মী-চৰিত। (চ) সীতাৰ বনবাস। (ছ) অৰ্জুন-সংবাদ। (জ) স্যমন্ত-হৰণ। (ঝ) আদিযামল। (ঞ) অগ্নি-পুৰাণ। (ট) জীৱতুতি। (ঠ) ভক্তি-প্ৰেমাৱলী। (ড) বৰ-কৰতি। (ঢ) গুপ্ত-মণি। (ণ) কালিকা-পুৰাণ। (ত) ব্যাধ-চৰিত। (থ) ধৰ্ম-সংবাদ ইত্যাদি।

উক্ত গ্ৰন্থসমূহক আলোচনাৰ সুবিধাৰ বাবে এনেদৰেও ভাগ কৰিব পাৰি —

(১) ধৰ্মমূলক ঃ (ক) বৈষ্ণৱ, (খ) শাক্ত-শৈৱ তন্ত্ৰ-মন্ত্ৰ আৰু ঔষধ বিষয়ক।
২। মহাভাৰতীয়, (৩) ৰামায়ণী আৰু (৪) অন্যান্য।

১। **ধৰ্মমূলক ঃ** (ক) বৈষ্ণৱ ঃ কীৰ্ত্তন আৰু নামঘোষা, চিত্ৰভাগৱত, শ্ৰীমদ্ভাগৱত (বাৰটা স্কন্ধ), শ্ৰীশঙ্কৰ বাক্যামৃত, ৰাজসূয় কাব্য, শ্ৰীৰাম কীৰ্ত্তন (বি, এ, পাঠ্য), কীৰ্ত্তন আৰু নামঘোষা, সটীক নামঘোষা (বি, এ, পাঠ্য) স্যমন্ত হৰণ, ভক্তি-প্ৰেমাৱলী, ধৰ্ম্ম-সংবাদ, বিষ্ণু পুৰাণ, ভাগৱত সংবাদ, শ্ৰীশ্ৰীআদি যামল, কথা গুৰুচৰিত, বৰগীত, ভকতীয়া ফকৰা-যোজনা, ৰামচৰণ ঠাকুৰৰ গুৰু চৰিত, শ্ৰীশ্ৰীশঙ্কৰদেৱ আৰু শ্ৰীশ্ৰীমাধৱদেৱৰ চৰিত্ৰ, দৈত্যাৰি ঠাকুৰ কৃত (সম্পাদিত), জীৱতুতি, ব্যাধ-চৰিত্ৰ ইত্যাদি।

(খ) শাক্ত-শৈৱ, তন্ত্ৰ-মন্ত্ৰ, ঔষধ বিষয়ক – কালিকা পুৰাণ, অগ্নি পুৰাণ, বেউলা লখীন্দৰ, পদ্ম পুৰাণ (স্বৰ্গ খণ্ড), শিসসৰ পুৰাণ, বৰকৰতি, গুপ্তমণি ইত্যাদি।

২। **মহাভাৰতীয় ঃ** মহাভাৰত (অষ্টাদশ পৰ্ব সম্পূৰ্ণ) ভীম চৰিত্ৰ, অৰ্জুন সংবাদ ইত্যাদি।

৩। **ৰামায়ণী ঃ** সপ্তকাণ্ড ৰামায়ণ, সীতাৰ বনবাস ইত্যাদি।

৪। **অন্যান্য ঃ** দেহবিচাৰৰ গীত, যমৰ ঘৰত জীৱন্ত মানুহ, প্ৰাচীন কামৰূপীয় কায়স্থ সমাজৰ ইতিবৃত্ত ইত্যাদি।

প্ৰাচীন অসমীয়া সাহিত্যৰ সংগ্ৰহ, সংকলন আৰু সম্পদনাৰ ক্ষেত্ৰত হৰিনাৰায়ণ দত্তবৰুৱাই লোৱা প্ৰশংসনীয় ভূমিকাৰ বিষয়ে ওপৰত উল্লেখ কৰা গ্ৰন্থৰাজিয়ে যে এক উৎকৃষ্ট উদাহৰণ ইয়াক নুই কৰিব নোৱাৰি॥

❊ ❊ ❊

আন্ধাৰত নিজৰ মুখ ঃ এটি আলোচনা

অমিয়া পাটৰ
প্ৰৱক্তা, অসমীয়া বিভাগ

অসমীয়া চুটিগল্পৰ বিকাশলৈ লক্ষ্য কৰিলে দুটা বিশিষ্ট ধাৰা পৰিলক্ষিত হয়। এটা কাহিনী প্ৰধান পৰম্পৰাবাদী ধাৰা আৰু আনটো কাহিনীবিহীন অন্তৰ্মুখী ধাৰা। চুটিগল্পৰ ঐতিহাসিক পটভূমিলৈ লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় যে চুটিগল্পই প্ৰথমে কাহিনী সাহিত্যৰূপেই আত্ম প্ৰকাশ কৰিছিল। সেইবাবেই সাহিত্য সমালোচক সকলে কাহিনীক চুটিগল্পৰ এক অন্যতম বৈশিষ্ট্য হিচাপে বিবেচনা কৰিছিল। কিন্তু মানুহৰ জীৱনধাৰা সলনি হোৱাৰ লগে লগে গল্পৰ ধাৰাও সলনি হ'ল। মানুহে জীৱনক নতুন ৰূপত চাবলৈ ইচ্ছা কৰাৰ সময়ত গল্পকাৰ সকলেও গল্পৰ ধাৰা সলনি কৰিলে। অসমীয়া সাহিত্যত ৰামধেনু যুগলৈকে এই দ্বিতীয় ধাৰাটোৰ প্ৰভাৱ কেইজনমান লেখত ল'ব পৰা গল্পকাৰৰ গল্পতহে পৰিছিল। কিন্তু আশী দশকৰ পাছত ভালে কেইজন গল্পকাৰে কাহিনীবিহীন অন্তৰ্মুখী ধাৰাটোত গল্প লেখি সফলতা অৰ্জন কৰিছে। বৰ্তমান অসমীয়া সাহিত্যত উক্ত ধাৰাত গল্প লেখি জনপ্ৰিয়তা অৰ্জন কৰা গল্পকাৰ সকলৰ ভিততৰত ড° নগেন শইকীয়া অন্যতম। এই নিৱন্ধত ড° শইকীয়াদেৱৰ অন্যান্য গল্পবোৰ বাদ দি সাহিত্য অকাডেমী বঁটাপ্ৰাপ্ত সংকলন ''আন্ধাৰত নিজৰ মুখ''ত সন্নিৱিষ্ট গল্পসমূহৰ আলোচনা দাঙি ধৰা হ'ল।

আগতেই উল্লেখ কৰা হৈছে যে ড° নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ ধাৰা অগতানুগতিক অন্তৰ্মুখী দৃষ্টি সম্ভূত। সেইদৰে তেখেতৰ গল্পবোৰৰ আঙ্গিকতো নিজস্ব বৈশিষ্ট্য পৰিলক্ষিত হৈছে। ''আন্ধাৰত নিজৰ মুখ''ত সন্নিৱিষ্ট গল্পসমূহতো এই বৈশিষ্ট্য সংৰক্ষিত হৈছে। কিন্তু এটা মন কৰিবলগীয়া কথা যে ড° শইকীয়াৰ গল্পবোৰত শব্দৰ চাতুৰ্য্যতাৰ বাবে গল্পৰ চিত্ৰ বা চৰিত্ৰসমূহ বুজি পোৱাত সৰ্বসাধাৰণ পাঠকৰ বাবে আহুকাল হৈ পৰে। সেইবাবে হয়তো বহুতে সমালোচকে ক'ব খোজে যে ড° শইকীয়াই নতুন ফৰ্ম কৰি গল্প লিখে। এই ক্ষেত্ৰত ড° শইকীয়াৰ নিজস্ব ভাষ্য এনেধৰণৰ—''বিষয়ৰ মাজত কণ্ট্ৰাডিকচন এটা নাথাকিলে বা সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰিলে মই লিখিব নোৱাৰো। এনেকুৱা অক্ষম অৱস্থাত হতাশ হওঁ। বহুতেই মই ফৰ্মৰ গুৰুত্ব দিওঁ বুলি ভাবে। নহয়। মই আইতিয়া একোটাক মনোদ্বন্দ্বৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰিব খোজোঁ বাবেই ফৰ্ম নতুন হ'ব খোজে।'' (নগেন শইকীয়া সম্পাদিত আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যৰ অভিলেখ (পৃঃ১৮৭)

''আন্ধাৰত নিজৰ মুখ'' গল্প সংকলনখনত মুঠতে বিশটা গল্প অন্তৰ্ভূক্ত কৰা হৈছে। এই গল্পসমূহক চাৰিটা বিভাগ কৰি উপস্থাপন কৰা হৈছে। সংকলনখনৰ আদিভাগত মজিদ চাৰ ঢুকাল, কে'ৰ চাহাবৰ মেম, মাখনী নহয়তো, মুখাৰ পিছফালে, মৃত্যুৰ উত্তাপত, অসময় – এই গল্প কেইটা সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে।

বৰ্ত্তমান মানুহ যান্ত্ৰিক হৈ পৰিছে। মানুহে মানুহৰ অস্তিত্বক পাহৰি যান্ত্ৰিকতাৰ মাজত চিণ্টেমত সোমাই অসহায়ভাৱে বিচৰণ কৰিছে। সেইবাবে কাকতত কাম কৰা বিপুলে তাৰ প্ৰিয় মজিদ চাৰৰ মৃত্যুৰ খবৰটো কাকো দিব পৰা নাই। আনকি সি কাম কৰা কাগজখনৰ এচুকত দিবলৈও অক্ষমতা প্ৰকাশ কৰি তাৰ মনত ক্ষোভৰ সৃষ্টি হৈছে। ক্ষোভ প্ৰকাশ পাইছে ঘৃণে ধৰা সমাজখনক লৈ। উক্ত বিষয়বস্তুৰে মজিদ চাৰ ঢুকাল গল্পটো ৰচনা কৰা হৈছে।

'কে'ৰ চাহাবৰ মেম'ৰ দৰে গল্পৰ কাহিনীৰ বিষয়বস্তু সেইসময়ৰ ভালে কেইটা গল্পত দেখিবলৈ পোৱা যায়। অৱশ্যে ইয়াত গল্পকাৰে এই কাহিনীটো নিজস্ব ষ্টাইলতে প্ৰকাশ কৰিছে। ''পেটত পানী গামোছা বান্ধি প্ৰেম-প্ৰীতিক জীয়াই ৰাখিব নোৱাৰি।'' তাহানি লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই তেওঁৰ গল্পৰ মাজত এই কথাকে প্ৰকাশ কৰিছিল। এই অপ্ৰিয় সত্যটোক 'মাখনী নহয়তো' গল্পটোত প্ৰকাশ কৰাৰ লগতে মানুহৰ মানৱীয়তা পদবী বা ক্ষমতাৰ ওচৰত মূল্যহীন হৈ পৰাৰ এখন চিত্ৰও দাঙি ধৰিছে। এজনী কলী ছোৱালীয়ে প্ৰসাধনেৰে ক'লাখিনিক ঢাকি থোৱাৰ দৰে মানুহে আচল ৰূপটো ভিতৰত অতি সাৱধানে লুকুৱাই থয়। মুখাৰ পিছফালে গল্পটোত এই বিষয়বস্তুৰে ভূমুকি মৰা দেখা যায়। 'মৃত্যুৰ উত্তাপত' গল্পত এজন দুখীয়া মাষ্টৰৰ শিশু পুত্ৰৰ মৃত্যু আৰু আত্মীয়সকলৰ অৱহেলা নিন্দা আদিৰ চিত্ৰ দাঙি ধৰা হৈছে। সেইদৰে 'অসময়' গল্পত নায়কে এটা সময়ত যিটো কথা চিন্তা কৰিছে তেতিয়া সময় বৈ থকা নাই। সময় অসময় হৈছে।

'আন্ধাৰত নিজৰ মুখ' গল্প সংকলনৰ দ্বিতীয় বিভাগটোৰ গল্পসমূহ হৈছে 'কুঁৱলী আৰু জোন', 'লাজ লাগি গ'ল', 'জোনাকীৰ জুই', 'গলব্ৰেইথ চাহাবৰ ফিটা'। বৰ্তমান বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ যুগত বাস কৰি মানুহ বস্তুবাদী হৈ পৰিছে। বস্তুবাদী সমাজ ব্যৱস্থাত মানুহে মানৱতাক ভৰিৰে মোহাৰি পেলাইছে। মানুহে ওখ ওখ অট্টালিকা সাজিছে; কিন্তু সৰু সৰু মানুহবোৰৰ মাজত লুকাই থকা মনবোৰক চাবলৈ শিকা নাই। সেইবাবেই ড° শইকীয়াই সংকলনখনত কৈছে — ''মৰমৰ এচপৰা ইটা গোটাই মন বন্ধাৰ কথা আমি ভবা নাই, ভাবিছো মাটিৰ চপৰা এটা গোটাই ঘৰ বন্ধাৰ কথা।'' উপৰোক্ত আটাইকেইটা গল্পৰ মাজতে এই কথা প্ৰতিফলিত হৈছে। হাতত জেওৰা খুটি এটা লৈ একান্ত মনেৰে নিজকে কমাণ্ড দি 'লেফট ৰাইট, লেফট কৰা দৰিদ্ৰ ল'ৰাটোৰ মনৰ দুখবোৰ, ৰিক্সাৱালাটোৰ বিৰল সততা আৰু কৰ্তব্যনিষ্ঠা, জীয়েক আৰু পুতেকৰ ঘৰখনক বেয়া নোপোৱা কৰি ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰা দুৰ্ভগীয়া বুঢ়াজনৰ অনুভূতিখিনিক আমি উপলব্ধি কৰিব পৰা নাই। কাৰণ আমি 'গলব্ৰেইথ চাহাব'ৰ আমেৰিকাৰ ষ্টাভেনচন লেভেল নিউজত মজি পুলকিত হৈ আছোঁ। সেইদৰে নিজকে চচিয়েল ৱৰ্কাৰ বুলি জাহিৰ কৰা ভদ্ৰলোকৰ অসহায় অৱস্থাত বিনা পইচাৰে বাছত উঠাৰ বাবে সেই দৰিদ্ৰ ল'ৰাটোক 'অভদ্ৰ' বুলি কৰা মন্তব্য সঁচাকৈ লজ্জাজনক। লগতে 'লাজ লাগি গ'ল' নামৰ গল্পটোত বৰ্তমান সময়ৰ অসহায়তাৰ এটি ছবিও ফুটি উঠা দেখা গৈছে।

'আন্ধাৰত নিজৰ মুখ' গল্প সংকলনৰ তৃতীয় আৰু চতুৰ্থ বিভাগত সংকলিত গল্পসমূহৰ ভিতৰত কাঠ, সংস্কাৰ, অন্তিম অপেক্ষা আৰু চহৰৰ মন গল্পকেইটাত এবচাৰ্ড দৰ্শনৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যই দেখা দিয়া যেন লাগে। কাঠ, সংস্কাৰ আৰু চহৰৰ মন গল্পত যান্ত্ৰিকতা আৰু কৃত্ৰিমতাৰ ছবি এখন ফুটাই তুলিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে। পাঠকৰ বাবে এই গল্প দুটাৰ কথনভংগীয়ে এক বুজা-নুবুজাৰ হেন্দোলনি দি যায়। অন্তিম অপেক্ষাক ড° শইকীয়াই গল্প নুবুলি গল্পাংকিকা শব্দটো ব্যৱহাৰ কৰিছে। গল্পটোত এহাল বৃদ্ধ-বৃদ্ধাৰ কথোপকথনৰ যোগেদি তেওঁলোকৰ অতীতক ধৰি ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰিছে আৰু কথোপকথনৰ শেষত দুয়োজনে সেই দিনটোৰ প্ৰতীক্ষা কৰিছে, যিটো দিনত আহিব তেওঁলোকৰ ভাষাত — ''সোণালী ৰং কোমল চকু, ক'লা চুলি, মিহি কোমল মুখ, প্ৰতিজ্ঞাৱদ্ধ হৃদয়। আমাৰ উদ্যম; আমাৰ প্ৰেৰণা আৰু আমাৰ জীৱন।'' প্ৰকৃততে অন্তিম অপেক্ষা নামৰ গল্পটোত বৃদ্ধ আৰু বৃদ্ধাক প্ৰতীকি অৰ্থত ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে।

'বিভ্ৰান্ত সংলাপ' আৰু 'আন্ধাৰত নিজৰ মুখ' নামৰ গল্প দুটাত মানুহৰ মগ্ন চৈতন্য ভাৱৰাশিক চৰিত্ৰৰ অস্বাভাৱিক আচৰণৰ মাজেদি প্ৰকাশ কৰা হৈছে। ড° শইকীয়াৰ এই গল্পকেইটাত ড° প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱাই চুৰৰিয়েলিজমৰ মতাদৰ্শৰ প্ৰভাৱ পৰিলক্ষিত হোৱাৰ কথা কয়। চহৰখনৰ চাৰিটা টেলিফোন বুথত চাৰিটা ডেকা-গাভৰুৰ কথোপকথনৰ যোগেদি প্ৰেছৰ ষ্ট্ৰাইক, ফৰ্থগ্ৰেড এমপ্লয়ীবোৰৰ সমস্যা, পাগলাদিয়াৰ বানত আক্ৰান্ত হোৱা চল্লিশখন গাঁও ইত্যাদি শব্দবোৰে 'বিভ্ৰান্ত সংলাপ' নামৰ গল্পটোৰ বিষয়বস্তু ৰক্ষা কৰিছে। সেইদৰে 'আন্ধাৰত নিজৰ মুখ' নামৰ গল্পটোত এসময়ত যিটো ল'ৰাই চাৰ্কাছৰ খেল চাই খেল দেখুওৱা ছোৱালীজনী পৰি মৰিবৰ ভয়ত কান্দি দিছিল, মোমায়েকে কুকুৰাটো মাৰোতে জীয়াই দিবলৈ দাবী কৰিছিল, তাৰ শৈশৱৰ সঙ্গীৰ অসুখ হওঁতে ভাল হ'বলৈ ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাইছিল সেইটো ল'ৰা প্ৰদীপে এদিন নিজকে নিষ্ঠুৰ বিষয়াৰূপে থিয় কৰাইছিল। কিন্তু মানুহৰ মন বৰ বিচিত্ৰ। তাৰ বিবেক দংশন হৈছিল। তাৰ শৈশৱক নিজে গুলীয়াই হত্যা কৰা যেন লাগিছিল।

'এটা আকাংক্ষিত শব্দৰ প্ৰতীক্ষাত' গল্পটো Interior Monologue ৰ সহায়ত অৰ্থাৎ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই যি আৰ্হিত গল্প লিখিছে, সেই আৰ্হিত প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে বুলি ড° শইকীয়াই নিজেই কৈছে। গল্পটোত গল্পকাৰে মানুহৰ চিৰন্তন আৱৰ্তৰ এটা বিমূৰ্ত চেতনা প্ৰকাশ কৰিছে, তেওঁ এনে এটা শব্দৰ প্ৰতীক্ষাত আছে যিটো শব্দত তেওঁ পুনৰুজ্জীৱন লাভ কৰিব।

'মোক শুবলৈ দিয়া' নামৰ গল্পটোত মানুহৰ বিবেক আৰু মনৰ এক অন্তৰ্দ্বন্দ্ব দেখুওৱা হৈছে। এফালে বিবেক দংশন আৰু আনহাতে মানুহৰ মনৰ ভিতৰখন লুকুৱাই ৰাখি জোৰ কৰি বাহিৰত প্ৰকাশ কৰা দাম্ভিকতা স্পষ্ট হৈ পৰিছে।

'যৌৱন' নামৰ গল্পত উচ্ছৃংখল কলেজীয়া ল'ৰা-ছোৱালীজাকৰ চিঞৰ-বাখৰ আৰু উৎপাতত বিজয় নামৰ ভদ্ৰলোকজনে অতীষ্ঠ হৈ পৰিছে যদিও পিছত তেওঁ নিজৰ অতীতৰ সেই যৌৱনোচ্ছল দিনবোৰৰ স্মৃতি ৰোমন্থন কৰিছে আৰু সেই ল'ৰা-ছোৱালীজাকৰ মাজেদিয়েই নিজৰ হেৰুৱা যৌৱনৰ দিনবোৰলৈ পুনৰ উভতি গৈছে।

মানুহবোৰ বৰ অবিশ্বাসী হৈ পৰিছে। আজি কালি কোনেও কাকো বিশ্বাসত ল'ব নোৱাৰা হৈছে। সেই বিশ্বাসঘাটকতাৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ

বিপুল মাথোন দৌৰিছে। শেষ ডিচেম্বৰৰ অন্ধকাৰ শীতকো নেওচি মাথোন দৌৰিছে। সি কি ক'ব গৈছে নিজেও নাজানে। কিন্তু সি যাৰপৰা পলাই আহিছে গন্তব্যস্থানত তাকে পাই সি বিমূঢ় হৈ পৰিছে ড° শইকীয়াৰ 'বিমূঢ়-বিমূঢ়' নামৰ গল্পত।

'ষ্টাফ ফটোগ্ৰাফাৰৰ ছবি' নামৰ গল্পটোৱে ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ ইংৰাজী পাঠ্যক্ৰমত থকা "Newsman Injured by Car Accident" নামৰ পাঠটোলৈ মনত পেলাই দিয়ে। এজন সাংবাদিকে চহৰখনত বাতৰি বিচাৰি ঘূৰি ফুৰোঁতে অসাৱধানবশতঃ গাড়ীৱে Accident কৰিছে আৰু সেই বাতৰিটো বেলেগ এজন সাংবাদিকে পিছদিনা পেপাৰত ডাঙৰ ডাঙৰ হৰফেৰে প্ৰকাশ কৰিছে। "Newsman Injured by Car Accident"ত। সেইদৰে ড° নগেন শইকীয়াৰ 'ষ্টাফ ফটোগ্ৰাফাৰৰ ছবি' নামৰ গল্পটোত ভাগৱতী কাকত এখনৰ ষ্টাফ কেমেৰামেন। কিন্তু দুখৰ কথা ভাগৱতীয়ে কোনো দিন সম্পাদকৰ ভাষাত ছেন্সেছনেল ছবি এখন দিব পৰা নাই। শেষত ভাগৱতীয়ে ছেন্সেছনেল ছবি তুলিবলৈ যাওঁতে অসহায় শিশুক পুলিচৰ আক্ৰমণৰ পৰা বচাবলৈ গৈ মৃত্যুবৰণ কৰিছে আৰু সেই মুহূৰ্ত্তৰ ছবিখন অতি সংগোপনে তেওঁৰ লগৰে এজনে সমুখৰ ঘৰৰ চাঁদৰ ওপৰৰ পৰা ধৰি ৰাখিছে। পিছদিনা সেই ছবিখনৰ সৈতে "উন্মত্ত পুলিচৰ আক্ৰমণৰ পৰা ল'ৰা-ছোৱালীক বচাবলৈ গৈ ফটোগ্ৰাফাৰ সাংবাদিক নিহত" হেডলাইনেৰে কাকতত প্ৰকাশ পাইছে।

'এড়গাৰ এলেনপো'ৰ মতে চুটিগল্পত কাব্যিক অভিব্যঞ্জনা নাথাকিলে চুটি গল্পই কলাৰ গুণ আয়ত্ত কৰিব নোৱাৰে। অসমীয়া সাহিত্যত মিতভাষ লিখি জনপ্ৰিয়তা অৰ্জন কৰা নগেন শইকীয়াৰ গল্পবোৰত কাব্যিক পৰিমণ্ডল এটা সৃষ্টি হোৱা দেখা যায়। সেইদৰে গল্পবোৰত হাস্যৰসৰ প্ৰলেপ এটাও নথকা নহয়। এই হাস্য-ব্যংগৰ প্ৰকৃত ৰূপটো ফুটি উঠিছে 'লাজ লাগি গ'ল' গল্পৰ এই বাক্যাংশক – "এওঁ একালত চচিয়েল ৱৰ্ক কৰিয়েই কটালে। কলেজত পঢ়ি থকাৰ সময়ত ওচৰৰ ক'ৰবাত মানুহ মৰিলে দেখিব চচিয়েল ৱৰ্কাৰ গৈ হাজিৰ; ক'ৰবাত ঘৰত জুই লাগিল - দেখিব তেওঁ গৈ উপস্থিত; কাৰোবাৰ টান নৰীয়া, দেখিব হস্পিতেল আৰু ডাক্তৰৰ ঘৰলৈ মাকো মৰা মানুহজন এওঁ। এতিয়া আৰু ক'ত চচিয়েল ৱৰ্কচ। এতিয়া অফিচত ফাইল ৱৰ্কচ আৰু গৃহিণীৰ হুকুমত হ'ম ৱৰ্কচ।" বিভিন্ন সমস্যা, পৰিস্থিতি আৰু চৰিত্ৰৰ ব্যংগাত্মক শব্দ প্ৰয়োগ কৰি লেখকে কেৱল হাস্য-ব্যংগৰহে যে সৃষ্টি কৰিছে এনে নহয়। এই ব্যংগৰ যোগেদি ব্যক্তিক আত্মসমালোচনা কৰি চাবৰ বাবেও অৱকাশ দিছিল।

যি কি নহওক আমাৰ সীমিত জ্ঞানেৰে এগৰাকী অতি সাধাৰণ পাঠক হিচাপে ড° নগেন শইকীয়াৰ "আন্ধাৰত নিজৰ মুখ"ত থকা গল্পসমূহৰ বিষয়ে এটি অতি থুলমূল আলোচনা আগবঢ়োৱা হ'ল। এগৰাকী পাঠক হিচাপে আলোচনাটো আগবঢ়াবলৈ যাওঁতে গল্পসমূহৰ প্ৰকৃত মূল্যাংকন কৰিব পাৰিছোঁ নে নাই নাজানো। এই নিৱন্ধৰ যোগেদি আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰীসকলে ড° নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ ধাৰা সম্পৰ্কে কিছু অৱগত হ'লে আমাৰ শ্ৰম কিছু সাৰ্থক হ'ব।

❊ ❊ ❊

মহৎলোকৰ বাণী

সৰ্ব্বভাৰতীয় ক্ষেত্ৰত সত্ৰীয় নৃত্য, ওজা-পালি, অংকীয়া নাট আৰু বৰগীত সৰ্ব্বশ্ৰেষ্ঠ ৰাষ্ট্ৰীয় সন্মানৰ বাবে স্বীকৃত হৈছে। কিন্তু অসমত সেই সম্পদ কেইপদৰ কোনো বৈজ্ঞানিক উপলব্ধি নাই। আমাৰ জনজাতীয় নৃত্য সমূহে দিল্লীত গৈ মহা সমাদৰ পায়। অসমত নাপায়। এইবোৰ বাহিৰত ক'ব পৰা কথানে বাৰু ?

— ড° মহেশ্বৰ নেওগ

এটা শ্ৰেষ্ঠ আধুনিক কবিতা 'দ্ৰৌপদী'

মাধুৰ্য্য মণ্ডিত বৰুৱা
অংশকালিন প্ৰৱক্তা, অসমীয়া বিভাগ

যুদ্ধ যুগৰ উন্মাদনাৰ প্ৰায় সমান্তৰালভাৱে কুৰি শতিকাৰ চতুৰ্থ দশকত অসমীয়া কবিতাই পূৰ্বৰ সাজ-সজ্জা আৰু সুৰ এৰি নতুন ধাৰাবাহিকতা পৰিগ্ৰহ কৰিলে। পাশ্চাত্য সাহিত্য সংস্কৃতিত আহি পৰা নৱজাগৰণ আৰু পাশ্চাত্য শাসক গোষ্ঠীৰ শাসন পৰিচালনাত প্ৰথমে কাব্য-সাহিত্যৰ দিশত নতুনত্বক আকোঁৱালি লোৱাটোৱেই যিমান সঁচা, নতুন ভাব চিন্তাৰ প্ৰতি মানুহৰ মনৰ চিৰজাগৰুক উৎকণ্ঠা আৰু আকৰ্ষণৰ তাগিদা অসমীয়া কবি সাহিত্যিকসকলৰ ক্ষেত্ৰতো প্ৰযোজ্য হোৱাটোও তিমানেই সঁচা। সন্দেহ নাই যে তেনে তাগিদাৰ ফলশ্ৰুতিতে ৰোমাণ্টিক যুগৰ আকাশ লঙ্ঘী কল্পনাৰ দৃপ্ত উচ্ছ্বাস স্তিমিত হৈ আহিল আৰু তাৰ ঠাই ল'লে বাস্তৱ সচেতনতাই। লগে লগে কবিতাৰ বিষয়বস্তু আৰু আংগিক দুয়োটাৰে আমোল পৰিৱৰ্তন সাধিত হ'ল ; সিয়েই কালক্ৰমত আধুনিক কবিতা নামেৰে পৰিচিত হ'ল। ৰোমাণ্টিক যুগত অসমীয়া কবিতাই পাশ্চাত্যৰ আৰু বিশেষকৈ ইংৰাজী কবিতাৰ সংস্পৰ্শলৈ আহি নতুন নতুন ভাব অনুভূতিৰ লগত পৰিচয় হোৱাদি আধুনিক অসমীয়া কবিতাৰ যুগটোতো পশ্চিমীয়া প্ৰভাৱ বিশিষ্টৰূপত মূৰ্ত্ত হৈ উঠিল।

আধুনিক কবিতাসমূহ বিষয়বস্তু আৰু আংগিক দুয়োটা দিশতে আধুনিকতাৰ সাজ পিন্ধি নতুন হৈ পৰিছে। বিষয়বস্তুৰ দুৰ্বোধ্যতা আধুনিক কবিতাৰ এটা যে সহজাত বৈশিষ্ট্য তাক আপত্তি কৰাৰ অৱকাশ নিশ্চয় নাই। কিন্তু আধুনিক কবিতা পাঠকৰ বাবে কিয় দুৰ্বোধ্য তাক সুস্পষ্টভাৱে নিৰীক্ষণ কৰিলেই কেইটামান কাৰক স্পষ্ট হৈ পৰে —

১) বিষয়বস্তুবোৰ কবিমনৰ বিচিত্ৰ অনুভৱৰ অভিব্যক্তি।

২) বিষয়বস্তুত যৌনচেতনাৰ স্ফূৰণ।

৩) বিষয়বস্তুৰপৰা প্ৰাচীন ঐতিহ্য তথা প্ৰমূল্যৰ অপসাৰণ।

৪) বিষয়বস্তুত ৰোমাণ্টিক প্ৰেমৰ প্ৰতি অৱজ্ঞা।

৫) বিষয়বস্তুত নব্য মানৱতাবাদী তথা মাৰ্ক্সীয় দৰ্শনৰ প্ৰভাৱ।

এই কথা নিশ্চিত যে বিষয়বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত পাঠকৰ দুৰ্বোধ্য হৈ পৰা এই কাৰক কেইটাই কবিতাৰ বিষয়বস্তুৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য কিম্বা লক্ষণ হৈ ধৰা দিবলৈ বাধ্য। বিষয়বস্তুৰ উপস্থাপন কৰোঁতে আধুনিক কবিসকলে ন ন কৌশল অৱলম্বন কৰাৰ ফলত আধুনিক কবিতা বুলি চিহ্নিত হোৱা কবিতাসমূহত আংগিকৰ নতুনত্ব উদ্ঘাটন কৰিব পাৰি। অসমীয়া আধুনিক কবিতাসমূহত পৰিলক্ষিত গাঁঠনিসমূহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি আংগিকৰ নতুনত্বক আমি এনেদৰে ভাগ কৰি দেখুৱাব পাৰোঁ ঃ

১। ছান্দিক কৌশলৰ ৰূপান্তৰ ঘটাই মুক্তক ছন্দৰ আৰু স্পন্দিত গদ্য ছন্দৰ ব্যৱহাৰ।

২। প্ৰতীক আৰু চিত্ৰকল্পৰ সমান প্ৰয়োগ।

৩। নাটকীয় কলা-কৌশলৰ প্ৰাধান্য।

৪। ভাষা তথা শব্দৰ জটিলতা।

৫। দৃষ্টিকটু অসংলগ্নতা।

আধুনিক কবিতা সমূহ বিশ্লেষণ কৰি চাই বিভিন্ন বৈশিষ্ট্য তথা লক্ষণ নিৰূপিত কৰিলেও ক'ব লাগিব যে, অসমীয়া আধুনিক কবিতাসমূহত ইংৰাজী আধুনিক কবিতাসমূহৰ অনুকৰণৰ বাবে আন কোনো বিশেষত্ব নিজাকৈ ফুটি উঠা নাই। বৰঞ্চ পশ্চিমীয়া তথা ইংৰাজী আধুনিক কাব্যকৃতিৰ আধাৰত অসমীয়া আধুনিক কবিতাৰ চৰ্চা এই যুগৰ কবিসকলে অব্যাহত ৰাখিছে। তথাপিও আধুনিক অসমীয়া কবিতাৰ বৈশিষ্ট্য কিম্বা লক্ষণ বুলিলে ইংৰাজী আধুনিক কবিতাৰ বৈশিষ্ট্যৰাজিকে উনুকিয়াব লাগিব।

দ্ৰৌপদী কবিতাটোৰ কবি ড° নিৰ্মল প্ৰভা বৰদলৈ আধুনিক যুগৰ এক বিশিষ্ট কবি। দ্ৰৌপদী কবিতাটোত স্বাভাৱিকতে আধুনিক কবিতাৰ লক্ষণ আৰু বৈশিষ্ট্য প্ৰবাহিত হৈছে। ইয়াৰ যথাৰ্থতা নিৰূপনৰ বাবে দ্ৰৌপদী কবিতাটোত আধুনিকতাৰ লক্ষণ তথা বৈশিষ্ট্য কিদৰে চিহ্নিত হৈছে তাক ফঁহিয়াই আলোচনা কৰিম।

আধুনিক কবিতাৰ বিষয়বস্তুৰ পৰিসৰ বিশাল। প্ৰফুল্ল চন্দ্ৰ বৰাৰ মতে — "আধুনিক কবিতাৰ পটভূমি বিশাল। আধুনিক কবিয়ে পৰিশীলিত বিষয়বস্তুক লৈহে কবিতা লিখে।"

দ্ৰৌপদী কবিতাৰ বিষয়বস্তুক কবিয়ে আনিছে ভাৰতীয় মহাকাব্য মহাভাৰতৰ পৰা। মহাভাৰতৰ প্ৰধান নাৰী চৰিত্ৰ

দ্ৰৌপদীক কবিতাটোত কবিয়ে উপস্থাপন কৰিব বিচাৰিছে "চিৰন্তন নাৰী" সত্ত্বাৰ এক "যুগমীয়া" প্ৰতিনিধি হিচাপে —

মই, মই যে মাথোঁ চিৰন্তন নাৰী
যুগমীয়া ৰহস্যৰে ভৰা বিচিত্ৰ বৰ্ণালীৰ
এক সহজ প্ৰকাশ।

আধুনিক কবিতাই বহন কৰে কবিমনৰ বৈচিত্ৰ্যময় অনুভৱৰ অভিব্যক্তি। দ্ৰৌপদীক এগৰাকী চিৰ ৰহস্যময় নাৰীসত্ত্বাৰ প্ৰতিভূৰূপে অংকন কৰিবলৈ গৈ কবি গৰাকীৰ "বিচিত্ৰ অনুভৱৰ অভিব্যক্তি" নিপতিত হৈছে। কবিয়ে হৃদয়গ্ৰাহ্য ধাৰণাক মানসিক দ্বন্দ্বৰ জৰিয়তে কবিতাটোত ব্যক্ত কৰিছে আৰু তাৰ জৰিয়তে নাৰী হৃদয়ৰ আশা আকাংখ্যাক প্ৰতিফলনৰ চেষ্টা কৰিছে। কবিৰ ভাষাত

মোৰ বাসনাত কোনো নতুনত্ব নাই ;
আদিতমা নাৰীৰ মনৰ ৰং আৰু
সুৰভিয়ে মনৰ মজিয়াত মোৰ
আলপনা আঁকে।

যৌনচেতনাৰ স্ফূৰণ আধুনিক কবিতাৰ এক সহজাত বৈশিষ্ট্য। দ্ৰৌপদী কবিতাত যৌনচেতনাক প্ৰত্যক্ষভাৱে কবিয়ে গ্ৰাহ্যতা প্ৰদান কৰা নাই সঁচা; কিন্তু সৌন্দৰ্য্যৰ সোঁতে যৌনচেতনাৰ তাত্ত্বিক সম্পৰ্কৰ স্বভাৱিকতালৈ চাই দ্ৰৌপদী কবিতাৰ দ্ৰৌপদী চৰিত্ৰও ইয়াৰ পৰা মুক্ত নহয় যেন লাগে। সৌন্দৰ্য্যৰ উপকৰণ যিয়েই নহওক কিয়, দ্ৰৌপদী কবিতাত নাৰী চৰিত্ৰ দ্ৰৌপদীৰ আকৰ্ষণ কিম্বা স্পৃহা পুৰুষ প্ৰতিভাৰ প্ৰতিহে লালায়িত হৈছে। কবিৰ ভাষাত —

বিচাৰো কৰ্ণক কিয়? কিয় এই তৃষ্ণা
জাগে
আকণ্ঠ ভৰি মোৰ থাকোঁতে অমৃত ?
... ...
নাৰী মই সেই সৌন্দৰ্য্যৰে
অক্লান্ত পিয়াসী।

ৰোমাণ্টিক প্ৰেমক আকৰ স্বৰূপে লৈ ৰোমাণ্টিক কবিতাসমূহ ৰচিত হৈছিল। কিন্তু আধুনিক কবিতাসমূহত ৰোমাণ্টিক প্ৰেমৰ প্ৰতি সম্পূৰ্ণ অৱজ্ঞা কৰা দেখা যায়। দ্ৰৌপদী কবিতাতো এই আদৰ্শ ৰক্ষা কৰি চলা হৈছে। দ্ৰৌপদী শাৰীৰিক সৌন্দৰ্য্য কিম্বা হৃদয়ৰ আকুলতাত ব্যগ্ৰ হৈ যুধিষ্ঠিৰ, ভীম, অৰ্জুন, নকুল নাইবা সহদেৱক চেৰাই অন্য প্ৰতিভাধৰ পুৰুষৰ প্ৰতি মুগ্ধ হোৱা নাই; হৈছে পঞ্চস্বামীক অতিক্ৰমি অৰ্জন কৰা ব্যক্তিত্বৰ বাবে; বীৰত্ব আৰু পাণ্ডিত্যৰ বাবে; কিম্বা মেধাৰ বাবে।

নিশ্চিতভাৱে ৰোমাণ্টিক প্ৰেমে দ্ৰৌপদী কবিতাত আশ্ৰয় ল'ব পৰা নাই – যদিওবা নাৰীৰ চিৰন্তন স্পৃহাৰ উপকৰণৰস্বৰূপে কবিতাটোত পুৰুষকে চিহ্নিত কৰা হৈছে। প্ৰাচীন ঐতিহ্য তথা প্ৰমূল্যক দ্ৰৌপদী কবিতাটোত উলাই কৰা হৈছে। আধুনিক কবিতাৰ ইও এক বৈশিষ্ট্য। কবিয়ে নাৰী মনৰ দ্বন্দ্ব প্ৰকাশ কৰিবলৈ গৈ দ্ৰৌপদীৰ মনক ফঁহিয়াই দেখুৱাবলগীয়া হৈছে। 'সহজ আৰু গ্ৰাম্য অৰ্থত পৰ পুৰুষৰ প্ৰতি ৰতি'- এই মানসিকতাক কবিয়ে দৃঢ় কৰি তুলিছে কবিতাটোত।

পাঁচখনি উজ্জ্বল আলেখ্য থাকোঁতেও মনৰ
পটত
আৰু এক ছবি আহি দোলে কিয় মনে
মনে
কোনোটি ক্ষণত .... ?

বিষয়বস্তুত যিদৰে দ্ৰৌপদী কবিতাৰ মাজত আধুনিক কবিতাৰ লক্ষণ আৰু বৈশিষ্ট্য পৰিস্ফুট হৈ উঠা দেখিবলৈ পাওঁ, আংগিকৰ দিশতো সি সবলভাৱেই প্ৰতিফলিত হৈ উঠিছে।

ছান্দিক কৌশলৰ ৰূপান্তৰ ঘটাই আধুনিক কবিতাই মুক্তক ছন্দ আৰু স্পন্দিত ছন্দৰ সাজ পৰিগ্ৰহ কৰিলে। আধুনিক কবিতাৰ ই এক সাধাৰণ বৈশিষ্ট্য নহয়, বৰঞ্চ এক প্ৰধান আৰু অৱশ্যাম্ভাৱী বৈশিষ্ট্য। আধুনিক কবিতাৰ শাৰীত বহিব পৰাকৈ দ্ৰৌপদী কবিতাও মুক্তক ছন্দ আৰু স্পন্দিত গদ্য ছন্দত নিটোল ৰূপত যে নিৰ্মিত হৈছে, ই দ্ৰৌপদীৰ বিভিন্ন উদ্ধৃতিত ইতিপূৰ্বে প্ৰতিপাদিত হৈছে।

প্ৰতীক আৰু চিত্ৰকল্পৰ প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰতো দ্ৰৌপদীয়ে নিসন্দেহে আধুনিক কবিতাৰ বৈশিষ্ট্য তথা লক্ষণ সমূহৰে সমৃদ্ধ বুলি দাবী কৰিব পাৰে। কবিতাৰ বিভিন্ন স্থানত প্ৰতীকধৰ্মী শব্দৰ সমাবেশ ঘটিছে।

সেইটো ক্ষণতে মনৰ কোণত অৱচেতনাই
হাঁহে বিদ্ৰুপৰ হাঁহি ধূৰ্ত এক খেলুৱৈৰ
দৰে।
... ...
শালবৃক্ষ সম যেন দ্বিতীয় পাণ্ডৱ।

কেৱল প্ৰতীকধৰ্মী শব্দ বুলি ক'লেই ভুল কৰা হ'ব ; যথাৰ্থভাৱে প্ৰতীকৰ ব্যৱহাৰ দ্ৰৌপদীত হৈছে। চিত্ৰকল্পৰ প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰতো দ্ৰৌপদীৰ কবি সিদ্ধহস্ত। ড° চন্দ্ৰ কটকীৰ মতে, কম শব্দত সুসংযত গাঁঠনিৰে তৈয়াৰ কৰা তেওঁৰ কল্প চিত্ৰসমূহে পাঠকৰ মনত তীক্ষ্ণ ছাপ বহুৱায়। দ্ৰৌপদী কবিতাটোত কবিয়ে চিত্ৰকল্পৰ সযত্ন উপস্থাপন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে —

হাঁহি উঠে, আৱৰণৰ আঁৰত আমি সকলো
উলঙ্গ।
প্ৰাণৰ পাত্ৰ জানো কেতিয়াবা ভৰে ?
যেতিয়া নিজকে ভাবো সবাতোকৈ
ঐশ্বৰ্য্যমণ্ডিতা বুলি
চেতনাতে দৃঢ় হৈ থিয় হৈ থাকোঁ মই
মোৰ ভৰিৰ তলত থকা দুপতা মাটিতে
আশ্বৰ্য্য তথাপি,
মোৰ ছাঁয়া যায় আগবাঢ়ি দুহাত প্ৰসাৰি।

মুঠতে দ্ৰৌপদী কবিতাটোৱেই চিত্ৰকল্পধৰ্মী এটি মনোৰম কবিতা। কবিতাটোৰ প্ৰতিটো স্তৱকত সজীৱ হৈ উঠে দ্ৰৌপদীৰ মানস পটত অংকিত হোৱা একো একোখন ছবি। নাটকীয় কলা-কৌশলক দ্ৰৌপদী কবিতাটোত গুৰুত্ব সহকাৰে উপস্থাপনৰ চেষ্টা কৰা যেন লাগে। আধুনিক

কবিতাসমূহৰ এই বিশেষত্বটোক কবিতাটোত আত্মবিশ্লেষণৰ দৰে সময়ান্তৰত মনৰ দ্বন্দ্ব অধিক সক্ৰিয় কৰি তোলা প্ৰশ্নসমূহেৰে প্ৰকট কৰি তোলা হৈছে —

মই ব্যতিক্ৰম ?
নহয়, নহয় !
মই, মই যে মাথোঁ চিৰন্তন নাৰী
আকৌ
মোৰ দুখ ক'ত ?
মই মাথোঁ কৰি গ'লো
সত্যৰ সহজ স্বীকাৰ ——

আধুনিক কবিতাসমূহত চিত্ৰকল্পৰ অসংলগ্ন ভাষাকো বন্ধনমুক্ত কৰি সংলগ্নহীনতাৰ দোষত দোষী কৰা পৰিলক্ষিত হয়। দ্ৰৌপদী কবিতাতো আধুনিক কবিতাৰ এই সহজাত লক্ষণটো স্পষ্ট হৈ উঠা দেখা যায়। উদাহৰণস্বৰূপে '............ হাঁহে বিদ্ৰুপৰ হাঁহি ধূৰ্ত এক খেলুৱৈৰ দৰে' কাব্যাংশৰ পাছতে কবিয়ে উপস্থাপন কৰিছে 'চেতনাৰে দৃঢ় হৈ থিয় হৈ থাকোঁ মই মোৰ ভৰিৰ ....' কাব্য অংশ। স্পন্দিত গদ্যৰ এই কাব্য অংশ দুটাৰ এটা আনটোৰ লগত কল্পচিত্ৰৰ ৰূপত কেতিয়াও সংলগ্ন হ'ব নোৱাৰে।

এনেদৰেই ড° নিৰ্মল প্ৰভা বৰদলৈৰ দ্ৰৌপদী কবিতাটোত আধুনিক তথা কবিতাৰ লক্ষণ তথা বৈশিষ্ট্যসমূহ পৰিলক্ষিত হৈ উঠা দেখিবলৈ পাওঁ॥

❊ ❊ ❊

মহৎলোকৰ বাণী

মোৰ বিষয়ে কি কয় সেইটো বিশেষ গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা নহয়। মই পিছে কি কম আৰু কি কৰিম সেয়েহে গুৰুত্বপূৰ্ণ ।

— ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ

সত্য সবাতোকৈ মহান, কিন্তু তাতকৈ মহান হ'ল সত্য কথা কওঁতাজন ।

— গুৰু নানক

জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ নাট্য প্ৰতিভা

ৰীমা বৰুৱা
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ

"সুন্দৰৰ যে ফুলাৰ মন্ত্ৰ
অহোৰাত্ৰি মাতে
সেয়ে আজি ইমান ফুল
প্ৰভাতে প্ৰভাতে।"

সুন্দৰক সকলোৱেই ভাল পায় আৰু সুন্দৰক ভাল পোৱাই হৈছে সংস্কৃতি। সমাজক সুন্দৰভাৱে সজাই সংস্কৃতিৱান কৰি তুলিবলৈ অহোপুৰুষাৰ্থ কৰা মহান পুৰুষ তথা সংস্কৃতিপ্ৰেমী, সুন্দৰৰ পূজাৰী, বিপ্লৱী মণিষাৰ প্ৰতীক হৈছে ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা। সুন্দৰৰ পূজাৰী জ্যোতিপ্ৰসাদৰ মতে, সংস্কৃতি হৈছে মানৱ জীৱনৰ পোহৰ, সৌন্দৰ্য্য আৰু আনন্দ। সেয়ে তেওঁ সংস্কৃতিক সুন্দৰ ৰূপে প্ৰতিষ্ঠা কৰি অসমীয়া সংস্কৃতিৰ পুৰণি ভেটিত নতুন উপাদানৰ সংমিশ্ৰনেৰে অসমীয়া সংস্কৃতিত যুগান্তৰৰ সৃষ্টি কৰিলে।

আধুনিক অসমীয়া নাট্য-সাহিত্যত জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ নাটসমূহৰ এক সুকীয়া বিশেষত্ব আছে। তেৱেঁই প্ৰথমতে ৰোমাণ্টিক নাট্য-ৰীতি ভঙ্গ কৰি নাট্যকাৰৰ সূক্ষ্ম দৃষ্টিৰে বিভিন্ন দৃশ্যৰ পৰিকল্পনা তথা বিস্তৃত নাট্য-নিৰ্দেশনাৰ প্ৰয়োগৰে অসমীয়া নাট্য আন্দোলনক এক নতুন মাত্ৰা প্ৰদান কৰে।

অসমীয়া সাহিত্য সংস্কৃতিৰ বেদীলৈ জ্যোতিপ্ৰসাদৰ অৱদান উল্লেখযোগ্য। তেওঁৰ নাটক, গীত, কবিতা, গল্প, প্ৰবন্ধ, জীৱনী, শিশু সাহিত্যক অসমীয়া ভাষাৰ অমূল্য সম্পদ হিচাপে গণ্য কৰা হয়। আমি এই প্ৰৱন্ধত ঘাইকৈ জ্যোতিপ্ৰসাদৰ নাট্য সম্ভাৰৰ বিষয়েহে আলোকপাত কৰিব বিচাৰিছোঁ।

জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাদেৱৰ দ্বাৰা ৰচিত বহুজন সমাদৃত নাটকেইখন হ'ল "শোণিত কুঁৱৰী, কাৰেঙৰ লিগিৰী, ৰূপালীম, লভিতা আৰু খনিকৰ।" তেওঁৰ দ্বাৰা ৰচিত অসম্পূৰ্ণ নাটক দুখন হ'ল --"কনকলতা" আৰু "সুন্দৰ কোঁৱৰ।"

নাট্যকাৰ হিচাপে আগৰৱালাদেৱে চৈধ্য বছৰ বয়সতে "শোণিত কুঁৱৰী"ৰ জৰিয়তে আত্মপ্ৰকাশ কৰে। অসমীয়া নাট্য সাহিত্যত শোণিত কুঁৱৰীয়েই হ'ল প্ৰথম নাটক, য'ত ৰহস্যৰে ভৰা ধূৱঁলী-কুঁৱলী পুৰাণৰ অলৌকিক চৰিত্ৰক সত্যৰ মানৱী ৰূপত সজাই তুলিছিল। নাটকখনৰ পটভূমি আছিল শোণিতপুৰ। পৌৰাণিক আখ্যানখ্যাত "উষা-অনিৰুদ্ধ"ৰ প্ৰেম কাহিনীকে মূল অৱলম্বন হিচাপে লৈ তেওঁ নাটকখন অসমীয়া সাহিত্যৰ ভঁৰাললৈ এক অনবদ্য উপহাৰ হিচাপে দি থৈ গৈছে।

জ্যোতিপ্ৰসাদৰ প্ৰতিখন নাটকেই হ'ল সৃজনী প্ৰতিভাৰ আকৰ স্বৰূপ। তেওঁৰ সৃজনীশীলতা তথা দেশী-বিদেশী ভাৱাদৰ্শৰ অপূৰ্ব সমন্বয়ত সৃষ্টি কৰা নাটক "কাৰেঙৰ লিগিৰী"। য'ত সমাৱেশ ঘটিল ইবছেনীয় উম্মা, শ্বেইক্সপীয়েৰৰ ট্ৰেজিক আবেদন আৰু বেজবৰুৱাৰ জয়মতী নাটকৰ ৰোমাণ্টিক পৰিৱেশেৰে পুষ্ট আৰু স্বপ্ন মধুৰতাৰ। মধ্য যুগৰ ৰজাদিনীয়া পটভূমিত নাটখনৰ কাহিনী ভাগ ৰচিত হৈছে। অৱশ্যে কাহিনীভাগক অসমীয়া পৰিৱেশ দিবৰ বাবে আহোম যুগক পটভূমি হিচাপে লোৱা হৈছে বুলি আগৰৱালাদেৱে মতপোষণ কৰিছিল। নাটখনৰ নায়ক সুন্দৰ কোঁৱৰক নাট্যকাৰে প্ৰগতিবাদৰ প্ৰতীক স্বৰূপে অংকন কৰিছে। আভিজাত্যৰ মিছা ভেম, যুগযুগান্তৰৰ ৰক্ষণশীলতা আৰু বাধা নিষেধৰ বিৰুদ্ধে ব্যক্তিৰ সংঘৰ্ষ নাটকখনিত বৰ্ণিত হৈছে।

জ্যোতিপ্ৰসাদৰ "কাৰেঙৰ লিগিৰী" অসমীয়া নাট্য সাহিত্যৰ মাইলৰ খুটি স্বৰূপ। যিখন নাটকে ইবচেনৰ "ডলহাউচ" আৰু "পিলাৰ্চ অৱ দি ছছাইটি"লৈ মনত পেলায়। কিন্তু কাৰেঙৰ লিগিৰী ইবচেনৰ নাটকৰ অনুকৰণত চিত্ৰিত নহয়।

জ্যোতিপ্ৰসাদৰ আন এখন অনুপম নাটক হ'ল "ৰূপালীম"। মৰিচ মেটাৰলিঙ্কৰ "মন্নাভানা (Monnavana)" নাটৰ প্ৰভাৱ পৰোক্ষভাৱে পৰিলেও কাহিনী, চৰিত্ৰ চিত্ৰন, কথোপকথন আৰু কাৰিকৰী দিশত নাট্যকাৰৰ মৌলিকত্বৰ উমান পোৱা যায়। মানৱ জীৱনৰ সংঘাত, উৎকণ্ঠা, সংশয় আৰু সমাধান, চিৰন্তন সত্যক চৰিত্ৰ-বিচিত্ৰতাৰ মাজেদি প্ৰদৰ্শন কৰাই নাটকৰ বিশেষত্ব। নাটকখনিৰ মাজেৰে নাট্যকাৰে নায়িকা ৰূপালীমৰ প্ৰণয়ৰ কৰুণ অৱস্থা আৰু শেষত ভয়াৱহ মৃত্যুৰ চিত্ৰ অংকন

কৰিছে। এই নাটকৰ আন দুটামান অনবদ্য চৰিত্ৰ হ'ল —— মণিমুগ্ধ, ইতিভেন, মায়াব' আদি।

১৯৪২ চনৰ গণ বিপ্লৱৰ পটভূমিত ৰচিত জ্যোতিপ্ৰসাদৰ নাটকখন হ'ল "লভিতা"। উক্ত নাটকত লভিতা নামৰ এজনী অসহায়া ছোৱালীৰ সাহস, আত্মবল আৰু দেশপ্ৰেমৰ চানেকী অংকন কৰা হৈছে। এফালে যুদ্ধ আৰু আনফালে মুক্তিৰ প্ৰেৰণা। এই দুই দ্বন্দ্বৰ মাজত তুচ্ছ জীৱনৰ অত্যুচ্ছ উজ্জ্বলতা প্ৰদৰ্শনেই লভিতা নাটৰ মূল বিশেষত্ব। "লভিতা" নাটকখনৰ যোগেদি নাট্যকাৰ আগৰৱালাদেৱে লভিতা নামৰ নাৰী গৰাকীৰ সংলাপৰ দ্বাৰা অসমীয়া ডেকাৰ মনত দেশপ্ৰেমৰ ভাৱ জগাই তুলিবলৈ সমৰ্থ হৈছে। লভিতাৰ মুখত নাট্যকাৰে দিয়া এষাৰ সংলাপেই এই ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট হ'ব। লভিতাই অসমীয়া সৈন্যক উদ্দেশ্যি কৈছিল, "গাত এটোপা তেজ থাকে মানে, উশাহ থাকে মানে যুঁজ কৰা — আজি গোটেই অসমীয়াৰ, গোটেই হিন্দুস্থানৰ সন্মান তোমালোকৰ হাততত — আগবঢ়া —"। নাটকৰ পৰিসমাপ্তি ঘটিছে লভিতাৰ শত্ৰুসৈন্যৰ গুলীত কৰুণ মৃত্যুৰ জৰিয়তে। নায়িকা "লভিতা"ই দেশৰ হকে প্ৰাণ বিসৰ্জন দিলে। এই নাটকৰ পাতনিত নাট্যকাৰ জ্যোতিপ্ৰসাদে লিখিছে, "এই নাটকত অসমৰ জনসাধাৰণৰ ওপৰত বিয়াল্লিছ চনৰ বিপ্লৱ আৰু অসমৰ ওপৰেদি যোৱা দ্বিতীয় মহাসমৰৰ প্ৰতিক্ৰিয়া কেনেদৰে হৈছিল, তাৰেই বাস্তৱিক চিত্ৰ আঁকি দেখুৱাব খোজা হৈছে।"

জ্যোতিপ্ৰসাদৰ আন এখন নাট হ'ল "খনিকৰ"। সমালোচক সকলে নাটখনক জ্যোতিপ্ৰসাদৰ আন নাট কেইখনৰ সমতুল্য নহয় বুলি মন্তব্য কৰিছে। তেওঁ সাধাৰণতে নাটবোৰ লিখি পিছলৈ তাত হাত ফুৰাইছিল। হয়তো "খনিকৰ" নাটখনত হাত ফুৰাবলৈ সময়ে নাপালে। ভাস্কৰ (ভাস্কৰ্য্যশিল্পী) নবীন ফুকনে বিদেশত সমাদৰ পালে অথচ তেওঁ নিজৰ দেশত অনাদৃত। মাক—দেউতাকৰ কথা নামানি তেওঁ বিদেশলৈ গৈ নিজৰ প্ৰতিভা বিকাশ কৰিবলৈ সুবিধা পালে। অসাধাৰণ প্ৰতিভাৰ অধিকাৰী নবীন ফুকনৰ প্ৰতিভাক বিদেশৰ বাতৰি-কাকত, পণ্ডিত সকলোৱে প্ৰশংসা কৰিলে। নাটখনত আমি যে গুণীৰ মূল্য নুবুজো তাকে নাট্যকাৰে ক'ব বিচাৰিছে।

পুৰণিক ন-সাজেৰে সজাই তুলি জ্যোতিপ্ৰসাদে ভাল পোৱা "ৰূপান্তৰেহে মাথোঁ জগত ধুনীয়া কৰে" এই গায়ত্ৰী মন্ত্ৰৰে দীক্ষিত জ্যোতিপ্ৰসাদৰ প্ৰত্যেকখন নাটকেই অসমীয়া নাট্য সাহিত্যৰ অমূল্য সম্পদ তথা একোপাহী স্নিগ্ধ গোলাপ ফুলৰ দৰে।

জ্যোতিপ্ৰসাদৰ জীৱন বন্তি নুমাল সঁচা, কিন্তু তেওঁৰ আদৰ্শ আৰু সংস্কৃতিয়ে তেওঁক চিৰদিন জীয়াই ৰাখিব। জ্যোতি মৰিও অমৰ। মৰণক জয় কৰি অসমীয়া সংস্কৃতিৰ খোটালীয়ে খোটালীয়ে অনিৰ্বাণ জ্যোতি শিখা জ্বলাই দি যুগমীয়া কালজয়ী হৈ ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ জনতাৰ বুকুৰ মাজত সোমাই যেন আজিও আছে। নাপাহৰে জনতাই জ্যোতিৰ মিঠা স্বাদ।

আনিলা লগত তুমি মৃত্যুহীন প্ৰাণ,
তোমাৰ মৃত্যুত তাকে কৰি গ'লা দান॥

মহৎলোকৰ বাণী

মানুহৰ জীৱনত কিছুমান সংকটপূৰ্ণ সময় আহে। তথাপি আমি এই ভাবি সান্ত্বনা লভিব পাৰোঁ যে সংগ্ৰাম সিমানেই কঠিন হ'ব জয়লাভো সিমানেই গৌৰৱময়।

— টমাছ পেইন

অসমীয়া সমাজত

"বিয়া আৰু বিয়ানাম"

ৰশ্মিৰেখা বৰুৱা
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ

বিবাহ অসমীয়া সমাজ জীৱনত অতীজৰে পৰা পৰম্পৰাগতভাৱে চলি অহা এটি মাংগলিক অনুষ্ঠান। এই অনুষ্ঠানৰ জৰিয়তে সমাজ জীৱনৰ উত্তৰ হয়। মানুহৰ সমষ্টিয়েই সমাজ। বিবাহক সমাজৰ বীজ বুলিব পাৰি। এই বীজৰ পৰাই সংসাৰ নাইবা একোখন সমাজ গঠন হয়। এক কথাত ক'বলৈ গ'লে বিবাহ হ'ল এজন পুৰুষ আৰু এগৰাকী নাৰীয়ে একেলগে একেটি ঘৰত বাস কৰিবলৈ, প্ৰত্যেকজনেই প্ৰত্যেকজনৰ সুখ-দুখ অনুভূতিবোৰৰ সমভাগী হ'বলৈ, দুটি মন এটি হ'বলৈ, আমৃত্যু এজনে আনজনক সকলো ক্ষেত্ৰতে সহযোগ কৰিবলৈ গ্ৰহণ কৰা এটি সামাজিকভাৱে স্বীকৃতি মাংগলিক অনুষ্ঠান।

বিবাহৰ কেইদিনমান আগৰে পৰাই একো একোটা কাৰ্য্য চলি থাকে। যেনে- কইনা চোৱা, আঙুঠি পিন্ধোৱা, গাখীৰ-কলৰ ভাৰ দিয়াকে আদি কৰি কেইবাটাও নিয়ম মানি চলা হয়। অৱশ্যে বিয়াৰ মূল কাৰ্য্য আৰম্ভ হয় আগদিনাৰপাহে। বিয়াৰ আগদিনাক জোৰোণ পিন্ধোৱা বা কোনো কোনো ঠাইত তেলৰ ভাৰ অনা কাৰ্য্য বুলিও কোৱা হয়।

জোৰোণৰ দিনা কইনাৰ সকলো সা-সামগ্ৰী আনকি বিয়াৰ দিনা কইনাক নোৱাবলৈ প্ৰয়োজনীয় মাহ-হালধিও দৰা ঘৰৰ মানুহে দৰাৰ নামত কইনা ঘৰলৈ লৈ যায়। মাহ-হালধি কইনাই চুই আধা ৰাখি বাকীখিনি দৰাৰ ঘৰলৈ ঘূৰাই দিয়ে। দৰাঘৰীয়া মানুহ কইনা ঘৰৰ পদূলীমুখত ভৰি দিয়াৰ লগে লগে আয়তীয়ে উৰুলি জোকাৰে, লগতে গায় –

লাই হালে জালে দোলা আনা দুলিয়া
আবেলি বতাহে দোলা আনা দুলিয়া
লফা হালে জালে পাতে হে
দোলা আনা দুলিয়া, জাপি আনি
লওৱা

জোৰোণ আহি বৈ আছে
কইনাৰ মাকক উলিওৱা।

তাৰ পাছত কইনাৰ মাকে আয়তীয় সকলৰ লগ লাগি ধূপ-ধূনাৰে দৰাঘৰীয়া সকলক আদৰি লৈ যায় আৰু প্ৰত্যেককে আথেবেথে বহুৱায়। তাৰ পাছত কইনাক উলিয়াই অনা হয়। কইনাই সকলোকে সেৱা জনায় আৰু দৰাঘৰীয়া আয়তীয় সকলে কইনাক বহুৱাই লৈ ফোঁট-সেন্দুৰ পিন্ধাই দিয়ে। লগতে দৰাঘৰৰ পৰা অনা সকলো আ-অলংকাৰ তেওঁৰ হাতত গতাই দিয়া হয়। আয়তী সকলে বিয়া নাম জোৰে —

মাৰাৰ অলংকাৰ থোৱা কাতি কৰি
ঐ ৰাম দেউতাৰাৰ অলংকাৰ থোৱাহে
ৰামে দি পঠাইছে বিচিত্ৰ অলংকাৰ
ঐ ৰাম হাতে যোৰে কৰি লোৱাহে॥

ইয়াৰ পাছত দৰাঘৰীয়া সকলৰ ভালদৰে আদৰ-আপ্যায়ন কৰি আৰু মান আদি ধৰি স-সন্মানে বিদায় দিয়া হয়। দৰাঘৰীয়া মানুহৰ হাতত দৰাই বিয়াৰ দিনা পিন্ধিবৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সকলো সাজ-পাৰ আদি কইনা ঘৰৰ পৰা দি পঠিওৱা হয়। ইয়াতেই জোৰোণৰ পৰ্ব শেষ হয়।

পিছদিনা আৰম্ভ হয় মূল কাৰ্য্য 'বিবাহ', যিটো দিনৰ বাবে প্ৰায় প্ৰত্যেকজন যুৱক বা প্ৰত্যেক গৰাকী যুৱতীয়েই অধীৰ আগ্ৰহেৰে বাট চাই থাকে।

বিয়াৰ দিনা দোকমোকালিৰ পৰাই আৰম্ভ হয় বিভিন্ন অনুষ্ঠান। দোক-মোকালিতে সম্পাদিত হয় দৰা-কইনাৰ মুখত দৈৰে স্পৰ্শ কৰা এটি অনুষ্ঠান। ইয়াক 'দৈয়ন দিয়া' বুলি কোৱা হয়। লগে লগে আয়তীৰ উৰুলিৰ মংগল ধ্বনিৰে মুখৰ হৈ উঠে বিয়াঘৰৰ দোক-মোকালিৰ পৰিবেশ।

বিয়াৰ দিনাৰ আন এটা অপৰিহাৰ্য্য অনুষ্ঠান হ'ল পানীতোলা। পানী তুলিবৰ বাবে আয়তীসকল ওচৰতে থকা কোনো ৰাজহুৱা পুখুৰীলৈ যোৱা নিয়ম। কাৰণ বিয়াৰ দিনা নিজৰ ঘৰৰ পানীৰে দৰা-কইনাই গা ধুব নাপায় বুলি এটি জনবিশ্বাস আছে। পানী তুলিবৰ বাবে আয়তীসকলৰ লগত যায় দৰা-কইনাৰ মাক বা ডাঙৰ বৌয়েক। তেওঁ হাতত এটা ঘট ল'ব লাগে। তাত আমৰ দালি সুমুওৱা থাকে। তদুপৰি এটি চাকি, পছুনালৰ কটাৰী, এযোৰ তামোল-পাণ আৰু এটি টকা লোৱা নিয়ম। পানী তুলিবলৈ ওলোৱাৰ লগে লগে আয়তী সকলে উৰুলি দিয়ে আৰু গায়-

জয় ওলায় দে উৰুলি
জয় বজায় দে মুকুলি
জয় বিদায় দে গঙ্গালৈ যাওঁ।

কিছুদূৰ এনেদৰে যোৱাৰ পাছত নিৰ্দিষ্ট ৰাজহুৱা পুখুৰীটো ৰিণিকি ৰিণিকি চকুত পৰাৰ লগে লগে আয়তীয়ে গায় —

ৰিণিকি ৰিণিকি জুনুক লতা জৰি
দেখিছোঁ যমুনা জুনুক লতা জৰি
বৈ আছে কদমৰ তলে হে
জুনুক লতা জৰি
গঙ্গাজল আনোগৈ লৰা-লৰি কৰি।

নিৰ্দিষ্ট স্থান পোৱাৰ পাছত ঘট ধৰা গৰাকীয়ে একাঁঠুমান পানীত নামি সেৱা কৰি কটাৰীৰে পানী কাটি ঘটত ভৰাই আনিব লাগে। পানী কাটি পইচা আৰু তামোল-পাণ পানীত পেলায় দিয়া নিয়ম। সেই সময়ত আয়তীয়ে গায় ——

আকাশতে জ্বলি আছে থুপি থুপি তৰা
দৈৰকীয়ে পানী তোলে নাচে অপেশ্বৰা।

এনেদৰে পানী তুলি ঘট ধৰা গৰাকীয়ে চাদৰৰ আঁচলেৰে ঘটটো ঢাকি লৈ আহে। উভতি আহোতে আয়তী সকলে বিয়া নাম জোৰে এনেদৰে ——

লগাই থৈ আহিছোঁ ফুল চন্দন তুলসী
সোণৰ খুটি গছা ফুল চন্দন তুলসী
এতিয়াই আহোঁগৈ বুলি হৈ ফুল চন্দন
তুলসী
ভবিল কি নভবিল বাধা তোমাৰ
কলসী॥

পানী তুলি' আহি আয়তীসকল ৰভাতলীত বহে। ঘট ধৰা মহিলা গৰাকীয়ে কইনা বা দৰাক নোৱাবৰ বা লৈ আনে বেই ঘৰলৈ। এই 'বেইঘৰ' হ'ল কইনা বা দৰাক নোৱাবৰ বাবে চাৰিওফালে চাৰিটা কল পুলি দি সজা এটি বিশেষ ঘৰ। তাৰ মাজত এখন বৰ পীৰা থাকে। কইনা বা দৰাক নোৱাবৰ বাবে উলিয়াই আনোতে আয়তী সকলে গায় —

ওলায় অহা আইদৰে / ডেকাদৰে
দুৱাৰডলিত বাজ হৰি ৰাম ৰাম
ঘৰতে নোৱাৰ লাগে
নকৰিবা লাজ হৰি ৰাম ৰাম।

কইনা বা দৰা আহি বেইঘৰত বহাৰ পাছত আৰম্ভ হয় নোওৱা পৰ্ব। কইনা নোৱাই হোৱাৰ পাছত যেতিয়া কাপোৰ সলাবৰ হয় তেতিয়া আয়তীসকলে গায় এনেদৰে ——

গা ধুই উঠিয়ে মাকক সুধিলে — ঐ ৰাম
কি সাজ সলাব পাৰি হে
ছাঁতে শুকোৱা মুঠিতে লুকুৱা ঐ ৰাম
সেই সাজ সলাব পাৰি হে।

তাৰ পাছত আলহী-অতিথিৰ আপ্যায়ন আদিৰে আগবাঢ়ে সময়।

লাহে লাহে দৰাৰ কইনা ঘৰলৈ যাত্ৰা কৰাৰ সময় হয়। দৰা-কইনা ঘৰলৈ ওলাওঁতে আৰু কইনা ঘৰত গৈ উপস্থিত হওঁতে দৰাঘৰীয়া আয়তীয়ে পানী তুলি এটি মাংগলিক কাৰ্য্য সম্পাদন কৰে। ইয়াক 'সুৱাগ তোলা' বুলি কোৱা হয়। এনেদৰে দৰা আহি উপস্থিত হয় কইনাঘৰৰ পদূলীত; কইনা ঘৰত সৃষ্টি হয় এটি উৎসৱমুখৰ পৰিবেশৰ। আয়তীয়ে বিয়া' নাম জোৰে —

শিৱ গোঁসাই আহিছে
ডম্বৰু বজাইছে
শহুৰৰ পদূলীত
কইনা ভীক্ষা মাগিছে।

তাৰ পাছত দৰাক পদূলীমুখৰ কলৰ তলৰ পৰা আনি বহুওৱা হয় ৰভাতলত। লগে লগে পুৰোহিতে আৰম্ভ কৰে হোঁম যজ্ঞৰ কাম। কইনাকো আনি বহুৱাই দিয়া হয় দৰাৰ কাষত আৰু দৰা-কইনা উভয়ে পুৰোহিতৰ লগে লগে মন্ত্ৰ ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰি, তাক হৃদয়ঙ্গম কৰি, হোমৰ জুইক সাক্ষী কৰি সংকল্প লয় আমৃত্যু সুখ দুখৰ লগৰী হোৱাৰ; তেওঁলোক বান্ধ খায় একেডাল ডোলেৰে। পুৰোহিতে কইনাৰ হাতত তুলি দিয়ে কুশ বন আৰু কইনাই নিজ হাতেৰে কুশ বন চিঙি সম্বন্ধ ছেদ কৰি পেলায় আপোন ঘৰখনৰ লগত; য'ত মাথোঁ থাকি যায় সোণালী শৈশৱ, ৰূপালী কৈশোৰৰ মিঠা মিঠা স্মৃতিৰ টুকুৰা।

ইয়াৰ পাছত সৰ্বশেষ পৰ্বটো আহি পৰে। সেয়া হ'ল কইনা বিদায়ৰ পৰ্ব। ৰভাঘৰ আৱৰি ধৰে দুখৰ অৱশেষে। কিন্তু আয়তীসকলৰ তেতিয়াও যেন ভাগৰ নাই। তেওঁলোকে গায় —

হাতত পাণ বটা লৈ মাৰাক মাতাগৈ
হাতত পাণ বটা লৈ দেউতাৰাক মাতাগৈ
মৰমৰ মা ঐ, মৰমৰ দেউতা ঐ
যাবলৈ ওলালোঁ।
যোৱাৰ সময়তে সেৱাহে জনালোঁ।

চাৰিওফালে কান্দোনৰ ৰোল উঠে। কইনাৰ মাক-দেউতাক, বায়েক-ভনীয়েক বা ভায়েক কান্দোনত ভাঙি পৰে। ব্যতিক্ৰম মাথোঁ কইনাৰ ককায়েক! তেওঁ তেতিয়া হয়তো ব্যস্ত থাকে ৰভাঘৰৰ চুকে কোণে পৰি থকা বস্তুবোৰ গোটোৱাত. কইনাৰ প্ৰয়োজনীয় বয়-বস্তুবোৰ বান্ধি দিয়াত। তেওঁ হয়তো নিৰলে শুভাশীষ দিয়ে ভনীয়েকক —

"ভনী মোৰ মৰমৰ ভনী, তই সেইখন ঘৰত গৈ কুশলে থাকিবিগৈ দেই; মই তোক ইয়াৰ পৰাই শুভাশীষ জনাম!"

এনেদৰেই এজনী ছোৱালীয়ে যিখন ঘৰত সৰুৰে পৰা ডাঙৰ-দীঘল হয় সেই ঘৰখনৰ মোহ এৰি থৈ আন এখন ঘৰলৈ গুচি যায় চিৰদিনৰ বাবে; এগৰাকী দায়িত্বশীল বোৱাৰী হৈ, এগৰাকী কৰ্তব্য পৰায়ণ গৃহিনী হৈ, এগৰাকী পতিব্ৰতা পত্নী হৈ।

অসমীয়া সমাজ জীৱনত বিবাহ এটি অপৰিহাৰ্য্য অনুষ্ঠান। অতীজৰে পৰা অসমত সামাজিক বিবাহৰ প্ৰচলন আছিল আৰু যেতিয়ালৈকে এই বিবাহে নিজৰ স্বকীয়তা বজায় ৰাখিব পাৰিব তেতিয়ালৈকে অসমীয়া সমাজ জীৱনত সামাজিক বিবাহৰ প্ৰচলন এটি অপৰিহাৰ্য্য হিচাপে চলি থাকিব।

■ ■ ■

ৰূপান্তৰেহে জগত ধুনীয়া কৰে

প্ৰেৰণা খাউণ্ড
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ

আফ্ৰিকা মহাদেশখনক অন্ধকাৰ মহাদেশ বুলি কোৱা হয়। ভূগোলৰ পণ্ডিতসকলে এসময়ত আফ্ৰিকাৰ সমগ্ৰ মধ্যভাগকে চাহাৰাৰ দৰে জনবসতিহীন উত্তপ্ত মৰুভূমি বুলি ভাবিছিল। কিন্তু ডাঃ ডেভিড লিভিংষ্টন নামৰ এজন ইংৰাজ লোকে প্ৰথমে বাহিৰৰ আন মানুহে নেদেখা মহাদেশখনৰ মাজভাগ ভ্ৰমণ কৰে, তেওঁৰ ভ্ৰমণে দেখুৱাই দিলে যে, ঙামি, ন্যাচা, টাঙ্গানিকা, বেঙ্গোৱাৱা, মোৱেচৱা আদি হ্ৰদ, অসংখ্য সৰু-ডাঙৰ নৈ, সাৰুৱা মাটি, সেউজীয়া গছ-গছনি, হৰেক ৰকমৰ জীৱ-জন্তু আৰু জনবসতিৰে পূৰ্ণ এই মধ্য আফ্ৰিকা প্ৰকৃততে এক ৰম্যভূমি। এই অঞ্চলৰ জনগোষ্ঠী তথা সমগ্ৰ মানৱ জাতিৰ কাৰণেই লিভিংষ্টনৰ এই ভ্ৰমণ আৰু আৱিস্কাৰ আছিল অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। বিপদ-সংকুল কালাহাৰি মৰুভূমি পাৰ হোৱা ঙামি হ্ৰদৰ পাৰত ভৰি দিয়া তেৱেঁই আছিল প্ৰথম ইউৰোপীয়া লোক। বিশাল জলৰাশি ন্যাচা হ্ৰদৰ অৱস্থিতিৰ কথা তেওঁৰ পৰাই বাহিৰৰ পৃথিৱীয়ে প্ৰথম সম্ভেদ পাইছিল। বিভিন্ন ধৰণৰ বাধা বিঘিনি অতিক্ৰম কৰি গাত জ্বৰ আৰু পেটত ক্ষুধা লৈ আফ্ৰিকাৰ পূব উপকূল বন্দৰৰ পৰা তেওঁ পশ্চিম উপকূল পাইছিল আৰু পুনৰ পশ্চিমৰ লোৱাণ্ডা বন্দৰৰ পৰা পূব উপকূলৰ কিলিমান পাইছিল। তেনে বাধা অতিক্ৰম কৰিব পৰা অপৰাজেয় শক্তি, সাহস আৰু উদ্যম থকা লোক সমগ্ৰ বিশ্বতে বিৰল। মানুহে নাম নজনা অনেক সুদীৰ্ঘ নদী উদ্ঘাটন কৰি ভ্ৰমণকাৰীৰ কাৰণে তেওঁ নতুন পথ মুকলি কৰিছিল। ৰত্নাগৰ্ভা মধ্য আফ্ৰিকাৰ সাৰুৱা ভূমি, অমূল্য খনিজ সম্পদৰ সম্ভেদ দিয়াৰ লগে লগে অসংখ্য পতিত, নিষ্পেষিত জনগোষ্ঠীৰ কাৰণে নতুন সভ্যতাৰ পোহৰ লৈ আহিছিল ডাক্তৰ লিভিংষ্টনে। নিষ্ঠুৰ দাস ব্যৱসায়ৰ কৰ্কট ৰোগে নিঃকিন জনগোষ্ঠী সমূহক এফালৰ পৰা গ্ৰাস কৰি আনিছিল। দাস প্ৰথমে দাঙি ধৰিছিল লিভিংষ্টনেই, তাৰফলতে দাস ব্যৱসায়ৰ উচ্ছেদ সম্ভৱপৰ হৈ পৰিছিল। ইয়াৰোপৰি জাম্বেজী নৈৰ বিশ্বাল জলধাৰাই সৃষ্টি কৰা বিশ্বৰ বৃহত্তম জলপ্ৰপাত ভিক্ট'ৰিয়াৰ কাষত থিয় হৈ তেৱেঁই প্ৰকৃতিৰ এই মহৎ অৱদানৰ কথা পৃথিবীক জনাই দিছিল। আফ্ৰিকাৰ নেপোলিয়ন জাম্বেজী নৈৰ পাৰৰ মাক'লুলু ৰজা বীৰ চেবিটো ৱেইনৰ লগত বন্ধুত্ব স্থাপন কৰিছিল ইউৰোপৰ একমাত্ৰ লোক ডাঃ লিভিংষ্টনেই। তেওঁৰ এই ভ্ৰমণ কাহিনীসমূহ অতি ৰোমাঞ্চকৰ আৰু প্ৰেৰণাদায়ক।

এইজন মহান সাহসী ব্যক্তি, ডাক্তৰ ডেভিড লিভিংষ্টনৰ মৃত্যু ঘটিছিল ১৮৭৩ চনৰ ৪ মে'ৰ দিনা ৰাতিপুৱা। লিভিংষ্টনে তেওঁৰ এই দুঃসাহসী অভিযান আৰম্ভ কৰিছিল ১৮৪০ চনৰ পৰাই। কিন্তু ১৮৭৩ চনৰ প্ৰথম অৱস্থাৰ পৰাই ক্ৰমান্বয়ে তেওঁৰ চকুৰ দৃষ্টিশক্তি কমি আহিছিল, অন্য ইন্দ্ৰিয়বোৰো দুৰ্বল হৈ পৰিছিল। লিভিংষ্টনৰ এই অৱস্থা দেখি, তেওঁৰ লগৰীয়া সকলে ভালদৰে জানিছিল যে, লিভিংষ্টনৰ মৃত্যু ওচৰ চাপিল আৰু অৱশেষত তেওঁ মৃত্যুক আকোঁৱালি ল'লে। তেওঁৰ মৃত্যুৰ প্ৰায় পোন্ধৰ বছৰমানৰ পাছত, বিশ্বই যিখন আফ্ৰিকা মহাদেশক "অন্ধকাৰ মহাদেশ" বুলি কৈছিল, সেই মহাদেশৰ মানুহে মুকলি মুৰীয়াকৈ চলা-ফুৰা কৰিব পৰা হৈছিল। (সহায় লৈ)

❊ ❊ ❊

ডিমাছাৰ চমু ইতিবৃত্ত

ডেইজী মাইবাংছা
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ

ভাৰতৰ উত্তৰ পূৰ্ব্বাঞ্চলৰ অ'ত ত'ত সিচঁৰতি হৈ বসবাস কৰি থকা তামৰবৰণীয়া চুটি-চাপৰ, সহজ-সৰল স্বভাৱৰ মিষ্ট ভাষী মানুহবোৰেই মঙ্গোলীয় গোষ্ঠীৰ লোক। ডিমাছা সকল এই মঙ্গোলীয় গোষ্ঠীৰে এটা শাখা।

ডিমাছা সকল অসমত খৃঃপূঃ ৩২০০ বছৰৰ আগতে অহা বুলি কোৱা হয়। ডিমাছা শব্দৰ অৰ্থ হ'ল — 'ডিমা' মানে নদী আৰু 'ছা' মানে পুত্ৰ। অৰ্থাৎ নদীৰ পুত্ৰ। কপিলী নদীক ইয়াৰ পাৰৰ অধিবাসী ডিমাছাসকলে লাংখ্লাং বুলি কয়। লাং মানে মুকলি বহল খ্লাং মানে তিৰবিৰাই উপচি পৰা পানী। ডিমাছা সকল অতি প্ৰাচীন কালৰে পৰাই নদী মাতৃক আৰু নদী বা গঙ্গাৰ পূজাৰী। গতিকে কপিলী দেৱীক "লাংখ্লাংমা' বা 'লাংখলাংনী মাদাই' বুলি আজিও ঐশ্বৰ্য্যৰ দেৱীৰূপে তেওঁলোকে পূজা কৰে। ডিমাছা সকল নদী মাতৃক হোৱাৰ এটা উদাহৰণস্বৰূপে, তিৰোতা মানুহৰ নামৰ পিছত 'তি' প্ৰত্যয় দিয়া প্ৰথা। 'তি' প্ৰত্যয়ৰ অৰ্থ পানী। তিৰোতা মানুহৰ চৰিত্ৰ পানীৰ দৰেই সৰল আৰু নিৰ্ম্মল হোৱাটো ডিমাছা সকলে বিচাৰে সেয়ে ডিৰণডি (গঙ্গা), গামাতি (পাৰ্ব্বতী), লাইৰিতি (সৰস্বতী) ইত্যাদি।

ডিমাছা সকল গুৰিৰে পৰা হিন্দু। শিৱ পূজক। শিৱক ডিমাছা সকলে শিব্ৰাই বুলি কয়। গতিকে শিৱ পাৰ্ব্বতীক একেলগে শিব্ৰাই-গামাতিবুলি স্তুতি কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে ডিমাছা নৃত্যৰ সৈতে শিৱৰ তাণ্ডৱ নৃত্যৰ লগত মিল থকা যেন লাগে। ছোৱালী নাচনীৰ হাত তোলাৰ ভঙ্গীমা ঠিক ত্ৰিশূলৰ দৰে। এয়ে প্ৰমাণ কৰে যে অইশ্বৰ শিব্ৰাইয়েই ডিমাছা সকলৰ বহু দেৱতাৰ ভিতৰত আদিদেৱ, দেৱশ্ৰেষ্ঠ। ডিমাছাসকলে শিৱক বা ভগৱানক অইশ্বৰ বুলি কয়। অইশ্বৰ শব্দৰ অৰ্থ "হে যুগে যুগে চলি থকা'। শিৱক অইশ্বৰ কোৱাৰ ঐতিহ্য ডিমাছাসকলে নিজ ধৰ্মত আজিলৈকে ৰাখিছে।

ডিমাছা সকলৰ সমাজ ব্যৱস্থা তাহানিৰ ৰৰ কটকটীয়া আছিল। সমাজ এখন চলাবৰ বাবে এটা সমিতি বা গোট থাকে আৰু ইয়াৰ দ্বাৰাই সমাজখন চলোৱা হয়। যেনে — সেমডি কুণাং (সামাজিক বিচাৰক), কুণাং (গাঁওবুঢ়া), ডুলু (সহকাৰী গাঁবুঢ়া), হাবাই সগাও (গাঁৱৰ সংবাদ দাতা)। সমাজৰ এই ৰৰমুৰীয়া ব্যক্তিসকলক তেওঁলোকৰ কাৰ্য্যদক্ষতা অনুযায়ী আগলৈ বাহাল ৰখা হয় আৰু সময়ত ভঙা-পতাও কৰা হয়। গাওঁখনৰ সকলো গধুৰ দায়িত্ব কুণাঙৰ ওপৰত ন্যস্ত থাকে। যিকোনো বিষয়ে বিচাৰ কৰিবলৈ ইচ্ছুক প্ৰাৰ্থীসকলে অংশ গ্ৰহণ কৰিব পাৰে। কুণাঙে এই সকলৰ সহযোগত কাজিয়া, চোৰ কৰা আদি বিষয় মীমাংসা কৰি গাঁওখন শান্তিত ৰাখিব পাৰে।

ডিমাছা জনজীৱনত জ্বৰ ব্যাধি আদি হ'লে কোনোবা অপদেৱতাই পোৱা বুলি বিশ্বাস ৰাখে। আৰু সেই মানুহজনৰ অসুখ সাধাৰণ ঔষধেৰে ভাল নহয়। তেতিয়া ডিমাছা পুৰোহিতে মঙ্গল চাই কি অপদেৱতাই তেওঁক লম্ভিছে সেইটো কৈ দিব আৰু সেইমতে পূজা পাতলৰ আয়োজন হ'ব। সেই পূজা-পাৰ্বন আদি বিশেষকৈ কিছুমান ব্যক্তিৰ দ্বাৰাহে কৰা হয়। সেই ব্যক্তিসকলক 'জণ্ঠাই' (মূল দেৱতাৰ পূজাৰী) আৰু 'হোজাই: (উপদেৱতাৰ পূজাৰী) বুলি কোৱা হয়।

ডিমাছাসকল কৃষিজীৱী। পানী খেতি বেছি নথকা বাবে তেওঁলোকে বহু দূৰদূৰণিলৈ ঝুমখেতি কৰিবলৈ যায়। ঝুম খেতিত একোটা টঙী ঘৰ কৰি একো একোটা পৰিয়ালৰ মানুহ থাকে। এইদৰে গৰমৰ দিনকেইটা নানা কামে-কাজে ডেকা-গাভৰুৰ মিল হয়। তাৰ পিছত শস্য গোটাই ভোগালী বিহু হয়। ডিমাছা সকলৰ বৰ বিহু মাঘৰ বিহুটোহে। অৱশ্যে দুবছৰমান আগৰ পৰা এটা নিৰ্দিষ্ট তাৰিখ দিয়া হৈছে, ইংৰাজী ২৭ জানুৱাৰী। এই তাৰিখত বুসুডিমা (ডিমাছা বিহু) হিচাপে পালন কৰা হয়। এই বিহুত ডেকা-গাভৰু, বুঢ়া-বুঢ়ীসকলো মিলি আদি দেৱতাৰ প্ৰাৰ্থনাৰে বিহু আৰম্ভ কৰে। দিনত ভোজ খোৱা হয় আৰু ৰাতি বাইডিমা (ডিমাছা নৃত্য) আৰম্ভ হয়। ডিমাছা নৃত্যত মুখেৰে গীত নাগায়। বাদ্যযন্ত্ৰৰ দ্বাৰা নৃত্য কৰা হয়। বাদ্যযন্ত্ৰ সমূহ হ'ল — 'মূড়ী' (পেপাঁ), ডামৰী (ঢোল)। সেই মূড়ী আৰু ডামৰীৰ তালে

তালে নৃত্য আৰম্ভ হয়।

ডিমাছাসকল বাঁহ-বেতৰ কামত সিদ্ধহস্ত। প্ৰতি পৰিয়ালত প্ৰয়োজনীয় বাঁহ-বেতৰ সজুঁলি থাকে। বিশেষকৈ ``খাইলিম'' (এটা বাঁহেৰে তৈয়াৰী বাকচ) ``লংখাই (খাং)।

ডিমাছা পুৰুষৰ দৰেই নাৰী সকলো বহি নাথাকিছিল। নাৰীসকল পুৰুষক সহায় কৰি দিয়াৰ ওপৰিও বোৱা-কটাৰ কাম কৰিছিল। এৰি পোকৰ সঁচৰ (বাঁহৰ) পৰা সূতা কাটি কাপোৰ বব জানিছিল। কঁপাহৰ সূতা কাটি নিজে ৰং দি ''ৰিজামফাই' (ডিমাছাৰ বিশেষ প্ৰয়োজনীয় কাপোৰ) 'ৰিগো' (মেখেলা), ৰিছা (গামোছা) আদি বৈ লৈছিল। এইবোৰত 'গণ্ঠাই' (ফুল বাচাৰ পদ্ধতি)ৰ দ্বাৰা ফুল তুলিছিল। এইদৰেই ডিমাছা নাৰীসকলৰ লাগতিয়াল চাহিদাখিনি পূৰ হৈছিল বুলি জানিব পাৰি॥

❊ ❊ ❊

মহৎলোকৰ বাণী

অনুকৰণ হ'ল সৰল চাতুৰ্য।

— মহাত্মা গান্ধী

মানুহে পোহৰতকৈ অন্ধকাৰ বেছি ভাল পায়, কিয়নো মানুহৰ কামবোৰ অসৎ ।

— বাইবেল

সাম্প্ৰতিক অসমীয়া কবিতা

মফিদা জামান
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ

``লেখিলো নে নাই জানো বিচাৰি যে
পাইছিলো
তাতে কিবা কবিতাৰ মধূৰ উপমা
ভোকাতুৰ মানুহৰ শিল হোৱা হৃদয়ৰ
বৈ থকা স্নেহৰ ভূমুক এটি
শিল ফালি হঠাতে জিলিকি উঠা''
(মহেন্দ্ৰ বৰা)

আজিৰ পৰিস্থিতিত নিজকে নিজে কেতিয়াবা প্ৰশ্ন কৰো, জীৱনৰ পৰা কবিতা হেৰাই গৈছে নেকি ? ওপৰে ওপৰে চালে হেৰাই গৈছে বুলিয়েই ধাৰণা হয়। আমি যে সভ্যতাৰ ভটীয়নী পানীত ককবকাই আছোঁ। অপৰাধ কৰাটো এতিয়া সহজ হৈ পৰিছে- সাধাৰণ অপৰাধ নহয়, মানুহৰ জীয়াই থকাৰ অধিকাৰ হৰণ কৰা অপৰাধটো এতিয়া ভাতৰ লগত পানী খোৱা কথা হৈছে। সভ্যতাৰ এই ওলোটা যাত্ৰাৰ দিনত শিশু-কিশোৰ-কিশোৰী, তৰুণ-তৰুণীৰ দেহ-মন এনেভাৱে ভাৰাক্ৰান্ত যে, তেওঁবিলাকে অন্তৰৰ সাধনা আৰু বিকাশ সম্ভৱ কৰি তুলিব পাৰিবনে নোৱাৰে সন্দেহ। তথাপি, মানুহৰ ওপৰত আমি বিশ্বাস হেৰুৱাব নোৱাৰোঁ। মানুহে নিজৰ গৰজতে কবিতাক আমন্ত্ৰণ জনায়। কাৰণ কবিতাই আমাক জীৱনৰ ভাষা কয়। কবিতাই ভাষাৰ সেৱা কৰে আৰু তাৰ অপূৰ্ব নিৰ্মাণক্ষম প্ৰজ্ঞাৰে আমাৰ মন মগজুৰ বিকাশতো অৰিহণা যোগায়। মৃদু ৰহস্যাবনৰ মাজত কবিতা কবিৰ অভিজ্ঞতাৰ কল্পনাময় সৃষ্টি — তাত হৃদয় আৰু মগজু যুগপৎভাৱে ক্ৰিয়াশীল এটি ব্যঞ্জনাময় ভাষাৰ আধাৰত ধ্বনি আৰু অৰ্থৰ .... সমন্বয় হ'লেহে কবিতাত আপোন সুৰ বাজি উঠে। বহিঃজীৱন আৰু অন্তৰ্জীৱনৰ মাজতে কবি সত্তাৰ স্থিতি - — তাত যি নিৰ্য্যাসৰ সৃষ্টি হয়, সিয়েই কবিতাৰ ৰূপ লয়।

সাম্প্ৰতিক কালৰ কবিতাৰ জনপ্ৰিয়তাৰ বতাহ বলিবলৈ ধৰে সনন্ত তাঁতি, সমীৰ তাঁতি, নীলিম কুমাৰ, বিপুল জ্যোতি শইকীয়া, কৌস্তুভমণি শইকীয়া, অনুভৱ তুলসী, ৰাজীৱ বৰুৱা, ইছমাইল হুছেইন, মীৰা ঠাকুৰ, যোগেশ কিশোৰ ফুকন আদি কবিসকলৰ কবিতাৰ পৰা। সনন্ত তাঁতিৰ কবিতাৰ পৰা প্ৰেম, দেশপ্ৰেম আৰু সমাজ সচেতনতা এটা বিন্দুত অতি মসৃণভাৱে মিলি পৰিছে। সামগ্ৰিকভাৱে তেওঁৰ কবিতা কথা কোৱাৰ ভংগীত ৰচিত, যিটো আগৰ পুৰুষৰ কবিতাত প্ৰায় অনুপস্থিত। এই ভংগী ঘৰুৱা যদিও কবিতাৰ পৃথিৱীত তেনেই নতুন।

যেনে—
আপোনাৰ ৰাজকীয় পদশব্দত জাগি উঠে
সমুদ্ৰৰ সমস্ত চেতনা
আপোনাৰ কোমলতাত হেমন্ত সময়
আপোনাৰ স্পৰ্শ পালে পুনৰ্বাৰ জাগি
উঠে প্ৰেম
পৃথিৱীৰ অন্ধকাৰ ৰাতিৰ কোলাত।''

তেওঁৰ সহজ কথাৰ মাজত কেতিয়াবা এক আশাহত তৰুণ মনে ভুমুকি মাৰে। এই হেৰাই যোৱা আশাৰ নাম প্ৰেম অথবা আত্মবিশ্বাস দুয়োটাই হ'ব পাৰে। সময়ৰ নিষ্ঠুৰ নিষ্পেষণত জীৱন যৌৱন মৃতপ্ৰায় হৈ পৰা হাজাৰ হাজাৰ ব্যথিত তৰুণ ভাষা তেওঁৰ মুখেদি প্ৰকাশ পায়।

আন এজন কবি হ'ল সমীৰ তাঁতি, যাৰ ঘৰুৱা সুৰৰ কথাৰ মাজতে গভীৰ ব্যঞ্জনা ভৰা কবিতাৰ ভাষা।

''ধূলি উৰুৱাই গৰু আহিলে গধূলি
বিষণ্ণ এতিয়া কৰে পদূলি ?
অথবা
''ফুল কুমলীয়া সপোনবোৰ যায়
লেৰেলি
এতিয়া কিদ্দৰে জুমি চাওঁ ৰান্ধনি বেলি।''

সমীৰ তাঁতিৰ কবিতাৰ এক মনোৰম বৈশিষ্ট্য হ'ল সাধাৰণ মানুহৰ মাজত আৱিস্কাৰ কৰা অসাধাৰণ শক্তি আৰু সৌন্দৰ্য্য। তাৰে উদাহৰণ 'খেতিয়ক' নামৰ কবিতাটো। খেতিয়কৰ দুখ-যন্ত্ৰণা আৰু শ্ৰমেৰে ভৰা জীৱনটো এটা যেন শিল্পীৰ জীৱন। শিল্পীৰ প্ৰাণৰ ভাষা যিদৰে মাটিৰ পৰা মেঘলৈ বিয়পি থাকে, সেইদৰে খেতিয়কৰো ভাষা হ'ল তেওঁৰ শস্য ক্ষেত্ৰ। মাটি, ৰ'দ আৰু বতাহত গভীৰভাৱে শুনা যায় তেওঁৰে প্ৰাণৰ স্পন্দন। পৃথিবীৰ প্ৰাণৰ ভাষা তেওঁ বুজি পায়। তেওঁ চিনি পায় শাওণৰ বুকুৰ মায়া, পুৰঠ বীজৰ স্বপ্ন। আনৰ বাবেই তেওঁৰ জীৱন।

সাম্প্ৰতিক কবিতাৰ ভিতৰত এটি জনপ্ৰিয় নাম বিপুল জ্যোতি শইকীয়া।

শইকীয়াৰ কবিতাত দুটি সুৰ আছে। ব্যক্তিগত প্ৰাণৰ একান্ত সুৰ আৰু সমূহীয়া অনুভৱৰ সুৰ। নৱকান্ত বৰুৱাই কৈছে, "বিপুলজ্যোতিৰ কবি সত্তাত সংগ্ৰাম বা যুদ্ধৰ স্থান নাই; তেওঁৰ চিত্তৰ বিশ্ববিদ্যালয়ত সামৰিক কলাৰ পাঠ নাই" কিন্তু সমাজ আৰু দেশৰ অশুভ দিশটোৰ প্ৰতি তেওঁৰ বিতৃষ্ণা আৰু তাৰ শুধৰণিৰ ইচ্ছা আছে। তেওঁৰ বিক্ষোভ আৰু যন্ত্ৰণাৰ বুকুফালি যিজন কবি ওলাই আহে, তেওঁৰ বাবে পৃথিবীৰ সুন্দৰ আৰু শুভ ৰূপটো বেছি সত্য। প্ৰকৃতি তেওঁৰ কবিতাৰ মনোৰম বিষয়। নদী তাৰ ভিতৰত অন্যতম। এটা ধুনীয়া কবিতাত তেওঁ কৈছে —

"নদীৰ কোনা নিজস্ব শৰীৰ নাই;
নদী নাৰীৰ দৰে
স্বপ্নৰ ভিতৰৰ আশ্চৰ্য্য নিৰ্মাণ।"

ইয়াৰ পাছত মনলৈ আহে নীলিম কুমাৰৰ কথা। কুমাৰৰ কবিতাই হৃদয় আৰু চিন্তাশক্তি দুয়োটাকে দাবী কৰে। তেওঁৰ কবিতাত এক সু-চতুৰ কথা-কৌশল লক্ষ্য কৰা যায়। প্ৰতীকৰ ব্যৱহাৰ তেওঁৰ মনোৰম আৰু অৰ্থবহ। সৌন্দৰ্য্য তৃষ্ণা আৰু জীৱন স্পৃহা তেওঁৰ কবিতাৰ দুটা বৈশিষ্ট্য। তেওঁৰে ভাষাত -

"আৰু সেউজীয়া নাজানে
এই আকাশ তলত পথাৰখনৰ পৰা
ঘৰ বোৰলৈকে
দীঘল হেঙুলীয়া এখন চামনি পৰিছে,
তাৰ বাবে মই মৰিম।"

তেওঁৰ 'কন্যাকাল' নামৰ অতি জনপ্ৰিয় কবিতাটোৱে প্ৰতীকৰ মাজেৰে গভীৰ অৰ্থ বহন কৰিছে। নীলিম কুমাৰৰ কবিতাৰ অনুৰাগীও অলেখ, কৌস্তুভ মণি শইকীয়াৰ কবিতাত সাধাৰণ মানুহৰ প্ৰতি প্ৰীতি আৰু সহানুভূতিৰ সুৰ এটি বিৰিঙি আছে। এই সুৰে কবিতাক ৰমনীয়তা দান কৰিছে। তাতেই তেওঁৰ কবিতাৰ বৈশিষ্ট্য। শ্ৰমজীৱী লোকৰ দুখী জীৱনৰ অনুভৱত তেওঁ বুজে—

"সি মাথোঁ শ্ৰমৰ মালিক, মাটিৰ
মালিক কোনোবা
সি মাথোঁ ঘাম সৰায় সেই শ্ৰমদানও
তাৰ বাবে ভুৱা
চৌদিশ অন্ধকাৰ জীৱনত নিৰাপত্তাৰ
সৌন্দৰ্য্য হেৰায়
উকুৱা ছালৰ তলত নিবন্ন পৰিয়ালে
তাৰ ভোকত কটায়।"

অনুভৱ তুলসীৰ কবিতাৰ প্ৰকৃতি বাকী কবিৰ লগত নিমিলে। তেওঁৰ কবিতাত ৰোমান্টিক চেতনাৰ বেঙণি এটি লক্ষ্য কৰা যায়। কবিতাবোৰৰ ৰচনাৰীতি সবল। তেওঁ এটা অতি ভাল কবিতা 'আঙুলিৰ ফুলনি'।

ৰাজীৱ বৰুৱা সাধাৰণতে প্ৰতীকবাদী কবি। তেওঁৰ কবিতাত প্ৰধানকৈ ঠাই পাই পুখুৰী, পানী আদিয়ে। 'আকৌ পুখুৰী', 'পানী' আদি তেওঁৰ উৎকৃষ্ট কবিতাবোৰৰ ভিতৰত।

যোগেশ কিশোৰ ফুকনৰ কবিতাত থকা স্বদেশ চেতনা আঁৰ কবি তেওঁৰ শিল্পী সুলভ অনুভূতি বেছিকৈ প্ৰতিভাত হৈ উঠিছে।

মীৰা ঠাকুৰৰ "তোৰ সহজ স্বপ্ন', 'উলাহৰ মোহনা মুখত' আদি কবিতা কেইটি অতি মনোৰম।

ইছমাইল হুছেইনৰ অলপতে প্ৰকাশিত (গৰীয়সী ২০০০ এপ্ৰিল সংখ্যা) 'ঐ নিঃতমৰ দৰে' কবিতাটোত কবি গৰাকীৰ কাব্যিক প্ৰতিভা অতি স্পষ্টভাৱে প্ৰকট হৈছে।

সাম্প্ৰতিক কবিতাত আশাৰ সঞ্চাৰ কৰোঁতা আৰু যিকেইজন কবি আছে তাৰ ভিতৰত ৰোহিনী কুমাৰ পাঠক, গুণেশ্বৰ সোণোৱাল, ৰমেন্দ্ৰ নাৰায়ণ জোৱাদ্দাৰ, অজিত গগৈ, মৃদুল বৰুৱা, ভুৱনেশ্বৰ ডেকা আৰু বহুতৰে নাম ল'ব পাৰি। ৰোহিনী কুমাৰ পাঠকৰ কবিতা কোমল আৰু স্নিগ্ধ গুণেৰে ভৰা। কম কথাতে বহুত অৰ্থ প্ৰকাশ কৰি তেওঁ কয় —

"বাতি কলিজাটো দুফাল কৰি চালো
কল কল এখন নদী বুকুৰ মাজত পালো"

এইসকলৰ উপৰিও কমল কছাৰী, কমল কুমাৰ জৈন, কন্দৰ্প কুমাৰ বৰুৱা, প্ৰদীপ শৰ্মা, প্ৰয়াগ শইকীয়া, ৰবীন্দ্ৰ বৰা সুশীল শৰ্মা, সমীন্দ্ৰ হুদুৰি, গৌতম প্ৰসাদ বৰুৱা আদি কবিসকলৰ কবিতা সাম্প্ৰতিক কালৰ কবিতাৰ বিশিষ্ট সম্পদ। এইসকল কবিৰ কবিতাৰ বিস্তাৰিত আলোচনা এতিয়াও হোৱা নাই। প্ৰায়সকল কবিৰে কবিতা ইতিমধ্যে গৰীয়সী, প্ৰান্তিক আদি আলোচনাত প্ৰকাশিত হৈছে।

জীৱন নৰহ, আনিল পাংগিং, হৰেন গগৈ, গংগা মোহন মিলি, ৰঞ্জন কুমাৰ, মৃণাল কুমাৰ গগৈ এই কেইজন কবিৰ অলপতে প্ৰকাশ পোৱা কবিতাৰ সংকলন কেইখনে তেওঁলোকৰ কবি প্ৰতিভাৰ পৰিচয় দিছে। জীৱন-নৰহৰ 'তুমি পকাধানৰ দৰে গোন্ধাইছা', টৌ খেলা ল'ৰালিৰ ছাঁ' সংকলন কেইখনৰ পিছত 'চাবি-ৰি' শীৰ্ষক কবিতাৰ সংকলন প্ৰকাশ পাইছে। এই সংকলনখনত প্ৰকাশিত একাধিক কবিতা দুখৰ কথা কোৱা কবিতা। 'বিদায়' শীৰ্ষক কবিতাটো তেতে এটা মৰ্মস্পৰ্শী কবিতা। খেতি চপোৱাৰ আনন্দ ডাঙৰি কঢ়িওৱা মানুহ এজনৰ কল্পনাত কবিৰ দৃষ্টিত এটা প্ৰেমৰ গানলৈ সনলি হৈছে ঃ

"মুঠি মেলোতেই একোট গানৰ কলি/
মুঠিয়ে মুঠিয়ে মিলি একোটা প্ৰেমৰ গান/
মোৰ বিৰিয়াপাতত প্ৰেম সী আনিছো/
দুটাকৈ প্ৰেমৰ গান।"

অনিল পাংগিঙৰ শেহতীয়া কবিতাৰ সংকলন 'নৈৰ সেউজীয়া জোনাক'। শৰতৰ প্ৰত্যুসত কবিতাটোত সম্প্ৰতিক হিংসা-হত্যাৰ মাজত তৰুণ কবিজনে দৃঢ়তাৰে মনৰ ওপৰত বিশ্বাস আৰু আস্থা

প্ৰকাশ কৰিছে ঃ "অস্ত্ৰেৰে কাঢ়িব বিচাৰে স্বাধীনতা / নাই নাই পাব হে আহিছো / সময়ৰ নদীয়েদি / দুই কুলেই মানুহ.......... ।"

হৰেন গগৈয়ে 'জোনাকতে জোৱোণ'ৰ পিছত প্ৰকাশ কৰিছে 'বকুল তলৰ গান' শীৰ্ষক কবিতা সংকলন। গগৈৰ কবিতাৰ বিষয় প্ৰকৃতি আৰু প্ৰেম। মানুহ, পথাৰ, প্ৰকৃতি আৰু প্ৰকৃতিৰ সৈতে দৈনন্দিন আন্তঃক্ৰিয়া তৰুণ হৰেন গগৈৰ কবিতাবো বিষয়।

গংগা মোহন মিলিৰ সদ্য প্ৰকাশিত 'নদী মানুহৰ ঠিকনা' শীৰ্ষক কবিতা সংকলনখনত থকা সৰহ সংখ্যক কবিতাকে ভাল কবিতা বুলিব লাগিব। কিয় ভাল ? কবিতাসমূহ সুখপাঠ্য। গংগামোহনৰ কবিতাত প্ৰকাশ পোৱা সজগুণবোৰ এনে ধৰণৰ ঃ সকলো পাঠকে বুজিব পৰা সবল আৰু মিতব্যয়ী ভাষা, চিন্তা-ভাৱ-অনুভূতিৰ গাঁথনিত স্বচ্ছতা, সমাজ জীৱনৰ সত্য, কাহিনী-গীত সদৃশ কাহিনী ধৰ্মিতা, অভিনৱ শব্দ সংযোজন, চিন্তা অনুভূতিৰ নিষ্ঠা আৰু ঐকান্তিকতা ইত্যাদি।

ৰঞ্জন কুমাৰে ২০০০ চনৰ ডিচেম্বৰত প্ৰকাশ কৰিছে কবিতাৰ সংকলন 'প্ৰেমৰ গুলপীয়া অৰ্কিড' সংকলনখনৰ শিৰোনামাৰ নাযত্যা প্ৰতিপন্ন কৰিছে সন্নিবিষ্ট প্ৰেম বিষয়ক কবিতা অথবা কবিতাৰ স্তবকসমূহে।

মৃণাল কুমাৰ গগৈৰ 'চাম কাঠৰ শুকান শব্দৰ দৰে' সংকলনৰ নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত মিতব্যয়িতা চকুত পৰা কেইবাটাও কবিতা প্ৰতীকবাদীৰ ৰীতিতে লিখা। তাৰে এটা হ'ল 'শিল'।

"কেৱল শিলটোৱেহে জানে মোৰ বয়স ময়ো জনা নাই/ক'ত কেতিয়া এৰি থৈ আহিলো।"

নতুন কবি সকলৰ মাজতো কবিতা আৰু শব্দৰ সাধনাক অনেকে গুৰুভাৱে গ্ৰহণ কৰিছে। তেওঁলোকৰ মাজত অধ্যয়ন আৰু অনুশীলন চলি আছে। কবি হিচাপে বিখ্যাত নোহোৱা নতুন কবিয়েও হয়তো একোটা বা একাধিক ভাল কবিতা লিখিছে। নতুনৰ অনেকেই অগ্ৰজসকলে প্ৰয়োগ কৰা কলা-কৌশলকে প্ৰয়োগ কৰিছে আৰু দুই একে পৰম্পৰাৰ পৰা আঁতৰিবৰ চেষ্টা কৰিছে। পৰম্পৰাক ভালকৈ বুজাৰ পিছতহে তাৰ পৰা আঁতৰিব পাৰি। সেই বাবেই পৰম্পৰাক ভালকৈ বুজি নোপোৱা নতুন কবিৰ অনেকেই নিজে পৰম্পৰাৰ পৰা আঁতৰি আহিছো বুলি ভাবিছে যদিও আঁতৰি আহি নতুন একো সৃষ্ট কৰিব পৰা নাই। আন কেইগৰাকীমান প্ৰতিভাসম্পন্ন অতি ভাল কবি হ'ল — প্ৰণৱ কুমাৰ বৰ্মন, সুৰেশ ৰঞ্জন গদুকা, কমল কুমাৰ মেধি, লাচিত বৰ্মন, চেনিৰাম গগৈ, কুশল দত্ত, প্ৰাণজিৎ বৰা, নয়ন কুমাৰ পাঠক, পলাশ ৰঞ্জন গগৈ, শৈলেন বৰকাকতি, যোগেন বৰা, হেমাংগ দত্ত আদি। এই সকলৰ প্ৰায় কেইজনৰে কবিতা সঘনে আলোচনী, কাগজে পত্ৰেই ওলাই থাকে।

সাম্প্ৰতিক কবিতাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰায়ে শুনা পোৱা অভিযোগটো হ'ল দুৰ্বোধ্যতা। এই ক্ষেত্ৰতত ক'ব পাৰি যে কোনো এজন পঢ়ুৱৈ একোটা কবিতাৰ পৰা সম্পূৰ্ণ ৰস পৰিগ্ৰহণ কৰিছো বুলি দাবী কৰিব নোৱাৰে। কবিতা এটা পঢ়ি কিবা এক আনন্দ, কিবা এক শিহৰণ অনুভৱ কৰিব পাৰিলেই যথেষ্ট। এজন সাৰ্থক কবিয়েও এজন পাঠকৰ পৰা ততোধিক একো নিবিচাৰে। কবিতাৰ ক্ষেত্ৰত Watts Duntonৰ এই কথাষাৰ পাহৰিলে নহ'ব "The poet must never forget that his final quest is beauty."

এইখিনিতে, অতি চমুকৈ সাম্প্ৰতিক কালৰ কেইজনমান নতুন কবিৰ কবিতাৰ গতি প্ৰকৃতিৰ ধাৰণা এটা দিয়া হ'ল। কবিতা কবিৰ ব্যক্তিগত সাধনা আৰু উৎকৰ্ষ, কিন্তু কবিতাবোৰ লগ লাগিয়ে অসমীয়া কবিতাৰ পৰম্পৰা এটা গঢ়ি উঠিব বুলি আমাৰ আশা থাকিল। (সহায়লৈ)

❊ ❊ ❊

মহৎলোকৰ বাণী

মানুহ জন্মতেই দুষ্ট নহয়, সি বেমাৰী হোৱাৰ দৰে পিছতহে দুষ্ট হয়।

— ভল্টেয়াৰ

ৰেগিং

(এটি আলোচনা)

পম্পী বৰা
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

বৰ্তমান সময়ত মহাবিদ্যালয়, বিশ্ববিদ্যালয়সমূহত নতুন শিক্ষাবৰ্ষ একোটা আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে ৰেগিঙৰ বিষয়েও চিন্তা-চৰ্চা আৰম্ভ হয়। ৰেগিং এক চিনাকী পৰ্ব। অৰ্থাৎ পুৰণা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে নতুন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ লগত হোৱা চা-চিনাকীৰ এটা অন্তৰংগ মুহূৰ্ত্ত। ইয়াৰ অন্তৰ্নিহিত অৰ্থও তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। স্কুলৰ বাতাবৰণৰ পৰা গৈ এক মুক্ত আৰু সুকীয়া নতুন পৰিবেশ পায়। গতিকে পৰিবেশ, সকলোৰে বাবে আচহুৱা হ'বই, তাৰ বাবে নতুন সকলক পুৰণাসকলে কলেজখনৰ বিষয়ে চা-চিনাকী কৰি দিব লাগিব আৰু নতুন সকলেও তেওঁলোকৰ লগত সহযোগ কৰিব লাগিব। কিন্তু বৰ্তমান পৰিস্থিতিত ৰেগিং এনে এক প্ৰক্ৰিয়া য'ত নতুন চাম ভীতি বিহ্বল হৈ পৰে। আগ্ৰহৰে নতুন কলেজ এখনত ভৰ্ত্তি হৈ ৰেগিঙৰ বীভৎস কাৰবাৰ দেখি ল'ৰা-ছোৱালীৰ মন ভাৱাক্ৰান্ত হৈ পৰে। ৰেগিং হ'ল এক পৰিচয় পৰ্ব, ইয়াৰ অভিনৱত্ব আছে, কিন্তু এই পৰিচয় পৰ্বৰ নামত বহুত ধৰণৰ অসামাজিক কিছুমান কাৰ্য্য কৰি পৰিচয় পৰ্বৰ নামত কলংক সানে কিয় ? যেনে-নতুন ল'ৰা এটাই নতুন কলেজখনলৈ গৈয়েই চুলি চুটিকৈ কাটিব লাগে, হোষ্টেলত বিচনাৰ তলত শুবলৈ দিয়া হয়, চিগাৰেটেৰে গা-পুৰি দিয়া, নগ্ন বা অৰ্দ্ধনগ্ন হৈ নৃত্য-নাট্য কৰিব লাগে। এইবোৰ পাশবিক প্ৰবৃত্তি চৰিতাৰ্থকৰণৰ এক বীভৎস, নিলৰ্জ প্ৰক্ৰিয়া।

প্ৰকৃত অৰ্থত ৰেগিং হ'ল এক সুন্দৰ মানসিক সম্পৰ্ক স্থাপনৰ প্ৰক্ৰিয়া। পুৰণিচামৰ সৈতে নতুন চামৰ সৌহাৰ্দ্যপূৰ্ণ ভাৱৰ বিনিময়। পুৰণিসকলৰ দিহা-পৰামৰ্শই নতুন চামৰ বাবে ভালপথৰ নিৰ্দেশনা দিব পাৰে। তাৰ বাবে কেতিয়াবা নতুনচামৰ জ্ঞানৰ পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাও ল'ব পৰা যায়। সৎ উদ্দেশ্যৰেহে ৰেগিঙৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ কৰা উচিত। ৰেগিঙৰ যোগেদি ল'ৰা বা ছোৱালীজনীৰ স্মাৰ্টনেচ প্ৰকাশ পায় আৰু ছিনিয়ৰসকলৰ লগত কিছু চিনাকী হোৱাৰ সুবিধা পায়।

কিন্তু ৰেগিঙৰ নামত অমানুষিকভাৱে শাৰীৰিক শাস্তি দিয়া কাৰ্য্যক কোনোমতেই সমৰ্থন কৰিব নোৱাৰি, চিনাকী পৰ্বৰ নামত ৰেগিং কৰি ফুলকুমলীয়া ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক মস্তিষ্ক বিপথে পৰিচালিত কৰাটো আমাৰ কাৰো উদ্দেশ্য হ'ব নালাগিব। বৰ্তমান ৰেগিং এক সমাজৰ ব্যাধি হিচাপে গণ্য কৰা হয় আৰু ইয়াৰ কবলত বহু মেধাবী প্ৰতিভাৱান ল'ৰা-ছোৱালীয়ে ৰেগিঙৰ ভয়াৱহ দিশটো সহিব নোৱাৰি হোষ্টেল, কলেজ এৰি যোৱাটো এটা চিন্তনীয় বিষয়। কোনো এখন শিক্ষানুষ্ঠানৰ চিনিয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে জুনিয়ৰসকলৰ লগত চা-চিনাকী হোৱাটো সকলোৱে বিচাৰো। কিন্তু চিনাকী পৰ্বৰ নামত পাশবিক অত্যাচাৰৰ মাধ্যমেৰে ৰেগিং কৰি নতুন বা নৱাগত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মস্তিষ্ক বিপথে পৰিচালিত কৰাটো, ৰেগিঙৰ বলি হৈ অকাল মৃত্যুৰ মুখত পৰাটো আমাৰ কাম্য নহয়। এই ক্ষেত্ৰত অভিভাৱক, শিক্ষাদাতাসকল, ছাত্ৰসন্থাৰ দৰে সংগঠনবোৰৰো দায়িত্ব আছে। স্কুল কৰ্তৃপক্ষই স্কুলৰ বিভিন্ন সমস্যাবোৰৰ লগতে ৰেগিঙকো এক সমস্যা বুলি ধৰিব লাগিব। সাহসী অথবা আগৰণুৱা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে ৰেগিঙৰ বিৰুদ্ধে সাহসীকতাৰে মাত মাতিব পাৰিব লাগিব। কাৰণ সমস্যাবোৰ যিহেতু আমিয়েই সৃষ্টি কৰি লৈছো। গতিকে সমস্যা সমাধানৰ ক্ষেত্ৰতো আমিয়েই অগ্ৰণী ভূমিকা ল'ব লাগিব। আমি আশা কৰো এই কদৰ্য্য ব্যৱহাৰৰ সোনকালে অন্ত পৰক, পৰিস্থিতি সুন্দৰ হৈ উঠক। যাতে পিতৃ-মাতৃ, অভিভাৱকে এৰি থৈ যোৱা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে নতুন প্ৰতিষ্ঠানত সুন্দৰ পৰিবেশ পায়॥

শিশুৰ উন্নয়নত চৰকাৰ আৰু সমাজৰ দায়বদ্ধতা

পলি শইকীয়া
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

আজিৰ শিশু কালিলৈ দেশৰ নাগৰিক। ভাৰতবৰ্ষৰ দৰে এখন উন্নয়ণশীল দেশত এই কথাষাৰ বাস্তৱত পৰিণত হৈছে জানো ? এজন নাগৰিক মানে এখন উন্নয়ণশীল দেশৰ অংগ। সেই অংগটিৰ সুস্থ বিকাশ ঘটিলে আমি আমাৰ সমাজখনক আগুৱাই নিয়াতো অসম্ভৱ। জন্মতেই সুস্থ নাগৰিকতা গঢ় দিয়াৰ প্ৰয়াগ কৰাটো সকলোৰে কাম্য যদিও বিশেষ কিছু কাৰণত সেইটো সম্ভৱ হৈ নুঠে। দৰাচলতে শিক্ষিত পিতৃ-মাতৃয়ে সু-সন্তান জন্ম দিয়াৰ প্ৰৱণতা এটা স্বাভাৱিক চিন্তা। অশিক্ষিত পিতৃ-মাতৃয়ে তেনে প্ৰৱণতা মনত পুহি ৰাখিলেও তাক প্ৰয়োগ কৰা সম্ভৱ হৈ নুঠে। আমাৰ দেশৰ ৭০% লোকেই গাঁও অঞ্চলত বাস কৰে। গাঁও অঞ্চলত চহৰ অঞ্চলৰ দৰে সকলো সা-সুবিধা যেনে– যাতায়ত, খোৱাপানী, চিকিৎসালয় আদি নথকাত গাঁৱৰ উন্নয়ণত পাবলগা শক্তি গাঁওবাসীয়ে পাব নোৱাৰে। আনহাতে এই ৭০% লোকৰ ভিতৰত প্ৰায় ৫০% লোকেই কৃষি কৰ্ম আৰু দৈনন্দিন শ্ৰম কৰি জীৱন নিৰ্বাহ কৰে। তেওঁলোকে প্ৰতিদিনে এসাজ ভাত এযোৰ কাপোৰ আৰু নিৰাপদে থাকিবৰ বাবে এটি ঘৰৰ বাবে অধিক সময় চিন্তা কৰিব লাগে, সতি-সন্তানৰ প্ৰতি মনোনিবেশ কৰাত সময় নাথাকে। এই সকল লোকৰ ভিতৰতেই অধিক সংখ্যক লোক আধুনিক বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ সোৱাদ পাবলৈ আজিও বহু দূৰত। এনে এক অসুস্থ পৰিবেশত আমাৰ দেশখনৰ সকলো শিশুক আজিৰ শিশু কালিলৈ নাগৰিক বুলি ভাবিলেও ইয়াক প্ৰকৃত অৰ্থত প্ৰয়োগ কৰাত জটিলতা আছে। আমাৰ সেয়ে স্বাধীনতাৰ ৫৫তম বৰ্ষ অতিক্ৰম কৰিলে। এই দশক কেইটাত চৰকাৰে জনকল্যাণৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা পৰিকল্পনা সমূহত নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা পুঁজিৰ সৎ ব্যৱহাৰৰ লগত আমাৰ দেশৰ ভাল নাগৰিক গঢ়ি উঠাৰ বিষয়টি প্ৰত্যক্ষ আৰু পৰোক্ষভাৱে জড়িত হৈ আছে।

ঘৰ এখনৰ উন্নয়নত পৰিয়ালৰ এজনলোকে অসহযোগ কৰিলে যেনে ধৰণে নিৰ্দ্ধাৰিত কামটোৰ বেমেজালি হয় ঠিক সেইদৰে ৰাষ্ট্ৰ এখনৰ উন্নয়ণকল্পে নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা পৰিকল্পনা সমূহৰ ৰূপায়ণৰ দায়িত্বত থকা ব্যক্তিসকলে জনমতক উপেক্ষা কৰি ব্যক্তিগত ইচ্ছা পূৰণত জড়িত হ'লেও ৰাষ্ট্ৰৰ উন্নয়ণত অশুভ শক্তিয়ে গা-কৰি উঠিব পাৰে। আমাৰ জনসাধাৰণৰ অনগ্ৰসৰতা নিৰক্ষৰতা, অদূৰদৰ্শীতা আৰু ৰূপায়নৰ বাবে নিয়োজিত একাংশ লোকৰ অক্ষমতাৰ বাবেই স্বাধীন ভাৰতৰ সংবিধানত উল্লেখ কৰা অধিকাৰ সমূহ আমি বিশেষকৈ মহিলা আৰু শিশুসকলে ভোগ কৰিবলৈ পোৱা নাই। স্বাধীন ভাৰতৰ আধুনিক ভাৰত নিৰ্মাতা প্ৰয়াত প্ৰধান মন্ত্ৰী পণ্ডিত জৱাহৰলাল নেহৰুৰ যত্নত ১৯৫৩ চনত সেই সময়ৰ বিশিষ্ট মহিলা সমাজকৰ্মী দুৰ্গাবাঈ দেশমুখক অধ্যক্ষা হিচাপে লৈ গঠন কৰা কেন্দ্ৰীয় সমাজ কল্যাণ পৰিষদখনেই তাৰ প্ৰত্যক্ষ উদাহৰণ। বৰ্তমান এই পৰিষদখনৰ অধীনত গঠিত ৩০খন ৰাজ্যিক পৰিষদে দেশৰ আগশাৰীৰ স্বেচ্ছা সেৱী অনুষ্ঠান সমূহৰ জৰিয়তে শিশু আৰু মহিলাসকলৰ উন্নয়ণৰ বাবে বিভিন্ন আঁচনি ৰূপায়ণ কৰি আহিছে।

১৯৭৫ চনত ভাৰত চৰকাৰে মহিলা আৰু শিশু সকলৰ কাৰণে গ্ৰহণ কৰা সংহত শিশু উন্নয়ন আঁচনিখনেই সবাতোকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ আঁচনি বুলি অভিহিত কৰিব পাৰি। এই আঁচনিখনৰ দ্বাৰা গ্ৰামাঞ্চলৰ প্ৰতিটো শিশু আৰু মাতৃক অতিৰিক্ত পুষ্টিকৰ আহাৰ যোগান, নিয়মীয়া স্বাস্থ্য পৰীক্ষা, প্ৰেৰণা সেৱা, প্ৰতিষেধক প্ৰদান, পৰিপুষ্টি আৰু স্বাস্থ্যশিক্ষা, অনানুষ্ঠানিক আৰু প্ৰাক্ প্ৰাথমিক শিক্ষা দিয়াতো বাধ্যতামূলক হৈছে।

সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষত এই আঁচনিয়ে সামৰি লোৱা শিশুৰ সংখ্যা ৩.৩২ কোটি আৰু মহিলাৰ সংখ্যা ৬২ লাখ। ৫ লাখ ৮০ হাজাৰ অংগনবাদী। কেন্দ্ৰৰ জৰিয়তে এই সকল মহিলা আৰু শিশু উপকৃত হৈছে। ২০০১ চনৰ মাৰ্চ মাহ পৰ্য্যন্ত ২.৯০ কোটি হিতাধিকাৰী থকাৰ বিপৰীতে ২০০২ চনৰ ছেপ্টেম্বৰ মাহলৈকে ৩.৩৪ কোটিলৈ বৃদ্ধি পায়। ভাৰতৰ মানৱ সম্পদ বিকাশ মন্ত্ৰী ড° মুৰুলী মনোহৰ যোশীয়ে অলপতে এক সভাত এই তথ্য প্ৰকাশ কৰে।

আমাৰ ৰাজ্যতো আঁচনিখনৰ ব্যাপকতাক আৰু জনপ্ৰিয়তাক নুই কৰিব নোৱাৰি। ১৯৭৮ চনৰ ২ অক্টোবৰ পবিত্ৰ দিনটোত ধেমাজী জিলাৰ ঢকুৱা খানাৰ দৰে অতি পিছপৰা উন্নয়নখণ্ডত উক্ত আঁচনিখন শুভাৰম্ভ কৰি আমাৰ শিশুসকলৰ বিকাশত চৰকাৰে বিশেষ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। ২০০% অৰ্থ সাহায্যাৰ্থে অসম চৰকাৰৰ সমাজ কল্যাণ বিভাগৰ জৰিয়তে ৰূপায়ণ কৰা এই আঁচনিখনে ইতিমধ্যে ৰাজ্যখনৰ সকলো জিলা সামৰি ২০০০-২০০১ বৰ্ষ পৰ্য্যন্ত ১৯৬ টা প্ৰকল্প আৰম্ভ কৰিছে এই প্ৰকল্প সমূহৰ জৰিয়তে ২৫.৪১৬ টা কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰা হৈছে। আমাৰ ৰাজ্যত ভালেমান বেচৰকাৰী অনুষ্ঠানে শিশুসকলৰ কল্যাণৰ বাবে বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন কাৰ্য্যসূচী গ্ৰহণ কৰাটো এক শুভ লক্ষণ বুলি ক'ব পাৰি। এই অনুষ্ঠান সমূহলৈ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ মহিলা আৰু শিশু উন্নয়ণ বিভাগ ৰাষ্ট্ৰীয় শিশু কল্যাণ পুঁজিৰ অসম চৰকাৰৰ সমাজ কল্যাণ বিভাগ আদিয়ে আৰ্থিক সাহাৰ্য্য প্ৰদান কৰি আহিছে। শিশুৰ সেৱাত বিশিষ্ট বৰঙণি আগবঢ়োৱা স্বেচ্ছাসেৱী অনুষ্ঠানে ভাৰত চৰকাৰৰ পৰা পুৰস্কাৰ লাভ কৰিছে। শ্ৰীমন্ত শংকৰ মিশ্যন, সদৌ অসম মইনা পাৰিজাত, সদৌ অসম গ্ৰাম বিকাশ পৰিষদ, বহুমূখী কৃষি আৰু সমাজ কল্যাণ সমিতি আদি ভালেমান অনুষ্ঠানে শিশুৰ সৰ্ব্বাঙ্গীন বিকাশত প্ৰচেষ্টা চলাই আহিছে। বিগত বৰ্ষত শিশু উন্নয়ণত উৎকৃষ্ট সেৱা আগবঢ়োৱাত নগাঁও জিলাৰ বহুমূখী কৃষি আৰু সমাজ কল্যাণ সমিতিয়ে ভাৰত চৰকাৰৰ মহিলা আৰু শিশু উন্নয়ণ বিভাগৰ পৰা শিশুবঁটা লাভ কৰাটো আমাৰ আটাইৰে গৌৰৱৰ কথা। Mother N.G.O. হিচাপে প্ৰজনন আৰু শিশুস্বাস্থ্যৰ (RCH) দৰে মহৎ আঁচনিখন চৰকাৰৰ লগতে ভাৰতীয় স্বাস্থ্য সংস্থা, অসম শাখাত ৰাজ্যখনত গ্ৰহণ কৰি ৰাজ্যখনত ভালে কেইটা স্বেচ্ছাসেৱী অনুষ্ঠানক জড়িত কৰাটো শুভ লক্ষণ বুলি ক'ব পাৰি।

চৰকাৰ বা স্বেচ্ছাসেৱী অনুষ্ঠানে যি ধৰণৰ কাৰ্য্যসূচী গ্ৰহণ নকৰক কিয় ইয়াৰ সফলতা নিৰ্ভৰ কৰিব জনসাধাৰণ আৰু অভিভাৱকৰ একাগ্ৰতা আৰু পূৰ্ণ সহযোগিতা আৰ্থিক স্বচ্ছলতাৰ বাবে যি সকল শিশুক উন্নয়ণৰ পৰিবেশত ডাঙৰ-দীঘল কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ পিতৃ-মাতৃয়ে ইচ্ছা কৰে, ঠিক সেইদৰে নিম্ন মধ্যবিত্ত অথবা মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ লোকেও একেই ইচ্ছা কৰে। কিন্তু সেই মাধ্যম সমূহৰ কাৰিকাৰী দুৰ্ব্বলতা আৰু উপযুক্ত প্ৰশিক্ষণৰ অভাৱৰ লগতে তেওঁলোকৰ সৎ ইচ্ছাৰো অভাৱ বুলিব পাৰি।

এই ক্ষেত্ৰত আমাৰ ৰাজ্য চৰকাৰে অধিক মনোনিবেশ কৰি বৰ্তমানৰ স্থিতিক পৰিবৰ্তন ঘটোৱাৰ সময় আহি পৰিছে। আমাৰ প্ৰাথমিক বিদ্যালয় সমূহত শিক্ষক নিযুক্তি পদ্ধতি সলনি কৰি মান বিশিষ্ট শিক্ষক-শিক্ষয়ত্ৰী নিয়োগ আৰু প্ৰশিক্ষণ ব্যৱস্থা কৰা বাঞ্চনীয়। সকলো বিদ্যালয়ৰ ঘৰ-দুৱাৰ, আচবাব সন্তোষজনক হ'ব লাগিব। আধুনিক প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ আস্বাদ প্ৰাথমিক স্তৰতে দিব লাগিব। ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বিদ্যালয় আৰু ইংৰাজী মাধ্যমৰ বিদ্যালয় সমূহলৈ অধিক সংখ্যক ল'ৰা-ছোৱালী যোৱাৰ প্ৰৱণতা হ্ৰাস কৰিবলৈ হ'লে নতুন কৌশল অৱলম্বন কৰি নিম্ন আৰু মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ লোকৰ মনৰ হতাশ আঁতৰ কৰা ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব। শিশু উপযোগী কাৰ্য্যক্ৰমৰ ভিতৰত অন্যতম কাৰ্য্যসূচী শিশুমেলা হ'ল সবাতোকৈ প্ৰিয় আৰু ফলদায়ক। এই কাৰ্য্যসূচীৰ অন্তৰ্ভূক্ত সমূহীয়া নৃত্য-গীত, খেল ধেমালী, আকস্মিক বক্ততা, আবৃত্তি, কুইজ, ছবি অঁকা, অভিনৰ কৌশল, সাধুকোৱা, সাহস বৃদ্ধি কাৰ্য্যসূচী ৰূপায়ণ কৰি শিশুসকলৰ মাজত সম্প্ৰীতি আৰু ভাতৃত্ববোধ জগাই তুলি বিশ্বজ্ঞান কৰিব পৰা যায়। ঘৰ এখনৰ ভিতৰত এটি শিশুক এনেদৰে কাৰ্য্যসূচী কৰাই যিমান সফলতা লাভ কৰিব পাৰি সমূহীয়া ভাৱে উক্ত কাৰ্য্যসূচীত অংশ গ্ৰহণ কৰালে অধিক ফলদায়ক হয়। শিশুপ্ৰিয় প্ৰথম গৰাকী ভাৰতৰ নেতা পণ্ডিত জৱাহৰলাল নেহেৰুৰ জন্মদিনত উদ্‌যাপন কৰা শিশু দিৱসেও শিশুসকলৰ অন্তৰত ভাতৃত্ববোধ আৰু ৰাষ্ট্ৰ সেৱাৰ ভাৰ পোষণ কৰিব পাৰে।

এনে এক চিন্তাধাৰাৰে কেন্দ্ৰীয় সমাজ কল্যাণ পৰিষদে দেশখনৰ বিভিন্ন ৰাজ্যত চলিত বৰ্ষত আয়োজন কৰা শিশুমেলা আৰু প্ৰদৰ্শনী কাৰ্য্যসূচী তাৰেই এক অবিচ্ছেদ্য অংগ বুলিব পাৰি। এনেদৰে আহক আমি সকলোৱে একেখন মঞ্চতে লগ হৈ শিশুৰ কল্যাণৰ অৰ্থে সেৱা আগবঢ়াই যাওঁ॥

প্ৰেম, কৈশোৰ আৰু সংগীত বিষয়ক

কাকলি শইকীয়া
স্নাতক ২য়বৰ্ষ

মনোবিজ্ঞানী ৱাটছনে "ভালপোৱা" এটা প্ৰাথমিক আবেগ বুলি বৰ্ণনা কৰে। ভালপোৱা এক বহল পৰিসৰৰ সুখদায়ক আবেগিক অভিজ্ঞতা বা অনুভূতি। ই আমাৰ বিকাশৰ বিভিন্ন পৰ্য্যায়ৰ স্থান কাল পাত্ৰ ভেদে ৰূপ ধাৰণ কৰে। শ্ৰদ্ধা-ভক্তি, মৰম-চেনেহ, প্ৰেম-প্ৰীতি আদিৰ আবেগিক অভিজ্ঞতাক এই ভালপোৱাৰেই ভিন ভিন অভিব্যক্তি বুলিব পাৰি। এই আবেগ ব্যক্তিৰ সচৰাচৰ অন্যলোকৰ লগত লাভ কৰা সামাজিক উদ্দীপনা আৰু সংগপ্ৰিয়তাৰ অনুভূতিৰ পৰা সৃষ্টি হয়।

ভালপোৱা একো অস্বাভাৱিক কথা নহয়। জীৱ-জগতৰ ই এক স্বাভাৱিক প্ৰক্ৰিয়া। কিন্তু জীৱ হ'ল বুলিয়েই মানুহ প্ৰবৃত্তিৰ দাস হ'বনে? সেয়ে হ'লে দেখোন মানুহ আৰু জন্তুৰ মাজত পাৰ্থক্যই নাথাকিব। প্ৰেম, ভালপোৱা, ভালবস্তু, ভালকথা। জীৱনৰ এৰাব নোৱৰা অংশ। কিন্তু এই প্ৰেম জৈৱিক তাড়নাজনিত হ'ব নালাগে। ই বিভিন্ন বস্তু বা বিষয়ৰ প্ৰতি আন্তৰিকতা আৰু অনুৰাগতো পৰিণত হয়। ফলস্বৰূপে ব্যক্তিৰ মনত দেশপ্ৰেম, সংগীত প্ৰেম অথবা ঈশ্বৰপ্ৰেম ৰূপেও প্ৰকাশ লাভ কৰে। এই প্ৰেম বা ভালপোৱাৰ অনুভূতিয়েই গুৰুজন অথবা সন্মানীয় ব্যক্তিৰ প্ৰতি ভক্তি আৰু শ্ৰদ্ধা ভাৱত পৰিণত হয়। সেইদৰে দুখীয়া নিচলা, অসহায় লোক আৰু জীৱ-জন্তুৰ প্ৰতি এই স্নেহ, পুতৌ, কৰুণা আদি কোমল অনুভূতিত পৰিণত হয়।

কৈশোৰ বয়সত বিপৰীত লিংগৰ প্ৰতি তীব্ৰ আকৰ্ষণ থাকে। প্ৰেম, ভালপোৱাৰ বাবে মন ব্যাকুল হয়। কৈশোৰ প্ৰেমত উন্মাদনা থাকে। প্ৰস্তুতি নাথাকে। সেয়ে ব্যৰ্থ হয় জীৱনৰ মূল্যৱান সময়। এই বয়সত অভিজ্ঞতা নাথাকে, থাকে মাথো তীব্ৰ আবেগ আৰু কৌতুহল। ভালপোৱাৰ ইচ্ছা ইমানেই প্ৰৱল হয় যে সন্মুখত যাকে পোৱা যায় তাকে প্ৰেমিকা বা প্ৰেমিক ৰূপে কল্পনা কৰে আৰু এনেকৈয়ে সোণালী কৈশোৰৰ সময় নষ্ট কৰি জীৱনলৈ এন্ধাৰ নমাই আনে। ভালপোৱা জীৱনৰ অবিচ্ছেদ্য অংগ হ'লেও তাক কৈশোৰ বয়সত প্ৰশ্ৰয় দিয়াৰ বা বিকশিত হ'বলৈ দিয়াৰ সময় নহয়। এই ভালপোৱাৰ জৈৱিক তাড়না কোনো নিৰ্দ্দিষ্ট ছোৱালী বা ল'ৰাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য নকৰি জীৱনৰ বাটকটীয়া হিচাপে ভাল কিতাপ অধ্যয়ন কৰি, ছবি আঁকি, সংগীত শুনি, সকলোৰে লগত মিলিজুলি, আনৰ উপকাৰ কৰাতেই নিজকে ব্যস্ত ৰাখিব পাৰি। প্ৰেমত পৰা অৰ্থাৎ কোনো ছোৱালী বা ল'ৰাক ভালপোৱাৰ ক্ষেত্ৰত সিহঁতৰ মনত ভয় থাকে, লাজ-সংকোচ থাকে, কিন্তু আবেগৰ তীব্ৰতাই সেইবোৰ পাহৰাই ৰাখে। পঢ়াত মন নবহে, কামত উৎসাহ নাথাকে, সকলো সময়তে "সেই গৰাকী'জনৰ কথা ভাবি থাকি ভাল লাগে, তাকে কৰিবলৈ নাপালে ঘৰৰ মানুহৰ ওপৰত খং উঠে, মিছা কথা কোৱাৰ অভ্যাস গঠন হয়। টিউচনৰ বা কিতাপ কিনাৰ পইচা হোটেল-ৰেষ্টুৰাত খৰচ হোৱাৰ ইত্যাদিবোৰ লক্ষণ প্ৰেমত আচ্ছন্ন হৈ থাকোতে আমাৰ মগজুত নেখেলায়। কিন্তু যেতিয়া সেই প্ৰেম অলপ দিনৰ পিছত ঘূণে ধৰিবলৈ লয় তেতিয়া "সেই গৰাকী'"জন পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ বেয়া মানুহ যেন লাগে আৰু নিজৰ মূৰ্খামীৰ বাবে অৰ্থাৎ মূল্যৱান সময় অপচয়ৰ বাবে নিজৰ ওপৰত ধিক্কাৰ ওপজে। সেয়ে কৈশোৰ প্ৰেম নিৰৰ্থক। এইখিনি সময় নিজকে প্ৰস্তুত কৰাৰ, উপযুক্ত কৰি গঢ়ি তোলাৰ সময়। প্ৰস্তুতি নোহোৱাকৈ কৰা সকলো কামেই জানো ব্যৰ্থ নহয় ? কৈশোৰ প্ৰেমো ঠিক তেনেকুৱাই।

ল'ৰা এজেনে ছোৱালী এজনীক দেখি নানা কথা ভাবি উত্তেজিত হ'ব পাৰে বা তাইক পাবলৈ মন ব্যাকুল হৈ উঠিব পাৰে। সেই ব্যাকুলতা কদৰ্য্য পৰ্য্যায়লৈ গুচি যাব পাৰে। ছোৱালী এজনীৰ সাধাৰণতে তেনে উত্তেজনা নহয় বা হ'ব নোৱাৰে। বহু সময়ত ছোৱালী এজনীয়ে বুজিব নোৱাৰে তাইৰ কাৰণে ল'ৰাটো কিয় উদ্বাউল হৈ পৰিছে। কিন্তু ছোৱালী মন সাধাৰণতে দুৰ্বল। এনে দুৰ্বলতাই কেতিয়াবা একোজনী ছোৱালীৰ জীৱনলৈ চৰম দুৰ্দশা কঢ়িয়াই অনা দেখা যায়।

কৈশোৰ বয়সত মন চঞ্চল হৈ থাকে। কল্পনাৰ জগতত বাস কৰিবলৈ মন যায়। তেনে অৱস্থাত কোনোবাই আহি এখন ৰঙীণ পৃথিৱীৰ কথা ক'লে কাৰনো বেয়া

লাগিব ? কিন্তু হঠাতে যেতিয়া ছোৱালীজনীয়ে বা ল'ৰাটোৱে গম পাব যে গোটেই ঘটনাটো ঠগামী, সাময়িক মোহ, তেতিয়া তেওঁলোকে উচুপি কন্দা বা নিজকে ধ্বংস কৰিবলৈ বিচাৰে। কৈশোৰ প্ৰেম কোনো নীতি বা আদৰ্শৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত নহয়। ই আবেগ সৰ্বস্ব। কিন্তু এই সময়খিনি যেতিয়া "তুমি" ভাল কামত লগাবা যেনে ধৰা পঢ়া-শুনা কৰি, সংগীত চৰ্চা কৰি, ছবি আঁকি, খেলা-ধূলা কৰি, নৃত্য চৰ্চা কৰি, বাহিৰা জ্ঞান অৰ্জন বা কিতাপ পঢ়ি বন্ধু-বান্ধৱীৰ লগত হাঁহি স্ফূৰ্তি কৰি, তেতিয়া তুমি তোমাৰ কামবোৰৰ মাজতে আনন্দ পাবা। দৃঢ় হ'বা ; নিজ লক্ষ্যত উপনীত হ'বলৈ প্ৰেৰণা পাবা। মন হৈ উঠিব নিষ্কলুষ।

সময়ৰ কাম সময়ত নকৰি এনে আবেগ সৰ্বস্ব প্ৰেম-ভালপোৱাত ডুবি থাকি কৈশোৰৰ অমূল্য সময়বোৰ নষ্ট কৰা মানেই জীৱনলৈ ঘোৰ অন্ধকাৰ নমাই অনা। সুস্থ পৰিকল্পনাৰে নিজৰ জীৱনটো তৈয়াৰ কৰি নিজৰ লগতে আন দুজনৰ উপকাৰ সাধন কৰা বা আদৰ্শ হৈ পৰাতহে জীৱনৰ সাৰ্থকতা। প্ৰেমৰ সস্তীয়া সংলাপ তৈয়াৰ কৰি বা তেনে চিন্তা চৰ্চাৰে সোণালী কৈশোৰ কটাই দিয়াৰ পিছত এটা সময়ত পিছলৈ যেতিয়া ঘূৰি চাব লগা হয় তেতিয়াই জীৱনলৈ নামি আহে চৰম হতাশা। জীৱন হৈ পৰে লক্ষ্যভ্ৰষ্ট। অৱশ্যে ইয়াৰ অৰ্থ এইটো নহয় যে প্ৰেম-ভালপোৱা এইবোৰ বেয়াবস্তু বা এইবোৰৰ কোনো মূল্য নাই। প্ৰেম ভালপোৱা নহ'লে দেখোন সমাজৰ পৰা মানৱীয়তা বোলা বস্তুটোৱেই শেষ হৈ যাব। আমাৰ লেখাটোত কোমল বয়সৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ বিপৰীত লিঙ্গৰ প্ৰতি থকা তীব্ৰ আকৰ্ষণ বা কৌতুহল সম্পৰ্কে হে আলোচনা কৰা হৈছে, পৈনত বয়সৰ ডেকা-গাভৰু, পুৰুষ-মহিলাৰ মাজত গঢ় লোৱা প্ৰেমৰ ভাষা যথাৰ্থতে বেলেগ হ'ব।

আজিৰ দিনত বিশেষকৈ ছোৱালীবোৰ সমগ্ৰ সত্তাৰে সচেতন হোৱা উচিত। নিজৰ ভৰিত নিজে থিয় হোৱাৰ বাবে নিজকে যোগ্য কৰি তোলাৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলোৱাৰ এইটোৱেই আদৰ্শ সময়। স্বাৱলম্বী, আত্মবিশ্বাসী হোৱাৰ পিছতহে যোগ্যতাৰে যোগ্যজনক ভালপোৱাৰ কথা ভবা উচিত। তেতিয়া কোনোবাই উপেক্ষা কৰিলেও ভয় নাই। নিজৰ ক্ষমতাৰে নিজৰ ইচ্ছামতে কাকো দুখ, হাতাশা নিদিয়াকৈ স্বাধীনভাৱে জীৱন নিৰ্বাহ কৰাৰ অধিকাৰ তেতিয়া নিশ্চয় থাকিব।

কৈশোৰৰ এই স্পৰ্শকাতৰ সময়খিনিত কিছুমান গঠনমূলক কাম বা অভ্যাসত পৰিণত কৰিব বিচৰা হয়, তেতিয়া হ'লে তাৰ পৰা অৰ্থবহ ফল নিশ্চয় লাভ কৰিব পাৰি। মনত স্বাভাৱিকতে থিতাপি ল'ব পৰা কিছুমান বিকৃত ৰুচি, কৌতুহল আদি দূৰতে নিৰ্মূল কৰিবলৈ আজৰি সময়ত সঙ্গীতৰ চৰ্চা বা সাধনা এক অতি উত্তম মাধ্যম হিচাপে ল'ব পৰা যায়। মহান দাৰ্শনিক পণ্ডিত প্লেটোৱে কৈছে "যাৰ অন্তৰত সঙ্গীত নাই তাক মুহূৰ্তৰ বাবেই বিশ্বাস কৰিবই নোৱাৰি।"

মানৱ জাতিৰ মনৰ পৰা অমূলক অসহায় অশান্তি দূৰ কৰি জনজীৱনলৈ এক নিৰ্মল আনন্দ কঢ়িয়াই এখন সুস্থ সবল সমাজ গঢ়াত সঙ্গীতে এক মুখ্য ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। তাৰোপৰি কিশোৰ অৱস্থা প্ৰণালীবদ্ধ সঙ্গীতৰ সাধনা বা চৰ্চাই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ধৈৰ্য্য আৰু স্মৃতি শক্তি বৃদ্ধি কৰে। যিকোনো কৰিব লগা কামত মনোযোগ বঢ়ায়। ই শাস্ত্ৰসন্মত তথা বিজ্ঞানসন্মত কথা। মানৱ মনৰ সকলোবোৰ নিষ্ঠুৰতা হিংস্ৰতা আৰু পশুত্ব দূৰ কৰি, সমাজত প্ৰেম, ভাতৃত্ববোধ আৰু মানৱতা বজাই ৰখাত সঙ্গীতৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম। সেয়ে শিক্ষানুষ্ঠানত বাধ্যতামূলক সঙ্গীত শিক্ষাৰ যোগেদিও কৈশোৰ অৱস্থাপ্ৰাপ্ত ল'ৰা-ছোৱালীৰ প্ৰেম ভালপোৱা আদিৰ বিকৃত মনোভাৱ আঁতৰ কৰাৰ লগতে নিজকে সু-নাগৰিক কৰি এখন সুস্থ নিকা সমাজ গঢ়াৰ পাঠ দিব পাৰি॥

❊ ❊ ❊

মহৎলোকৰ বাণী

প্ৰথমে নিজক বুজি লোৱা, তেতিয়াহে আনক বুজিবা ।

— মাদাৰ টেৰেছা

পক্ষীৰ ভ্ৰমণ

মৃণালী শইকীয়া
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

কাউৰী, চিলনী, শালিকা, ঘৰচিৰিকা আদি চৰাই আমাৰ চিৰ পৰিচিত। কাৰণ বছৰৰ বাৰমাহে আমি সিহঁতক দেখো। কিন্তু কুলি, কেতেকী আদি এনে কিছুমান চৰাই আছে, যাক আমি বছৰৰ বাবে দেখা নাপাওঁ। ইহঁত কেইমাহমান থাকি হঠাতে নোহোৱা হৈ পৰে। বসন্ত আৰু শৰৎ কালত হাজাৰ হাজাৰ চৰায়ে এঠাইপৰা আন এঠাইলৈ আৰু কেতিয়াবা সাত সাগৰ তেৰ নদী পাৰ হৈ এখন দেশৰ পৰা আন এখন দেশলৈ গতি কৰে। প্ৰশ্ন হ'ল, চৰায়ে পোনকে এনে ভ্ৰমণ কৰিবলৈ ল'লে কিয় বা আজিও ইয়াক অব্যাহত ৰাখিব লগা হৈছে কিয় ? এই ভ্ৰমণৰ প্ৰকৃত উদ্দেশ্য কি ? চৰায়ে বাট কেনেকৈ চিনে ? এই প্ৰশ্নবিলাকৰ উত্তৰ দিবলৈ পক্ষীবিদসকল উঠি পৰি লাগিছে। পাছে সকলো প্ৰশ্নৰে উত্তৰ এতিয়াও পোৱা হোৱা নাই।

বিশেষ তিথি উৎসৱত গঙ্গা, গয়া, প্ৰয়াগ, হৰিদ্বাৰ আদি ঠাইত হাজাৰ হাজাৰ তীৰ্থযাত্ৰীৰ সমাগম হয় আৰু তীৰ্থ কৰা শেষ হ'লেই তেওঁলোকে পুনৰ নিজ নিজ ঘৰলৈ উভতে। চৰাইৰ ভ্ৰমণো এনে কিবা তীৰ্থ-যাত্ৰাইনেকি ? পাছে তীৰ্থ কৰিবলৈতো ঘৰখনৰ সকলো নাপায়। কিন্তু চৰায়ে দেখোন পো-পোৱালি সকলোকে লৈ ওলায়। তদুপৰি মানুহেতো বছৰি তীৰ্থযাত্ৰা নকৰে। চৰায়ে দেখোন বছৰি আহে আৰু আহেও একেখন ঠাইলৈকে। গতিকে চৰাইৰ ভ্ৰমণৰ উদ্দেশ্য ঠাই তীৰ্থ কৰা বুলি ক'ব নোৱাৰি। কাৰণ সেয়ে হোৱা হ'লে একে ঠাইলৈকে নগৈ বেলেগ বেলেগ ঠাইলৈ গ'লহেঁতেন। দ্বিতীয়তে এটুকুৰা ঠাইকে কেৱল চোৱাৰ উদ্দেশ্য থকা হ'লেও বছৰি বছৰি অহাৰ প্ৰয়োজন নাছিল। পক্ষীবিদসকলৰ মতে চৰাইৰ ভ্ৰমণৰ উদ্দেশ্য হ'ল খাদ্য-সমস্যাৰ, প্ৰজননৰ আৰু বাচি থকাৰ। বহুতো চৰায়ে দেশ ভ্ৰমণ অবিহনে বাচি থকা অসম্ভৱ।

চৰাইৰ ভ্ৰমণৰ লগত ঋতু পৰিৱৰ্তনৰ অতি ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক আছে। দেখা যায় যে উত্তৰ আৰু দক্ষিণ শীতমণ্ডলত থকা চৰাইবোৰে গ্ৰীষ্ম আৰু সমমণ্ডললৈ গৰম বিচাৰি আহে। গৰম দিনত দিন দীঘল আৰু ৰাতি চুটি। গৰমৰ দিনত পোক-পতঙ্গও পোৱা হয় বেছি। তদুপৰি দিন দীঘল হোৱাৰ বাবে খাদ্য আহৰণ কৰিবলৈ সময়ো পায় বেছি। বাহ সজাৰ আহিলা পাতি পাবলৈও গৰমৰ দিনত সুবিধা হয়। কণী পৰা, উমণি দিয়া আদিৰ কাৰণে প্ৰয়োজনীয় উত্তাপ পোৱাতো সুবিধা। অতিপাত শীতেও ইহঁতক গৰম ঠাই বিচাৰিবলৈ বাধ্য কৰে।

চৰায়ে দেশ ভ্ৰমণ পোনতে কেতিয়াৰ পৰা আৰম্ভ কৰিলে ? এই সম্পৰ্কত এটি মতবাদ আছে। প্লচ্টচিন্ (Pleistocene) যুগত উত্তৰ গোলাৰ্ধটো লাহে লাহে বৰফেৰে ঢাক খাই পৰিছিল। এই বৰফ পৰাৰ লগে লগেই চৰায়ে দক্ষিণ গোলাৰ্ধৰ ফালে যোৱাত চৰায়েও উত্তৰ গোলাৰ্ধলৈ যাবলৈ ল'লে। এনেদৰে অহা-যোৱা কৰিব লগা হোৱাটোৱেই সম্ভৱ চৰাই জগতৰ ভ্ৰমণ। চৰাইৰ ভ্ৰমণ সম্পৰ্কত আন এটি মতবাদো আছে। এই মতবাদ মতে একালত গ্ৰীষ্মমণ্ডলৰ চৰায়ে ভাল খাদ্য আৰু জলবায়ুৰ সন্ধানত শীতমণ্ডললৈ গৈছিল আৰু শীতমণ্ডলত ঠাণ্ডা পৰিলে পুনৰ গ্ৰীষ্মমণ্ডললৈ আহিছিল। এনেদৰে যুগ যুগ ধৰি অহা-যোৱা কৰাৰ পাছত ই মজ্জাগত হৈ পৰিল।

চৰাইৰ ভ্ৰমণত বাট চিনাৰ সমস্যাটোৱেই আটাইতকৈ জটিল সমস্যা। মানুহেও বহুত যুগ ধৰি দেশে-বিদেশে ভ্ৰমণ কৰি আহিছে। পাছে বাট চিনাত বিপদত পৰিব লগা নহয়। কাৰণ নিৰ্দিষ্ট যান-বাহন নিৰ্দিষ্ট ঠাইলৈ নিতৌ যায়। তাত মাত্ৰ উঠিলেই হয়। দিক্ নিৰ্ণয় কৰিবলৈ নানান আধুনিক যন্ত্ৰপাতি আছে। তদুপৰি ভূগোলৰ জ্ঞানতো আছেই। কিন্তু চৰায়ে ভূগোল পঢ়িলে ক'ত বা ইহঁতৰ দিক্দৰ্শন যন্ত্ৰৰ ব্যৱস্থাই বা ক'ত ?

চৰায়ে স্থলপথেদি উৰোঁতে বাটত পোৱা নৈ, বিল, উপত্যকা, পাহাৰ ইত্যাদিৰ কথা মনত ৰাখে আৰু সমুদ্ৰ পথেদি উৰোঁতে দ্বীপ, লাইট-হাউচ, আদিৰ কথা মনত ৰাখে। আমি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে আগদিনা পঢ়া কথাও পাছদিনা পৰীক্ষাঘৰত পাহৰো। এনে অৱস্থাত হাজাৰ হাজাৰ মাইল ভ্ৰমণ কৰা চৰাইবোৰে এইবোৰ চিনকে মনত ৰাখি কেনেকৈ অহা-যোৱা কৰে সিও এক চিন্তাৰ বিষয়। আনহাতে

ৰাতি ভ্ৰমণ কৰা চৰাইবোৰে কৰে কি ? সিহঁতেতো ৰাতি এই চিনবিলাক নেদেখে। কেইগৰাকীমান প্ৰকৃতিবিদে এনে মত পোষণ কৰে যে চৰায়ে অভিজ্ঞতাৰ পৰাই বাট চিনিবলৈ সমৰ্থ হয়। বছৰি দুবাৰকৈ একেটা বাটেৰেই অহা-যোৱা কৰে বাবে ডাঙৰ চৰাইবোৰে ৰাস্তাটো চিনি থয় আৰু সিহঁতেই পো-পোৱালিবোৰকো বাট দেখুৱাই দিয়ে। কিন্তু এই মতবাদটিও গ্ৰহণযোগ্য নহয়।

চৰাইৰ জীৱনত সূৰ্য্যৰ প্ৰভাৱ যথেষ্ট। সূৰ্য্যৰ পোহৰতে চৰায়ে আহাৰ বিচাৰে, সূৰ্য্যৰ পোহৰতে চৰায়ে বাট চিনি পায় আৰু তাতোকৈ ডাঙৰ কথা হ'ল সূৰ্য্যক চায়েই চৰায়ে ভ্ৰমণৰ দিক্ ঠিক কৰি ল'ব পাৰে। শীতকালিৰ সূৰ্য্য দক্ষিণ আকাশত হেলনীয়াকৈ পৰিবলৈ লয়। এনে অৱস্থা আৰম্ভ হওঁতেই চৰায়ে গম পায় যে শীতকাল আহিছে, সিহঁত যাবৰ হ'ল। ঠিক তেনেকৈ সূৰ্য্যৰ উত্তৰায়ণ হওঁতে চৰায়ে গম পায় যে গৰমকালি আহিবৰ হ'ল। সূৰ্য্যই এই পৰিৱৰ্তনে চৰাইৰ গৰম ঠাঁওৰ পৰিচয় কৰাই দিয়ে। তদুপৰি সূৰ্য্যক বিভিন্ন স্থানত দেখিয়েই চৰায়ে ভ্ৰমণৰ দিক্ ঠিক কৰি ল'ব পাৰে, যেন আকাশখন এখন ঘড়ীৰ ডায়েল আৰু সূৰ্য্যটো তাৰ কাটাহে॥

❊ ❊ ❊

মহৎলোকৰ বাণী

মই আগুৱাই গ'লে মোক অনুসৰণ কৰা, মই হুহঁকি গ'লে মোক হত্যা কৰা, মোৰ মৃত্যু হ'লে প্ৰতিশোধ লোৱা ।

— ৰেনিট মুছৰিনি

আঠুকাঢ়ি থকা ভদ্ৰলোক এজনতকৈ নিজৰ ভৰিৰ ওপৰত থিয়দি থকা চাহ খেতিয়কজন বেছি ডাঙৰ মানুহ ।

— বেঞ্জামিন ফ্ৰেঙ্কলিন

ছেকাৰিণ

কৃষ্ণা দাস
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ

চেনীতকৈও মিঠা বস্তু আছেনে ? এৰা, চেনীতকৈও মিঠা বস্তু আছে। এইবিধ বস্তু চেনীতকৈ এগুণ বা দুগুণ বেছি মিঠা নহয়, ই চেনীতকৈ প্ৰায় তিনিগুণ মিঠা।

বৰ্তমান সময়ত বহুজন মানুহক চেনীৰ সলনি এই বস্তুবিধ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ ডাক্তৰে পৰামৰ্শ দিয়ে। এই অতি মিঠা বস্তুবিধৰ নামেই হৈছে ছেকাৰিণ। শুনিলে আচৰিত লাগে, কিন্তু এইবিধ বস্তু আলকাতৰাৰ পৰা এজন বিজ্ঞানীয়ে আৱিস্কাৰ কৰিছিল।

আমেৰিকাৰ এজন ৰসায়নবিদ। তেওঁৰ নাম ইয়াৰেমপেন। তেওঁ কিবা নতুন ৰাসায়নিক দ্ৰব্য আৱিস্কাৰ কৰাৰ মনোভাৱেৰে আলকাতৰাৰ ওপৰত পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰিছিল। তেওঁৰ নিজা পৰীক্ষাগাৰত বহুদিন ধৈৰ্য্য সহকাৰে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰি গৈছে। কিন্তু সুফল হ'লে পোৱা নগ'ল। এদিন তেওঁ পৰীক্ষাগাৰৰ কাম শেষ কৰি ভাগৰি জুগৰি ঘৰলৈ আহিল। অলপ পাছত ৰাতিৰ আহাৰ খাবলৈ তেওঁৰ ৰান্ধনিটোৱে আহাৰ আনি খোৱা টেবুলত দিলে। হাতমুখ ধুই খাবলৈ বহিল। আহাৰ মুখত দি গমপালে আহাৰবোৰ মিঠা। তেওঁৰ ৰান্ধনীটোৰ ওপৰত বৰ খং উঠিল, আহাৰত নিমখৰ সলনি চেনী দিয়া বুলি। ৰান্ধনীটোক মাতি আনি গালিও পাৰিলে। বেচেৰা ৰান্ধনীটোৰ জানো দোষ! তাৰ ঠিক মনত আছে চেনী দিয়া নাই, নিমখেই দিছে আহাৰত। গৰাকীৰ মিছা অভিযোগ শুনিও প্ৰতিবাদ নকৰি সি মনে মনে থাকিল। গালি পাৰি ৰেমপেনে আহাৰ খাই আছে। এবাৰ আঙুলি এটা জিভাত লাগিলত গম পালে মিঠা ভাতত নহয়, আঙুলিতহে দেখোন। আঙুলিত আকৌ এবাৰ চেলেকি চালে। এইবাৰ তেওঁ খাটাং হ'ল কিবা ৰাসায়নিক দ্ৰব্য লাগি আছিল যাৰ ফলত আঙুলিটো মিঠা লাগিছে। এইবাৰ ৰেমপেনক পায় কোনে! তেওঁ আহাৰ তাতে এৰি দৌৰ মাৰিলে পৰীক্ষাগাৰলৈ। তাত গৈ বিভিন্ন ৰাসায়নিক দ্ৰব্যবোৰ চাবলৈ ধৰিলে। এবাৰ তেওঁৰ চকুত পৰিল অলপ আগতে পৰীক্ষা কৰি এৰি যোৱা কাঁচৰ পাত্ৰ এটাৰ তলত জমা হৈ থকা কিছু গেদ। এই গেদখিনি পাত্ৰটোৰ পৰা আনি চেলেকি চালে। এৰাটো, এই গেদখিনি দেখোন ভীষণ মিঠা। এই বস্তুখিনিকে ৰেমপেনে নাম ৰাখিলে ছেকাৰিণ বুলি।

এই এটা সাধাৰণ ঘটনাৰ পৰাই আৱিস্কাৰ হ'ল ছেকাৰিণৰ॥

(সহায়লৈ)

❊ ❊ ❊

মহৎলোকৰ বাণী

তুমি বৰফৰ নিচিনা শুভ্ৰ নিষ্কলঙ্ক হ'লেও কেতিয়াও নিন্দাৰ হাত সাৰিব নোৱৰা ।

— শ্বেইক্সপীয়েৰ

এক সামুদ্ৰিক ৰহস্য
"বাৰ্মুডা ত্ৰিভুজ"

পম্পী বৰা
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

পশ্চিম আটলাণ্টিক মহাসাগৰৰ মাজত অৱস্থিত এক ত্ৰিভুজাকৃতিৰ ক্ষেত্ৰ বাৰ্মুডা এক অজ্ঞাত ৰহস্য। প্ৰায় এক দশক ধৰি সমগ্ৰ বিশ্বকে আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰা বাৰ্মুডাৰ ৰহস্যৰ সন্মুখত যেন সকলোৱে শিৰ নত কৰিবলৈ বাধ্য হৈছে।

বাৰ্মুডা ত্ৰিভুজ হ'ল প্ৰকৃতিৰ এক অপৰিসীম শক্তি যাৰ ওপৰত বৰ্তমানৰ উন্নত বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিয়ে হাৰ মানিছে। এই ত্ৰিভুজৰ লগত একাধিক বিস্ময়কৰ আৰু ৰোমাঞ্চকৰ ঘটনা জড়িত হৈ আছে। এই ৰহস্যময় স্থানতেই ধ্বংস হৈ আহিছে কেবাশ জাহাজ আৰু কেবা হেজাৰ মানুহ। লণ্ডনৰ এটা বাতৰিত মুঠ ৬০ খন জাহাজ আৰু ৯৩৭ জন নাৱিক ৰহস্যময় হয়। প্ৰথম অৱস্থাত জাহাজ আৰু মানুহবোৰ সম্পূৰ্ণ ৰহস্যজনকভাৱে অন্তৰ্ধান হোৱা ঘটনাবোৰ সাধাৰণ দুৰ্ঘটনা বুলিয়েই ধৰি লোৱা হৈছিল যদিও লাহে লাহে এই ঘটনাবোৰৰ সংখ্যা বৃদ্ধি হৈ অহাৰ লগে লগে এই বিষয়টোৰ সম্বন্ধে মানুহে বেলেগ ধৰণে চিন্তা কৰিবলৈ ধৰিলে আৰু সেই বাবে অনুসন্ধানৰ প্ৰয়োজনীয়তাও অনুভৱ কৰিবলৈ ধৰিলে। কিন্তু আচৰিত কথাটো হ'ল মানুহ, বিমান বা জাহাজবোৰৰ অন্তৰ্ধানৰ বাতৰিহে পোৱা যায়, কিন্তু সেইবোৰৰ একো চিন নাথাকে যাৰ ফলত অনুসন্ধানৰ একো সূত্ৰ বিচাৰি পোৱা নাযায়। কাৰণ সেই দুৰ্ঘটনাত পতিত হোৱা মানুহ, জাহাজ বা বিমানবোৰৰ কি হয় কোনেও নাজানে।

১৯২১ চনত ইংলেণ্ড, ইটালী, আমেৰিকাৰ কেইবাখনো জাহাজ অদৃশ্য হৈ সমগ্ৰ বিশ্বতে ত্ৰাসৰ সৃষ্টি কৰিছিল। ১৯২৬ চনত চুড়ুফকো নামৰ মালবাহী জাহাজ এখন এই ঠাইতে ২৯ জন নাৱিকৰে সৈতে নিখোঁজ হৈ গৈছিল। ১৯৪৫ চনত পাঁচখন মাৰ্কিন বিমান বাহিনীৰ বিমানে যাত্ৰা আৰম্ভ কৰি এই অভিশপ্ত স্থানতেই নিৰুদ্দেশ হৈছিল। ১৯৭৩ চনত 'আনিটা' নামৰ ৩২ জন নাবিক থকা মালবাহী জাহাজখন ৰহস্যময় হৈ যায়। এনেদৰে এই অভিশপ্ত, ৰহস্যময় স্থানতে দিনে দিনে বাঢ়ি গৈছে অন্তৰ্ধান হোৱা মানুহ, বিমান আৰু জাহাজৰ সংখ্যা।

বাৰ্মুডা ত্ৰিভুজৰ ৰহস্য সম্পৰ্কে কিছুলোকে বিশ্বাস কৰে যে বাৰ্মুডা ক্ষেত্ৰটোত পৃথিবীৰ মাধ্যাকৰ্ষণিক শক্তিৰ প্ৰভাৱ প্ৰৱল। সেয়ে এই ফালেদি যোৱা যিকোনো বস্তুকে ই এনেদৰে ধৰি ৰাখে তাৰ বান্ধোনৰ পৰা ওলাই অহাটো অসম্ভৱ। আনহাতে, আন কিছুমানলোকে ভাবে যে বাৰ্মুডাত নিশ্চয় অন্য কোনোবা গ্ৰহৰ কোনো প্ৰাণীৰ নিয়ন্ত্ৰণ আছে যাৰ বাবে তাৰপৰা মানুহ উভতি আহিব নোৱাৰে। আন কিছুমানৰ মতে সেই অঞ্চলত ভয়াৱহ আগ্নেয়গিৰি আছে আৰু তাৰপৰা উদ্গীৰণ হোৱা ধোৱা-বাষ্পই জাহাজবোৰক ধ্বংস কৰি পেলায়। এই অন্তৰ্ধানৰ কাৰণ জানিবলৈ বৈজ্ঞানিক সকলেও নানা পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা চলাইছে কিন্তু বৰ্তমানলৈকে প্ৰকৃত তথ্য উদ্ধাৰ কৰিব পৰা নাই। তেওঁলোকে ধাৰণা কৰিছে যে এই স্থান অধিক মাধ্যাকৰ্ষণ শক্তি আৰু চুম্বকীয় শক্তিযুক্ত, যাৰ ফলত গভীৰ সমুদ্ৰত এই শক্তিৰ আকৰ্ষণত বিমান আৰু জাহাজবোৰ ডুব গৈ নিখোঁজ হয়।

মুঠৰ ওপৰত, একবিংশ শতিকাৰ বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ চমকপ্ৰদ সাফল্যৰ পিছতো, বাৰ্মুডা ত্ৰিভুজৰ প্ৰকৃত ৰহস্য উদ্‌ঘাটন কৰিব নোৱৰাটো বৰ দুখৰ কথা॥

❊ ❊ ❊

এলবাৰ্ট আইনষ্টাইন

মুন্‌মী গগৈ
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

ল'ৰাটোৰ তিনি বছৰলৈকে মাত ফুটা নাছিল। মাক-দেউতাকে ভয়তে ল'ৰাটোক লৰালৰিকৈ মিউনিকৰ এখন কেথলিক স্কুল পোৱাইছিলগৈ।

"যিমূলা বাঢ়ে তাৰ দুপাততে চিন"— এই কথাষাৰ ল'ৰাটোৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য হৈছিল সম্পূৰ্ণ ওলোটাকৈহে। ল'ৰাটোৰ বাবে কুমলীয়া মূলা পুলিৰ মেমেৰা পাতেই পিছলৈ মূলা ডাঙৰেই হৈছিল।

এই ল'ৰাটোৱেই বিশ্ববৰেণ্য বিজ্ঞানী এলবাৰ্ট আইষ্টাইন। আজিৰ পৰা প্ৰায় এশ ত্ৰিছ বছৰমানৰ আগৰ কথা। ১৮৭৯ চনৰ ১৪ মাৰ্চ। সেইদিনা জাৰ্মানীৰ উলম্ চহৰত আইনষ্টাইনৰ জন্ম হৈছিল। জাতত তেওঁ ইহুদী আছিল। পিছলৈ তেওঁ জাৰ্মানী এৰি ছুইজাৰলেণ্ডলৈ গ'ল। তাৰ পাছত আমেৰিকা পালেগৈ। বিশ্বই তেওঁক জানে জাৰ্মানী, ইহুদী আৰু অঘৰী বুলি।

শৈশৱত আইনষ্টাইন আছিল জ্ঞান-বুদ্ধিত একেবাৰে ভোটা। বহুত পলমকৈ তেওঁৰ মহৎ গুণবোৰ, ডাঙৰ ডাঙৰ চিন্তা কৰিব পৰা মনটোৰ কথা প্ৰকাশ পাইছিল। সৰুতে তেওঁ পঢ়াশালীত শিক্ষকৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিব নোৱাৰি পিটন খায়; আটাইতকৈ কম নম্বৰ পায়। কিন্তু পাছলৈ তেওঁৰ ভোটা বুদ্ধিৰ পৰা ওলোৱা কথাবোৰেই আজিৰ মূধাফুটা বৈজ্ঞানীকেও বুজিবলৈ টান পায়। সৰুতে অবাধ্য হৈ পঢ়াশালীৰ পৰা খেদা খোৱা ল'ৰাটোক পাছলৈ আকৌ জাৰ্মানীয়েও বিচাৰে, ছুইছেও বিচাৰে, আমেৰিকাইও বিচাৰে।

আইনষ্টাইনে জাৰ্মানীত পঢ়িব নোৱাৰি খেদা খাই সেই দেশৰ স্বত্বকে হেৰুৱাইছিল। তাৰ পৰা তেওঁ ছুইজাৰলেণ্ড পালেগৈ। ছুইছৰ পলিটেকনিকত পঢ়িবলৈ গৈ তাতো চিট নাপালে। চিট পৰীক্ষাতে তেওঁ ফেইল মাৰিলে। কিন্তু, পাছৰ বছৰ কোনোৰকম চিট এটাৰ যোগাৰ কৰিলে। সাধাৰণ শিক্ষাৰে (১৯০১ চন) কোনোমতেহে তেওঁ গ্ৰেজুৱেট হ'ল। কিন্তু পাছলৈ এইজন লোককে এদিন ছুইছ দেশৰ জুৰিক বিশ্ববিদ্যালয়ত সন্মানীয় অধ্যাপকৰ পদো যঁচা হৈছিল।

চুইছ পলিটেকনিকেলৰ পৰা গ্ৰেজুৱেট হৈ ওলাই অহাৰ বছৰেই তেওঁ চুইছ দেশৰ নাগৰিকৰ স্বত্বও পালে। আৰু সিমানতেই তেওঁৰ আনুষ্ঠানিক শিক্ষাৰো অন্ত পৰে। পঢ়া-শুনা কৰাতকৈ তেওঁ চাকৰিৰ ফালেহে মন মেলিলে। কিন্তু, সামান্য গ্ৰেজুৱেট হৈয়েই তেওঁ ক'ত চাকৰি পাব ? অৱশেষত, তেওঁ দেউতাকৰ বন্ধু এজনৰ সহায় পালে। সেই লোকজনে কোনোমতে তেওঁক বাৰ্ণৰ পেটেণ্ট অফিচত কেৰাণীৰ কাম এটাত সুমুৱাই দিলে। "সূৰ্য্যৰ পোহৰক ডাৱৰে কেতিয়াও ঢাকি ৰাখিব নোৱাৰে।" মানুহৰ মনত সুপ্ত হৈ থকা জ্ঞান প্ৰতিভা এদিন বাহিৰত প্ৰকাশ হ'বই। যিকোনো পৰিস্থিতি বা সংঘাতে তাক ঢাকি ৰাখিব নোৱাৰে। তেওঁ কেৰাণীৰ চাকৰিত যোগদান কৰিলে। কেৰাণীৰ ভিতৰতো সৰু কেৰাণী। দিনটোৰ দুই তিনি ঘণ্টা কাগজ কলম, ফাইলৰ কাম। কামৰ শেষত লগৰবোৰ উঠি গ'লেও তেওঁ চকীখনতে কাগজ-পেঞ্চিল লৈ কিবাকিবি ভাবি থাকে। কিবাকিবি অংকৰ উত্তৰ উলিয়ায়। বেৰৰ ফুটাইদি অহা সৰলৰেখাৰ দৰে পোহৰৰ জিলিঙণি একেথৰে চাই থাকে। সৰু সৰু শিলগুটি, কাগজৰ টুকুৰা আদি লিৰিকি বিদাৰি থাকে। তেনেদৰে বহি বহিয়েই তেওঁৰ মগজুত চিন্তাৰ ঢৌ উঠিল। তেওঁৰ মনত পৰিল—পদাৰ্থ বিজ্ঞানৰ সূত্ৰবোৰ আৰু পলিটেকনিকৰ পঢ়াবোৰ। এনেদৰে তেওঁ অংক কৰাত, বিভিন্ন সমস্যা সমাধান কৰাত পাকৈত হৈ পৰিল। সৰুতে পঢ়াশালীৰ পৰা বহিস্কাৰ হোৱা আৰু যেনেতনেহে গ্ৰেজুৱেট হোৱা আইনষ্টাইনে পোহৰ গতিৰেখা, বেগ, বস্তুৰ পৰিমাণ আৰু তাত সোমাই থকা শক্তি আদি কথাবোৰ বুজি পোৱা হ'ল। পৃথিৱীৰ মধ্যাকৰ্ষণ শক্তি আৰু ঘূৰণীয়া পৃথিৱীখনৰ কথা তেওঁ ভাবিবলৈ ধৰিলে। কোনো উচ্চ শিক্ষা গ্ৰহণ নকৰাকৈয়ে চিন্তাৰ দ্বাৰাই তেওঁ বিভিন্ন গৱেষণা আৰম্ভ কৰিলে। এনেদৰে জুখি-মাখিয়েই আদহীয়া বয়সত তেওঁ বহু আগবাঢ়িল। এদিন তেওঁ এটা অঘটন কৰি পেলালে। তেওঁ সেই সময়ৰ অতিকৈ বিখ্যাত বিজ্ঞানী ছাৰ আইজাক নিউটনৰ গৱেষণাৰ তথ্যকে ওলোটাই পেলালে। পৃথিৱী আচৰিত হ'ল। কিন্তু, তেওঁ ডায়েৰীত লিখিলে—"ছাৰ, মোক ক্ষমা কৰিব। আপোনাৰ সত্য আপোনাৰ সময়ত অটুট আছিল। কিন্তু, বৰ্তমান সি অসত্য।"

সেই সময়ৰ প্ৰতিষ্ঠিত ডাঙৰ ডাঙৰ বৈজ্ঞানীক সকলৰ চকু পৰিল আইনষ্টাইনৰ ওপৰত। তেওঁৰ কেৰাণীৰ

পৰা বৈজ্ঞানীকলৈ পদোন্নতি হ'ল আৰু গৱেষণাগাৰত ত্ৰিছ বছৰ কটাই দিলে। বস্তু আৰু শক্তিৰ মাজত থকা পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক, আপেক্ষিক গুৰুত্ব, ব্যৱধান আদিৰ প্ৰথম আভাস তেৱেঁই দিলে। পোহৰৰ গতি সৰলৰেখাৰ দৰে পোন কথাবোৰ ওলোটা প্ৰমাণ কৰি দেখুৱালে আইনষ্টাইনে। তেওঁ প্ৰমাণ কৰিলে যে পৃথিৱীৰ মধ্যাকৰ্ষণ শক্তিয়ে পোহৰৰ পোন পথকো বেঁকা কৰিব পাৰে।

আইনষ্টাইন এজন শিল্পীও আছিল। বেহেলা বজাই তেওঁ অতি আনন্দ অনুভৱ কৰিছিল। বেহেলাখন তেওঁ সদায় নিজৰ বেগত ৰাখিছিল। চিন্তা কৰি কৰি যেতিয়া তেওঁ ভাগৰি পৰিছিল তেতিয়াই তেওঁ বেহেলাখনত সুৰৰ চিন্ফনি তুলিছিল। তেতিয়াই যেন তেওঁক কাণে কাণে কোনোবাই কয় 'শক্তি সদায় শক্তিয়েই, শক্তি সদায়। এক কেতিয়াও দুই নহয়। মাত্ৰ পৃথিৱীত শক্তিৰ ব্যৱহাৰ নানা ৰূপে হয়। সেই শক্তিৰ মহিমা কম-বেছি, তল-ওপৰ ভাৱে সংগীতৰ সুমধুৰ ছন্দৰ দৰে সদায় উঠা নমা কৰি থাকে।

আইনষ্টাইনে তেওঁৰ ভোটা বুদ্ধিৰেই এখনৰ পাছত এখনকৈ তিনিখন গৱেষণা পত্ৰ প্ৰকাশ কৰিলে। প্ৰথম গৱেষণা পত্ৰখনত তেওঁ এক নতুন তথ্য প্ৰকাশ কৰিলে। সেই সময়ৰ বিখ্যাত বিজ্ঞানী ৰবাৰ্ট ব্ৰাউনৰ মতে পানীৰ ওপৰত ওপঙি থকা ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ বস্তুবোৰ হ'ল ফুলৰ ৰেণু--যিবিলাক অনুবীক্ষণ যন্ত্ৰত ধৰা পৰিছিল। কিন্তু এলবাৰ্ট আইনষ্টাইনে প্ৰমাণ কৰি দেখুৱালে যে, সেই ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ বস্তুবোৰ ফুলৰ ৰেণু নহয় সেইবোৰ কিছুমান মূল্যৱান গেছহে। ইয়াৰ বাবে তেওঁক জুৰিক বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা ডক্টৰেট ডিগ্ৰীও প্ৰদান কৰা হৈছিল।

দ্বিতীয়খন গৱেষণা পত্ৰও তেওঁ পোহৰ আৰু বিজুলী শক্তিৰ কণিকাবোৰৰ তথ্য কিছুমান প্ৰকাশ কৰিলে। শক্তি, তাপ, পোহৰ আদিৰ ওজন নাই। এই ওজনহীন শক্তিবোৰে ধাতুৰ পাতৰ লগত ঠেকা খালে অন্য এটা শক্তি উৎপন্ন কৰে––সেইটো হ'ল 'ইলেকট্ৰন'। পোহৰৰ কণিকাবোৰৰ নাম হ'ল 'ফটন'। 'ফট'ইলেকট্ৰিক এফেক্টৰ' কথা প্ৰকাশ পোৱা এই গৱেষণা পত্ৰখনৰ বাবেই তেওঁ ন'বেলপ্ৰাইজ পাইছিল।

তেওঁৰ তৃতীয়খন গৱেষণা পত্ৰৰ মূল কথা হ'ল — আপেক্ষিক গুৰুত্ব। তেওঁ মোটামুটিকৈ জগতক বুজালে "বস্তু হ'ল কিছুমান থুপ খাই থকা শক্তি, বস্তু শক্তিয়েই ঘনীভূত ৰূপ, শক্তিয়েই বস্তু, বস্তুয়েই শক্তি"। ইয়াৰ বাবে তেওঁ এটা সমীকৰণো থৈ গ'ল- ($E=mc^2$)

তেওঁ শিকাই যোৱা এইবোৰ কথাৰ দ্বাৰা বিশ্বত বহু ভাল কাম হ'ল। সেইবাবেই হয়তো কোনোবা এজনে কৈছিল "এলবাৰ্ট আইনষ্টাইনে আমাৰ বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডকে নতুন ৰূপেৰে গঢ় দিবলৈ সক্ষম হৈছে।"

আইনষ্টাইনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰিয়েই বৈজ্ঞানীক ওপেন হাইমাৰে এটম বোমা আৱিষ্কাৰ কৰিলে। ক্ষেত্ৰত আইনষ্টাইনৰ সহযোগ নথকা নহয়। কিন্তু, সেইবুলি তেওঁ যুদ্ধ ভাল নাপাইছিল। তেওঁ আছিল এজন শান্তিপ্ৰিয় লোক। জাতত তেওঁ ইহুদী হোৱাৰ বাবেই হিটলাৰৰ অত্যাচাৰত অতীষ্ঠ হৈ যুদ্ধবিৰোধী দলত যোগ দিছিল।

সকলো কামৰ এটা বেয়া দিশ থকাৰ দৰে তেওঁৰ সহযোগিতাত নিৰ্মাণ হোৱা এই এটম বোমাই নাগাচাকি আৰু হিৰোচিমাত ধ্বংসলীলাৰ সৃষ্টি কৰি প্ৰায় আশী হাজাৰ মানুহক নিমিষতে শেষ কৰিলে। ইয়াৰ বাবে তেওঁৰ মনত দুঃখ বৈ গ'ল। তেওঁ নিজকে সুধিছিল–"বিজ্ঞান কিহৰ বাবে ? নতুন সৃষ্টি নে ধ্বংসৰ বাবে ?" দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ ভয়াৱহতাৰ পাছত তেওঁ ভাবিছিল এটম ব'ম আৰু কোনেও নাসাজিব। কিন্তু তেওঁৰ সকলো ভাবনা ধূলিসাৎ হৈ গ'ল। সেইবাবেই তেওঁ এষাৰ কথা কৈছিল - [Every step appears as the unavoidable consequence of the preceeding one.]

অন্যান্য পণ্ডিতসকলৰ দৰেই আইনষ্টাইনৰ চিন্তাবোৰেও তেওঁক ঘৰখনৰ কথা পাহৰাই ৰাখিছিল। তেওঁ চুইছ পলিটেকনিকত পঢ়ি থাকোঁতে একেলগে পঢ়া মিলেঙা নামৰ এগৰাকী গাভৰুক বিয়া কৰাইছিল। সময়ত তেওঁৰ দুটি সন্তানো হ'ল। কিন্তু সংসাৰ বেছিদিন নিটিকিল। অঘৰী প্ৰকৃতিৰ আইনষ্টাইনৰ লগত তেওঁৰ পৰিবাৰ আৰু সন্তান—দুটিৰ বিচ্ছেদ হ'ল। অৱশ্যে পাছলৈ তেওঁ এলচা নামৰ বিধবা এগৰাকীক বিবাহ কৰাইছিল।

আইনষ্টাইনে ৰাজনীতি ভাল পোৱা নাছিল। কিন্তু, তেওঁৰ কৰ্মই ৰাজনীতিত প্ৰভাৱ পেলাইছিল। সেইবাবে তেওঁক ইজৰাইলৰ ৰাষ্ট্ৰপতি পদো যঁচা হৈছিল। কিন্তু সেই পদ তেওঁ গ্ৰহণ নকৰিলে। আইনষ্টাইনে জুৰিক বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা 'পি এইচ ডি' ডক্টৰেট উপাধি লৈ সকলোকে দেখুৱালে যে, উচ্চ সন্মান ল'বলৈ ডাঙৰ বৈজ্ঞানিকৰ তলত গৱেষণা নকৰিলেও সম্ভৱ। নিজৰ কৰ্মস্থানতেই সেইবোৰৰ কথা চিন্তা কৰিব পাৰি।

"মানুহ মৰণশীল"— এইটো বিশ্বৰ নিৰ্ঘাত সত্য। কোনেও এই সত্যক ওলোটাব নোৱাৰে। আইনষ্টাইনেও নোৱাৰিলে। ১৯৫৫ চনৰ ১৮ এপ্ৰিলত তেওঁ মৃত্যুদেৱীৰ কোলাত আশ্ৰয় ল'লে। মৃত্যুৰ সময়ত তেওঁৰ এটাই দুঃখ থাকি গ'ল, সেইটো হ'ল— বিশ্বৰ উন্নয়ণত আশীৰ্বাদ নে অভিশাপ ঠিৰাং কৰিব নোৱাৰা "এটম ব'ম।"।

●●

মহান শিল্পী লিঅ'নাৰ্ডো দ্য ভিন্সি

গীতাঞ্জলি বৰুৱা
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ

মানৱ সভ্যতাৰ চৰম উৎকৰ্ষতাৰ প্ৰতি ধাৱমান আজিৰ অপ্ৰতিৰোধ ইতিহাসৰ গতিৰ উৎস বিচাৰি ইউৰোপীয় স্বৰ্ণযুগ, নৱোন্মেষ যুগৰ প্ৰতিভা প্ৰদীপ্ত সোণোৱালী দিনবোৰত এবাৰ হ'লেও থমকি ৰ'ব লাগিব। এই দিনবোৰতে কিছু বহুমূখী প্ৰতিভাৰে ভাস্বৰিত হৈ উঠা আলোক সামান্য ব্যক্তিয়ে শিল্প-সাহিত্য, জ্ঞান-বিজ্ঞান, বেপাৰ বাণিজ্য সকলো বৈজ্ঞানিক আৰু মানৱিক অনুশীলনৰ বীজ সিঁচিছিল। এই প্ৰতিভাশালী ব্যক্তিসকলৰ ভিতৰত লিঅ'নাৰ্ডো দ্য ভিন্সি অন্যতম। কলাগুৰু বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভাৰ মতেও ক'ব পাৰি যে স্বয়ং সম্পূৰ্ণ মানৱ হিচাপে জন্ম লাভ কৰা তিনিজন লোকৰ ভিতৰত এজন হ'ল হিন্দুৰ আৰাধ্য, পূৰ্ণ ভগৱান নন্দন পুৰুষৰ শ্ৰীকৃষ্ণ, অসম আত্মা জগতগুৰু মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ আৰু আনজন হ'ল মহাজীৱনৰ মহানশিল্পী লিঅ'নাৰ্ডো দ্য ভিন্সি।

এই মহান পুৰুষজনৰ জন্ম হয় ১৪৫২ খ্ৰীঃত ৰোমান সাম্ৰাজ্য আৰু সভ্যতাৰ স্নায়ুকেন্দ্ৰ ইটালীৰ ফ্লোৰেন্স নগৰীত, আমাৰ অসমীয়া জাতি আৰু সংহতিৰ মহাগুৰু মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ জন্মৰ ৩ বছৰৰ পিছত। ইউৰোপৰ নৱজাগৰণে মুক্তি দিয়া মানুহৰ বুদ্ধি, কল্পনা শক্তি, প্ৰতিভা আদি সকলোবোৰেই লিঅ'নাৰ্ডোৰ মাজতেই পৰিপূৰ্ণভাৱে বিকাশ ঘটিছিল। সেয়েহে তেওঁক সৰ্বদেশৰ সৰ্বকালৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ প্ৰতিভা বুলি স্বীকাৰ কৰা হয়। তেওঁৰ শাৰীৰিক সৌন্দৰ্য্য আছিল দেৱতাৰ দৰে। সিংহৰ দৰে সাহস, বুকুত অসীম বল থকা এই মানুহজনৰ স্বভাৱ আছিল কপৌ চৰাইৰ দৰে শান্ত আৰু কোমল। জীৱ-জন্তু, পশু-পক্ষীক তেওঁ প্ৰাণভৰি ভাল পাইছিল। গাঁঠিৰ ধন ভাঙি বজাৰৰ পৰা চৰাইবোৰ কিনি আনি মুকলি কৰি দি তেওঁ আত্মতৃপ্তি লাভ কৰিছিল। এই মহানশিল্পী গৰাকীৰ মহা প্ৰতিভাৰ পূৰ্বাভাস তেওঁৰ শৈশৱ কালৰ প্ৰতিটো কাম কাজতে উদ্ভাসি উঠিছিল। জীৱন আৰু সমাজৰ লগত সম্বন্ধ থকা প্ৰতিটো বিষয়ৰ প্ৰতি থকা অসীম কৌতুহল তেওঁক সদায়েই চঞ্চল আৰু অস্থিৰ কৰি তুলিছিল। তেওঁৰ সকলো বিষয়তে সমান পাৰদৰ্শিতা আছিল। পঢ়াশালীত অংক শাস্ত্ৰ শিকিবলৈ গৈ অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে আয়ত্ত কৰি নিজৰ প্ৰতিভাৰ পৰিচয় দিছিল। সংগীত শাস্ত্ৰৰ ক্ষেত্ৰতো দেখুওৱা অসাধাৰণ প্ৰতিভাই ইয়াৰ লগত সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিগণক মোহিত কৰিছিল। স্বতঃস্ফূৰ্ত বীণবাদনেৰে আৰু প্ৰকৃতি প্ৰদত্ত উদাত্ত কণ্ঠেৰে গীত গাই সেই সময়তেই সকলোকে অভিভূত কৰি তুলিছিল। নৃত্য বিশাৰদ হিচাপেও তেওঁ খ্যাত আছিল। শৰীৰতত্ব (Anatomy) বিষয়ে প্ৰথম উচ্চমান বিশিষ্ট কিতাপ তেৱেঁই ৰচনা কৰে। শৱ ব্যৱচ্ছেদ কৰাতো তেওঁৰ দক্ষতা আছিল অসাধাৰণ আৰু এই বিষয়েও তেওঁ বহুতো গৱেষণা-প্ৰবন্ধ এৰি থৈ গৈছে। সৃষ্টিশীল কাৰ্য্যৰ দ্বাৰা তেওঁ জীৱনৰ প্ৰতিটো মুহূৰ্ত্তৰ, প্ৰতিটো ক্ষণৰ সদ্ ব্যৱহাৰ কৰিছিল। যিটো কামতে হাত দিছিল তাতেই তেওঁৰ মনৰ, দেহৰ অভিনিবেশ ঘটাইছিল আৰু তাক পুংখানুপুংখভাৱে নিৰীক্ষণ কৰিছিল বাবেই প্ৰতিটো কাৰ্য্যই এক মনোজ্ঞ কলাত্মক ৰূপত আত্ম প্ৰকাশ কৰিছিল। বিজ্ঞানী আৰু আৱিস্কাৰক হিচাপে তেওঁৰ প্ৰতিভা আছিল অসাধাৰণ আৰু ইয়াৰ প্ৰমাণ হিচাপে আজিৰ পৰা চাৰিশ বছৰৰ আগতেই আধুনিক বিজ্ঞানৰ বহুতো তত্ত্বৰ সূচনা কৰাৰ লগতে মানুহে বিমানত উঠি আকাশলৈ উৰা মৰাৰ চাৰিশ বছৰৰ আগতেই তেওঁ বিমানৰ এখন নমুনা সম্পূৰ্ণৰূপে আঁকি উলিয়ায়। ইয়াৰ উপৰি তেওঁ আছিল সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ ইঞ্জিনীয়াৰ, ৰসায়নবিদ আৰু বিজ্ঞানীও। লিঅ'নাৰ্ডো যুগ যুগ ধৰি সমগ্ৰ বিশ্ব মানৱৰ পৰম বিস্ময়ৰ কাৰণ হৈ আহিছে কিয়নো তেওঁৰ মাজতেই মানৱ মনৰ সৰ্বাঙ্গীন বিকাশ সাধন হোৱা দেখিবলৈ পোৱা গৈছিল। শিল্প ঐতিহাসিকবিদ ভাছাৰীয়ে কৈছে ঃ মাজে মাজে ঈশ্বৰে একেজন মাত্ৰ মানুহকে সৌন্দৰ্য্য, মহিমা আৰু দক্ষতাৰে পৰিপূৰ্ণ কৰি সৃষ্টি কৰে। ফলত তেওঁ কৰা প্ৰত্যেকটো কামেই স্বৰ্গীয় মহিমাৰে মণ্ডিত হৈ উঠে। আন কোনো মানুহেই তেওঁৰ ওচৰ চাপিব নোৱাৰে। ইয়াৰ দ্বাৰাই প্ৰমাণিত হয় যে প্ৰতিভা হ'ল ঈশ্বৰৰ দান, মানুহে চেষ্টা কৰি তাক আয়ত্ত

কৰিব নোৱাৰে। মানুহে এই ঈশ্বৰদত্ত প্ৰতিভাৰ পূৰ্ণ বিকাশ দেখিছিল লিঅ'নাৰ্ডো দ্য ভিন্সিৰ মাজত।

লিঅ'নাৰ্ডোৰ সৰুৰে পৰা চিত্ৰাঙ্কনৰ প্ৰতি আছিল এক বিশেষ দুৰ্বলতা। আজৰি সময় পালেই বিভিন্ন কামৰ মাজেৰেও হাতত বং তুলিকা লৈ একোখন সুন্দৰ ছবি আঁকিছিল। চিত্ৰাঙ্কনৰ প্ৰতি তেওঁৰ আন্তৰিক আৰু অখণ্ড নিষ্ঠা দেখি দেউতাক ছেৰপিয়েৰ' দ্য ভিন্সিয়ে লিঅ'নাৰ্ডোৰ দ্বাৰা অংকিত কিছু নক্সা লৈ সেইকালৰ বিখ্যাত চিত্ৰকৰ এন্দ্ৰিয়া ডেল ভেৰছ্চিয়ৰ ওচৰলৈ লৈ গ'ল। লিঅ'নাৰ্ডোৰ অসামান্য শিল্প নৈপুণ্যতা দেখি গুৰু অবাক বিস্ময়য়ত অভিভূত বৈ পৰিল আৰু লগে লগেই তেওঁৰ শিষ্যৰূপে গ্ৰহণ কৰিলে। এইদৰেই লিঅ'নাৰ্ডোক ভেৰচ্চিয়ৰ শিল্পশালাত ভৰ্ত্তি কৰোৱা হ'ল। লিঅ'নাৰ্ডোয়েও সময়ৰ সদ্ ব্যৱহাৰ কৰি অচিৰেই বিভিন্ন ধৰণৰ নক্সা অংকন কাৰ্য্যত মনোনিবেশ কৰিলে আৰু স্থাপত্য-ভাৰ্স্কৰ্য্যত অতীব প্ৰয়োজন হোৱা জ্যামিতি বিজ্ঞানত অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে প্ৰদৰ্শন কৰিলে এক অসাধাৰণ আৰু অবিশ্বাস্য পৰাকাষ্ঠা। যৌৱনৰ আৰম্ভণিতে তেওঁ এগৰাকী পূৰ্ণ-বয়স্ক, অভিজ্ঞ খনিকৰৰ দৰেই সৃষ্টি কৰিছিল অসংখ্য নাৰী আৰু শিশুৰ প্ৰতিমূৰ্ত্তি। এইখিনি সময়তেই তেওঁ সৃষ্টি কৰে পৃথিৱীৰ সমতল ক্ষেত্ৰ আৰু উপবিভাগত সৃষ্টি কৰিব পৰা ভালেমান স্থাপত্য আৰু ভাস্কৰ্য্যৰ অভিনৱ নক্সা।

গুৰু ভেৰ'চ্চিয়ইও সেইখিনি সময়ত 'চেণ্টজন বেপ্টাইজিং ক্ৰাইষ্ট' নামৰ এখন চিত্ৰ অংকন কৰাত ব্যস্ত আছিল। কিন্তু সেই সময়ত তেওঁ অন্য কাম কৰিব লগা হোৱাত এদিন লিঅ'নাৰ্ডোক সেই চিত্ৰখনৰ বাবে এজন দেৱদূতৰ ছবি আঁকিবলৈ নিৰ্দেশ দিলে। গুৰুৰ আদেশ শিৰোধাৰ্য্য কৰি লিঅ'নাৰ্ডোই যিখন ছবি আঁকিলে, সেই ছবিয়ে গুৰুৰে আঁকা আন সকলো ছবিকে নিষ্প্ৰভ কৰি তুলিলে। ভেৰ'চ্চিয়ই শিষ্যৰ এনে অতুলনীয় প্ৰতিভাৰ ভূয়সী প্ৰশংসা কৰিলে আৰু শিষ্যৰ ওচৰত তেওঁ পৰাজয় স্বীকাৰ কৰিলে। তেতিয়াৰ পৰাই তেওঁ চিত্ৰকৰৰ তুলিকা কোনোদিন হাতত তুলি নল'লে। জীৱনৰ বাকী কেইটা বছৰ তেওঁ ভাস্কৰ্য্যৰ সাধনাত উচ্ছৰ্গা কৰিলে।

সেই সময়ৰ পৰাই লিঅ'নাৰ্ডোৰ খ্যাতি চাৰিওফালে বৈ গ'ল। সেই সময়ৰ মিলানৰ ডিউক আছিল লুডভিক সৰ্ফৰ্জা। লিঅ'নাৰ্ডোৰ শিল্পী হিচাপে থকা প্ৰতিভা আৰু ব্যক্তি হিচাপে থকা স্বভাৱৰ মাধুৰ্য্যই ডিউকক অতিশয় মুগ্ধ কৰিছিল আৰু সেয়ে তেওঁ লিঅ'নাৰ্ডোক মিলানলৈ নিমন্ত্ৰণ জনায়। মিলানত থকা অৱস্থাতে তেওঁ তাৰ এটা মঠৰ সন্ন্যাসীসকলৰ বাবে 'লাষ্টসাপাৰ' বা 'শেষ বনভোজ' নামৰ বিখ্যাত চিত্ৰখন অংকন কৰে। এই ছবিখনতে যীশুৰ শিষ্য সকলৰ মুখ মণ্ডলত ফুটি উঠে প্ৰেম, নিৰাশা, খং, বিশ্বাস ঘাতকতা কৰা জুডাছৰ মুখত ফুটি উঠা গোঁৱাৰামি, ক্ৰুৰতাই ইমান জীৱন্ত আৰু প্ৰত্যয়-দীপ্ত যে ইয়াৰ স্ৰষ্টাজনৰ ওচৰত মূৰ স্বাভাৱিকতেই নত হ'ব। এই ছবিখনৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য হ'ল ঈশ্বৰ পুত্ৰ যীশুৰ মুখ মণ্ডলৰ অসম্পূৰ্ণ কলাত্মক ৰূপৰ প্ৰকাশ। কিন্তু এনে অসম্পূৰ্ণতাই সামগ্ৰিকভাৱে ছবিখনৰ মহত্বৰ কথাহে প্ৰকাশ কৰিছে — অৰ্থপূৰ্ণভাৱে। তেওঁ অসংখ্য বিষাক্ত সৰ্পৰে পৰিবেষ্টিত ভয়ংকৰ ৰাক্ষসিনী মেডুচাৰ ভয়াবহ মুখ মণ্ডলক এখন তৈলচিত্ৰত সুন্দৰভাৱে চিত্ৰিত কৰিব বিচাৰিছিল যদিও সময়ৰ অভাৱত ই কিছু আধৰুৱা হৈ ৰ'ল। বৰ্তমানেও এই চিত্ৰখনি ক'চিমোৰ ডিউকৰ ৰাজপ্ৰসাদৰ চাৰুকলা নিকেতনত সংৰক্ষিত হৈ আছে শিল্পীৰ অভিনৱ কল্পনাৰ গৰিমা প্ৰচাৰ কৰি।

লিঅ'নাৰ্ডোৰ বিশাল প্ৰতিভাৰ আন এটা দিশ হ'ল — পৰীক্ষামূলক কিবা এটা কৰাৰ বাবে যাৱতীয় চৰম জগতৰ বাবে থকা তেওঁৰ প্ৰত্যয়-প্ৰদীপ্ত মানসিক প্ৰস্তুতি। চিয়াঁহী বুলীয়া (নক্সাবিদ্যাত প্ৰয়োগ কৰা) কিছুমান ছাঁ-প্ৰশচায়ৰ প্ৰয়োগত এক দিশটো বিশেষভাৱে প্ৰতিফলিত হৈছে। পোহৰৰ সহায় ন'লৈ উচ্চল নক্সা আঁকাত তেওঁ অভূতপূৰ্বভাৱে সফল হৈছিল। ক'লাৰঙৰ ব্যৱহাৰ ঘটাই তেওঁ নক্সাবিদ্যাত এক নতুন পৰম্পৰাৰ সৃষ্টি কৰে। ক'লাৰঙৰ সমাবেশেৰে তেওঁ শিল্প সম্ভাৱক এক একক সম্পূৰ্ণতা প্ৰদান কৰিছিল।

এইবোৰৰ উপৰি তেওঁ কিছুমান নক্সা বা আৰ্হিৰে সৃষ্টি কৰিছিল য'ত দেখুওৱা হৈছে – কেনেকৈ পৰ্বতীয়া ঠাইবোৰ সমান কৰি তাৰ মাজেদি পানীৰ নলা অতি সহজে তৈয়াৰ কৰিব পাৰি। কেনেকৈ লিভাৰহুইল আদি ব্যৱহাৰ কৰি গধুৰ বস্তু ওপৰলৈ উঠাব পাৰি, কেনেকৈ বন্দৰবোৰ পৰিস্কাৰ কৰিব পাৰি; কেনেকৈ অতি দ' ঠাইৰ পৰা পানী সহজে উলিয়াই আনিব পাৰি ইত্যাদি। আধুনিক যুগৰ বিজ্ঞানীসকলে সেইবোৰত অভিনৱ মৌলিক বৈজ্ঞানিক ধ্যান-ধাৰণাৰ উৎস বিচাৰি বিস্মিত হ'ব লগাত পৰিছে। লিঅ'নাৰ্ডই মানুহৰ শৰীৰৰ অংগ-পতংগক লৈও গৱেষণা কৰিছিল। এই ক্ষেত্ৰত তেওঁ বিখ্যাত দাৰ্শনিক আৰু দেহ তত্ত্ববিদ মাৰ্ক এণ্টনিঅ' ডেলাটোৰেৰ লগত সহযোগিতা কৰিছিল। কলা আৰু বিজ্ঞানৰ উভয় ক্ষেত্ৰত দেখুওৱা তেওঁৰ কালজয়ী প্ৰতিভা আজিও সৰ্বজন স্বীকৃত।

ফ্লোৰেন্স নগৰীত থাকোঁতে তেওঁ এখন চিত্ৰৰ আৰ্হি প্ৰস্তুত কৰি উলিয়ালে য'ত অংকিত হ'ল চেইণ্ট আন্নে আৰু শিশু-যীশুৰ সৈতে মাতৃ মেৰীৰ অপূৰ্ব ছবি।

এই ছবিখনৰ অন্তৰ্নিহিত তাৎপৰ্য্য আৰু কলাত্মক অভিব্যক্তিয়ে সেই সময়ৰ সকলো শিল্পীৰ পৰাই যে অকুণ্ঠ স্বীকৃতি পাইছিল এনে নহয়, সেই সময়ৰ এক বিৰাট জনগণৰ অন্তৰতো এক আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰিছিল। মাতৃ মেৰীৰ মুখমণ্ডলত জিলিকি উঠিছে মাতৃৰ সহজ সৰল সৌন্দৰ্য্য আৰু বাৎসল্য প্ৰেমৰ অপূৰ্ব জ্যোতি। কোলাত আলফুলকৈ লৈ থকা শিশু যীশুৰ ওপৰত চেনেহৰ অমৃত বৰষা দৃষ্টি। কাষত ভেৰা এটাৰ সৈতে খেলি আছে কিশোৰ চেইণ্টজনে। বুদ্ধি আৰু প্ৰস্তাৱ প্ৰতিভাৰে উদ্দীপ্ত লিয়ানাৰ্ডোৰ ই এখন সৰ্বকালৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ ছবিলৈ উত্তীৰ্ণ হোৱা ছবি। ঘটনাৰ অৱলীলাক্ৰমে ই গৈ শেষত ফ্ৰান্স দেশত সংৰক্ষিত হৈছে। এই ছবিখন চাবৰ বাবে বিশাল জনস্ৰোত হৈছিল দিনৰ পিছত দিন ধৰি।

লিঅ'নাৰ্ডোই আমেৰিগো বেস্পিৰ সুন্দৰী পত্নী জিনাৰ্ভাৰো এখন আটক ধুনীয়া ছবি আঁকিছিল। ইয়াৰ পিছতেই তেওঁ মনালিছা অংকনৰ মহান যজ্ঞত ব্ৰতী হয়। মনালিছা হ'ল ফ্ৰান্সেস্কো ডেল জিয়'কোণ্ডৰ ৰূপহী পত্নী। সম্পূৰ্ণ চাৰি বছৰ ধৰি সৃষ্টিৰ ভুমানন্দ অনুভৱ কৰি এই অপূৰ্ব ছবিখনিৰ অংকন কাৰ্য্যত তেওঁ ব্ৰতী আছিল। কিন্তু চাৰি বছৰ পিছতেই তেওঁ ইয়াক অসম্পূৰ্ণ অৱস্থাত এৰি দি সুন্দৰৰ আন দিগন্তলৈ দৃষ্টি আঁতৰাই নিয়ে। অৰ্থবহভাৱে তেওঁৰ বাবে অসম্পূৰ্ণ ছবিখন আন সকলোৰে দৃষ্টিত এক সম্পূৰ্ণ কলাত্মক প্ৰকাশৰ ছবি হিচাপেই আজি সৰ্বজন স্বীকৃত ছবি। ছবিখনত ৰূপহী মনালিছাৰ ধুনীয়া চকুযুৰিত প্ৰকৃতি সুলভ এক অপূৰ্ব জেউতি আৰু মসৃণতা ফুটি উঠিছে। ভ্ৰু যুগলো সম্পূৰ্ণ স্বাভাৱিক আৰু মানৱিক। মুখৰ ছালৰ সৈতে ই সুন্দৰকৈ খাপ পৰিছে। ছবিখনৰ মূল বৈশিষ্ট্যটো হ'ল মনালিছাৰ মুখৰ সেই অনিৰ্বচনীয় জ্যোতিৰে উদ্ভাসিত হৈ উঠা আজিৰ সেই বিশ্ব বিখ্যাত হাঁহিটো। সেই হাঁহিত সংপৃক্ত হৈছে এক স্বৰ্গীয় জ্যোতিৰে শতাব্দীৰ পিছত শতাব্দী ধৰি চিত্ৰখনক নাৰীত্বৰ চিৰন্তন ৰহস্যৰ সৰ্বোকৃষ্ট শৈল্পিক প্ৰকাশ বুলি গণ্য কৰি অহা হৈছে। যোৱা চাৰি বছৰ ধৰি মনালিছাৰ ৰহস্যময় হাঁহিয়ে পৃথিৱীৰ অগণন কবিয়ে, শিল্পী সাহিত্যিকৰ ভাবুক আৰু শিল্প-ৰসিকৰ মনত বিচিত্ৰভাৱ অনুভূতি আৰু আবেগৰ সৃষ্টি কৰি আহিছে। বিখ্যাত ইংৰাজ লেখক — ওৱাল্টাৰ পেটাৰে মনালিছাৰ বিষয়ে উচ্ছাসপূৰ্ণ ভাষাত লিখিছে এইদৰে— She is older than the rocks among which she sits like the vampire. She has dead many times, and learnt the secrets of the grave; and has been a diver in deep seas, and keeps their qallen day about her; and trafficked for strang webs with eastern merchants; and as Leda, was the mother of thelen of troy, and as Saint Anne, the mother of Marry; and all this has been to her but so the sound of lyres and flutes and lives only on the delicacy whicj with which it has moulded the changing leneaments, and tinged the eyelids and the hands.

তেওঁ চাপ্টা মাৰিয়া ন'ভেলাৰ প'পৰ দৰবাৰত এখন কাৰ্টুন আঁকিছিল। ইয়াৰ বিষয়বস্তু হ'ল মিলান নগৰীৰ এসময়ৰ ডিউক ফিলিপ'ৰ প্ৰখ্যাত সেনাধ্যক্ষ নিকল' ন'ৰ এখন যুদ্ধ ক্ষেত্ৰ। যুদ্ধৰ এক নিখুঁত ছবি শিল্পীৰ নিপুণ হাতৰ স্পৰ্শত সুন্দৰভাৱে ফুটি উঠিছে।

ওৰে জীৱন নিত্য নতুন আৱিস্কাৰত লিঅ'নাৰ্ডোই এবাৰ এটা ষাড় গৰুৰ জননাংগক লৈ এটা অদ্ভূদ বস্তুৰ সৃষ্টি কৰিলে। সেইটো তেওঁ পৰিস্কাৰ কৰি লৈ এটা অদ্ভুদ বস্তু সৃষ্টি কৰিবলৈ সেইটোত থকা চৰ্বিবোৰ আঁতৰাই ধুনীয়াকৈ শুকান কৰি লৈ জুই ফুকোৱা ভাতিশালৰ পাংখাত এনেদৰে সংলগ্ন কৰিলে যে যেতিয়া এইবোৰ কামত সক্ৰিয় হৈ উঠে, ৰুমত থকা মানুহ ভয়ত উচপ খাই উঠে। জুহালত এনেদৰে প্ৰচণ্ড বতাহৰ চাপ সৃষ্টি কৰি সকলোকে আঁচৰিত কৰি তুলিছিল। চিত্ৰৰ কাৰণে তেওঁ বিশেষ ধৰণৰ তেল আৰু তেওঁৰ সৃষ্ট কৰ্মশিল্পক স্থায়ীভাৱে সংৰক্ষণ কৰিবলৈ "বাৰ্নিছৰ" আৱিস্কাৰ কৰিছিল। জলশক্তিৰে পৰিচালিত হ'ব পৰা নিষ্কাষণযন্ত্ৰ, ইঞ্জিনৰ নক্সাও তেওঁ আঁকি থৈ গৈছে।

তেওঁ আছিল বিশাল ব্যক্তিত্বৰ অধিকাৰী। সেই ব্যক্তিত্বৰ সংস্পৰ্শলৈ যিজনেই আহিছিল সেইজনেই লাভ কৰিছিল অভিনৱ তৃপ্তি, শান্তি তথা মানসিক সান্ত্বনা। সমাজৰ হীনজনেও তেওঁৰ পৰা পাইছিল মানৱীয় সঁহাৰি।

বৃদ্ধ বয়সত বহুদিন ধৰি হৈ থকাৰ পিছত অৱশেষত ১৫১৯ চনত তেওঁ ইহলীলা সম্বৰণ কৰে। তেওঁৰ দেহটোৰ মৃত্যু হ'ল সঁচা কিন্তু তেওঁৰ কৰ্মৰাজী আজিও গোটেই বিশ্ববাসীৰ মনত সজীৱ হৈ আছে।

(হোমেন বৰগোহাঞিৰ "জীৱনৰ সাধনা" আৰু " আজিৰ অসম" কাকতৰ পৰা সহায় লৈ)

❊ ❊ ❊

ভাৰত গৌৰৱ
''কল্পনা চাওলা''

উৎপলা শইকীয়া
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

১৯৬১ চনৰ ১ জুলাই তাৰিখে হাৰিয়ানাৰ কাৰ্নাল নামৰ এখন সৰু চহৰত জন্ম হৈছিল কল্পনাৰ। কল্পনা চাওলা কেৱল ভাৰতৰ নহয়, সমগ্ৰ দক্ষিণ এছিয়াৰ প্ৰথম মহিলা মহাকাশচাৰী।

কল্পনা চাওলাৰ ঘৰুৱা নাম আছিল মিণ্টু। তেওঁৰ দেউতাকৰ নাম আছিল বেনাৰসী লাল চাওলা। বেনাৰসী লাল চাওলা এজন শিক্ষিত আৰু জেদী লোক আছিল। তেওঁ কাৰো সহায় নোলোৱাকৈ নিজৰ নানা কৌশলেৰে পোন প্ৰথমতে ''টায়াৰ'' প্ৰস্তুত কৰি উলিয়াইছিল। দেউতাকৰ কৃতিত্ব অতিক্ৰম কৰাৰ কল্পনা মনত পুহি ৰখা মধ্যবিত্ত পৰিয়ালটিৰ কনিষ্ঠতম সদস্যা কল্পনাই হেনো সৰুৰে পৰা সপোন দেখিছিল–''এদিন নহয় এদিন তাই অন্তৰীক্ষৰ বুকুলৈ উৰা মাৰিবই।''

অদমনীয় ব্যক্তিত্বৰ অধিকাৰী কল্পনাই স্থানীয় ''টেগোৰ'' বিদ্যালয়তেই মাধ্যমিক শিক্ষাৰ আৰম্ভ কৰিচিল। সেই সময়ত তেওঁৰ সহপাঠী আছিল আন এগৰাকী বিখ্যাত মহিলা ডাঃ ৰেণু মিট্টাল। ১৯৭৩ চনত কল্পনাই চণ্ডীগড়ৰ পঞ্জাৱ অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা ''এৰ'নেটিকেল' বিভাগত স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰে। ১৯৮২ চনত পঞ্জাৱ ইঞ্জিনীয়াৰিং কলেজৰ পৰা এৰ'ন'টিকেল ইঞ্জিনীয়াৰিঙত ফলতাৰে ইঞ্জিনীয়াৰিং স্নাতক ডিগ্ৰী হস্তগত কৰি উঠাৰ পাছত দৃঢ়তৰ হয় কল্পনাৰ সপোন। ১৯৮৩ চনত আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰলৈ যাত্ৰা কৰা কল্পনাই 'টেক্ৰাছ' বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা ১৯৮৪ চনত স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰে। ১৯৮৮ চনত ক'নৰাডো বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা 'ডক্টৰেট' ডিগ্ৰী লাভ কৰি উঠাৰ কিছুদিন পিছতে'নাছাত যোগদান কৰে কল্পানাই।

প্ৰচুৰ পৰিশ্ৰম, ধৈৰ্য আৰু অধ্যাৱসায়ৰ অন্ততঃ ১৯৯৪ চনত নাছাই কল্পনাক মহাকাশচাৰী স্বীকৃতি প্ৰদান কৰে। সপোনৰ একাংশ এনেকৈয়ে পূৰণ হোৱাৰ পিছত ১৯৯৫ চনৰ পৰা আৰম্ভ হয় প্ৰশিক্ষণ পৰ্ব। ১৯৯৬ চনত মহাকাশ সম্বন্ধীয় পৰ্য্যবেক্ষণৰ বাবে কল্পনাৰ নাম মহাকাশ বিজ্ঞানীসকলৰ তালিকাত অন্তৰ্ভুক্ত হয় আৰু ১৯৯৭ চনত আহে সেই গৌৰৱোজ্জ্বল সোণোৱালী মুহূৰ্ত - – যাৰ বাবে আকুল প্ৰতীক্ষাত দিন কটাই আহিছিল– কল্পনাই। ১৯৯৭ চনৰ ১৯ নবেম্বৰ তাৰিখে হাঁহিমুখীয়া কল্পনাই তেওঁৰ সপোনক বাস্তৱত ৰূপ দিয়ে।

১৯৯৭ চনৰ ১৯ নৱেম্বৰত কল্পনা চাওলাই আন ৫জন বিজ্ঞানীৰ সৈতে মহাকাশলৈ ৰাওনা হয়। তেওঁলোকৰ এই অভিযান কাৰ্যসূচীৰ নাম আছিল ''কলম্বিয়া'' এই অভিযানকাৰী দলটো ১৬ দিন ১৮ ঘণ্টা ৩৪ মিনিট মহাকাশত থকাৰ পাছত ৫ ডিচেম্বৰৰ সন্ধিয়া ৫-৪০ বজাত পুনৰ পৃথিৱী পায়হি। ''কলম্বিয়া'' এছ টি এছ মহাকাশযানত মহাকাশচাৰী হিচাপে যাত্ৰা কৰি ভাৰতত প্ৰথম গৰাকী মহিলা মহাকাশচাৰী হোৱাৰ গৌৰৱ অৰ্জন কৰে কল্পনাই।

উল্লেখ্য, যোৱা ১৬ জানুৱাৰী তাৰিখে কল্পনাই দ্বিতীয়বাৰৰ বাবে মহাকাশলৈ ৰাওনা হয়। কামাণ্ডাৰ ৰিক হাজবেণ্ড (৪৫)ৰ নেতৃত্বত যাত্ৰাৰম্ভ কৰা দলটোৰ অন্যান্য সদস্য আছিল ক্ৰমে কল্পনা চাওলাকে (৪২) উল্লেখ কৰি ইলান ৰামন (৪৮), ল'ৰেন ক্লাৰ্ক (৪১) মাইকেল এণ্ডাৰছন (৪৩), বিলিয়ান মেককতল (৪১) আৰু ডেভিড ব্ৰাউন (৪৫)। কিন্তু অতি দুখৰ বিষয় যে ১৬ দিনীয়া সফল কাৰ্যক্ৰমণিকাৰ অন্ত পেলাই পৃথিৱীৰ বুকুলৈ পুনৰ উভতি আহোঁতে প্ৰায় পোন্ধৰ মিনিটমানৰ ভিতৰতে ফ্ল'ৰিডাত অৱতাৰণা কৰিবলগীয়া মহাকাশযান 'কলম্বিয়া' প্ৰচণ্ড শব্দেৰে বিস্ফোৰণ হয় – যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ উত্তৰ টেক্ৰাছ প্ৰদেশৰ আকাশমণ্ডলত। সেই সময়ত ভূ-পৃষ্ঠৰ পৰা প্ৰায় ৬১,০০০ কিঃমিঃ দূৰত্বত অৱস্থিত কলম্বিয়াৰ গতিবেগ আছিল প্ৰতি ঘণ্টাত ২০,০০০ কিঃমিঃ। এই দূৰ্ঘটনাত ভাৰতৰ জীয়ৰী কল্পনা চাওলা চিৰদিনৰ বাবে আমাৰ মাজৰ পৰা হেৰাই গ'ল।

সম্ভৱতঃ সেই যে শৈশৱতে কল্পনাই এদিন কল্পনা কৰিছিল, এদিন সংকল্প লৈছিল যে কোনোবা এদিন নিশ্চয়কৈ তেওঁ মহাকাশৰ বুকুত উৰি ফুৰিব হয়তো সেই আশা, সেই ভালপোৱা আকাশেও সাৱটি ল'লে অইন কেইগৰাকী মহাকাশযাত্ৰীৰ সৈতে কল্পনাক, কল্পনাৰ সেই লৰালিৰ চিৰসুন্দৰ সপোনক।

কল্পনা চাওলা 'জীন প্যাৰে হেৰিছন' নামৰ এজন বিদেশী লোকৰ লগত বিবাহ পাশত আৱদ্ধ হৈ আমেৰিকাৰ নাগৰিকত্ব গ্ৰহণ কৰিছিল আৰু দুই বাৰেই আমেৰিকাক প্ৰতিনিধিত্ব কৰি মহাকাশলৈ যাত্ৰা কৰিছিল যদিও এই কল্পনা চাওলাক লৈ আমেৰিকা বাসীতকৈ আমি ভাৰতবাসী বেছি গৌৰৱান্বিত। কিয়নো এই কল্পনা চাওলা আমাৰ ভাৰতবৰ্ষৰে কন্যা॥

●●

ড° মামণি ৰয়ছম গোস্বামী

ৰঞ্জু বৰা
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

বহু স্বীকৃত প্ৰতিভাৰ যি গৰাকী লেখিকাই অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ অংগীভূত হৈ অসাধাৰণ কৃতিত্বৰে খ্যাতি অৰ্জন কৰিছে সেই গৰাকী লেখিকাই হৈছে ড° মামণি ৰয়ছম গোস্বামী। অসমীয়া সাহিত্য জগতত দ্বিতীয় গৰাকী জ্ঞানপীঠ বঁটা বিজয়ী ৰূপেও গোস্বামীয়ে অকল অসমতে নহয় সমগ্ৰ ভাৰতৰে বিদ্বানমণ্ডলীৰ মাজত খ্যাতি লাভ কৰিছে। ৰামায়ণী সাহিত্যৰ প্ৰসিদ্ধ পাণ্ডতৰূপে দেশ-বিদেশত স্বীকৃতি প্ৰাপ্ত ড° মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ পোছাকী নাম ড° ইন্দিৰা গোস্বামী। এওঁৰ জন্ম হয় ১৯৪২ চনত গুৱাহাটীত। তেওঁৰ পিতৃ তেতিয়াৰ ৰাজ্যিক শিক্ষা সঞ্চালক ˚উমাকান্ত গোস্বামী আৰু মাতৃ ˚অম্বিকা দেৱী গোস্বামী। তেওঁলোকৰ আদিঘৰ গুৱাহাটীৰ পৰা ৩০ কিঃমিঃ আঁতৰৰ উত্তৰ গুৱাহাটীৰ জগলীয়া নদীৰ পাৰৰ আমৰঙা সত্ৰত।

সৰুৰেপৰা চাকৰিয়াল পিতৃৰ লগে লগে থাকিব লগা হোৱাত তেওঁ স্কুলীয়া শিক্ষা ল'ব লগা হয় গুৱাহাটী আৰু চিলঙত। গুৱাহাটীৰ তাৰিণীচৰণ চৌধুৰী উচ্চতৰ মাধ্যমিক বালিকা বিদ্যালয়ৰ পৰা তেওঁ মেট্ৰিকুলেচন পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়। তেওঁ ১৯৬০ চনত বি, এ, আৰু ১৯৬৩ চনত এম, এ, পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়। ১৯৬৫ চনত তেওঁ বাংগালোৰৰ ইঞ্জিনীয়াৰ মাধৱেন ৰয়ছম আয়েংগাৰৰ লগত বিবাহপাশত আৱদ্ধ হয়। কিন্তু ১৯৬৭ চনত বিয়াৰ মাত্ৰ ডেৰবছৰৰ পিছত এটা মটৰ দুৰ্ঘটনাত স্বামী মাধৱেনৰ মৃত্যু হয়। স্বামীৰ মৃত্যুৰ পিছত মানসিকভাৱে ভাগি পৰা মামণিয়ে গোৱালপাৰাৰ সৈনিক বিদ্যালয়ত শিক্ষয়িত্ৰীৰূপে যোগদান কৰে। এনে সময়তে তেওঁ প্ৰখ্যাত শিক্ষাবিদ ড° উপেন লেখাৰুৰ আমন্ত্ৰণ ক্ৰমে বৃন্দাবনলৈ˚ যায় আৰু মাধৱকন্দলীৰ ৰামায়ণ আৰু তুলসীদাসৰ ৰামায়াণৰ তুলনামূলক বিচাৰৰ ওপৰত অধ্যয়ন চলায়। ১৯৭১ চনত দিল্লী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আধুনিক ভাৰতীয় ভাষা বিভাগত অসমীয়া বিষয়ৰ অধ্যাপিকা হিচাপে যোগদান কৰে। ইয়াৰ দুবছৰৰ পিছত তেওঁ ৰামায়ণী সাহিত্যৰ ওপৰত ডক্টৰেট ডিগ্ৰী লাভ কৰে।

১৯৬২ চনত মামণি ৰয়ছমৰ প্ৰথমখন গল্প সংকলন 'চিনাকী মৰম' প্ৰকাশ পায়। ইয়াৰ পাছত তেওঁৰ কইনা হৃদয় এক নদীৰ নাম, মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ প্ৰিয় গল্প আদি কেইবাখনো গল্প সংকলন প্ৰকাশ পায়। তেওঁ কেইবাখনো উপন্যাসো ৰচনা কৰে। চেনাবৰ, সোঁত, নীলকন্ঠী ব্ৰজ, আহিৰণ, মামৰে ধৰা তৰোৱাল, বুদ্ধসাগৰ ধূসৰ গইসা আৰু মহম্মদ মছা, দতাঁল হাতীৰ উয়ে খোৱা হাওদা, আধালেখা দস্তাবেজ, সংস্কাৰ উদয়ভানুৰ চৰিত্ৰ ইত্যাদি, জখমী যাত্ৰী, তেজ আৰু ধূলিৰে ধূসৰিত পৃষ্ঠা, উপন্যাস সমগ্ৰ, ছিন্নমস্তাৰ মানুহটো আদি কেইবাখনো উপন্যাস ৰচনা কৰে। জীৱনী সাহিত্যৰ ভিতৰত তেওঁ লিখা জীৱনী গ্ৰন্থখন হ'ল 'মহীয়সী কমলা'। তেওঁ বিভিন্ন ভাষাসমূহৰ পৰা কেইবাখনো গ্ৰন্থ অসমীয়া ভাষালৈ অনুবাদ কৰে। সেইবোৰ হ'ল প্ৰেমচান্দৰ চুটিগল্প, আধাঘণ্টা সময়, জাতক কথা, কলম ইত্যাদি। ৰামায়ণী সাহিত্যৰ ওপৰত তেওঁ লিখা গৱেষণা গ্ৰন্থখনৰ নাম হৈছে 'Ramayana from Ganga to Brahmaputra.'

মামণি ৰয়ছম গোস্বামীয়ে তেওঁৰ অসাধাৰণ সাহিত্যকৰ্মৰ বাবে কেইবাটাও পুৰস্কাৰ লাভ কৰে। ১৯৭৩ চনত ডক্টৰেট ডিগ্ৰী লাভ কৰাৰ দহ বছৰৰ পিছত ১৯৮৩ চনত সাহিত্য অকাডেমী বঁটা লাভ কৰে। ইয়াৰ পাছত অসম সাহিত্য সভাৰপৰা বঁটা, ভাৰত নিৰ্মাণ বঁটা, সৌহাদ্য বঁটা লাভ কৰে। ২০০১ চনত তেওঁ অসমীয়া সাহিত্যৰ যোগেদি ভাৰতীয় সাহিত্যলৈ আগবঢ়োৱা অৱদানৰ বাবে জ্ঞানপীঠ বঁটা লাভ কৰে।

নিঃসন্দেহে মামণি ৰয়ছম গোস্বামী অসমীয়া সাহিত্যৰ এগৰাকী শ্ৰেষ্ঠা অৱদানকাৰী। তেওঁ অসম তথা সমগ্ৰ ভাৰতৰে গৌৰৱৰ পাত্ৰ। ড° মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ জীৱন আৰু সাহিত্যৰ মাজত বিচৰণ কৰিলে আমি বিচাৰি পাওঁ নাৰী সমাজৰ নিষ্পেষণ লাঞ্ছনা-বঞ্চনাৰ অলেখ দৃষ্টান্ত। তেওঁ গোঁসানী দুৰ্গা সৌদামিনী, গিৰিবালা আদি চৰিত্ৰৰ মাজেদি নাৰীৰ ওপৰত সমাজে কৰা

শোষণ নিষ্পেষণৰ সুন্দৰ বৰ্ণনা দিছে। এইবিলাক দৃষ্টান্তৰ মাজেৰে তেওঁ সমাজৰ বিবেক জাগ্ৰত কৰিছে।

যিটো কথাৰ বাবে মামণি বয়ছমৰ লিখনী অতিকৈ আকৰ্ষণীয় সেইটো হৈছে তেওঁৰ সাহিত্য আৰু জীৱনৰ মাজেদি কৰা মানৱতাৰ সন্ধান। সাধাৰণ মানুহৰ বিশেষকৈ সমাজৰ অৱহেলিত বঞ্চিত আৰু দলিত সকলৰ নাৰী জীৱনৰ মাজলৈ আমাক লৈ গৈছে তেখেতৰ মৰ্ম্মস্পৰ্শী লেখনিয়ে। এখন হৃদয়ান সন্ধান কৰিছে সৰু সৰু মানুহৰ মৰম চেনেহ, ভালপোৱা আৰু জীৱনৰ নানা অভাৱ অভিযোগ আৰু দুখ যন্ত্ৰণাৰ মাজেদি। তেখেতৰ বাস্তৱ জীৱনত আৰু বিভিন্ন লেখাৰ পাতে পাতে আমি সেই দিশটো দেখিবলৈ পাওঁ। তেখেতৰ উপন্যাসত সমাজৰ দলিত শোষিত শ্ৰমিক শ্ৰেণীৰ অভাৱ অনাটনৰ বিৱৰণ পোৱা যায়।

'নগৈ গড়ঁ গাঁৱৰ বাতৰি কোৱা মামণি নহয়। লিখিবলৈ লোৱা বিষয়টো সম্পূৰ্ণ আয়ত্ত কৰি ল'ব বাবে তেওঁ গভীৰভাৱে অধ্যয়ন কৰে, শাৰীৰিক কষ্ট স্বীকাৰ কৰি দুৰ্গম-সুগম যিকোনো ঠাইলৈ যায় আৰু সংশ্লিষ্ট সকলো তথ্যকে খৰচি মাৰি জানি লয়। লিখাৰ প্ৰয়োজনত তেওঁ মৰণোত্তৰ পৰীক্ষা কৰা শৱ, পৰীক্ষাৰ পিছৰ মানুহৰ কটা মূৰ আৰু তেজো স্পৰ্শ কৰিছে। আকৌ দেহোপজীৱনী সকলৰ বাসস্থানলৈ গৈয়ো তেওঁলোকৰ মনৰ বুজ লৈছে। হয়তো সেয়েই তেওঁৰ সৃষ্ট চৰিত্ৰসমূহ ইমান বাস্তৱ।

কেৱল যে দলিত নিষ্পেষিত মানৱৰ কথাই তেওঁৰ লিখনিত প্ৰকাশ পাইছে এনে নহয়। অমাত জীৱ-জন্তুৰ প্ৰতিও তেওঁৰ সহমমতা প্ৰকাশ পাইছে। দুৰ্গা পূজাত বলি দিবলৈ নিয়া অমাত জন্তুৰ চকুৰ চাৱঁনি দেখি তেওঁ শিহৰিত হৈ উঠে। সিহঁতৰ কৰুণ চকুযুৰিয়ে আজিও মাজনিশা তেওঁক টোপনিৰ পৰা জগাই তোলে। তেওঁ নিজে লিখামতে সেই অমাত জীৱ-জন্তুৰ কৰুণ চকুযুৰিয়ে তেওঁক গোটেই জীৱনটোৰ এদিনলৈও শান্তিৰে থাকিবলৈ দিয়া নাই।

শেষত ড° মামণি বয়ছম গোস্বামীৰ সাহিত্যৰ পাৰদৰ্শীতাৰ কথা লিখি শেষ কৰিব নোৱাৰি। কেৱল বঁটা, উপাধি আদিৰ প্ৰাপ্তিয়েই এগৰাকী লেখিকাৰ সাহিত্যিক প্ৰতিভাৰ মূল্যায়ণ কৰিব নোৱাৰি। ভাৰতীয় সাহিত্য জগতৰ শ্ৰেষ্ঠ সন্মান জ্ঞানপীঠ বঁটাৰে সন্মানিত নোহোৱা হেঁতেনো ড° মামণি বয়ছম গোস্বামী অসমীয়া সাহিত্য জগতৰ শ্ৰেষ্ঠা অৱদানকাৰীৰূপে সাহিত্যপ্ৰেমীৰ অন্তৰত জিলিকাই ৰাখিলেহেঁতেন॥

❊ ❊ ❊

মহৎলোকৰ বাণী

যৌৱনৰ মুক্ত আকাশত তুমি নিজ হাতে ক'লা ডাৱৰ সানিবলৈ যত্ন নকৰিবা। জীৱনত আগবাঢ়ি যাওঁতে কেতিয়াবা হয়তো হুলকে ফুল বুলি বুটলি লৈছা। পিছত আক্ষেপ কৰিছা। আকৌ কেতিয়াবা হয়তো ফুলকো হুল বুলি দলিয়াই দিছা। সকলোবোৰ জিলিকা বস্তুৱেই সোণ নহয়, সেই কথা জানিছাই দেখোন ।

— ড° ভূপেন হাজৰিকা

ভ্ৰমণ কাহিনী

মহাভৈৰৱ আৰু দৰং মহাবিদ্যালয়ত এভূমুকি

গাৰ্গীগীতম বৰা
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

২০০৩ চনৰ চেপ্তেম্বৰ মাহৰ ৭ তাৰিখ। সেইদিনা আছিল দেওবাৰ। নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ সংস্কৃত বিভাগৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক শ্ৰেণীৰ পৰা আৰম্ভ কৰি স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ পৰ্যন্ত আমি প্ৰায় চৈধ্যগৰাকী ছাত্ৰী সমাবেশিত হৈছিলো বিভাগৰ মুৰব্বী প্ৰধান অধ্যাপিকা মঞ্জু জয়ছোৱাল বাইদেউৰ ঘৰত। উদ্দেশ্য দৰং মহাবিদ্যালয় দৰ্শন। সময় ৰাতিপুৱা ৭-৩০ বাজিছিল। সঁচাকৈয়ে .... কিছুমান ৰাতিপুৱা আহে যিবোৰে নতুনকৈ আনি দিয়ে জীয়াই থকাৰ মাদকতা আৰু হেঁপাহৰ নতুন পৰিক্ষেত্ৰ ; তেতিয়াই হেকুৱাবোৰো প্ৰাপ্তিলৈ ৰূপান্তৰিত হয় আৰু প্ৰাপ্তিবোৰে হৈ পৰে স্বৰ্গীয়।

"আকাংক্ষিত নৱোদিত আদিত্যৰ
হেঙুলি কিৰণ,
এক নৱপ্ৰস্ফুটিতা কন্যাৰ আগমণ
হিয়াত অফুৰন্ত ৰক্তাভ আশা
কুকিল গুঞ্জনত।"

আমি শিক্ষাগুৰুদ্বয় অধ্যাপিকা মঞ্জু জয়ছোৱাল বাইদেউ আৰু অধ্যাপক গৌতম চৌধুৰী মহাশয়ৰ তত্ত্বাৱধানত আমাৰ যাত্ৰাৰ পাতনি মেলিলোঁ। আমি প্ৰায় ৮-৩০ বজাত অধ্যাপিকা জয়ছোৱাল বাইদেউৰ ঘৰৰ পৰা শংকৰ মন্দিৰৰ কাষেদি পদব্ৰজে ৩৭ নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাই পথত উঠিলোঁ। এনেতে তেজপুৰলৈ যাবলগীয়া ৭০৯ গাড়ীত উপবিষ্ট হৈ আমি যাত্ৰাৰ শুভাৰম্ভ কৰিলোঁ। আমি পানীগাঁও, ডিমৰুগুৰি পাৰহৈ অপৰূপ সৌন্দৰ্যৰ মুখা-মুখি হ'লো। কলংপৰীয়া কবি 'দেৱকান্ত বৰুৱা'ৰ সেই বিখ্যাত কবিতালৈ মনত পৰিল—

'সাগৰ দেখিছো
নাই দেখা
ময়ো দেখা নাই।
শুনিছো তোমাৰ চকুৰ দুচামুচ নীলা।'

সঁচাকৈয়ে, আমাৰ ৰূপহী কলংজনী এতিয়া পৰিবেশৰ বাতাৱৰণত কিছু অগঢ়ী হৈছে সঁচা তথাপিও দেৱকান্ত বৰুৱাৰ প্ৰেয়সীৰ নীলা চকুতেই সাগৰৰ সৌন্দৰ্য্য কল্পনা কৰাৰ সদৃশ কলঙৰ সৌন্দৰ্য্যয়ো মোক সুন্দৰৰ পৰা সুন্দৰলৈ লৈ গ'ল। এই কলঙে প্ৰেমিকক কি কৰা নাই— কবি, চিত্ৰকৰ, সাহিত্যিক, গল্পকাৰ, উপন্যাসিক, গীতিকাৰ আৰু যিহকে মন যায় তাকেই কৰিছে।

মনত অপাৰ আনন্দ– গাড়ীৰ সৰু খিড়িকীৰে অবিৰত অৱলোকণ যেন ময়ো 'Window view'ৰ বিখ্যাত সাহিত্যিক জনৰ দৃষ্টিৰ ফিৰিঙতিৰে উপলব্ধি কৰিলোঁ। আকাশতে সুন্দৰ মেঘালি কলঙৰ বুকুয়েদি জাক জাক বগলী, পথাৰত ৰুদ্ৰ বৰুৱাৰ সৰু সৰু আলি, শুভ্ৰ কহুঁৱাৰ নবীন হাঁহি, সৰু-বৰ অট্টালিকা জুপুৰি, দীঘল-চুটি ব'দালি পদূলীৰ স'তে খেলি-খেলি ৩৭নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাই পথেদি প্ৰশান্ত কলঙৰ স'তে আমাৰ সমান্তৰাল গতি। ভোঁটাই গাঁও, চকৰীগাঁও বঢ়মপুৰ, পুৰণিগুদাম, চামগুৰি, মিছা পাৰহৈ কলীয়াবৰ তিনিআলিদি ফাটি গৈ আমি তেজপুৰাভিমুখী হ'লো। আমাৰ সন্মুখত কলীয়াভোমোৰা সেঁতু আৰু দলঙৰ দুয়োপাৰে মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ চিৰ প্ৰশান্তি যাত্ৰা। বৰনৈৰ বুকুৰ বালিচৰত শুভ্ৰবাহুৰ অবিৰত নৃত্যত যেন লুইতৰ বগা বালি আৰু নীলাভ তন্দ্ৰায়িত হৈ পৰিছে। এই সকলো সৌন্দৰ্য্যই অভিলাষী পথিকক আকলুৱা আমন্ত্ৰণ যাঁচে নৈৰ বুকুলৈ। সৌন্দৰ্য্যত লীণ যোৱাৰ বাসনা অপাৰ। বৰনৈৰ মৃদু সমীৰণৰ ঝংকাৰ, ডাৱৰৰ ফাঁকে ফাঁকে ৰৌদ্ৰৰ লুকা-ভাকুত, লুইতৰ তৰঙ্গত তিৰ্বিৰ্-চিক্‌মিক্ — যেন জাক জাক পৰী নামি আহিছে স্নান কৰি শুচিহে শুভ্ৰ কঁহুৱাৰ স'তে গীত গাই নৃত্য কৰিবলৈ। সৌন্দৰ্য্যৰ মাজত বুৰ গ'লেও গন্তব্যস্থান দৰ্শনৰ অভিলাষত মন খৌকি-বাথৌ। কলীয়াভোমোৰা সেঁতু পাৰহৈ কিছু দূৰ যোৱাৰ পাছত প্ৰায় ১০ বাজি ৩০ মিনিটত তেজপুৰৰ ত্ৰিবেণী হলৰ ওচৰত আমাৰ গাড়ী ৰ'ল।

আমি অতি হেপাঁহেৰে ঊষা-অনিৰুদ্ধৰ মিলন সেঁতু, প্ৰসিদ্ধ বাণ ৰজাৰ নগৰীত এই যাত্ৰাৰ প্ৰথম খোজ পেলাই আপোন পাহৰা হৈ পৰিলোঁ। চৌধুৰী মহাশয়ৰ নিৰ্দেশ মৰ্মে ত্ৰিবেণী চিনেমা হলৰ কাষৰ বাওঁফালৰ পথেদি মহাভৈৰৱ মন্দিৰ অভিমুখে পদব্ৰজে যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিলোঁ। মহাভৈৰৱৰ মন্দিৰৰ ইতিহাস অতি প্ৰাচীন। এই মন্দিৰভাগৰ শিৱলিংগ অতি ডাঙৰ। ইয়াতেই বাণৰজাই নিতৌ পূজা-অৰ্চনা কৰিছিল। বাণৰজাই নিজৰ

সমান বাহুবলী এজনৰ লগত যুদ্ধ কৰিবৰ হেতু মানস কৰি নিতৌ ৰাতিপুৱা শিৱক প্ৰাৰ্থনা জনাইছিল। তেওঁৰ প্ৰাৰ্থনাত দেৱাদিদেৱ মহাদেৱ সন্তুষ্ট হৈ আশীৰ্ব্বাদ প্ৰদান কৰিছিল—

"যি দিনা তোমাৰ ৰাজপ্ৰসাদৰ ময়ূৰৰ ধ্বজ খঁহি পৰিব সেইদিনাই তুমি তোমাৰ সমবাহু যুদ্ধৰ সন্ধান পাবা। ইফালে মহেশ্বৰৰ কৃপামৰ্মেই বাণ ৰজাৰ কন্যাই সপোনত স্বামীৰ দৰ্শন কৰে আৰু সখী চিত্ৰলেখাৰ পটত স্বামীক চিনাক্ত কৰে আৰু চিত্ৰলেখাৰ মায়া শক্তিৰ সহায়ত শ শ যোজন আঁতৰৰ দাৰকা নগৰীৰ পৰা অনিৰুদ্ধক আনি অগ্নিগড় ভেদ কৰি ঊষা-অনিৰুদ্ধৰ মিলন ঘটাই। এই কথাত বাণ ৰজাৰ কোপত পৰি অনিৰুদ্ধৰ শাস্তি হয়, বাণ আৰু শ্ৰীকৃষ্ণৰ যুদ্ধ হয়। ভক্ত বাণৰ দুৰ্দশা দেখি মহাদেৱে ভক্তৰ হৈ যুদ্ধ কৰে। এয়ে বিখ্যাত 'হৰি-হৰৰ" যুদ্ধ।

মহাভৈৰৱলৈ যাত্ৰাৰ কালত চৌধুৰী মহাশয়ে এই কাহিনীবোৰ কৈ গৈছিল। মন্দিৰৰ গছ-গছনিৰ সৈতে বিৰাট চৌহদ নগৰীয়া পৰিবেশক ম্লান কৰি নিজৰ আশ্ৰমস্থল যেন ভাব উদঙাই দিছে; যেন এয়া অনন্ত অব্যয় নিৰাকাৰ নিৰ্গুণ অক্ষয় অপৰূপ পৰমেশ্বৰৰ ধ্যানমগ্ন ধাম। সেই শান্তিৰ পৰিবেশে মোক মনত পেলাই দিছিল —

"no sound is made
Not event of a gnat that sings
More like a picture seemeth all"
[Tennysons Day Dream]

আমি মন্দিৰৰ মূল তোৰণৰ সংলগ্ন দোকান এখনত জোতা-চেণ্ডেল সকলো খুলি, হাত ভৰি ধুই, ফুল-বেলপাত-বন্তি-ধূপ-প্ৰসাদ সহিত পবিত্ৰ মন্দিৰ ভাগলৈ আগবাঢ়িলো। চিৰিৰে আগবাঢ়ি যাওঁতে চোৱঁৰৰ মৃদু বতাহ অনুভৱ কৰিলোঁ। যোগৰাজ কৈলাসপতিক প্ৰকৃতিয়ে বা দি ধ্যানস্থ কৰাত যেন সহায় কৰিছে। আমি মন্দিৰলৈ সোমাই যাওঁতে প্ৰথমে বৃষভৰ মূৰ্ত্তি দেখা পাওঁ। চৌধুৰী মহাশয়ে প্ৰত্যেককে ইয়াত সেৱা কৰিবলৈ কয় কিয়নো বৃষভক সেৱা কৰিলে ঈপ্সিত বৰ বা ফল লাভ কৰিব পৰা যায় — এই সম্পৰ্কতে ৰঘুৰ জন্ম কাহিনীটোও কৈ শুনায়। প্ৰাচীন কালৰ প্ৰসিদ্ধ ৰজা দিলীপ। তেওঁ বহুকাল অপুত্ৰকহৈ থকাৰ পাছত বশিষ্ঠ আশ্ৰমৰ বৃষভ ৰূপী নন্দিনীক সেৱা-শুশ্ৰূষা কৰিলে পুত্ৰ লাভ হ'ব বুলি কুলগুৰুৱে ভৱিষ্যৎ বাণী কৰিছিল। সেয়ে তেওঁ নন্দিনীক আশ্ৰমত নিতৌ শুশ্ৰূষা কৰিবলৈ লয়। নন্দিনীয়ে খোৱাৰ পাছতহে ৰজা আৰু ৰাণীয়ে ফলাহাৰ কৰে। নন্দিনীয়ে শুৱাৰ পাছতহে ৰজা-ৰাণীয়ে পৰ্ণশয্যাত শয়ণ কৰে। এনেতে এদিন ৰজাই নন্দিনীক চৰাবলৈ লৈ যাওঁতে ৰাণীও লগতে যায় আৰু উলটি অহাৰ পাছত নন্দিনীক অভিনন্দন জনাবলৈ ৰাণী বৈ থাকে, তেতিয়া নন্দিনীয়ে পৰীক্ষা ল'বৰ উপযুক্ত সময় বুলি ভাবিলে। নন্দিনীয়ে গভীৰৰ পৰা গভীৰ অৰণ্যলৈ সোমাই গ'ল এনেতে যমৰূপী সিংহৰ আবিৰ্ভাৱ হ'ল আৰু নন্দিনীৰ গাত জঁপিয়াই পৰিল। ৰজাই ক'লে যে, যিহেতু নন্দিনী তেওঁ উপাস্য দেৱতা আৰু ৰজাৰ আশ্ৰিতা সেয়ে কোনো কাৰণে তেওঁ নন্দিনীক ভক্ষণ কৰিবলৈ দিব নোৱাৰে। আৰু ভোকাতুৰ সিংহক ভোক নিৱাৰণৰ কাৰণে তেওঁ নিজকে অৰ্পণ কৰিলে। ৰজাৰ আচৰণত নন্দিনী তুষ্ট হৈ ৰজাক ৰঘুৰূপী পুত্ৰৰ বৰ দান দিলে। এই কাহিনী কালিদাস প্ৰণীত ৰঘুবংশ মহাকাব্যত বৰ্ণিত আছে। সেয়ে শিৱমন্দিৰত সেৱা কৰাৰ আগতে বৃষভক সেৱা কৰিলে সৰ্ব্ব কামনা পূৰ্ণ হয় বুলি প্ৰবাদ আছে। ইয়াৰ পূৰ্বেও মই কেইবাবাৰো এই মন্দিৰ ভাগ দৰ্শন হেতু আহিছো যদিও এই মহৎ স্থান ভাগৰ লানি নিছিগা ঘণ্টাৰ ধ্বনিত মনৰ ভিতৰৰ ভক্তিৰ পক্ষীটিয়ে মনটোক ভক্তিমাৰ্গৰ দিশ ধাবিত কৰিলে, 'ভক্তি ৰসে বোৱালা নৈ, ইত্যাদি পদ্যফাঁকিৰ সদৃশ। আমি লগত নিয়া বন্তি, ধূপ, ফুল, বেলপাত আদি ধ্যানযোগী মহাদেৱৰ লিংগত অৰ্পণ কৰি নিজৰ নিজৰ মনোকামনা তেওঁৰ চৰণত ব্যক্ত কৰি প্ৰাৰ্থনা জনালো আৰু নিৰ্মালী পদজল আৰু প্ৰসাদ লৈ প্ৰস্থানদ্বাৰেদি প্ৰস্থান কৰিলো।

তেতিয়া দুপৰীয়া হৈছিল, আমাৰ ভোকো লাগিছিল — সেয়ে পথৰ দাঁতিতে থকা এখন চাহৰ দোকানত সোমাই চিংৰা আৰু চাহ খালোঁ। সময় তেতিয়া ১২ বাজি ২৫ মিনিট হৈছিল। এইবাৰ আমাৰ সকলোৰে আকাংক্ষিত লক্ষ্যস্থান – দৰং মহাবিদ্যালয়। আমি পদব্ৰজে প্ৰায় ১২ বাজি ৩০ মিনিটত দৰং মহাবিদ্যালয়ত প্ৰবেশ কৰিলোঁ। এটি বৃহৎ কেম্পাছেৰে মহাবিদ্যালয়খন অৱস্থিত। দৰং মহাবিদ্যালয়লৈ আমি আহিবলৈ সুযোগ লাভ কৰিলোঁ মহাবিদ্যালয়খনৰ সংস্কৃত বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপক উপেন্দ্ৰ নাথ শৰ্ম্মাদেৱৰ আমন্ত্ৰণ ক্ৰমে। তেখেতৰ আমন্ত্ৰণে আমাক মহাবিদ্যালয়খন দৰ্শনৰ সুযোগ প্ৰদান কৰিলে – এয়া আমাৰ বাবে পৰম সৌভাগ্যৰ বিষয়। আমি দুৱাৰ মুখত প্ৰৱেশ কৰিছোঁহে মাত্ৰ দীপক গৌতম নামৰ এজন ছাত্ৰই আমাৰ শিক্ষাগুৰুদ্বয়ৰ লগতে আমাক স্বাগতম জনাই কিছু দুৰলৈ লৈ যাওঁতেই মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ দিশৰ পৰা সেই মহাবিদ্যালয়ৰ সংস্কৃত বিভাগৰ অধ্যাপক-অধ্যাপিকা ক্ৰমে জয়ন্ত শৰ্ম্মা মহাশয় আৰু কল্পনাদেৱী বাইদেউ অতি থৰ ধৰকৈ আহি আমাৰ শিক্ষাগুৰুদ্বয়ক শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰি অসমীয়া বিভাগৰ ফালে আদৰি আগবঢ়াই নিলে। আৰু তাতে আমাক বহাৰ সুবিধা কৰি দিলে। এই দিনটো আছিল মহাবিদ্যালয়খনৰ ছয়টা

বিভাগৰ নৱাগত আদৰণি সভা। সংস্কৃত বিভাগৰ বৃহৎ সভাকক্ষত ইতিমধ্যে অন্য বিভাগৰ সভা আৰম্ভ হৈছিল বাবে সংস্কৃত বিভাগৰ সভাখন অসমীয়া বিভাগৰ সভাকক্ষত অনুষ্ঠিত হৈছিল। কলেজখনৰ আটাইবোৰ বিভাগেই পৃথক পৃথকভাৱে অৱস্থিত, শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী বহা কক্ষও বেলেগ বেলেগ, নিজৰ নিজৰ বিভাগৰ ক্লাছসমূহো নিৰ্দিষ্ট কক্ষত সুকীয়াকৈ হয়। এনেতে সংস্কৃত বিভাগৰ পৰা দৌৱা-দৌৱাকৈ উপেন্দ্ৰ নাথ শৰ্ম্মা মহাশয় আহি সংস্কৃত বিভাগ দৰ্শনৰ হেতু আমাৰ সদৌটিকে আগবঢ়াই নিলে। অসমীয়া বিভাগৰ সোঁফালৰ ঠেক পথটিৰ পাছতেই এইখন ইতিহাস প্ৰসিদ্ধ বাৰান্দা য'ত প্ৰাক্তন অধ্যাপক-অধ্যাপিকা আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা বৰ্তমানৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু আধ্যাপকৰ ভৰিৰ প্ৰতিটো শব্দ আৰু প্ৰতিটো খোজ লিপিবদ্ধহৈ আছে। ইমানেই নহয় অনাগত ভৱিষ্যতকো আমন্ত্ৰণ জনাইছে। অসমৰ শৈক্ষিক অনুষ্ঠানসমূহৰ ভিতৰত হেনো এইখনেই আটাইতকৈ দীঘল বাৰান্দা। আমি সেই প্ৰসিদ্ধ বাৰান্দাখনৰে সংস্কৃত বিভাগৰ ফালে অগ্ৰসৰ হওঁ। কোনোবা এটা কোঠাৰ পৰা নিৰ্গত হোৱা মাংসৰ সুস্বাদু গোন্ধ আমাৰ ঘ্ৰাণেন্দ্ৰিয়ত প্ৰৱেশ কৰিলে। সংস্কৃত বিভাগত তেতিয়া তেজপুৰ কলেজৰ প্ৰাক্তন বুৰঞ্জী বিভাগৰ অধ্যাপক ৰবীন্দ্ৰ শৰ্ম্মাদেৱ বহি আছিল। উপেন্দ্ৰ নাথ শৰ্ম্মা মহাশয়ে তেখেতক আমাৰ শিক্ষা গুৰুদ্বয়ৰ সৈতে চিনাকি কৰি দিয়ে। তেখেত নগাঁৱৰ গোহাঁই নাৰ্চিং হ'মৰ ওচৰৰ পুৰণি বাসিন্দা। আমিও প্ৰত্যেক গৰাকী ছাত্ৰী তেখেতৰ স'তে চিনাকি হোৱাৰ পাছত আকৌ সংস্কৃত বিভাগৰ পৰা অসমীয়া বিভাগৰ অভিমুখে অগ্ৰসৰ হওঁ। শ্ৰেণীসমূহত তেতিয়া গীতৰ আখৰা চলি আছিল, লেৰেৰেটৰীত বিভিন্ন পৰীক্ষা চলি আছিল আৰু Third Eye Computer পৰীক্ষা চলি আছিল। তেজপুৰৰ দৰং মহাবিদ্যালয় অসমৰ এখন অন্যতম আগশাৰীৰ শিক্ষানুষ্ঠান। বৃহৎ এলেকা সাঙুৰি ন-পুৰণি অট্টালিকাৰেই তেজপুৰৰ ঐতিহ্য বহন কৰিছে। ১৯৪৫ চনত এই শিক্ষানুষ্ঠাখন গঢ়ি উঠিছিল। ই এক সহ-শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান অৰ্থাৎ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী উভয়ে ইয়াত পঢ়িব পাৰে। উল্লেখনীয় যে, বিজ্ঞান (Sceince), কলা (Arts), বাণিজ্য (Commerce) আৰু বৃত্তিমূলক শিক্ষা (Vocational) - এই চাৰিটা শৈক্ষিক শাখা থকা এইখনেই অসমৰ অন্যতম মহাবিদ্যালয়। কলেজখনৰ দুটা দিশত আছে — ছাত্ৰাৱাস আৰু ছাত্ৰীনিৱাস। মাজতে বৃহৎ খেল পথাৰ। গ্ৰন্থাগাৰটো আটক ধুনীয়া আৰু আধুনিক সুবিধা সম্পন্ন। চৌহদৰ চাৰিওকাষে গছ আৰু তাতে বান্দৰবোৰে ঘূৰি ফুৰিছে। কোনোবাটো গছৰ ডালত, কোনোবাটো ৰঙচুৱা টিনপাতৰ ওপৰত।

আমি সকলো ছাত্ৰী ও শিক্ষাগুৰু সকল অসমীয়া বিভাগত পদাৰ্পণ কৰোঁ। লগে লগে নৱাগত আদৰণি সভাৰ অনুষ্ঠানটি অনুষ্ঠিত হয়। এনেতে ফুলাম গামোছাৰে নিমন্ত্ৰিত অতিথিক আদৰণি জনায়। সভাৰ নিৰ্বিঘ্নে কাৰ্য্যসূচী অনুযায়ী সু-পৰিসমাপ্তিৰ বাবে মংগলাচৰণম্ কাৰ্য্যসূচীৰ সফল ৰূপায়ণ কৰে দীপক গৌতম আৰু তেওঁৰ সহযোগী এজনে। এটি সুন্দৰ সমবেত সংগীত সংস্কৃতত পৰিবেশন কৰি সকলোৰে হৃদয় আৰ্কষণ কৰে শিক্ষাৰ্থীবৃন্দই। উক্ত অনুষ্ঠানসমূহৰ পাছত ৰবীন্দ্ৰ শৰ্ম্মাদেৱে সৰস্বতী গোসানীৰ ফটোত বন্তি প্ৰজ্বলন আৰু তাৰ পিছত প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা উন্মোচন কৰে। এই অনুষ্ঠানত আমি সহযোগ কৰো ঃ মংগলসূচক ধ্বনি-উৰুলি তথা শংখৰ প্ৰগাহ ধ্বনিৰ দ্বাৰা। দৰং মহাবিদ্যালয়ৰ ৩য় বৰ্ষৰ ছাত্ৰী মেঘালী আৰু অন্যান্যৰ স'তে চিনাকি হওঁ। এনেতে লঘু আহাৰৰ সৈতে জলযোগৰ ব্যৱস্থা কৰাত আমি আটায়ে আহাৰ গ্ৰহণ কৰোঁ। মাজতে উপাধ্যক্ষ মহোদয় ক্ষন্তেক সময়ৰ আহি এক সাৰুৱা ভাষণ দিয়ে। অৰ্থনীতি বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপক মনোৰঞ্জন শৰ্ম্মাদেৱে প্ৰৱেশ কৰি তেওঁ ভাষণত কয় যে, দৰঙীয়াল সকলৰ গুৰুত্ব কটনিয়ান সকলৰ সমকক্ষ যিহেতু ২০০৩ বৰ্ষৰ স্নাতক মহলাৰ ফলাফল অতি সুখদায়ক, এইটোৱেই নহয় প্ৰতিবৰ্ষতে এই মহাবিদ্যালয়ে ফলাফলৰ ক্ষেত্ৰত উচ্চতম আসন অধিকাৰ কৰি আহিছে। তেখেতে অনাগত বৰ্ষসমূহতো ঠিক একে ফলাফল আশা কৰে আৰু নৱাগতা-নৱাগত সকললৈ শুভাশীষ প্ৰদান কৰে।

উক্ত অনুষ্ঠান সমূহৰ পিছত নৱাগত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সমূহক আদৰাৰ প্ৰয়াস অৱলোকন কৰি বিমুগ্ধ হওঁ। সঁচাকৈয়ে পুণ্য অৰ্জনৰ ফল এই মহাবিদ্যালয়ত শিক্ষা গ্ৰহণৰ সুবিধা লাভ কৰা কেইগৰাকীমান ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে নৱাগত সকলক স্বাগতম জনাবৰ বাবে এটি শ্লোকাবৃত্তি কৰি আছিল অবিৰতভাৱে, লগতে তিনি গৰাকী ছাত্ৰীয়ে ক্ৰমে এগৰাকীয়ে বন্তি, ধূপ আৰু নিৰ্মালী বৰ্ষণ কৰি, আন গৰাকীয়ে বিজয় তিলকেৰে আদৰি আৰু এগৰাকীয়ে এটি এটিকৈ কলম উপহাৰ দি জ্ঞানৰ ভঁড়াল চহকী কৰিবলৈ আশীষ প্ৰদান কৰে। চিনাকী পৰ্বৰ লগে লগে মাননীয় ড° উপেন্দ্ৰ শৰ্ম্মাদেৱে সুখ্যাতিৰে উত্তীৰ্ণ হোৱা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ শতকৰা নম্বৰ সমূহ ঘোষণা কৰি যায়। শিক্ষা এটি উচ্চ অভিলাষৰ মাপকাঠি আৰু তৰ ফলশ্ৰুতি এয়া – ইমান যশস্যা। ইয়াৰ পাছত মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মহোদয় ড° অৱনী কুমাৰ শৰ্ম্মাদেৱে অসুস্থতা সত্ত্বেও সভাত উপস্থিত থাকি এটি সাৰুৱা ভাষণ প্ৰদান কৰে। অসমীয়া বিভাগৰ পূৰ্ণেশ্বৰ নাথদেৱেও এটি সাৰুৱা ভাষণ দিয়ে আৰু ভাষণ

গাৰ্ডজনে আমাক বাঘে আঁচোৰা এজোপা গছ দেখুৱালে। তাৰ পৰা অলপদূৰ আগুৱাই গৈ বাওঁফালে অতি ওচৰৰ পৰা দুটা হাতীৰ জাক দেখা পালোঁ। গাৰ্ডজনে আমাক কোৱামতে একোটা হাতীৰ জাকত ৫০/৬০টা হাতী থাকে। কাজিৰঙাৰ মাজত বহুত বিল আৰু জলাশয় আছে। সেই বিলবিলাকত চৰি থকা কেইটামান পেলিকান চৰাইও দেখাৰ সৌভাগ্য ঘটিল আমাৰ। আমি এটা ঈগল চৰাইও গছৰ ডালত বহি থকা দেখা পালোঁ। এইদৰে কিছুদূৰ যোৱাৰ পাছত 'কেৰাচিন টাৱাৰ' নামৰ এটা ওখ টাৱাৰৰ ওচৰত আমাৰ গাড়ী কেইখন ৰখোৱা হ'ল। এইটোৱেই হেনো কাজিৰঙাৰ আটাইতকৈ ওখ 'টাৱাৰ'। টাৱাৰটোত বনৰক্ষীৰ কেইবাজনো লোক থাকে। কেৱল এই টাৱাৰটোতহে থকাৰ ব্যৱস্থা আছে। বাকীকেইটা টাৱাৰত এটা সুবিধা নাই। বনৰক্ষী কেইজনে টাৱাৰটোৰ তলত শাক-পাচলিৰ খেতিও কৰে। সেই টাৱাৰত উঠি আমি কাজিৰঙাৰ যথেষ্ট দূৰলৈকে দেখাৰ সুবিধা পালোঁ। অৱশ্যে কেৱল ইকৰা-বিৰিণাৰ মাজত ওখ ডাঙৰ গছৰ ডাঠ হাবিহে দেখা যায়। 'টাৱাৰ'ৰ পৰা নামি গাড়ীৰে অলপদূৰ গৈ ৰাস্তাৰ বাওঁফালে ওচৰতে পোৱালীৰে সৈতে এজনী গঁড় চৰি থকা দেখিলোঁ। গঁড়জনী ওচৰৰ পৰা ভালদৰে চোৱাৰ হেঁপাহত গাড়ী দুখন ৰখাই দিলে। আমাৰ লগৰ দুজনমানে গাড়ীৰ পৰা নামি কেমেৰা উলিয়াই ফটো তুলিব লওঁতেই গঁড়জনী প্ৰথমে পলাব খুজিছিল যদিও পাছমুহূৰ্ত্তত উভতি তেওঁলাকৰ ফালে চোঁচা লৈছিল। গাৰ্ডজনে তেওঁলোকক গালি পাৰিচি আৰু কৈছিল যে পোৱালী থকা গঁড় খঙাল। গঁড়ে হেনো প্ৰায় ১৫ দিনমান একেবাহে একেডোখৰ ঠাইতে মল ত্যাগ কৰে। ১৫/১৬ দিনৰ পিছতহে পুনৰ আন ঠাইত মল ত্যাগ কৰে।

এইদৰে বহু বন্য জন্তুৰ স্বাভাৱিক বিচৰণ উপভোগ কৰি উভতি অহাৰ পথত ৰাস্তাৰ দুয়োকাষে দুটা হৰিণাৰ জাক দেখি গাড়ী ৰখাই দিলে। গাৰ্ডজনে আমাক তাত বেছি সময় ৰ'বলৈ মানা কৰিলে। কাৰণ বাওঁফালৰ দলটো আহি সোঁফালৰ দলটোত লগ লাগিবহি কিন্তু আমি তাত ৰৈ থাকিলে সিহঁত কেতিয়াও পাৰ নহয়। ইতিমধ্যে প্ৰায় পশ্চিম আকাশত বেলিয়ে লহিয়াবলৈ ধৰিলে। আমি প্ৰায় তিনি বজাৰ পৰা পাঁচ বজালৈ দুঘণ্টা সময় অভয়াৰণ্যৰ মাজত কটাই ওলাই আহিছিলো। আমি অভয়াৰণ্যখনত এটাও মহৰ জাক নেদেখিলো। এই কথা গাৰ্ডজনক সোধাত ক'লে যে, বাগৰি ৰেঞ্জৰ পৰা প্ৰৱেশ কৰিলে বেছি জীৱ-জন্তু দেখা পায় আৰু জাক জাক মহ দেখা পায়। তেওঁ এইবুলিও ক'লে কাজিৰঙা কেতিয়াও দেওবাৰে চাবলৈ আহিব নালাগে। কাৰণ দেওবাৰ বন্ধদিন হোৱাৰ বাবে সেইদিনা বহুত মানুহে চাবলৈ আহে ফলত গাড়ীৰ শব্দ শুনি জীৱ-জন্তুবোৰে ভয় খাই হাবিৰ পৰা ওলাই নাহে আৰু মানুহে বেছি একো নেদেখাকৈ উভতি যায়। অৱশ্যে দাঁতিত মহ চৰি থকা দেখা পাই গৈছিলো। অৱশেষত সন্ধ্যা ৫-৩০ বজাত গাৰ্ডজনক এৰি আমি কাজিৰঙাৰ স্মৃতি লৈ ঘৰমুৱা হ'লোঁ॥

❊ ❊ ❊

মহৎলোকৰ বাণী

কলমেৰে লিখা অসত্যবোৰেৰে তেজেৰে লিখা সত্যক ঢাকিব নোৱাৰি। তেজৰ ঋণ তেজেৰেই পৰিশোধ কৰিব লাগিব। নহ'লে যিমানেই পলম হ'ব সিমানেই সুদৰ পৰিমাণ বাঢ়ি যাব।

— লুচন

'পঢ়িবৰ কাৰণে মানুহক বয়স নালাগে'

সাক্ষাৎকাৰত প্ৰখ্যাত সাহিত্যিক মহিম বৰা

নগঞা সাহিত্যিকসকলৰে সমৃদ্ধ হৈ আছে অসমৰ বৌদ্ধিক পৰিমণ্ডল। নগাঁৱৰ মাজেৰে বৈ যোৱা কলঙৰ গতিৰ দৰে প্ৰবহমান এই বৌদ্ধিক পৰিমণ্ডলৰ কাণ্ডাৰী সকলো। ...... নগাঁৱৰ কলংপাৰতে বসবাস কৰে মহিম বৰা এনে এজন ব্যক্তি, যাৰ সমস্ত চেতনাত জাতীয়ত্ব নিহিত হৈ আছে অসাধাৰণত্বৰে। নিভাঁজ-নিখুঁত, অসমীয়া ব্যক্তিত্ব বুলি ক'লেই মনলৈ আহে এইজন প্ৰখ্যাত সাহিত্যিক। নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ নিকটতে বসবাস কৰা বিশিষ্ট সাহিত্যিক গৰাকীৰ স'তে আলোচনীখনৰ হৈ কথা পাতিছিলো তেখেতৰ বাসগৃহত। তেখেত কবি হিচাপে যি দৰে জনপ্ৰিয়, গল্পকাৰ, ঔপন্যাসিক কিম্বা প্ৰৱন্ধকাৰ হিচাপেও সিমানেই প্ৰসিদ্ধ। তেখেত নগাঁৱৰ সমাজ জীৱনৰ লাইখুটা স্বৰূপো। ছোৱালী কলেজৰ আৰম্ভণি কালৰ শিক্ষকসকলৰ মাজৰে এজন শ্ৰীযুত বৰাৰ স'তে আলাপ ঃ

◈ অসমীয়া গাঁৱলীয়া জীৱনৰ পটভূমিত আপোনাৰ গল্পসমূহ প্ৰতিষ্ঠিত। ইয়াৰ অন্তৰালত লুকাই থকা প্ৰেৰণা সম্পৰ্কে আমাক অলপ জনাবনে ?

➜ মই গাৱঁৰে ল'ৰা ... মই class ten লৈকে গাৱঁতে আছিলোঁ। আৰু তাৰ মাজে মাজে চাৰি বছৰমান চাহ বাগানত কটাইছিলোঁ – দেউতা আহিলে, মাজে মাজে চাহ বাগানত থাকোঁগৈ। হ'লেও গাৱঁৰ স্কুল, গাৱঁৰ লগত মোৰ সম্পৰ্ক বেছি। গাৱঁৰ মাটি, পানী, বোকা, হাবি-জংঘল মানুহ – গতিকে সেই মানুহ বিলাকেই মোৰ প্ৰেৰণা। তেওঁলোকৰ হাঁহি-কান্দোন, দুখ-যন্ত্ৰণা তেওঁলোকৰ জীৱন সংগ্ৰাম এইবিলাকে মোক সৰুকালতে প্ৰেৰণা যোগাইছিল। মোৰ নিজৰ জীৱনো পিছলৈ সংগ্ৰামময় হৈ পৰিছে। গতিকে মই ভাবিলো যে আমাৰ সাহিত্য জীৱনত গাৱঁৰ হাঁহি-কান্দোনৰ ছবি নাই। মই যদি কেতিয়াবা ডাঙৰ হৈ লিখিব পৰা হওঁ তেতিয়া মই এই মানুহখিনিৰ কথাই লিখিম .... এইবিলাক মোৰ ডাঙৰ প্ৰেৰণা। গাৱঁৰ প্ৰকৃতি, গাৱঁৰ মানুহৰ কাম-কাজ, বৰশী টোপোৱা, ভাওনা চোৱা, ধান কাটিবলৈ যোৱা, বৰশীৰ টোপ বিচৰা ইত্যাদি। কিন্তু গাৱঁত থাকিলেও গাৱঁৰ লগত আমাৰ কোনো সম্পৰ্ক নাছিল। খেলে আমাক এৰি থৈছিল ......।

সেইবাবে গাৱঁৰ ভাওনা সবাহ আদিত মই যোগ দিয়াৰ একো সুবিধা নাপালোঁ, ভাও লৈ নাপালোঁ .... এইবিলাক মই লিখিছোঁ দুই এটা ......। এইবিলাকৰ অভিজ্ঞতা মোৰ পাছৰ বয়সতহে হৈছে আৰু আগৰ বয়সৰ কিছুমান কল্পনা ......। এতিয়াহে নগৰীয়া জীৱন – আগতে গাঁৱলীয়া জীৱনেই আছিল .... আৰু এতিয়াও শতকৰা সত্তৰ আশী ভাগ মানুহ গাৱঁতেই থাকে। গতিকে গাৱঁৰ জীৱনেই মোৰ প্ৰেৰণা।

◈ উদীয়মান গল্প লেখকসকলৰ লেখনিত সামাজিক দায়বদ্ধতাৰ অভাৱৰ কথা প্ৰায়ে শুনা যায় - এই ক্ষেত্ৰত আপুনি কিবা ক'ব নেকি ?

➜ প্ৰথম কথা – দায়বদ্ধতা মানে কি বুজায় ? সামাজিক দায়বদ্ধতা মানে কি বুজায় ? এই প্ৰশ্নটো আগতেও তাহানি মোক সুধিছিল। মই কৈছিলোঁ যে এজন লিখক নিজৰ ওচৰত দায়বদ্ধ হ'ব লাগে – কাৰো ওচৰত দায়বদ্ধ নহয় ; নিজৰ ওচৰত –। এতিয়া নিজৰ ওচৰত দায়বদ্ধ হোৱা মানে কি ? নিজে সমাজৰ এজন, ৰাইজৰ এজন, দেশৰ এজন নাগৰিক। গতিকে নিজৰ ওচৰত দায়বদ্ধ হোৱা মানে সমাজ জীৱন, মানৱ জীৱনৰ দায়বদ্ধ হোৱা। গতিকে দায়বদ্ধতা নাই বুলি মই নাভাবোঁ। সামাজিক দায়বদ্ধতা নোহোৱাকে তেওঁলোকে গল্প উপন্যাস কেনেকৈ লিখিব !! খুব আত্মকেন্দ্ৰিক হ'লেও তাৰ প্ৰভাৱ থাকিব। আত্মকেন্দ্ৰিকতা অৱশ্যে বহলাই

ক'বলৈ হ'লে বহু সময় লাগিব – কিছুমান কবিতা আলোচনা কৰিব লাগিব। Subjective হোৱা মানে কি ? Subjective হোৱা মানে আত্মকেন্দ্ৰিক হোৱাকে বুজাইছে। Subjective মানে মন্ময় নহয়জানো ? নিজৰ অন্তৰৰ ভাৱ অনুভূতি এইবিলাকক প্ৰকাশ কৰা। আৰু লোকৰ অন্তৰৰ বিষয় লৈ প্ৰকাশ কৰা হ'লে Objective কয়- মানে তন্ময় - বস্তুনিষ্ঠ। Subjective হোৱা আৰু আত্মকেন্দ্ৰিক হোৱা একে নহয়। Subjective হ'বলৈ গৈ আধুনিক কিছুমান কবিতাত ; অকল অসমীয়া কবিতাতেই নহয় ; মই যি দুটা এটা বাহিৰা কবিতা পঢ়িছোঁ তাত আত্মকেন্দ্ৰিক হোৱা দেখা যায়। তেতিয়া সামাজিক দায়বদ্ধতাৰ পৰা আঁতৰি যায় বুলি আমি ক'ব পাৰোঁ।

◈ আধুনিক কবি আৰু কবিতাবোৰ আপোনাৰ কেনে লাগে ?

➜ আধুনিক যুগটোৱেই আৰম্ভ হৈছে সাতচল্লিছ চনৰ পৰা (বুলি ধৰিব পাৰোঁ)। স্বাধীনতাৰ লগে লগেহে আমাৰ আধুনিক যুগটো আৰম্ভ হৈছে। তাৰ আগতে ৰোমান্টিক যুগ নহয় জানো ---- ! আধুনিক যুগটোৱে বহুত বেলেগ বেলেগ ভাগ হৈ গৈছে নহয় ! তেতিয়া সেই সময়ত Progressive কবিতাবোৰ ওলাইছিল যেতিয়া আমি ছাত্ৰ হৈ আছিলোঁ। আমাৰ ভয়ে লাগি গৈছিল যে – এইবিলাক কবিতা নহ'ব ---- ৰোমান্টিক কবিতাই আমাৰ জীৱনত একো দিব পৰা নাই। ৰাছিয়ান প্ৰভাৱৰ মাৰ্ক্সবাদী কবিতা আহিল, হেম বৰুৱা ছাৰৰ অধিনায়কত্ব কেন্দ্ৰ কৰি ইলিয়েটৰ যুগ আহিল, নৱকান্ত বৰুৱাক কেন্দ্ৰ কৰি এই সকলোবিলাক সামৰি এটা নতুন ধাৰা ল'লে। এইটো হৈ আছে ---- কিন্তু তাৰ পিছত ইলিয়েটৰ প্ৰভাৱত গৈ অতি আধুনিক যুগ এটা আহি গ'ল। সেইবিলাক কবিতা মই বুজিবলৈ টান পালোঁ। মোৰ পঢ়া-শুনা কমিল। আমাৰ জীৱনত খাপ খুৱাবলৈ হ'লে পোনে পোনে পশ্চিমৰ ভাব ধাৰাখিনিক আনিব নোৱাৰোঁ ---- আমাৰ লগত খাপ খুৱাই ল'ব লাগিব। গতিকে আধুনিক কবিতা বুজিবলৈ টান। কিন্তু এটা কথা সহজ - যিকোনো এটা কবিতা – যতীন দুৱৰাই হওক বা গণেশ বৰাই হওক বা ৰঘুনাথ চৌধুৰী কবিতাই হওক – যিকোনো এটা কবিতা - শঙ্কৰদেৱেৰেই হওক বা মাধৱদেৱৰ কবিতাই হওক আমি জানো পঢ়াৰ লগে লগে বুজিব পাৰোঁ। তেনেকৈ লোকগীত আদিৰ কিছুমান কথা বুজিব পাৰোঁ – সেইটো বেলেগ কথা। শঙ্কৰদেৱৰ কীৰ্ত্তনৰ "প্ৰথমে প্ৰণামো ব্ৰহ্মৰূপী সনাতন" সেইটোকে মোক ব্যাখ্যা কৰি দিয়কচোন ---- প্ৰথমে ব্ৰহ্ম বুলি কৈছে আকৌ ব্ৰহ্মৰ ৰূপ আছে বুলি কৈছে, ৰূপ বা আকাৰ আছে, আকৌ সনাতন বুলিও কৈছে। ৰঘুনাথ চৌধুৰীৰ কবিতা এটাত –

কাৰ পৰশত ফুলিলি বান্ধৈ
অ' মোৰ দবদী ফুলাম পাহী
শ্যামলী পাতৰ ওৰণী গুচাই
কাৰ ফালে চাই মাৰিলি হাঁহি ।

ৰোমান্টিক কবিতা আমি বৰ সহজ বুলি ভাবোঁ ---- মোক বাৰু তোমালোকে বুজাই দিব পাৰিবানে ! কিয় কবিয়ে পৰশত ফুলাৰ কথা কৈছে ---- ফুল জানো কাৰবাৰ পৰশ লাগি ফুলে ! বান্ধৈ বুলি কেনেকৈ মাতিলে; কাক মাতিলে বান্ধৈ বুলি ! শ্যামলী পাতৰ ওৰণী গুচাই কাৰ ফালে চাই মাৰিলি হাঁহি ; গতিকে এজনী বোৱাৰীয়ে ওৰণী গুচাই কাৰ ফালে চাই আমাৰ সমাজত ! কবিয়ে কেনেকৈ দেখিলে ! লোকৰ বোৱাৰী এজনীক কবিয়ে কিয় বান্ধৈ বুলি সম্বোধন কৰিলে! এই কবিতাটো বুজিবলৈ হ'লে আমি এইবিলাক কথা জানি ল'ব লাগিব নহয়। মই ন-দি ক'ব পাৰোঁ, তোমালোকৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে বহুতেই মোক এই কবিতাটো বুজাই দিব নোৱাৰা। কিয় বান্ধৈ বুলি ক'লে, কিয় ওৰণী গুচালে – হাঁ ! গতিকে আমি ভাবোঁ যে কবিতা পঢ়িলেই বুজিব পৰা যায়। কালিদাসৰ কবিতাহেনো বুজিবৰ কাৰণে চল্লিছ বছৰ বাট চাব লাগিছিল। চল্লিছ বছৰৰ পিছত কালিদাসৰ কবিতাৰ যিজন Commentator ওলাল (নামটো এইমাত্ৰ পাহৰি গৈছো - এহঃ) তেওঁৰ কবিতা পঢ়িহে মানুহে কালিদাসৰ কবিতা বুজিছে। গতিকে কবিতাৰ ক্ষেত্ৰত এটা মানসিক সহৃদয় হৃদয় লাগিব। আমাৰ আলংকাৰিক শাস্ত্ৰ মতে সহৃদয় হৃদয়েৰেহে কবিতা বুজিব পাৰি। সহৃদয়তা মানে কি ? – কবিতা বুজাৰ সহৃদয়তা বা সাহিত্য বুজাৰ সহৃয়তা হ'ল কবিৰ লগত সমান মানসিক উৎকৰ্ষ, মানসিক মানদণ্ড থাকিব লাগিব সেইজনহে সহৃদয় হৃদয়। গতিকে আধুনিক কবিতা দুৰ্বোধ্য বুলি আমি একেষাৰতে ক'ব নোৱাৰোঁ। প্ৰথম কথা হ'ল কি ? আধুনিক কবিতা বুলি কাক বুজাইছে ? সকলো কবিতাই কবিতা হোৱা নাই, কবিতা হ'ব লাগিব। আজি অজিত বৰুৱাৰ কবিতা এটা মই বুজা নাছিলোঁ যেতিয়ালৈকে ভৱেন বৰুৱাই মোক কবিতাটো বুজাই নিদিলে। কিন্তু নৱকান্ত বৰুৱাৰ কবিতা মই অলপ বুজিব পাৰোঁ। এতিয়াৰ কবি কিছুমানৰ কবিতা বুজিবলৈ টান। নীলমণি ফুকনৰ কবিতা মই ভাল পাইছিলোঁ, কিন্তু পিছলৈ তেওঁ ইমান গভীৰলৈ গ'ল যে – তাক বুজিবৰ কাৰণে এতিয়া বহুত মানসিক পৰিশ্ৰম কৰিব লাগে। কিন্তু বাকী এতিয়া নতুন নতুন যি সকল কবি ওলাইছে তেওঁলোকৰ কবিতা মই ভাল পাইছোঁ। আমাৰ এই প্ৰয়াগ শইকীয়া, জীৱন নৰহৰ কবিতা মই খুব ভাল পাওঁ। অনুভৱ তুলসী আৰু নিলীম কুমাৰৰ কবিতা অলপ টান পাওঁ। সকলোবোৰ কবিতা মই নুবুজোঁ। গতিকে

হঠাৎ এটা উত্তৰ দিয়াটো উচিত নহয় বুলি মই ভাবোঁ।

◈ আমাৰ বোধেৰে 'এধানি মাহীৰ হাঁহি' প্ৰকাশ পোৱাৰ আগতেই আপুনি সাহিত্য একাডেমী পাব লাগিছিল। এই ধৰণৰ বঁটা বিলম্বতাই এজন সাহিত্যিকৰ সাহিত্য চৰ্চাৰ ক্ষেত্ৰত হতাশাৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে নেকি ?

➜ বঁটাটো কেতিয়াৰ পৰা আহিছে ; তোমালোক জন্মই হোৱা নাই তেতিয়া। তেতিয়া বঁটা-বাহনৰ কথা নাছিলে। আমাৰ দিনত কাগজ এখনত কিবা এটা ওলালেই হ'ল, আৰু সেই কাগজখনকেই দুঅনা পইচা দি কিনি আনিব লাগিব। আমি কোনো বঁটা-বাহনৰ লোভত সাহিত্য চৰ্চাত নমা নাছিলোঁ। আমি অন্তৰৰ তাগিদাত লিখিছিলোঁ। গতিকে বঁটা-বাহন পাম বুলি যদি কোনোবা সাহিত্যত লাগে তেন্তে সেই সাহিত্য ক্ষণজীৱি হ'ব আৰু সীমাবদ্ধ হ'ব। বঁটা-বাহনে অলপ টকা পইচাৰ বেহাই এটা দিব পাৰে নহ'লে কিতাপ বিক্ৰি আমি একোৱেই নাপাওঁ। খুব সাধাৰণ 10% এটা দিয়ে তাকো ভিক্ষাৰীৰ দৰে দিয়ে। সকলো প্ৰকাশক Honest নহয়, প্ৰাপ্যখিনিও আমি নাপাওঁ। গতিকে বঁটা-বাহনে এটা উৎসাহ দিয়ে। সৰ্বসাধাৰণে ভাবে যে বঁটা পালে বহুত ডাঙৰ লেখক হৈ যায়। কিন্তু বঁটা নোপোৱা বহুত ভাল লেখক লেখিকা আছে। বঁটাটো আচলতে বহুত নিয়মৰ মাজত যায় ; নিয়মৰ মাজত নপৰিলে বঁটা নাপায়। 1961 চনতে মই 'কাঠনিবাৰীৰ ঘাট' লিখিছিলোঁ। আজি মোক পাঠকে চিনি পায় 'কাঠনিবাৰী ঘাট'ৰ নামত। কাঠনিবাৰী ঘাটে আজিলৈকে একো বঁটা পোৱা নাই। কিন্তু বঁটা পালেই এখন গ্ৰন্থ শ্ৰেষ্ঠ হ'ব আৰু বঁটা নাপালে শ্ৰেষ্ঠ নহয় এনে নহয়। পাঠকহে আচল বিচাৰক। মোৰ বিচাৰক হ'লা তোমালোক। পাঠকে ভালপোৱাটোহে আচল মানদণ্ড ; বঁটা-বাহন নহয়। 'এধানী মাহীৰ হাঁহি' মোৰ শেষ উপন্যাস বুলি কৈছোঁ আৰু তাৰ পাছতেই মই অসুস্থ হৈ গৈছোঁ, কল্পনাবিলাক নাইকীয়া হৈ গ'ল। 'এধানী মাহীৰ হাঁহি'ত 1927 চনৰ পৰা 1940 চনলৈকে মই জনা অসমীয়া সমাজখনৰ কথা আমাৰ কোনো গল্প উপন্যাসত নাই। অসমীয়া গাঁৱলীয়া জীৱনৰ কথা যি সকলে নেজানে সেই সকলে 'এধানী মাহীৰ হাঁহি'ৰ ৰস পোৱাটো টান হ'ব দেই –। বহুতো পাঠকে কয় যে – এধানী মাহী মোৰ নিজৰ মাহী আৰু দেওকণ মই নিজে। গতিকে মই ভাবিছোঁ যে এধানী মাহীৰ হাঁহিত মই নিজকে প্ৰকাশ কৰিব পাৰিছোঁ। ---- আৰু বহলাব পাৰিলোহেঁতেন কিন্তু মোৰ খুব মূৰৰ বিষ হ'ল ইপিনে এওঁৰ (পত্নীৰ) কেন্সাৰত ভেলোৰ নিব লগা হ'ল। লৰালৰিকৈ লিখি শেষ কৰিলো ---- টকা দুহেজাৰ পালোঁ। আমাৰ পেন্সন নাই নহয় ; আমি যি আহিলো. আহিলো আৰু – 1987 চনতে নগাঁও কলেজৰ পৰা।

◈ আপুনি নগাঁৱত থকা সময়ছোৱাৰ নগাঁৱৰ সামাজিক সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰখনৰ বিষয়ে জনাবনে ?

➜ নাই তেনেকে ক'ব নোৱাৰি। কাৰণ নগাঁও বোলোঁতে জিলাখনৰ গোটেইবোৰ কলিয়াবৰতে আছে। নগাঁও টাউনখনতে মই চাওঁতে চাওঁতেই সাহিত্য আৰু সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰখনৰ বহুখিনি উন্নতি হৈছে। আজিকালিৰ ল'ৰা-ছোৱালীবিলাক খুব বেছি Concious। তেওঁলোক সজাগ হৈছে। লিখা-পঢ়া কৰা হৈছে, জানিবৰ কাৰণে আগ্ৰহী হৈছে। মোৰ ওচৰলৈ অহা ল'ৰা-ছোৱালীবিলাকক পালেই মই ধৰিব পাৰোঁ। ---- মোৰ মাজতে একেবাৰে বিৰাম নাইকীয়া হৈছিল। অসমীয়া লিখকসকলৰ ভিতৰত তোমালোকে যদি এটা তুলনা কৰা তেন্তে মোৰ সাক্ষাৎকাৰেই বোধহয় আটাইতকৈ বেছি হ'ব। গতিকে মই বুজিছোঁ যে নগাঁৱত এটা সমাজ সচেতক শ্ৰেণী গঢ় লৈ উঠিছে।

◈ নগাঁও ছোৱালী মহাবিদ্যালয় অসমৰ এখনি আগশাৰীৰ অনুষ্ঠান। এই মহান অনুষ্ঠানটিৰ পৰা আপুনি কি আশা কৰে ?

➜ তোমালোকে এটা কথা নাজানা বোধহয় – নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ শিক্ষক সকলৰ ভিতৰত এজন মইও। তেতিয়া আমাক পঞ্চাশ টকা দিছিলে আৰু বাকীবিলাকক এশ দিছিলে। যেতিয়া কলেজ চাবলৈ আহি পৰিদৰ্শকে ধৰিলে যে বাকীবিলাকক এশ টকা আৰু এজনক পঞ্চাশ টকা কিয় দিছে ; তেতিয়াৰ পৰা মোক এশ টকা দিয়ে। ---- গতিকে founder - A.D.P. কলেজৰ One of the founder teacher মই ; ছোৱালী কলেজৰ One of the founder teacher মই। ছাত্ৰীসকলৰ পৰা মই যিটো আশা কৰো (নগাঁও বুলিয়েই নহয়); বহুতো লেখিকা ওলাইছে পুৰুষতকৈ বেছি ---- সাহিত্যিক মহিলা ওলাইছে। মামনি ৰয়ছম, নিৰ্মলপ্ৰভা, অনুৰাধা, নিৰুপমা, পূৰবী এনেকে কেইবা গৰাকীও মহিলা পুৰুষৰ সমানে- পঢ়া-শুনা কৰা – সাধাৰণতে তিৰোতা মানুহে পঢ়া-শুনা কম কৰে, কিছুমানে বাধ্য হৈ নকৰে আৰু কিছুমানে ইচ্ছা কৰি নকৰে। গতিকে মই কওঁ নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ ছাত্ৰীসকলৰ যি কোনো ক্ষেত্ৰত – অকল সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত বা অভিনয়ৰ ক্ষেত্ৰত বুলিয়েই নহয়, যি কোনো ক্ষেত্ৰত এগৰাকী আদৰ্শ গৃহিণী হ'ব পৰাটো বা এগৰাকী আদৰ্শ মাতৃ যদি হ'ব পাৰে - মোৰ সেই শিক্ষাৰ সাৰ্থকতা সেইখিনিতেই।

◈ ন-লেখক লেখিকাসকলৰ প্ৰতি

অসমৰ আগশাৰীৰ অসমীয়া আলোচনী কেইখন দায়িত্বশীল হোৱাত কিমান দূৰ সফল হৈছে ?

➔ তেওঁলোক দায়িত্বশীল হৈছে ; তেওঁলোকে বহুতখিনি সহায় কৰিছে। মই আগতেও কৈছো। বাতৰি কাকত, আলোচনী বিলাকত .... ন-লেখক লেখিকাসকলক বহুতখিনি সুবিধা দিছে। কিন্তু নামটো ছপা কৰিবলৈ যিটো আগ্ৰহ; নামটো ছপা হোৱাৰ পাছত যিখিনি কষ্ট কৰিব লাগে ; কষ্টখিনি যদি এৰি পেলাই তেনেহ'লে তাৰ পৰা আমি বেছি আশা কৰিব নোৱাৰিম। সাহিত্যৰ প্ৰতি আনুৰাগ থকাটোৱেই ডাঙৰ কথা। নিজে সাহিত্য সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰিলেও ভাল সাহিত্যৰ প্ৰতি – অনুৰাগ থকাটো ডাঙৰ কথা। আমাৰ আলোচনী বিলাকেতো আজিকালি বহুত সুবিধা দিছে। বাতৰি কাকতত যি বিলাক সাপ্তাহিক আলোচনী - তাতো ওলাইছে। কবিতা আলোচনী হিচাপে 'আচী' বুলি এখন ধেমাজীৰ পৰা ওলাইছে।

◈ ন-শিকাৰু গল্প লেখক লেখিকাই সফল গল্পকাৰ হ'বলৈ কেনেধৰণে আগবঢ়া উচিত ?

➔ তেওঁলোকৰ জীৱনৰ অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত গল্প। ড্ৰয়িংৰুমত বহি ধুনীয়াকৈ সাজি কাচি, চুলি আঁচুৰি গল্প লিখিব নোৱাৰে। আমাৰ লিখকবিলাকৰ জীৱনৰ অভিজ্ঞতাবোৰ খুব কম। ধান কাটি পোৱা নাই, ৰিক্সা টানি পোৱা নাই, দিন হাজিৰা কৰি পোৱা নাই, বৰশী বাই পোৱা নাই, বজাৰত তামোল-পাণ, বেঙেনা, কচু বেচি পোৱা নাই, অভিজ্ঞতৰ কাৰণেহে এইবিলাক হয়। তোমাৰ নিজৰ অৱস্থাপাতি যিমানেই ভাল নহওক তুমি নিজে এদিন বহাগৈচোন বজাৰত তামোল-পাণ লৈ। মোৰ 'তিনিৰ তিনি গ'ল' গল্পটো পঢ়িছানে ? সেইটো এটা বিখ্যাত গল্প। সেইটো হিন্দীলৈও ভাঙনি হৈছে। 'তিনিৰ তিনি গ'ল'টো পঢ়িবা। তাত মই বজাৰৰ এটা বৰ্ণনা দিছোঁ। বজাৰলৈ মই গৈছোঁ বজাৰত বহিছোঁ লগৰ ল'ৰাৰ লগত তামোল-পাণ বেচিছোঁ। গতিকে আমাৰ অভিজ্ঞতা নহ'লে গল্প উপন্যাস লিখিবলৈ যাব নালাগে। খুব অভিজ্ঞতাৰ দৰকাৰ মানুহৰ জীৱনত। মহিলাতকৈ পুৰুষৰ ক্ষেত্ৰখন বহল – আজিকালি এই .... বন্দুক বাৰুদ, গুলী চালনাৰ অভিজ্ঞতা হৈছে, গাড়ী চলোৱাৰ অভিজ্ঞতা হৈছে, চুৰ ডকাইতিৰ অভিজ্ঞতা হৈছে আদি শতধৰণৰ জীৱন –। মৌৱে যেনেকৈ অতি লেতেৰা ঠাইৰ পৰা ৰস আনি মৌ বাঁহটো সাজে, লিখকবিলাকেও তেনেকৈ আনিব লাগিব। আনহাতে আকৌ মজি যাবও নালাগিব। অভিজ্ঞতা আৰ্জিবলৈ যাওঁতে গুৰৰ টিঙত মৌ পৰাদি পৰি থাকিলেও নহ'ব। আমাৰ অভিজ্ঞতা আৰ্জিবলৈ যাওঁতেই জীৱনটো শেষ হৈ যায়। গতিকে পঢ়া-শুনা কৰিব লাগিব। কিছুমান ভাল গল্প পঢ়ি অভিজ্ঞতা আনিব লাগিব। মানৱ চৰিত্ৰ যদি ভালকৈ অধ্যয়ন কৰিব নোৱাৰে তেন্তে চৰিত্ৰৰ ভাল সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰে। মানৱ চৰিত্ৰ অধ্যয়ন কৰিবৰ কাৰণে মানুহৰ মাজলৈ যাব লাগিব। আঁতৰৰ পৰা নহ'ব। তথাপি আঁতৰৰ পৰা ধৰা- তুমি কিছুমান study কৰিব খুজিছা – আমাৰ ভাষাবিলাক চাবাচোন, dialoge বিলাক – তেনেধৰণৰ – কৰ্তা-কৰ্ম-ক্ৰিয়া লগাই বাক্য ৰচনা কৰি কথা কৈছে। যিটো মানুহক যিটো চৰিত্ৰত যিটো সংলাপ দিছা সেইটো ব্যৱহাৰ কৰিব লাগিব। ঠিক যেনেকৈ যিটো ব্যাকৰণ ব্যৱহাৰ কৰিছে সেইটো ব্যাকৰণ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগিব। আজিকালি ভাষাৰ ভেঙুচালি শব্দ দিলে নহ'ব। তেতিয়াহে মানুহে চিনিব ; যেন সঁচাকৈ এনেকৈয়ে কৈছে, যেন সঁচাকৈ মানুহজনে এনেকৈয়ে কৈছে .....। গতিকে ন-শিকাৰুসকলক যদি উপদেশ দিয়া ভাল, মোক ক্ষমতা দিয়ে – জীৱনৰ অভিজ্ঞতা তাৰোপৰি পঢ়া-শুনা কৰিব লাগিব, কল্পনা থাকিব লাগিব।

◈ আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰী সকলৰ বাবে গঠনমূলক পৰামৰ্শ দুই এটি দিবনে ?

➔ (হাঁহি) ..... তেনেকৈ দিব নোৱাৰি– সাধাৰণ ভাৱে যিখিনি কৰি আহিছোঁ, সেইবিলাকেই – নিজৰ জীৱনটোত কি কৰিব পাৰোঁ, সেই আদৰ্শটো মনত থাকিব লাগিব। জীৱন ক্ষন্তেকীয়া, এই কথাটো আমি প্ৰত্যেক মূহূৰ্ত্তে পাহৰিব নালাগিব। পঢ়িবৰ কাৰণে মানুহক বয়স নেলাগে। পাণ্ডিত্যই ৰাখিব নোৱাৰে, ধন-ধানে ৰাখিব নোৱাৰে, ক্ষমতাই ৰাখিব নোৱাৰে। ক্ষন্তেকীয়া নিজৰ জীৱনটো সাৰ্থক কেনেদৰে কৰো .... সেইটো নিজেই .... চিন্তাৰে কৰিব লাগিব। তেওঁলোকে নিজৰ আদৰ্শটো ঠিক কৰি লওক। আৰু এক মূহূৰ্তও যাতে অযথা অপব্যয় নহওক। মোৰ জীৱনটো অযথা অপব্যয় হ'ল – তোমালোকৰ যাতে নহওক – এই কথাটো মই এই শেষ বয়সত realised কৰিছোঁ যে এই জীৱনটো আৰু নাপামেই .....।

✲✲✲

মহৎলোকৰ বাণী

যি সকলে অতীতক মনত পেলাব নোৱাৰে, তেওঁলোক একে ভুলকেই কৰি থাকে ।

— জৰ্জ সনটানা

আকাশৰ নীলাৰ দৰে

নিৰ্ম্মালী ডেকা
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

ৰাতিপুৱাৰে পৰা ছোৱালীজনী একে ঠাইতে ৰৈ থকা দেখি মাকনিয়ে ভাবিলে ছোৱালীজনী তাইৰ দৰে দুৰ্ভগীয়া নহয়তো! ওচৰৰ পৰা সুধিবলৈ মন গ'ল; মাকনিৰ কিন্তু ছোৱালীজনীক সুধিবলৈ ভাল নালাগিল। গুৱাহাটী ব্যস্ত নগৰীত অকণমান খেৰৰ ছালিৰে মাকনিৰ শাক-পাচলিৰ সৰু দোকানখন। আজি কনটিলাই তাইক দোকান সোনকালে সামৰি ঘৰলৈ যাবলৈ কৈছে। ঘৰত মাকনিৰ ল'ৰাটোৱে সৈতে কনটিলাহে আছে তাতে তাৰ অলপ অসুখ হৈ আছে বাবেই মাকনিয়ে আহিছে পাচলি বিকিবলৈ। কনটিলাই আপত্তিয়েই কৰিছিল — তাইক দোকানলৈ আহিব নালাগে বুলি; কিন্তু মাকনিয়ে দুপইচা পোৱাৰ আশাত একপ্ৰকাৰ জোৰ কৰি আহিছিল। তাই অহাৰে পৰা দেখি আছে এজনী ছোৱালী ৰাস্তাটোৰ সিপাৰে ৰৈ আছে। ছোৱালীজনীক দেখি তাইৰ নিজৰ কথাবোৰলৈ মনত পৰিল।

পদুমণি গাঁৱৰ এটি দৰিদ্ৰ পৰিয়ালৰ ছোৱালী মাকনি। ভাই-ভনী চাৰিটাৰে সৈতে মাক ঘৰত আছে। দেউতাক ঢুকুৱা দুবছৰ মান হৈছে। মাকে গাঁৱৰ ধনী মানুহ কেই ঘৰতে কাপোৰ কানি ধুই চাউল পাত জাৰি জোকাৰি যিকেইটা পায় সেয়াই সিহঁতৰ ঘৰখনৰ খোৱাখিনি যোগাৰ হৈছিল। মাকৰ শৰীৰো লাহে লাহে পৰি অহাৰ বাবে মাকনিয়ে ঘৰখন চলোৱাৰ দায়িত্ব ল'ব লগা হৈছিল। মাকনি দ্বিতীয়মান শ্ৰেণীলৈকে পঢ়িছিল; কিন্তু যিকেইটা ক ক ম ম শিকিছিল অনভ্যাসৰ বাবে তাকো পাহৰি গৈছিল। এদিন তাই ৰুগীয়া মাকক সুধিছিল —— 'মা, মই গাঁওবুঢ়াৰ ঘৰত কাপোৰ ধুবলৈ যাওঁনে ?'' মাকে পাটগাভৰু জীয়েকক গাঁওবুঢ়াৰ ঘৰত কাপোৰ ধুবলৈ যাবলৈ দিবলৈ টানেই পাইছিল কিন্তু নগ'লেও নহয় গতিকে মাকে কৈছিল – 'যা আই, গা বচাই চলিবি।'

সেইদিনাৰে পৰা আৰম্ভ হৈছিল মাকনিৰ বনকৰা জীৱন। গাঁওবুঢ়াৰ পুতেক উজ্বলে তাইৰ ওপৰত চকু দিয়াতো তাই কেইবাদিনৰে পৰা লক্ষ্য কৰি আছিল। তাইৰ মনে মনে খুব ভয় লাগিছিল। এদিন ঢেকীশালত তাই চাউল জাৰি থাকোঁতে উজ্বলে আহি তাইৰ হাতখনত ধৰি কৈছিল– ''জান মাকনি, তই এইদৰে ঘামি জামি কাম কৰি থাকিলে তোক বৰ ধুনীয়া দেখি।' তাই লাজ আৰু শংকাত ৰঙা পৰি গৈছিল। মাকনিয়ে কথাবোৰ কাকো কোৱা নাছিল আনকি মাককো। এনেদৰে মাকনিৰ দিনবোৰ অতিবাহিত হৈ গৈছিল। লাহে লাহে উজ্বলক তাইৰ ভাল লগা হৈছিল। তাই বহুত কল্পনা কৰি পেলাইছিল উজ্বলক লৈ। এদিন তাইক উজ্বলে হাতখনত ধৰি তাইক ভালপোৱাৰ প্ৰস্তাৱ দিওঁতে তাই নতুন শিহঁৰণ অনুভৱ কৰিছিল। তাই ভয়তে 'খুৰীক কৈ দিম' বুলি কওঁতে উজ্বলে কৈছিল –'মায়ে আমাৰ ভালপোৱাক স্বীকৃতি দিব মাকনি। তই মিছাতে ভয় কৰিছ। ইতিমধ্যে গাঁওবুঢ়াৰ ঘৈণীয়েকৰ ভায়েকৰ বিয়াৰ বাবে ঘৰখনৰ সম্পূৰ্ণ দায়িত্ব মাকনিক দি উজ্বলৰ মাক বিয়ালৈ গৈছিল। সেইদিনা কামবন শেষ কৰি ৰাতি শুবলৈ লৈছিলহে মাত্ৰ তেনেতে উজ্বলে তাইৰ ৰূমলৈ গৈছিল আৰু তাইক তাৰ ওচৰত সমৰ্পন কৰিবলৈ বাধ্য কৰাইছিল।

এদিন হঠাৎ মাকনিয়ে আৱিস্কাৰ কৰিছিল তাই 'মা' হ'বলৈ ওলাইছে। কথাটো উজ্বলক লগ কৰি মনে মনে কওঁতে উজ্বলে তাইক আশ্বাস দি কৈছিল – 'অহা ৰবিবাৰে আমি দুয়োটাই গুৱাহাটীলৈ গুচি যাম তই ৰেডি হৈ থাকিবি।' উজ্বলৰ কথাষাৰে তাইক বহুত আনন্দ দিছিল সেইদিনা। কথামতে কাম। নিৰ্দিষ্ট দিন ৰবিবাৰটো আহি পৰিল। সোনকালে মাকনিয়ে উঠি ঘৰৰ বাহি বন কৰি গা-পা ধুই তাই হাতেবোৱা

সোনাৰুফুলীয়া ৰঙৰ কাপোৰযোৰ পিন্ধি ল'লে। ভাল কাপোৰ কানি পিন্ধা দেখি মাকে তাইক সুধিলে–'এইবোৰ আকৌ কেলৈ পিন্ধিছ।' আজি গাঁওবুঢ়াৰ ঘৰত সকাম আছে মা – এইবুলি মিছাকৈ কৈ মাকনি ওলাই আহিছিল ঘৰৰ পৰা। ভাই-ভনী কেইটা আৰু মাকক এৰি থৈ অহা বাবে দুৰু দুৰু কঁপিছিল মাকনিৰ বুকুখন। সিহঁত দুয়োটাই সময়মতে লগ হৈ গুৱাহাটী অভিমুখে ৰাওনা হৈছিল। গুৱাহাটী পল্টন বজাৰৰ ওচৰতে নামি উজ্বলে তাইক কৈছিল– 'মই লাগতিয়াল বস্তু দুই এপদ কিনি আনো — তই এইখিনিতে অকণমান ৰ'বি হা। মাকনিয়ে গভীৰ বিশ্বাসেৰে ৰৈছিল তাতে। সৰুৰে পৰাই তাই গুৱাহাটী চহৰখন তেতিয়াহে প্ৰথম দেখিছিল। ঘূৰি ঘূৰি চাইছিল চাৰিওফালে। কিছু সময় পাৰহৈ যোৱাৰ পাছত উজ্বল ঘূৰি নহাৰ বাবে তাই অলপ চিন্তিত হৈছিল 'ক'লৈ গৈছে বাৰু সি ?'' পল অনুপল পাৰহৈ গ'ল। কিন্তু তেতিয়ালৈকে উজ্বল ঘূৰি নাহিল। ৰাস্তাটোৰ সিটোপাৰে শাক পাচলিৰ বেপাৰী হৰিকায়ে তাইক ৰৈ থকাটো নিৰীক্ষণ কৰি আছিল। গধূলি হৈ অহাৰ বাবে হৰিকায়ে তাইক প্ৰশ্ন কৰিছিল ওচৰলৈ গৈ-'তুমি কাৰ বাবে ৰৈ আছা আইজনী ?' মাকনিয়ে তাইৰ ঘটনাবোৰ আদ্যোপান্ত বিৱৰি কৈছিল। তেতিয়া হৰিকায়ে তাৰ ঘৰলৈকে লৈ আহিছিল তাইক ৰাতিটো কটাবৰ বাবে। ৰাতি ভাতখাবৰ সময়ত হৰিকায়ে তাইক বুজাইছিল তাই কান্দি থকা বাবে ''চিন্তা নকৰিবা সি কালিলৈ তোমাৰ সেই ঠাইত বিচাৰি আহিবও পাৰে। সেয়ে মোৰ লগতে ওলাবা।''

পিছদিনা মাকনিয়ে শেষ আশাকণ বুকুত বান্ধি পুনৰ আগৰ ঠাইলৈ গৈ ৰৈ আছিল। কিন্তু নাই উজ্বল আজিও নাই। তাইৰ প্ৰচণ্ড ঘৃণা উপজিছিল তাৰ ওপৰত। কিয় সি তাইক প্ৰতাৰণা কৰিলে। তাইৰ গাত সি নেদেখিলে কি ? নে তাই দৰিদ্ৰৰ বাবে তাইক এনেকুৱা কৰিলে। তাইৰ গৰ্ভস্থ সন্তানটোৰ এতিয়া কি হ'ব ? ঘৰলৈতো উভতি যোৱাৰ পথ নাই। তাই জীয়াই থকাৰ পথ হেৰুৱাই পেলাইছিল কিন্তু জীয়াই থাকিব লাগিব সন্তানটো আৰু হৰিকাইৰ বাবে। হৰিকাই কিমান মহান তাই উপলব্ধি কৰিব পাৰিছে। হৰিকায়ে নিজৰ বাঁহৰ চাঙখনত নুশুই তাইক শুৱলৈ দিছে আৰু নিজে বস্তা পাৰি ৰাতিটো কটাইছে। হৰিকায়ে তাইক বুজাই থাকোঁতে এদিন কৈছিল --'তুমি মোৰ বাবে জীয়াই থাকিব লাগিব মাকনি ?' হৰিকাইৰ আচল নামটো কনটিলা সোণোৱাল কিন্তু শাক-পাচলিৰ দৰদাম নকৰাকৈয়ে খুব কম দামত বিক্ৰী কৰাৰ বাবে ভগৱান স্বৰূপ নামেৰে তাক মাতে সকলোৱে হৰিকাই।

বস্তু বাহানিবোৰ সামৰি সুতৰি মাকনিয়ে বিক্সাত উঠি আহি ঘৰ পালেহি। কিন্তু গোটেই বাটতো তাইৰ অতীতৰ কথাকে ভাবি আহিল। বিক্সাৰ পৰা নামি দেখিলে কনটিলাই তাইৰ অবৈধ সন্তানটো কোলাত লৈ ৰৈ আছে চোতালত। মাকনিৰ খুব মৰম লাগি গ'ল কনটিলালৈ। সঁচাই কনটিলা মহান। আকাশৰ নীলাৰ দৰে বিশাল কনটিলাৰ হৃদয়। তেতিয়া সময় আবেলি হৈছিল। আকাশৰ ৰঙা বেলিটোৰ শেষ চমকে ৰ'দ তেতিয়া কনটিলাৰ গালে মুখে পৰি উজ্বল হৈ পৰিছে কনটিলাৰ মুখাৱয়ব॥

❊ ❊ ❊

মহৎলোকৰ বাণী

নিজৰ সুখেই যাৰ জীৱনত লক্ষ্য তেওঁ অসৎ আনৰ প্ৰশংসা পোৱাটোৱে যাৰ জীৱনৰ লক্ষ্য তেওঁ দুৰ্বল, আনৰ সুখেই যাৰ লক্ষ্য তেওঁহে সৎ — লোক ।

— টলষ্টয়

শংকা

শিৱানী বৰকটকী
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ

চহৰৰ পৰা কিছু নিলগত মোৰ ঘৰ। মোৰ ঘৰলৈ যাওঁতে কেইবাটাও কেকুৰী পাৰ হৈ যাব লাগে। সেই কেকুৰী কেইটাৰ একেবাৰে শেষৰ কেকুৰীটোৰ শেষ গলিটোৰ শেষ ঘৰটো মোৰ ঘৰ। মোৰ ঘৰৰ গাতে লাগি আছে এটা প্ৰকাণ্ড খাল।

মই মানুহটো অলপ জধলা। এটা সৰু চাকৰি কৰোঁ। দৰমহাৰ চাৰিভাগৰ তিনিভাগ ঘৰলৈ পঠাই নিজে যেনে তেনে চলি থাকোঁ। খোৱা-বোৱাত সিমান ৰাপ নাই। সাধাৰণ কিবা এটা বনাই খাওঁ। কপোৰ-কানি ধোৱাৰ বিশেষ নাই। শোৱাৰ পৰা উঠোঁতে দেৰি হয় বাবে অফিচলৈ লৰালৰি হয়, সেয়ে মূৰত প্ৰায় ফনি নালাগে, চুলিবোৰ জপৰা আৰু মাজে মাজে দুই এডালত পক ধৰিছে। মোৰ গলিটোৰ বাসিন্দাসকলৰ প্ৰায় ভাগেই আভিজাত্য পৰিয়াল, সেয়ে সকলোৰে লগত মই মাত-বোল নকৰোঁ।

সেইদিনা শনিবাৰ। মই প্ৰতিদিনৰ দৰে সেইদিনাও ৰাতি আঠমান বজাত ঘূৰি-ফুৰি ঘৰলৈ বুলি আহি আছিলো। ঘৰৰ গলিটোৰ সন্মুখতে আমাৰ গাঁৱৰে ল'ৰা মদনক লগ পালোঁ। সি এখন 'টাটা চুমু' গাড়ী লৈ আহি আছিল। গাড়ীখনত আৰু চাৰি-পাঁচজন মানুহ। সি দেখি গাড়ীখন ৰখাই দিলে। মই অলপ অপ্ৰস্তুত হ'লোঁ। পিছত তাক দেখিহে বুজিলো। সি গাড়ী ৰখাই মোৰ খা-খবৰ ল'লে। সি বোলে আজি কালি চহৰতে থাকে, গাড়ী চলায়। এতিয়া মালিকৰ কোনোবা আত্মীয়ৰ ঘৰ বিচাৰি আহিছিল পিছে এই গলিত নাই বোলে। আমি কথা পাতি থাকোঁতে আমাৰ কাষৰে মই থকা গলিটোৰ দুজন যুৱক পাৰ হৈ গ'ল। যাওঁতে মোক ভালদৰে নিৰীক্ষণ কৰা যেন পালোঁ। মই বিশেষ মন নকৰিলো, কথা শেষ কৰি মদন গুচি গ'ল, ময়ো ঘৰ সোমালোঁ। পাছদিনা দেওবাৰ। সেয়ে ভাবিলোঁ এপাক ঘৰৰ পৰা আহিব লাগিব।

পিছদিনা ৰাতিপুৱা সোনকালে উঠিলোঁ। মুখ-হাত ধুই চাহ একাপ খাই ঘৰলৈ বুলি ওলাই গ'লোঁ। আজি প্ৰায় তিনিমাহৰ মূৰত ঘৰলৈ ওলাইছোঁ। কালিলৈ পুৱা বাহিৰে বাহিৰে অফিচ কৰিব লাগিব। সোমবাৰে ঘৰৰ পৰা আহি সেইমতেই অফিচ কৰিলোঁ। আগৰ দৰেই প্ৰায় আঠমান বজাত ৰুমলৈ আহিলোঁ। কিন্তু সদায় আহি গৈ থকা গলিটো মোৰ আজি সাংঘাটিক আচহুৱা যেন লাগিল। গলিৰ প্ৰায় সকলো মানুহ ঘৰৰ বাহিৰত। মোক সকলোৱে জন্তু চোৱা দি চাই আছে। দুই এটাই মুখৰ ভিতৰতে ''আহিছে ...... আহিছে'' বুলি কোৱা যেন শুনিলোঁ। জীয়াৰী-বোৱাৰীবোৰ প্ৰায় দৌৰি যোৱাৰ দৰে ঘৰ সোমাল। আৰু কেইখোজমান গৈ দেখিলো মোৰ ৰুমৰ ওচৰত বহু মানুহ তিনিটামান হেল'জন লাইট লগাই পুলিচ মিলিটেৰিৰে দিন যেন কৰি ৰাখিছে। মই বৰ আচৰিত হ'লোঁ। মই ঘৰ পাবলৈ চাৰি খোজমান বাকী থাকোঁতেই পাঁচটামান মিলিটেৰীয়ে মোক আগুৰি ধৰি সিংহৰ দৰে মোৰ ফালে হিংস্ৰ দৃষ্টিৰে চালে আৰু মোক দাগী অপৰাধীৰ দৰে ঠেলি ঠেলি আগলৈ লৈ গ'ল। এই সকলো কাণ্ড দেখি মই ইমান আচৰিত হ'লোঁ যে মই একো এটা শব্দ মুখেৰে মাতিব নোৱাৰিলোঁ। সিহঁতৰ এটা গতাত মই খালটোৰ ওচৰ পালোঁগৈ। খালটোত কিছুমান মিলিটেৰীয়ে নাকত কাপোৰ বান্ধি আৰু কিছুমান জামাদাৰ জাতীয় মানুহে হাতত টৰ্চ লৈ কিবা বিচাৰি আছিল। এনেতে এজন পুলিচৰ উচ্চ বিষয়া আৰু এজন মিলিটেৰী অফিচাৰ মোৰ ফালে আগুৱাই আহিল। তেওঁলোকে মোৰ মুখলৈ কিছুসময় চাই থাকি সুধিলে ''তোৰ নাম কি ? এই দুদিন ক'ত পলাই ফুৰিছিলি ? তোৰ লগৰবোৰ ক'ত ? গাড়ীখন কাৰ আছিল ?'' ইত্যাদি ইত্যাদি ......। মই আৰু ৰ'ব নোৱাৰিলোঁ। এজন চৰকাৰী

কৰ্মচাৰীক এনে অপমান সূচকভাৱে প্ৰশ্ন কৰাতো অসহ্যকৰ। মই মাত মাতিলোঁ। ''চাওক মই এজন ভদ্ৰ লোক। মোক এনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰাৰ অধিকাৰ আপোনাৰ কোনে দিলে? আৰু মোক এইদৰে চোৰ-ডকাইতৰ দৰে প্ৰশ্ন কৰিছে কিয় ?'' মোৰ কথা শুনি হিন্দীভাষী মিলিটেৰী অফিচাৰজনে একো বুজি নাপায় পুলিচ অফিচাৰজনক সুধিলে ''য়ে ক্যা বল ৰহা হে ?'' তেতিয়া পুলিচ বিষয়াজন যেন আৰু গৰজি উঠিল আৰু খঙেৰে ক'লে ''ই চালা কুকুৰ বোলে ভদ্ৰ লোক। ইয়াক ভদ্ৰলোকৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে। ৰাতি ৰাতি ইহঁতে মানুহ মাৰি য'তে ত'তে পেলাই ফুৰিব আৰু আমি কুকুৰৰ দৰে বিচাৰি ফুৰিব লাগে। আনজনে একো বুজি নাপাই এবাৰ মোৰ ফালে আনবাৰ বিষয়াজনৰ ফালে চাবলৈ ধৰিলে। ময়ো কথাটো বিশেষ বুজি নাপালেও মোক যে কাৰোবাৰ হত্যাৰ বাবে দায়ী কৰা হৈছে সেই কথা বুজিবলৈ বাকী নাথাকিল। পিছে মই কি বুলি নিৰ্দোষিতা প্ৰমাণ কৰিম ভাবি নাপালোঁ। মাথো সেই সময়ত মোৰ মনত ইংৰাজী লেখক Guyde Manupassant ৰ A piece of string নামৰ গল্পটোলৈ মনত পৰিল। য'ত নায়ক Morsieure Hauchecome এ নিজৰ নিৰ্দোষিতা প্ৰমাণ কৰিবলৈ গৈ সকলোৰে চকুত দোষী হৈ হে ধৰা দিছিল। মই কি ক'লে ভাল হ'ব তাকে ভাবি মনৰ মাজতে কথাষাৰ জুকিয়াবলৈ ধৰিলোঁ। এনেতে খালটোৰ পৰা এজনে চিঞৰ মাৰিলে ''চাৰ পালোঁ পালোঁ।'' পাৰত বৈ থকা সকলো মানুহ সন্ত্ৰস্ত হ'ল। সকলোৱে মানুহজনলৈ চালে। দুজন জামাদাৰে এটা মুখ বন্ধা বস্তা খালৰ পৰা ওপৰলৈ তুলি আনিলে। ইমান সময় মই ইমান ভাবুক হৈ আছিলোঁ যে এই অতি লেতেৰা গোন্ধটো পোৱাই নাছিলোঁ। এতিয়াহে মই অনুভৱ কৰিলোঁ। সকলোৰে নাকৰ সোপাবোৰ আৰু দৃঢ় হৈ পৰিল। এটা প্ৰায় পাঁচফুট দীঘল আৰু ৪ ফুট বহল মৰাপাটৰ বস্তা। বস্তাটোৰ পৰা ইমান বেছি দুৰ্গন্ধ ওলাইছিল যে ইমান সময় তাকে চাবলৈ বৈ থকা দৰ্শকসকল যথেষ্ট পিছুৱাই গৈছিল। ময়ো কিছু পিছুৱাবলৈ চেষ্টা কৰাত অফিচাৰজনে ধমক দিলে।কোনো কোনোৱে মুখৰ ভিতৰতে আলোচনা কৰিলে ''মূৰটো কাটি পেলালে হ'বলা ? পৰহি ৰাতি গাড়ীৰে আনি পেলাই থৈ যোৱা আমি দেখিছিলোঁ। ইত্যাদি ইত্যাদি কিবা কিবি।''

পুলিচ বিষয়াজনে মুখৰ পৰা ৰুমালখন নাঁতৰোৱাকৈয়ে মানুহ দুটাক বস্তাটো খুলিবলৈ নিৰ্দেশ দিলে। সিহঁতেও কিছু শংকা আৰু ইতঃস্তত বোধ কৰি লাহে লাহে খুলিবলৈ ধৰিলে। বস্তাটো পানীত তিতিছিল কাৰণে হ'বলা গাঠিটো টান হৈ গৈছে। অধৈৰ্য হৈ এজন দৰ্শকে মাত লগালে ''হেৰা কাটি পেলোৱা হে' ॥ তেওঁৰ কথা মতেই ৰচিডাল কাটি পেলোৱা হ'ল। বস্তাটোৰ মুখখন খোলাৰ লগে লগে নাকটো চেপি ধৰিলো। মানুহ দুটায়ে বস্তাটোৰ তলিখন ধৰি দাঙি দিয়াৰ ভিতৰৰ পৰা কিবা এটা 'হুৰুম'কৈ ওলাই পৰিল। অৱশেষত ইমান সময়ৰ উৎকন্ঠাৰ অন্ত পৰিল। তাতে উপস্থিত দৰ্শকসকল. পুলিচ-মিলিটেৰীসকল আৰু মোৰ সকলোৰে চকুবোৰ গাড়ীৰ হেড লাইট দুটাৰ দৰে প্ৰকাণ্ড প্ৰকাণ্ড হৈ জ্বলি উঠিল। কাৰণ বস্তাটোৰ পৰা ওলাই পৰা মৃত দেহটো কোনো নাৰী বা পুৰুষৰ মৃতদেহ নাছিল। আছিল সেই অঞ্চলৰ কোনো চহকী ভদ্ৰলোকৰ ঘৰৰ মৰা পোহনীয়া এটা প্ৰকাণ্ড ডুৱামেন কুকুৰৰ ॥

❊ ❊ ❊

দৈনন্দিন

মৃদুলা হাজৰিকা
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

চুবুৰীটো নিজম হৈ পৰিছিল। কিতাপ এখন মেলি লৈ অনুৰাধা কলমতিয়াই আছিল। কাষৰ কোঠাটোত মা টোপনিত লালকাল। ওচৰৰ আদিবাসী গাঁওখনত সেনাই মানুহ কেইজনক গুলীয়াই মৰাৰ পৰা চুবুৰীৰ মানুহবোৰ সোনকালেই শুই পৰে। কৌশিকৰ লগত গধূলিতে ওলাই যোৱা ভায়েক নীতু তেতিয়াও ঘৰ সোমোৱা নাই। কিতাপখন জপাই থৈ তাই ওলাই আহিল বাহিৰলৈ। বাৰান্দাৰ খুটাটোত ধৰি তাই পদূলিলৈ চাই পঠিয়ালে উদাসভাৱে।

কবিতাটো বুজাই থাকোঁতে অনুৰাধাই মনে মনে লক্ষ্য কৰি আছিল ৰাজীৱলৈ ক্লাছ টেনৰ ছেকেণ্ড বয় ৰাজীৱৰ চকু তেতিয়া সমুখৰ উকা বেৰখনত। কমনৰূমতো আলোচনা হৈছে তাক লৈ। দুদিনমানৰ পৰা সি ক্লাছত মনোযোগ নিদিয়া হৈছে।

কালি ভাল এজাউৰী দিছো তাক। প্ৰেম চাগে'। প্ৰথম প্ৰেম। বৰ্মন ছাৰৰ মাত। বৰ্মন ছাৰে মুখ দেখিলেই গম পায়। এক্সপেৰিয়েন্স থকা মানুহটো। কাষতে বহি থকা প্ৰতিভাই অনুৰাধাৰ কাণৰ কাষত ফুচফুচাই কয়।

ৰাজীৱৰ প্ৰতি অনুৰাধাৰ এক বিশেষ টান আছে। হীৰুদাৰ কবিতাৰ ভক্ত চটফটীয়া কিশোৰজনৰ বৰ্তমানৰ আচৰণ........। অনুৰাধাৰ চিন্তাবোৰে আঁত হেৰুৱাবলৈ ধৰে। কবিতাটো বুজাবলৈ গৈ বাৰে বাৰে উজুটি খায়। আঁৰ চকুৰে এবাৰ চাই লয় তালৈ। উদভ্ৰান্ত চকুযুৰি, সৰল মুখখনত লাগি থকা কৈশোৰৰ কোমলতা ....।

প্ৰেম চাগে'। প্ৰথম প্ৰেম। শূন্যত ভাঁহি আহে। বৰ্মন ছাৰৰ মাত।

—— অনুৰাধাই ভাবে।

অনু, নতুন কবিতা এটা লিখিছোঁ চাবি ? —— পৰম আগ্ৰহেৰে সুধিলে প্ৰাঞ্জলে। বন্ধুৰ ঘৰলৈ আহিলে সি তাইৰ ওচৰলৈ নহাকে নাথাকে। স্কুলীয়া দিনৰ বন্ধুত্ব এতিয়াও অটুট আছে।

সংকলন এখন উলিওৱাৰ কথা ভাৱিছোঁ। পাব্লিছাৰৰ লগত কথা হৈছোঁ। দেউতাই পইচা দিয়ে নে নিদিয়ে..........।

প্ৰাঞ্জলৰ কবিতা আজিকালি প্ৰায়ে বাতৰি কাকতত ওলাই থাকে। স্নাতকোত্তৰ চূড়ান্ত বাৰ্ষিকৰ ছাত্ৰ প্ৰাঞ্জলে অনুৰাধাৰ আগত প্ৰায়ে কয়, দেউতাকে ইঞ্জিনীয়াৰিং পঢ়ি থকা ভায়েক ৰঞ্জনতকৈ তাক কম গুৰুত্ব দিয়ে। তেওঁৰ মতে প্ৰাঞ্জলে কমাৰ্চ পঢ়াই ভাল আছিল। গল্প, কবিতা, ব্যৱসায়ী দেউতাকৰ ''এলাৰ্জী''।

জিতুদালৈ মনত পৰিল তাইৰ। সিও কৈছিল প্ৰায়ে গল্প সংকলন এখন উলিওৱাৰ কথা। আহঃ জিতুদা ....।

জিতুদাই বি, এ, পাছ কৰা বছৰতেই সিহঁতৰ দেউতাক ঢুকাইছিল। শিক্ষক দেউতাকে সামান্য খেতিৰ মাটি আৰু ঘৰটোৰ বাহিৰে সিহঁতৰ কাৰণে আৰু একোৱে থৈ নগ'ল। এম, এ,ত এডমিশ্যন লোৱা আৰু তাৰ নহ'ল। জিতুদা! আসঃ জিতুদা। হাঁহাকাৰ কৰি উঠিল তাই। অনবৰতে নাটক, গল্প আৰু সভা সমিতিলৈ ব্যস্ত, জিতুদাৰ গল্প সংকলন এখন উলিওৱাটো শেষৰফালে এক প্ৰকাৰ হতাশতেই পৰিণত হৈছিল। বিধ্বস্ত হৈ পৰিছিল সি। বিধ্বস্ত হৈ পৰিছিল।

দেওবৰীয়া বেলিটো লাহে লাহে হেৰাই যা দূৰ দিগন্তত। বগলী এজাক উৰা মাৰিলে ঠিকনা বিচাৰি। ক'ত যে হেৰাই গ'ল তাইৰ মৰমৰ দাদাজন। জীৱনক সি ইমানেই ভয় কৰিছিলনে ? জিতুদা পলাই গৈছিল। এৰা, সি এদিন পলাই গৈছিল পৃথিৱীৰ পৰা।

অনুৰাধাৰ চকুযুৰি হঠাৎ সজল হৈ পৰিল। প্ৰাঞ্জলৰ কবিতাটো পঢ়াৰ প্ৰতি তাই কোনো আগ্ৰহ নেদেখুৱালে। চাহ দুকাপ দি গ'ল মাকে সিহঁতক। প্ৰাঞ্জলে হোষ্টেলৰ কথা উলিয়ালে। হোষ্টেলত তাৰ এইটো শেষৰ বছৰ।

ল'ৰাবোৰে হোষ্টেল প্ৰায় এৰাৰ নিচিনা হৈছে। সিও কিজানি পৰীক্ষা দিবলৈহে যাব।

অনু, নেদেখিলে বিশ্বাস কৰিব নোৱাৰি। চকুৰ আগতেই হোষ্টেলৰ পৰিৱেশ কি হৈ গ'ল। ল'ৰাবোৰ পাগল হৈ গৈছে জান। পাগল হৈ গৈছে। টেবুলৰ পৰা চাহৰ কাপটো তুলি লৈ লাহে লাহে চুমুক দি দি সি আকৌ ক'বলৈ আৰম্ভ কৰে —

ঃ সেইদিনা সুদীপ্তই ফিলছফিৰ ৰাজ কুমাৰক সৰু কথা এটাতে দুচৰ মাৰি হোষ্টেলৰ পৰাই নিৰুদ্দেশ। কেৱল সুদীপ্তই নহয়, বহুত ল'ৰাই হোষ্টেলৰ পৰা নোহোৱা হৈছে।

নীৰৱেই শুনি থাকিল অনুৰাধাই প্ৰাঞ্জলৰ কথাবোৰ। উত্তেজিত হৈ পৰিছে সি।

পাগল কিয় নহ'ব। খন্তেক ৰৈ সি আকৌ আৰম্ভ কৰিলে। বেলেগৰ কথা নকওঁ আমাৰ হোষ্টেলৰে অন্ততঃ ৯৫ শতাংশ ল'ৰাই মাহৰ মূৰত পইচাকেইটা ঘৰৰপৰা আহে নে নাহে চিন্তা কৰি থাকে। তেনেস্থলত উচ্চ শিক্ষা বোলে সৰ্বসাধাৰণৰ কাৰণে নহয়। কথাৰ সুৰটো সি সলনি কৰিলে। এইখন বোলে আকৌ গণতান্ত্ৰিক দেশ। কাপৰ বাকী চাহখিনি সি একে শোহাই শেষ কৰি পেলালে।

কাইলৈ আছুৰ সদস্যসকল উপায়ুক্তৰ কাৰ্য্যালয়ত ধৰ্ণা দিবলৈ যাব নহয়। নিৰৱতা ভংগ কৰি অনুৰাধাই মাত লগালে।

জহন্নামে যাওক। আৰে ধৰ্ণা দি কি লাভ হ'ব ? টোপনি যোৱাকহে জগাব পাৰি। টোপনিৰ ভাও ধৰি থকা সকলক জগোৱাটো সহজ নহয়। নিজে এ,চি, কোঠাত থাকি অন্ধকূপত থকাসকলৰ কথা কি চিন্তা কৰিব ?

ময়ো তাকেই ভাবিছোঁ। আজিকালি গাহৰি এটা মাৰিলেও ধৰ্ণা দিয়ে, বন্ধ দিয়ে। বহুত প্ৰেমিক আছে নহয়—পশুপ্ৰেমী, প্ৰকৃতি প্ৰেমী .... কিন্তু মানৱ প্ৰেমী ....। —আৱেগিক হৈ পৰে তাই।

ঃ ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে এতিয়া কি কৰিব প্ৰাঞ্জল ? ——হতাশাৰে সুধিলে তাই।

ঃ শুনিছো, হোষ্টেলৰ পৰা নিৰুদ্দেশ হোৱা প্ৰায়বোৰ ল'ৰাই হেনো চাকৰিত জইন কৰিছে। বৰ বেপেৰুৱা ভংগীৰে সি উত্তৰ দিলে।

ঃ কি চাকৰি ?

ঃ ঘোচ দিব নলগাটো।

ঃ টেৰবিজিম ?

——কোনো উত্তৰ নিদিলে সি।

বিপ্লৱ! সন্ত্ৰাসবাদ! চমকি উঠিল অনুৰাধা। ক্লাছ টেনত পঢ়া বাজীৱে সেইদিনা কৈছিল —— 'মেট্ৰিক পাছ কৰিনো কি কৰিম বাইদেউ ?'' এবা, মেট্ৰিক পাছ কৰিনো কি কৰিব ? বাজীৱৰ কথা বাদেই তাইৰ নিজৰে ভায়েক নীতুৱে কলেজলৈ যাবলৈ প্ৰায় এৰিয়েই দিছে। ঘৰলৈ কেতিয়া আহে কেতিয়া যায় ঠিকনাই নোহোৱা হৈছে। সি বোলে কিবা 'বিজনেছ''ত ধৰিছে। কিহৰ বিজনেছ ? কিহৰ বিজনেছ ? অস্থিৰ হৈ পৰিল তাই।

অনুৰাধাৰ মাকক মাত লগাই এটা সময়ত প্ৰাঞ্জল গ'লগৈ। সন্ধিয়াৰ পাতল এন্ধাৰ ক্ৰমাৎ গভীৰ হৈ আহিল॥

❊ ❊ ❊

মহৎলোকৰ বাণী

তোমাৰ মুখখন সূৰ্য্যৰ ৰশ্মিৰ ফালে ৰাখিলে কেতিয়াও ছাঁ দেখিবলৈ নাপাবা ।

— হেলেন জেয়াৰ

সেই মিঠা হাঁহিটো

পল্লিকা লস্কৰ
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ

আস্ পেটিডাল আকৌ ক'ত সোমাল। জীৰ নাইকীয়া বস্তু এটাওনো এনেকৈ লুকাভাকু খেলিব পাৰেনে। ধেৎ নিজৰ এটা ওপৰতে খং উঠিছে। মোৰ প্ৰায়েই এনেকুৱা হয়। এফালে যাবলৈ ৰেডি হ'ম, থাকিব বস্তু এটা হেৰায়। বিচাৰি উলিয়াবলৈ 'সময়ে' পুলিচৰ হাতৰপৰা এৰা খোৱা চোৰৰ দৰে 'ফাষ্ট-ৰাণিং' কৰি উধাও হ'ব খোজে। বহু কষ্টৰ মূৰতহে ধৰি ৰাখো। কেতিয়াবা কিন্তু উধাও হৈয়ে যায়।

উস্ — থেং গড, বিচাৰি পালো। পেটিডাল পেণ্টত সুমুৱাই লৈ ড্ৰেচটো আকৌ এবাৰ নিৰীক্ষণ কৰি চালো। আজি কলেজত 'ফ্ৰেছাৰ্ছ চচিয়েল'ৰ শেষ দিন। ভাল এনজয় হ'ব আজি কলেজত।

চৌহদৰ পৰা ওলায়েই 'জয়দা'ৰ গুমটিখনত ভাল লগা গান এটি শুনিলো। ৰৈ পৰিলো। আৰে মোৰ বেষ্ট চিংগাৰ, বেষ্ট ফ্ৰেণ্ড জুবিনৰ গান। কিন্তু জয়দাৰ দোকানতো কোনোদিনে জুবিনৰ গান নবজায়; তেনে ক্ষেত্ৰত আজি ? আৰে সি যিয়েই নহওক .... আজি মোৰ দিন ভাল। যাত্ৰাৰ সময়ত নিজৰ বেষ্ট চিংগাৰ! বেষ্ট গান! আৰু কি লাগিছে।

মনটো উৰু উৰু কৰিছে। আজি প্ৰীতম, অংশুহঁতে চাগৈ কিমান সজাই পৰাই আহিছে নিজকে। সিহঁতৰ প্ৰত্যেকৰে একো জনীকৈ প্ৰেমিকা আছেই। মইহে কাৰোবাৰ প্ৰেমিক হোৱাৰ সৌভাগ্যৰ পৰা বঞ্চিত হৈ আছো। নহয়েইবা কিয় ? ছোৱালীৰ স'তে সহজ হৈ কথা পাতিবই নোৱাৰোঁ ; আৰু প্ৰ'পজ কৰাৰ কথাটো সপোনটো ভাবিবলৈ সাহ হোৱা নাই। কেতিয়াবা ভাবো লাইফটোৱেই মিছা। (বি,এ,ৰ ডেওনা পাৰ হ'বৰে হ'ল) পিছে এই কমলহঁতে আকৌ বিশ্বাসেই নকৰে বোলে। সিহঁতে আকৌ কয় বোলে মোৰ নিচিনা ষ্টাইলিষ্ট ল'ৰা এটাৰো এজনী প্ৰেমিকা নাই, মিছা। মই কিন্তু এক্সপ'জলি কৈ দিছো, মোৰ প্ৰেমিকা নাই। তহঁতে বিলিভ ক'ৰ নক'ৰ তহঁতৰ কথা। বিলিভ কৰাৰ নিচিনা লগাত ইয়াকো এলাও কৰিছোঁ যে মোৰ মনে বিচৰা প্ৰেমিকাৰ সন্ধান পালেই মই সিহঁতক জনাম। বছ সিহঁতে এতিয়া সেই নিউজ পাবলৈ উদ্বাউল।

কলেজৰ ফ্ৰণ্ট কেতিয়া পালোঁহি ক'বই নোৱাৰিলোঁ। ফ্ৰেছাৰ্ছ হলৈ যোৱা চিৰিটোৰ ফাষ্ট ষ্টেপত ভৰি দিছো, এনেতে কাৰোবাৰ মাত শুনি পিছলৈ ঘূৰি চালো। ছোৱালী দুজনী সোমাই আহিছে। তাৰে এজনীয়ে মোলৈ চাই সুন্দৰ হাঁহি এটি 'গিফ্‌ট' দিলে আৰু সিহঁতে মোৰ কাষেদিয়েই পাৰ হৈ গৈ হলত প্ৰৱেশ কৰিলে। মনটো কেনেবা লাগি গ'ল। ছোৱালী দুজনী আগে পিছে কলেজত দেখা মনত নপৰে। হাঁহি যোৱা ছোৱালীজনীৰ প্ৰতি কিবা এক আকৰ্ষণ অনুভৱ কৰিলো। মনে যেন এনেকুৱা এজনী ছোৱালীকে বিচাৰি ফুৰিছিল।

"হেই হিমাংশু, আৰে তোৰ কি হ'ল? চিৰিৰ ষ্টেপতে থৰ হৈ চোন তপ কৰি আছ ?

গমেই পোৱা নাছিল যে ছোৱালী দুজনী দেখাৰ পৰাই একে ঠাইতে থৰ হৈ ৰৈ আছিলো। কথা কেইটা শুনি মই কিছু অপ্ৰস্তুত হৈ পৰিলো। ঘূৰি চাই চাই দেখো চাৰি হাতমান আঁতৰত কমল ৰৈ আছে। উত্তৰ বিচাৰি নাপালো। মাথোঁ তাৰ স'তে আহি হলত প্ৰৱেশ কৰিলো।

ফাংচন এইমাত্ৰ বিগিন হৈছে। আমাৰ লগৰ গ্ৰুপটো বিচাৰি দৰ্শকৰ নিৰ্দিষ্ট আসনত বহি ল'লো। ষ্টেজত ছোৱালী এজনীয়ে বৰগীত গাইছে। চিনিয়ৰ ছোৱালী।

আৰে মোৰ কাষৰ বেঞ্চখনতে দেখোন সেই ছোৱালীজনী। আজি দিন ভাল দেখিছো। আঁৰ চকুৰে এবাৰ তাইলৈ চালো। লাইট গ্ৰীণ ৰঙৰ চুৰিদাৰ যোৰে গাৰ বগা ৰঙৰ লগত বেছ শুৱাইছে। মুঠতে চ' নাইচ লাগিছে তাইক দেখিবলৈ।

দ্বিতীয় কাম হ'ব কলেজৰ আনুষ্ঠানিক আৰু প্ৰশাসনীয় কৰ্ম্মপদ্ধতিত বাহিৰা আৰু অবাঞ্চিত লোকৰ বিশেষকৈ ৰাজনৈতিক নেতাৰ অবৈধ হস্তক্ষেপ ৰোধ কৰা।

তৃতীয়তে, কলেজ জীৱনৰ তিক্ততা আৰু বিষাক্ত বৰবীজ স্বৰূপ ৰেগিং প্ৰথা সম্পূৰ্ণৰূপে বন্ধ কৰি সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত দ্বিধা আৰু শঙ্কাৰ ভাৱ আঁতৰাই সন্তোষ আৰু সুৰক্ষাৰ ভাৱ জগাই তোলা।

চতুৰ্থতে, সঘনাই ছাত্ৰ একতা সভাপাতি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ পৰা অভাৱ অভিযোগবোৰ সংগ্ৰহ কৰি তাৰ প্ৰতিকাৰৰ কাৰণে সভাপতি মহোদয়ৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰা আৰু তাৰ সফল ৰূপায়ণ কৰা।

এখন কলেজৰ উন্নতিৰ মানদণ্ড কেৱল পৰীক্ষাৰ ভাল ফলাফলৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰ নকৰে। ক্ৰীড়া আৰু সংস্কৃতি এই দুটা বিষয় শিক্ষাৰ লগত ওতঃপ্ৰোতভাৱে জড়িত। আমি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আন্তঃ কলেজ যুৱমহোৎসৱত কিমান বিভাগত কিমান যোগ্যতাৰ কৃতকাৰ্য্যতা লাভ কৰিছো সি কলেজৰ মানদণ্ড নিৰ্ণয় কৰাত বিশেষ সহায় কৰে। গতিকে এই দুটা বিষয়ত অগ্ৰাধিকাৰ দিৱলৈ মই বিশেষ যত্ন কৰিম।

ইমান বিলাক কাম সীমিত এটা বছৰত কৃতকাৰ্যতাৰে সম্পাদন কৰাতো বৰ সহজ কাম নহয়। তথাপি আপোনালোকৰ সহায় সহযোগিতা আৰু সদুপদেশ পালে কিছুপৰিমাণে হ'লেও ই সম্ভৱ হ'ব বুলি আশা কৰিছোঁ।

এই কামত ভগৱান মোৰ সহায় হওক। আজিলৈ ক্ষমা প্ৰাৰ্থনাৰে মোৰ বক্তব্য সামৰিলোঁ। ইতি

এয়া তোক চিধা আঙুলিৰে বটলৰ পৰা ঘিউ অনাৰ এটা কচৰত তই যদি ইয়াত ফলৱতী হ'ব নোৱাৰ তেন্তে বেঁকা আঙুলিৰে ঘিউ অনাৰ তোক আন এটা কিটিপ শিকাই দিওঁ। তই ভাবি চিন্তি কোনটো পছন্দ কৰ মোক জনা।

বাকী দুটা কিটিপ তোৰ কাৰণে সহজেই হ'ব। প্ৰথম দফাৰ আৱৰ্ত্তণীখিনি তই সহজেই ক'ব পাৰিবি। পিছৰ খিনি কথাত তই কিছু অসুবিধাত পৰিব পাৰ। আমি আটাই কেইটা দৰ্শনৰ শেষ শাৰীত থাকিমেই। যেতিয়াই তোৰ কথাত থোতা মোজা লাগে তই মাত্ৰ ইঙ্গিত দিবি। লগে লগে আমি এনে এটা অলগন্ধ গৰুক এনে এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ পদৰ কাৰণে কোনে নিৰ্ব্বাচন কৰিলে, যি এষাৰ কথা সমাজৰ মাজত ভালকৈ ক'ব নেজানে সি আমাৰ কি কাম কৰিব পাৰিব ? ইত্যাদি কুকুৰে কাঁইট নোখোৱা গলিৰে আমাৰ তাণ্ডৱ নৃত্য আৰম্ভ কৰি সভাস্থলীত কোনেও কাৰো মাত নুশুনা অৱস্থাৰ সৃষ্টি কৰিম। ঠিক এনে সময়তে আগতে দি থোৱা নিৰ্দ্দেশ মতে মাইকটো অচল হৈ পৰিব। এনেকৈ কেই মিনিটমান যোৱাৰ পিছত মাইকটো সক্ৰীয় হ'ব আৰু পৰিস্থিতিও শান্ত হ'ব। এই পৰিস্থিতিৰ কাৰণে তই লাজ আৰু দুখ প্ৰকাশ কৰি তোৰ পিছৰ জনক তেওঁৰ বক্তৃতাৰ কাৰণে আহ্বান জনাবি। আজিলৈ তই কৌশলেৰে বাচি গলি। এতিয়া সাপো মৰিল তোৰ লাঠিও নেভাগিল।

দ্বিতীয়টো, কিটিপ হ'ব আৰু বেছি সহজ। মই দিয়া ১ম ভাষণটো এটা প্ৰতিলিপি কৰি লগতে এখন সভাপতিলৈ অনুৰূধ জনাই তোৰ (এটা চিবিয়াচ বেমাৰৰ নাম দিবি) অসুস্থতা আৰু অপাৰগতাৰ কাৰণে প্ৰকাশ কৰি সহঃসম্পাদকৰ দ্বাৰাই তোৰ কাম চলাই দিবলৈ অনুৰূধ জনাবি। বচ আজিলৈ তোৰ কাম শেষ। আমাৰ জহতে তই সন্ধিৰ বাঁহ বুধিৰে কাটি তয়ো বাছি গলি আৰু আমিও বাচি গ'লো। গধূলি আমাৰ আড্ডাত লগ হ'বি। ভগৱানে তোক সহায় কৰক॥

অতিথিৰ কবিতা

বেড় ৰেষ্টত কবি

অজিৎ গগৈ

বেড় ৰেষ্টত কবি
তেওঁৰ একাষে কবিতা আনকাষে প্ৰেচক্ৰিপছন
দিঠকৰ গাৰু এজাপ সপোনৰ লেপতুলি
ইকাটি-সিকাটি
শামুক পিঠিত উঠি কবিৰ দিন ৰাতি
কবিৰ ঘৈণীয়ে নুবুজে কবিতা
কবিক ক'ৰ পৰা আনি দিব বেলিফুলৰ উত্তাপ,
এমুঠি জোনাকৰ স্নিগ্ধতা, কবিতাৰ বাবে এটা চিত্ৰকল্প ?
তিনিবেলা তিনিটা টেবলেক্ট
এগিলাচ কুহুমীয়া পানীৰ সৈতে জোপ মাৰি বহি থাকে বেচেৰী
কবিৰ উঃ আঃ কবিৰ অভিমানক বুজি নাপাই বিচনাই
কবিয়ে বুজি নাপাই স্থিতপ্ৰজ্ঞ বিচনাক
বিচনাই বহন কৰে কবিক
কবিয়ে বহন কৰে অস্থিৰতাক
কেইটামান আপেলৰ সৈতে এঠোঙা আশাবাদ লৈ
খবৰ কৰোঁতা সকল আহে
আৰু আপেলবোৰ কাটি কাটি ভগাই খাই
কবিলৈ এৰি যায় একোঠা নিঃসঙ্গতা
তেওঁ যে নাহে, তেওঁ নাহে এদিনো
যাৰ বাবে কবি বৈ থাকে
নৈৰ পাৰৰ নিজানত
কণমানী লতা এডাল ভৰিৰ পটাত শিপাইছিল
আৰু মেৰাৰ খুজিছিল কবিৰ অতনু শৰীৰত
সেই তেতিয়াৰে পৰা কবি বেড় ৰেষ্টত
পৃথিৱীখনক বেচি ধুনীয়া দেখাটোৱেই কবিৰ অসুখ ।

০০০০

ঠিকনা ঃ- অজিত গগৈ, গড়মূৰ গাঁও, ডাক ঃ- লখৌজান, বোকাখাত - ৭৮৫৬১২

৮ চেপ্তেম্বৰ ঃ গানৰ দিনত

প্ৰয়াগ শইকীয়া

গান লিখাটো সহজ নহয়
গানেৰে সহজে চুব পাৰি হৃদয়

যি শুনে সি বুজে
গানৰ সাঁকোৰে বাট বুলাটো কিমান গৌৰৱময়

যাৰ কণ্ঠে শৈশৱতে কয়
অগ্নিযুগৰ ফিৰিঙতি মই
তাৰ খোজে গঢ়ে নিতে নতুন সময়

আহা গানেৰে জীয়াওঁ
যি হৃদয় পৰিছে জঁয়
আমাৰ ভূ জীৱনময়

যি অঙ্কুৰ সময়ত বৃক্ষ হয়
সি হাওলি কয়
লুকুৱাই থৈছোঁ বুকুতে চোৰা
নৰকালৰ হুতাশন মই ।

তুমি নাৰী

মৰমী গায়ন
অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ

তুমিয়েই নোহোৱা জানো প্ৰকৃতিস্বৰূপা
তুমিয়েই নোহোৱা জানো সৃষ্টিকাৰিনী আৰু সহৃদয়া ;
তোমাতেই লুকাই আছে সমাজৰ গোপন সপোন
জন্মদাত্ৰী মাতৃৰূপে তুমিয়েই নোহোৱা জানো সমাজৰ
অতিকে আপোন ।

তথাপি আজি কিয় তুমি হোৱা লাঞ্চিতা ;
প্ৰাপ্য সুবিধা আৰু অধিকাৰৰ উপেক্ষিতা ।
আজিৰ সমাজত নাই জানো তোমাৰ ন্যায্যদাবী,
বাৰে বাৰে হৈছা তুমি পাশৱিক অত্যাচাৰৰ বলি,
আঁতৰাব লাগিব তুমি সমাজৰ যতেক কুসংস্কাৰ ;
তুমিয়েই কৰিব লাগিব সমাজৰ সমতাৰ আৱিস্কাৰ ।

অৰ্দ্ধাঙ্গিনী ৰূপে সমাজত পৰিচিত ;
পদে পদে তুমি মাথোঁ হোৱা কিয় বঞ্চিত ;
ধৈৰ্যশীলা সুকোমলা স্নেহময়ী মহত্বৰ গুণত
নাচিব লাগিব তুমি সমাজৰ অসৎ অভিপ্ৰায়ক ।
থিয় দিব লাগিব তুমি দুৰ্নীতিৰ বিপক্ষে
তেন্তে তোমাৰ স্থিতি ৰব জনমে জনমে ।

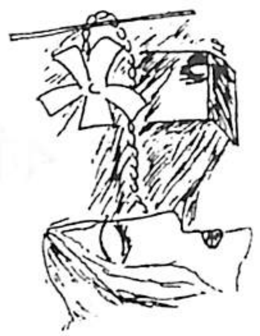

অন্তৰ্হিত সময়

পল্লিকা লস্কৰ
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

সূৰ্য্যস্নাতা এটি পুৱা
ৰূপালী ৰ'দত হেৰায় সময়বোৰ
বালিচৰৰ শুভ্ৰতাৰ মাজত ।

কাঁচিয়লি সন্ধিয়াৰ আবিৰত
মাথোঁ নিৰৱে পৰি ৰয়
তেওঁ আৰু মই এৰি অহা খোজবোৰ

ডেউকা মেলা সময়ে, তাতে
স্মৃতিৰ সমাধি সাজি যায়
বৰ্ষা আলিঙ্গনত গাভৰু হোৱা
নদীখনৰ বুকুত
সমাধিবোৰো হেৰায়
এসময়ত,

এইদৰেই হেৰায় সূৰ্য্যস্নাতা প্ৰতিটো পুৱা
ৰূপালী ৰ'দত
সকৰুণ অনুভূতিবোৰৰ স'তে সময়বোৰ
বালিচৰৰ শুভ্ৰতাৰ মাজত ॥

হাত

সুদেষ্ণা তামুলী
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

হেৰি মহাশয় ; শুনকচোন ....
আপোনাৰ হাত এখন
অলপ আগবঢ়ায় দিবনেকি ?
হিচাব কৰি চালোঁহেঁতেন
আপোনাৰ হাতত আঙুলি কিমান ?
অথবা এখন হাতত তালি মাৰিবলৈ
আনখন হাতৰ বল কিমান ?
আপুনি কেতিয়াবা প্ৰেমৰ কাঁইটবোৰ চুইছেনে ?

হিচাপ কৰি চাইছেনে
এগৰাকী তিৰোতাৰ
বুকুৰ গভীৰৰ পৰা নাভী দেহলৈ দুৰন্ত কিমান

মৌলৈ চাওক
এয়া মোৰ উলংগ দুহাত
মেলি থৈছোঁ নিঃসংগ বতাহজাকলৈ
সিহঁতে মোক এতিয়াও
আকোৱালি লোৱা নাই ।

বেদনা

গীতাঞ্জলি বৰা
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ

বতাহত উৰি ফুৰে বেদনা
শিমলু তুলাৰ দৰে

হিয়াত থিতাপি লয়
এখনি ছবি হৈ ।

মোৰ কণমানি পঁজা

জয়শ্ৰী বৰা
একাদশ শ্ৰেণী

কণমানি পঁজাটো
নাভাঙিবা তুমি

আহা, মোৰ দুহাতত ধৰা
লৈ যাম মই
গভীৰৰ পৰা গভীৰতলৈ

সাগৰৰ উত্তালটৌত
খেলিম আহা একেলগে অলপ সময় ।

মৰমৰ এনাজৰী

চয়নিকা ভূঞা
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ, সংস্কৃত বিভাগ

অচিন ঢৌৰে
  মোৰ হৃদয়ত আহি ।
উঠাই নিলে
  তোমাৰ মোৰ
    মৰমৰ এনাজৰী ॥
স্মৃতিৰ আঁচল টানি
  আজিও যে সোমাই আছা তুমি
মোৰ হৃদয় ভাৱাক্ৰান্ত কৰি ॥
মৰম যেতিয়া স্মৃতি হয়
  প্ৰেম মাত্ৰ এটি
    ভঙা পঁজা হৈ ৰয় ॥
মোৰ হৃদয়ত কি আছে
  নুবুজিলা এবাৰ ।
  তথাপি মোৰ হৃদয়ে
    তোমাকেই ধিয়াই ॥
কেনেকৈ পাহৰোঁ তোমাক
  তুমিযে মোৰ হিয়াৰ
    এমুঠি জোনাক ॥
হৃদয়ৰ মাজত এতিয়া তুমি
  মোৰ নয়নত মোৰ অন্তৰত ।
    মাথোঁ তুমি আৰু তুমি
  মোৰ সৰ্বদেহত তুমি ॥
তুমি এতিয়াও দূৰৈত
  তথাপি মোৰ নিচেই কাষত ।
 তোমাৰ স্পৰ্শ
    মোৰ সৰ্বদেহত ॥

পাহৰি নাযাবা তুমি

জুলী বড়া
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ

চেনেহৰ সখী মোৰ শেষ অনুৰোধ
  পাহৰি নাযাবা তুমি,
কলংপাৰৰ এই ডুখৰীয়া স্মৃতি ।
নতুন আশা লৈ তুমিও আহিছিলা
  আহিছিলোঁ ময়ো লৈ আশাৰ ৰেঙণি ;
'কলেজৰ' চৌহদত পাতিছিলোঁ ৰঙৰ মেলা
  কৰিছিলোঁ কত ধেমালি ।
সুখে-দুখে তুমি মোৰ জটিল ক্ষণত
  আছিলা যে হৈ লগৰী ।
আশাৰ যে কত কাৰেং সাজিছিলোঁ আমি
  সাক্ষী কৰি সন্মুখৰ কলংখনিক ।
পাহৰি নাযাবা, সখী !
  নন্দন বনৰ পাৰিজাত বিচাৰি,
আগবাঢ়ি যোৱা হাঁহি হাঁহি,
  এয়ে মোৰ আদৰৰ চিৰ আহ্বান ।
বিদায়ৰ এই মহূৰ্তত,
  বুজাব নোৱাৰোঁ তোমাক, নুফুটে ওঁঠৰ মাত
  যাওঁ বোলা বিদায়ৰ বাণী ;
  দুগালেদি বাগৰিছে মাথোঁ
    বিদায়ৰ শেষ অঞ্জলি ।
চেনেহৰ সখী মোৰ শেষ অনুৰোধ
  পাহৰি নাযাবা তুমি,
কলংপাৰৰ এই ডুখৰীয়া স্মৃতি ।

এটা কবিতা, 'বৰ্ণালী'ৰ বাবে

(উৎসৰ্গা - নেটৰৰ্ক ট্ৰেভেলছৰ ধৰ্ষিতা হৈ মৃত্যুবৰণ কৰা শিশু বৰ্ণালীৰ স্মৃতিত)

ৰিমঝিম দত্ত
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ (অসমীয়া বিভাগ)

কবিতাৰ গুণগুণনিৰে নুজুখিবা তাইক
কবিতাৰ উত্তাপেৰে দুহাত সেকিবলৈ অপবাগ তাই,
লুইতপৰীয়া বতাহজাকৰ সৈতে নোজোকাবা তাইক
সিহঁতৰ নগ্নতাত
হৃদয়ৰ ঠিকনা বিচাৰিবলৈ
তাই যে খুবেই অসহায় ।

তেজৰঙা নৈখনত নাও বাবলৈ
তাই নাজানিছিল
জোনবাইক বেজি খুজি কেৱল সীয়াঁবলৈ শিকিছিল
জীৱনবোধৰ আদিপাঠ ।

তাই হাঁহিবলৈ জানিছিল
নৈখনৰ দুৰ্বিষহতাত তাই কান্দিবলৈও শিকিছিল,
কোনেও নুশুনাকৈ ।

সিহঁতে তাইক কঙাল কৰি পেলাইছিল
কলিজাত গজালি মেলা সেউজীয়া সপোনবোৰ
আঁজুৰি আঁজুৰি চিঙিছিল ।

তাই নিৰৱে টোপনি গৈছিল
অন্তৰীক্ষত জোনটোৰে ঈশ্বৰক
প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল
হাঁহি-কান্দোনৰ সকলো নষ্টালজিয়াক দলিয়াই থৈ
তাই কেৱল টোপনি গৈছিল ।

অবুজ বেদনা

উৎপলা শইকীয়া
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ

তুমি আহিছিলা
জোনাক সৰা বতৰত ।
মোৰ মন পদূলি
তিতি আছিল যেতিয়া নিয়ৰত ।
অভিমানেৰে তুমি আঁতৰি গ'লা
এবাৰো নল'লা মোৰ মনৰ বতৰা ।
দূৰে দূৰে থাকি কিয়
দিছা মোক বেদনা ।
ভবাতো নাছিলোঁ
হ'বযে লাগিব অকলশৰীয়া

মানৱত্বৰ জোখ-মাখ

মালা মেধি
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ

বা-মাৰলিয়ে কোবাই
বিধ্বস্ত কৰা জীৱনটোক
মই কিদৰে বাৰু
জীৱনৰ ভটিয়নি সোঁতত
উটুৱাই দিওঁ ?

জীৱনলৈ অহা এজাক
কালধুমুহাই
মোৰ সপোনবোৰ
প্ৰস্ফুটিত হ'বলৈ
নিদিলে ।

এফালে বিধ্বস্ত জীৱন, আনফালে
অপ্ৰস্ফুটিত সপোন !
জীৱনৰ তুলাচনীত
দুয়োকে বহুৱাই
মই ভাবিছোঁ !
কাক উচ্চস্থান দিওঁ
বিধ্বস্ত জীৱনক
নে
অপ্ৰস্ফুটিত সপোনক ।

□□□□

চকুলো

তুলিকা শইকীয়া
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ, অৰ্থনীতি বিভাগ

মোৰ দেহৰ তৰংগে তৰংগে
তেজৰ জোঁৱাৰ
আঁৰে আঁৰে
আশাৰ স্বপ্ন !
হিয়াৰ কল্লোলে আজিও ক'ব খোজে
আঁৰত লুকাই থকা
ৰংবোৰ মিছা ।
কাঁইটীয়া হাঁহিবোৰে
জগাই তোলে অনুভূতিৰ জোঁৱাৰ
জীয়াই আছোঁ
পুৱাৰ দুবৰি হৈ নিৰ্জন নিশাৰ
হৈ শেৱালি ।
আঁৰত থকা অগ্নিশিখাই
দহিব ধৰিছে মোৰ
জীয়াই আছোঁ ....
ক্ষণ গণি গণি ।

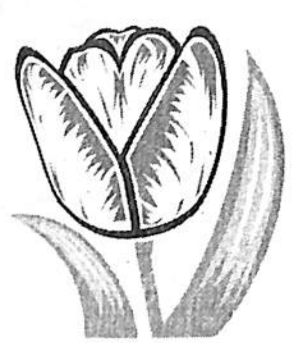

দুটি কবিতা

সীমা বৰা
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

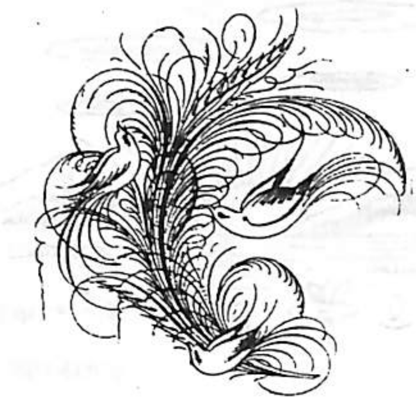

কবি

তেওঁ কবি
তেওঁৰ তেজত কেঁচা মাটিৰ গোন্ধ
বুকুত হেজাৰ শব্দৰ মিছিল
দুচকুত কাঁচি জোনৰ জোনাক
হাতৰ দুমুঠিত কিছু সুখ, কিছু দুখ
তেওঁ অনবৰতে বিচাৰি ফুৰে ।
শব্দ, বৰ্ণ, পোহৰৰ উৎস
যি কাহানিও পোৱা নাই,
তেওঁ দোকমোকালিতে শোৱাপাটী এৰে
প্ৰাতঃ ভ্ৰমণৰ বাবে নহয়
তেওঁ চাব বিচাৰে এটা কোমল পুৱা
আন্ধাৰৰ প্ৰাচীৰ ভাঙি পূব আকাশত বেলি উঠি অহা,
মানুহে কয় তেওঁ বদমেজাজী
ইয়াৰ উত্তৰত কবিয়ে একোকে নকয় ।
অৱশ্যে কথাষাৰ অমূলক নহয়
মদৰ ৰাগি, জুৱাৰ অড্ডাৰ স'তে
তেওঁৰ মধুৰ অন্তৰংগতা
বাটে ঘাটে সময়ে অসময়ে চিগাৰেট হুপে
চিনাকি লোকক দেখিলেও মুখ ফুটাই নোসোধে ।
তেওঁ কবি —
তেওঁৰ চকুলো কিমান লুণীয়া
তেওঁৰ হৃদয়ত কিমান শূন্যতা — কোনেও নাভাৰে
তেওঁ ঘোঁৰাগাড়ী পছন্দ কৰে নে মটৰগাড়ী
কোনেও নোসোধে
কিন্তু .... সকলোৱে জানে
তেওঁ পুৰণি মদ সেৱন কৰি ভাল পায়
পুৰণি গান শুনি ভাল পায়
মূলতঃ পুৰণিৰ মাজত নতুনত্ব বিচৰাটো তেওঁৰ অভ্যাস
মানুহে কয় সেয়া হেনো তেওঁৰ বদ অভ্যাস ॥

আহ্বান

দিনটোক ঘোঁৰাৰ পিঠিত তুমি
চেকুৰাই দিয়া,
ৰাতিটোক সপোনৰ কামিজ পিন্ধাই
ৰাজকুমাৰ সজোৱা
জীৱন কলিতেই মগ্ন ।
সময় নদীৰ সুখৰ বালিচৰ
দুখৰ ঢলে নোৱাৰে মচিব,
বন্ধ কোঠাৰ পৰা উলিয়াই নিয়া
নিৰ্জন বননিত অকলে বহি
মই যে শুনিব পৰা নাই
পক্ষীৰ কলৰৱ, বতাহৰ গান
পাহাৰ শিখৰত নিঃসংগে বৈ
চুব পৰা নাই
সেউজ সীমনা, জোনাকৰ প্ৰাণ
এনে দিনতেই আহিবা
ৰ'দত অথবা বৰষুণত
ফাগুন অথবা ব'হাগত
দুহাত প্ৰসাৰিত কৰি বৈ আছোঁ মই
বন্ধ কোঠাৰ পৰা উলিয়াই নিয়া ।

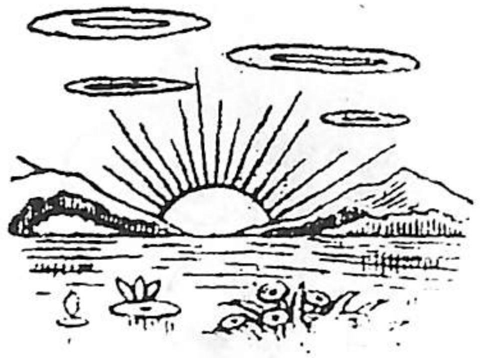

ঐতিহাসিক

ৰুমী চমুৱা
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ

মনৰ সেউজীয়া পাতত
ঊষা-অনিৰুদ্ধৰ
প্ৰেমৰ কাহিনী

সপোনত
মই যেন মতলীয়া ঊষা

মতলীয়া হ'ব খোজোঁ
সপোন-ৰাজ্যত

ইতিহাসৰ এখিলা পাতত
সাৰ পাই উঠোঁ
পৰশত আঁজলি পুৰা

অন্য এক অগ্নিগড়ত ৰচোঁ
অনন্যা ঊষা ।

আহ্বান

প্ৰাঞ্জুমিকা ভূঞা
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

হে জীৱ শ্ৰেষ্ঠ মানুহ !
কিহৰ বাবে ৰচিলা
এনে উচ্চ নীচ জাতিভেদৰ বেহ ।

ধৰ্মৰ দোহাই দি,
সিঁচিলা কিয় আশান্তিৰ বীজ,
প্ৰকৃতিৰ এনে বন্য ভূমিত ।

পাবা জানো ক'ৰবাত
এনে বগা মানুহ,
যাৰ ৰক্ত বগা ।

পাবা জানো ক'ৰবাত
এনে ক'লা মানুহ,
যাৰ ৰক্ত ক'লা ।

সৌন্দৰ্য্যৰ গৱাকী হৈ
ৰাখিব জানো পাৰিবা
জীৱনৰ অস্তিত্ব
চিৰদিনলৈ ।

হে জীৱ শ্ৰেষ্ঠ মানুহ !
নোৱাৰিবা জানো গঢ়িব
প্ৰেমৰ ডোলেৰে
এখন শক্তিশালী সমাজ ;
সত্যম্ শিৱম্ সুন্দৰম্
য'ত বিৰাজমান ।

গঢ়িব জানো নোৱাৰিবা
ভেদাভেদ পাহৰি
কৃষ্টিৰ পথাৰত এখন সৃষ্টিশীল সমাজ ।

নোৱাৰা যদি
অথলে যাব
জীৱ শ্ৰেষ্ঠ হোৱাৰ মহান গৌৰৱ ।

নাৰী

ৰুম্পি মুক্তিয়াৰ
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

তই দুৰ্গতিনাশিনী
তয়েই লখিমী
তয়েই সৰস্বতী
তই নহ'লে ফুলনিত নুফুলে ফুল
সৃষ্টিৰ নুফুটে অংকুৰ

শৈশৱত তোক পালন কৰে
কইনাৰ প্ৰস্তুতিৰ বাবে
খোজত, কথাত, চাল চলনত
দিয়া হয় লক্ষণ ৰেখা
বান্ধি ৰখা হয় —
তোৰ স্বাধীনতা আৰু নিজস্বতাক
তাকে নকৰিলে বিয়াৰ বজাৰত
মন্দ হয় তোৰ দৰদাম

মা দেউতাৰ চেনেহ
আৰু মমতাৰে আবৃত্ত ঘৰখন
ভাই-ভনীৰ মৰম
তই এৰি যাব
(ভাড়াঘৰৰ মায়াৰ দৰে)

ইজনৰ পিছত সিজনকৈ
দেউতা, শহুৰ, পতি আৰু সন্তানৰ
মৰমৰ পাত্ৰ পূৰাই পূৰাই
শূন্য কৰ তোৰ প্ৰেমৰ পাত্ৰ

তোৰ চিনাকি আৰু সম্পৰ্ক
আত্মীয়তা আৰু অন্তৰংগতা
প্ৰেম আৰু মমতা
বিস্তাৰিত হৈ থাকে

তোৰ দুখৰ চাকি আৰু চকুলোৰ শিখাৰে
জ্বলি ৰয় তুলসী তলৰ চাকি
হাতৰ ব্যঞ্জনেৰে তৃপ্ত হয়
গৃহস্থৰ উদৰ

তয়েই বৃদ্ধি কৰ
পতিগৃহৰ বংশ

তই কাক কবি অন্তৰ্জগতৰ কথা
কোনেনো শুনিব তোৰ শোকৰ বিলাপ

মূৰ তুলি চা
ছিঙি দে তোৰ দুহাতৰ শৃংখল
থিয় হ তই
আকাশখন বৈ আছে তোলৈ

কাৰো অনুকম্পা নোহোৱাকৈ
তোৰ বাবেও আছে পৃথিৱীত
জীয়াই থকাৰ অধিকাৰ ।

OOO

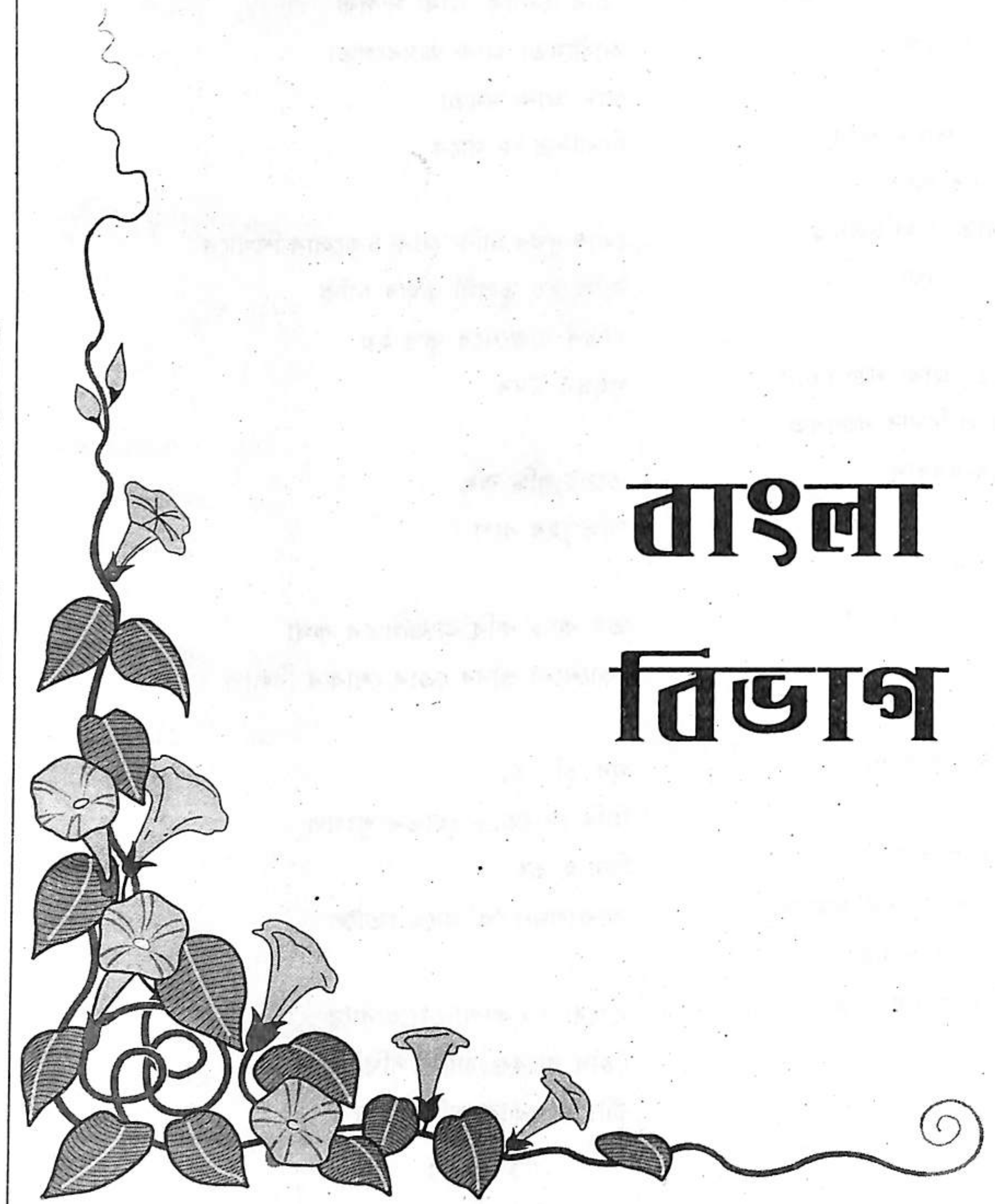

বাংলা বিভাগ

দেশসেবা

দেবী কর
উচ্চতর মাধ্যমিক দ্বিতীয় বর্ষ

যত দিন আছে প্রাণ —
করব আমি দেশের কল্যাণ ।
দেশ থেকে সরিয়ে দেব,
আমি সকল জঞ্জাল ।
প্রাণপনে সকল কাজ সাধিব,
কিছুতেই বাধা নাহি মানিব ।
যত আছে অপরাধী,
তাদেরকে দেব শাস্তি ।
যত আছে গরীব দুঃখী,
তাদের করব নিজের সাথী ।
দেশের জন্য দিয়ে প্রাণ,
বাঁচাবো দেশের সম্মান ॥

○○○

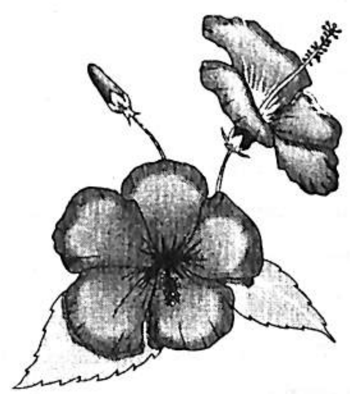

মানুষের গতিবেগ

শিল্পী দাস
স্নাতক প্রথম বর্ষ

ব্যস্ত রাজপথে
অকারণে কুকুরদের কলহ
চেতনাহীন মানুষগুলো
এগিয়ে যায় সন্মুখে
মানুষ গগণমুখী
ফিরে তাকাবার কথা গেছে ভুলে
আমার সাথে কেউ আসবে নাকি
মানুষের মিছিল থেকে
মানুষগুলো ক্রমশঃ এগিয়ে যাচ্ছে
সভ্যতা অনেকটা পিছনে
হ্যালো সভ্যতা —
আমি ক্লান্ত
অবিরাম অনেকটা সময় বেজে উঠার পর
থেমে যাওয়া গির্জার ঘণ্টার মত
এখন আমি শান্ত ।

অন্নদাশঙ্কর রায় ও তারুণ্যভাবনা

জয়ন্তী সাহা
প্রবক্তা, বাংলা বিভাগ

বিংশ শতাব্দীর প্রায় সমবয়সী চিরতরুণ মানবতাবাদী লেখক অন্নদাশঙ্কর রায় (১৯০৪-২০০২) রবীন্দ্রোত্তর বাংলা সাহিত্যে এক বৈচিত্র্যময় সাহিত্যিক শিল্পী, তাঁর বিখ্যাত ভ্রমণকাহিনী 'পথে-প্রবাসে' ১৯২৮ সালের বিচিত্রায় ধারাবাহিকভাবে প্রকাশিত হয়। আর এরই সমকালে তাঁর প্রথম প্রবন্ধ গ্রন্থ 'তারুণ্য'-এর প্রকাশ (১৯২৮), অবশ্য সুকুমার সেন জানিয়েছেন অন্নদাশঙ্করের সম্ভবত প্রথম গদ্য রচনা শরৎচন্দ্রের 'নারীর মূল্য'-এর 'প্রশংসাময় আলোচনা।' এই আলোচনা নিবন্ধটি ভারতীতে প্রকাশিত (দ্র° ভারতী, আশ্বিন ১৩৩১) হয়েছিল। সে যাই হোক তিনি তাঁর প্রথম দুটি গ্রন্থেই বিষয় এবং বিষয় উপস্থাপনায় নিজস্বতার ছাপ স্পষ্টভাবে ফুটিয়ে তুলেছিলেন। ভারতবর্ষের স্বাধীনতা আন্দোলনে প্রত্যেক্ষভাবে জরিত না হয়েও কিভাবে তিনি তৎকালীন যুব-সমাজকে আত্মসমালোচনার দ্বারা আত্মশক্তিতে ভরপুর হবার জন্য উদ্বুদ্ধ করবার চেষ্টা করেছিলেন – তা এক কথায় আমাদের আশ্চর্যান্বিত করে।

আলোচনা প্রসঙ্গে প্রথমেই বলতে হয় যে, অন্নদাশঙ্করের গদ্য নিবন্ধের বিষয়বস্তুর উপস্থাপনায় রবীন্দ্রমননের এবং চিন্তার পরিচ্ছন্নতায় প্রমথ চৌধুরীর প্রভাব অনুভব করা যায়। এছাড়া, বিশেষতঃ 'তারুণ্য' বইটির মূল বিষয়বস্তুর প্রস্তাবনায়, দৃষ্টিভঙ্গীর দিক থেকে কোন কোন ক্ষেত্রে বিবেকানন্দের বাংলা প্রবন্ধাবলীর ঠিক ষ্টাইল নয় স্পিরিট অনুভব করা যায়। যেমন 'প্রেমস্ফূর্ত তপস্যায়' যে পুরুষের চরিত্রোৎকর্ষ যার দৃষ্টান্ত অর্জুন, তারই প্রতিকল্পে বিবেকানন্দকে স্মরণ করে লিখেছেন ঃ

''বিবেকানন্দের মত পুরুষসিংহ গুরুজনের সুখ স্বস্তির খাতিরে খুকী বৌটি নিয়ে পুতুল খেলার সংসার পাতবার পাত্র ছিলেন না, সমাজে যদি স্বোপার্জিত প্রেমের স্বল্পতম সুযোগ ও লেশমাত্র প্রসিদ্ধি থাকতো তবে তাঁর এতবড় চরিত্র তাঁর নিজের দিক থেকে এখন অচরিতার্থ ও সমাজের দিক থেকে এখন ব্যর্থ হয়ে যেত না, প্রেমের মধ্যে পুষ্পিত হয়ে বাৎসল্যের মধ্যে মধুময় হয়ে ঋষির জীবনে পরিণতি পেত।'' (যতি ও সতী, তারুণ্য) শুধু এই প্রসঙ্গে নয় 'তারুণ্য'-এর ''প্রচ্ছন্ন জড়বাদ'' প্রবন্ধটিরও একটি মৌলিক প্রেরণার উৎস বিবেকানন্দ – সে শুধু হিন্দু ধর্মের পুনরুত্থানবাদের প্রাসঙ্গিকতা থেকে নয়। বরং মানবপ্রেমী এক যৌবনদীপ্ত বিদ্রোহী বিবেকানন্দর কথা ভেবে। তাছাড়া রবীন্দ্রমননের প্রত্যক্ষ পরোক্ষ সংসর্গ প্রেরণা সেই তাঁর 'য়ুরোপ প্রবাসীর পত্র' (১৮১৮) থেকে 'কালান্তর'-এর কিছু কিছু প্রবন্ধ (দ্র° ছোটো ও বড়ো, বাতায়নিবোর পত্র, বৃহত্তর ভারত, নারী প্রভৃতি প্রবন্ধ) অন্নদাশঙ্করের 'পথে প্রবাসে' এবং 'তারণ্য'-এরও প্রেরণার উৎস। আর চিন্তার ক্ষেত্রে তাঁর স্বকীয়তা ও পরিচ্ছন্নতা বোধের ক্ষেত্রে প্রথম চৌধুরীর প্রবন্ধ লেখার আর্ট তো তাঁর নিত্যসঙ্গী। এ বিষয়ে লেখক নিজেও বলেছেন ঃ

''প্রবন্ধ লেখার আর্ট আমি 'সবুজ পত্র' সম্পাদক প্রমথ চৌধুরী মহাশয়ের কাছে শিখি, বারো তেরো বছর বয়সে, তাঁর অজ্ঞাতসারে। পরবর্তী বয়সে যখন ইংরেজী সাহিত্যের সঙ্গে পরিচিত হই তখন চার্লস ল্যাম্ব, রবার্ট লুইস ষ্টিভেনসন, ভার্জিনিয়া উলফ প্রভৃতির প্রবন্ধের আর্ট আমাকে মুগ্ধ করে। যারাসী সাহিত্যরথী মঁতেন যে সর্বশ্রেষ্ঠ প্রবন্ধাকার এটা ভালো করে বোঝবার আগেই আমার মঁতেনের ইংরেজী অনুবাদের সেট্ চুরি যায়। তাঁর কাছে শিক্ষানবীশী আর হয়ে ওঠে না।'' (ভূমিকা, শ্রেষ্ঠ প্রবন্ধ, ১৯৮৫)

অন্নদাশঙ্কর ইংরেজী রোমান্টিক যুগের এবং ভিক্টোরীয় যুগের গদ্য শিল্পীদের শিল্পরসে মুগ্ধ হয়েছিলেন এবং রচনার ক্ষেত্রে হয়তো তা কোন কোন ক্ষেত্রে অনুসৃতও হয়ে থাকবে। তবে যাই হোক 'সবুজ পত্র' সম্পাদক প্রমথ চৌধুরীর প্রবন্ধ লেখার আর্টই তাঁর অন্যতম প্রিয় রচনাদর্শ – অন্ততঃ তাঁর বাংলা গদ্য রচনার প্রথম পর্বে, বিশেষ করে 'পথে প্রবাসে' ও 'তারুণ্য' বিচার উপলক্ষে - সে কথা ধ্রুব সত্য।

তিনি তাঁর 'প্রচ্ছন্ন জড়বাদ' নামক প্রবন্ধে এক ধরণের জাতীয় আত্ম-সমীক্ষণ রীতিতে ইতিহাস চর্চারই পরিচয় দিয়েছেন। তিনি বৈদিক যুগের দিকে ইঙ্গিত করেছেন, যখন মানুষের মন প্রাদেশিকতা ও সাম্প্রদায়িকতার গণ্ডী অতিক্রম করে গড়ে তুলেছিল একটি 'ভারতীয় মন' আর সেই বহু সহস্র বৎসর পূর্বেকার প্রাচীন ভারতবর্ষের মনন ঋদ্ধ প্রকৃতিতেই সেদিন

ছিল তাঁর যৌবনের ঢল। সেদিনকার সেই 'আত্মানংঋদ্ধি'র মন্ত্রকেবলই আপনাকে আবদ্ধ করে রাখবার জন্য ছিল না। তাকে একালের ভাষা দিয়ে বুঝতে হলে রবীন্দ্রনাথের গানের মতই বলতে হবে - ''আপনাকে এই জানা আমার ফুরাবে না । এই জানারই সঙ্গে সঙ্গে তোমায় চেনা ॥''

'যৌবন' অবশিত হলে জাতীয় চিত্তে জরা আসে। অবশ্য তা শরীরের বয়ঃসীমার সাক্ষ্য মেনে আসে তা নয়। রবীন্দ্রনাথের 'ফাল্গুনী' (১৯১৫) নাটকে দেখা যায় যে যৌবনের দল একটা বুড়োর পিছনে ছুটে চলছে। আসলে এই চলার অনুভবটাই বিশ্বপ্রকৃতির যৌবন। কিন্তু যে দিন জীবন রহস্যের গুহা থেকে সেই চিরন্তন বুড়োটা বেরিয়ে এলো তখন দেখা গেল সে চির নবীন। প্রকৃতির রাজ্যে শীতের গুহা থেকে বসন্তের আর্বিভাবও তেমনি, এইজন্য মানুষের দেহের বয়সের চাইতে মনের বয়সটাই যৌবন রাজ্যে প্রবেশাধিকার পায়। ইউরোপ প্রবাসী অন্নদাশঙ্কর সেই সময়ে শারীরিক বয়োভারে পীড়িত এক বৃদ্ধ ভারতবর্ষকে দেখেছেন – যার মধ্যে জরা দেখা দিয়েছে; বিনয় করে বলছেন 'প্রচ্ছন্ন জড়বাদ'। আলোচ্য প্রবন্ধটিতে অন্নদাশঙ্কর রায় ভারতবর্ষের সেইসব সমৃদ্ধ যৌবন দিনকেই স্মরণ করেছেন, যখন সেই ভারত আধ্যাত্মিকতার বড়াই করেনি, আধি ভৌতিকতার জন্য লজ্জিত হয়নি। তাঁর ভিক্ষুকরা চীনে, জাপানে গিয়ে ভারতবর্ষের সীমানা বাড়িয়েছেন। জাভা সুমাত্রায় গিয়ে ভারতের বলের সীমানা বাড়িয়েছেন, তাঁর মনু ধর্মশাস্ত্র সংকলন করেছেন, তাঁর কৌটিল্য অর্থশাস্ত্র সংকলন করেছেন, তাঁর বাৎসায়ন কামশাস্ত্র সংকলন করেছেন। অন্নদাশঙ্কর প্রাচীন ভারতের এই আত্মবিস্তার যুগের মূলে 'যৌবন রসে'-রই ঐক্য অনুভব করেছে। বর্তমানের পঙ্গু সমাজকে দেখে নিরশ না হয়ে বলেছেন – ''যা সনাতন তা নূতনের মধ্যে ফিরে ফিরে সত্য ফিরে ফিরে স্বপ্রকাশ।'' (তারুণ্য ধর্ম, তারুণ্য) সেইসঙ্গে তরুণদের সাবধান করে দিচ্ছেন – ''বৃদ্ধ হচ্ছে ভূতের চেয়ে ভয়াবহ।'' (তারুণ্য ধর্ম, তারুণ্য) তিনি বলেছেন যে – ''জরাগ্রস্ত অস্তিত্বের মহৎ ভয় থেকে আমাদের ত্রাণ করতে পারে একমাত্র যৌবন-ধর্ম। সে ধর্ম যদি স্বল্প মাত্রও হয় তবু সে অমৃত, ...'' (সৃষ্টির দিশা, তারুণ্য) আর এই যৌবনের মূল কথা ব্যাখ্যা প্রসঙ্গে অকপটেই বলেছেন, ''যৌবনের একেবারে গোড়াকার কথা, প্রতিভা ও প্রেম। নিজেকে পরিপূর্ণভাবে বিকশিত করবার যে শক্তি তাঁর নাম প্রতিভা। আর অপরের প্রতিভার সহিত সংযুক্ত হয়ে ফলবান হবার যে প্রেরণা তাঁর নাম প্রেম। .... প্রতিভার উদ্বোধনে পুরুষকারের উদ্বোধন। .... প্রেমের উদ্বোধনে পৌরুষের উদ্বোধন।'' (ধর্মস্য গ্লানিঃ, তারুণ্য) এই দুইয়ের মেলবন্ধনেই নতুন সৃষ্টির দ্বারা ভবিষ্যতে দেশ ষড়ৈশ্বর্যময় হবে বলে তিনি নিশ্চিত। তবে তাঁর জন্য চাই স্বাধীনতা। কারণ ''সৃষ্টির স্বাধীনতাই মানুষের মেরুদণ্ড।'' (ধর্মস্য গ্লানিঃ, তারুণ্য) তবে এই স্বাধীনতার পথ কুসুমস্তীর্ণ নয়, নানা বাধা বিপত্তি আসতে পারে, তা বলে ভয় পেলে চলবে না, – ''......... আমাদের একমাত্র মুক্তি জন্ম থেকে মুক্তি নয়, মৃত্যু থেকে মুক্তি নয়, ভয় থেকে মুক্তি - জরা থেকে মুক্তি। কামক্রোধাদি রিপু এর তুলনায় নগণ্য; ভয়কে যদি জয় করতে পারি তো তাদের পায়ে দলতে পারবো। ভয়ই তো শয়তান, স্রষ্টার শত্রু, সৃষ্টির পতনকামী, পাপের মন্ত্রদাতা।'' (সৃষ্টির দিশা, তারুণ্য) রবীন্দ্রনাথের স্বদেশী পর্যায়ের একটি গানে আছে –

''আমি ভয় করব না ভয় করব না ।
দু বেলা মরার আগে মরব না, ভাই, মরব না ॥
তরীখানা বাইতে গেলে মাঝে মাঝে তুফান মেলে –
তাই বলে হাল ছেড়ে দিয়ে ধরব না, কান্নাকাটি ধরব না ॥''

কিন্তু প্রশ্ন হচ্ছে – এত কিছু বলবার পর, জানবার পর, বুঝবার পর একবিংশ শতাব্দীর আধুনিক ভারতবাসী তাঁর কতটুকু গ্রহণ করেছি ? সত্য ধর্মকে ভুলে আজ আমাদের ভাবনা-চিন্তা অষ্টপ্রহর আচার সর্বস্বতায় পর্ববসিত হয়েছে। জাত পাতের দ্বন্দ্বেই আমরা দেউলে হতে বসেছি। যে কোন সামাজিক তথা মানহিক পরিবর্তনের বিরুদ্ধে আমাদের অচলাতন, আমাদের বুকের উপর চেপে বসেছে। প্রাচীন বিস্মৃত প্রায় ঐতিহ্য গৌরবের রোমন্থনে এখন আমাদের নিশ্চেষ্ট কর্মহীন প্রহরগুলি অতিবাহিত হচ্ছে। আমরা দৈব নির্ভর, অদৃষ্টবাদী, ভাগ্যের উপর চূড়ান্ত বরাদ দিয়ে বসে আছি।

প্রাণের সাধনার পরিবর্তে প্রাচীনকালের 'ভারতীয় মন'টি আমরা হারিয়ে ফেলেছি। 'জড়বাদ' বলতে বাইরের দ্বারা অন্তরের নিয়ন্ত্রণ, প্রকৃতির কাছে পুরুষের পরাভব, আজ তা-ই বলবৎ হয়েছে ভারতীয় জীবনে। বাইরেরটা বদলালে তবেই অন্তরটা বদলাবে – এই ভেবে ভেবে আমরা আজ আপন অন্তরের লীলা থেকে বঞ্চিত হচ্ছি, তা না হলে কেন ভাবি না, অন্তরটা বদলালে বাইরেটাও আপনিই বদলাবে। আমরা আজ রবীন্দ্রনাথ বর্ণিত আত্মশক্তির মহিমা ভুলে বর্হিশক্তির প্রচণ্ডতাকে বেঁচে থাকা ভাবছি। অতঃপর আমাদের এই স্ববিরতা তপস্যাহীন এক দুশ্চিকিৎস জড়বাদে পরিণত। ইতিহাসের এই প্যারাডক্স (Paradox) যথার্থই ট্র্যাজিক।

□□□□

সমালোচনা

অনিন্দিতা চৌধুরী
স্নাতক দ্বিতীয় বর্ষ

পৃথিবীতে মানুষ যে কাজই করুক না কেন তা সমালোচনার উর্দ্ধে নয়। ভাল খারাপ বলে কোন কথা নেই, কাজ মাত্রেই সমালোচনার বিষয়। এটা এমন এক সত্য যে সমালোচনার ভয়ে পিছিয়ে গেলে কোন ভাল কাজ করাই সম্ভব হয়ে ওঠে না। দেখা গেছে যে অনেক বিজ্ঞ ব্যক্তিরও সমালোচনার জন্য অনেক কাজ অসম্পূর্ণ থেকে গেছে।

শুধু কাজ বলেই নয় দৈনন্দিন জীবনেও প্রায় সময়ই সমালোচনার সম্মুখীন হতে হয়। ইহার যেমন কুফল আছে অনেক ক্ষেত্রে সুফলও আছে। তবে কাজ করতে গেলে মানুষের সমালোচনার ভয়ে পিছিয়ে থাকলে হবে না। সমালোচকের কাজই সমালোচনা করা। তা থেকে ভাল দিকটা গ্রহণ করে মানুষকে চলতে হবে।

রবীন্দ্রনাথ ঠাকুরের মতো মহান ব্যক্তিও সমালোচকদের দ্বারা নানা ভাবে সমালোচনার সম্মুখীন হয়েছিলেন। এমন কি সমালোচকরা রবীন্দ্রনাথ ঠাকুরের মতো লোককেও অন্যের রচনা নিজের নামে লিখেছেন বলেও সমালোচনা করেছিলেন এবং কবিকে অতিষ্ঠ করে তুলেছিলেন। রবীন্দ্রনাথ ঠাকুরের লিখিত বিভিন্ন চিঠিপত্র থেকে এগুলো জানা যায়। অথচ এই একই সমালোচকরা কবিগুরু যখন নোবেল পুরস্কার পান, তখন তার সুর পাল্টে কবিগুরুর প্রশংসা মুখর হয়ে উঠেছিলেন। শান্তিনিকেতনে নোবেল পুরস্কার পাওয়ার সংবর্ধনা সভায় কবিগুরু বলেছিলেন যে, তিনি জীবনে সমালোচকদের দ্বারা যে ভাবে সমালোচনার সম্মুখীন হয়েছেন, তা এই পুরস্কারের তুলনায় কোনো অংশেই কম নয়। রবীন্দ্রনাথ ঠাকুরের মত আরও অনেক শিল্পী, সাহিত্যিক, বৈজ্ঞানিকরাও সমালোচকদের দ্বারা তিরস্কৃত ও অপমানিত হয়েছিলেন, হচ্ছেন এবং হয়ে থাকবেন।

পৃথিবীর কোনো মহান ব্যক্তির কোনো কাজই নিখুঁত হতে পারে না। সমালোচকরা কিন্তু খুঁতের সমালোচনা না করে সমস্ত কাজটারই খারাপ সমালোচনায় মুখর হয়ে পরে। ইহা সমালোচকদের একটি কু-চরিত্রের পরিচয়। প্রকৃত পক্ষে যে কাজের সমালোচনার ফলে পৃথিবীর মানুষের দৈনন্দিন জীবন, সামাজিক ও আর্থিক ব্যবস্থার উন্নতি সাধন করে, তাহাই সমালোচনার সার্থক রূপ হয়। এখানে মহান দার্শনিক প্লেটোর একটা উক্তি তুলে ধরা গেল। প্লেটো সমালোচকদের সমালোচনায় তিক্ত হয়ে বলেছিলেন, "আমি এমনভাবে বেঁচে থাকবো যাতে কেউই এই সমালোচকদের বিশ্বাস করতে না পারে।" গতিকেই আমাদের ও সমালোচকদের সমালোচনা উপেক্ষা করে চলাই উত্তম। সমালোচকদের কথায় উত্তেজিত না হয়ে প্লেটোর মত প্রশান্ত মনে তাকে গ্রহণ করাই উচিত, তখন মানসিক কষ্ট লাঘব হয়। সমালোচনার ভয়ে হাত গুটিয়ে বসে থাকা বুদ্ধিমানের কাজ নয়, দৃঢ় মনে এগিয়ে যাওয়াই উচিত। এতেই দেশ এবং দশের মঙ্গল হয়।

মহান ব্যক্তির কাজ থেকে যায় কিন্তু সমালোচনা ও সমালোচকরা হারিয়ে যায়। এই ক্ষেত্রে ইংলণ্ডের সঙ্গীতজ্ঞ একজনের উক্তি তুলে ধরা হয়। সমালোচনা নিয়ে তিনি উনার শিষ্য একজনকে পরামর্শ দিয়েছিলেন,

"সমালোচকদের কথায় কখনও গুরুত্ব দেবে না। ভুলে যাবে না যে পৃথিবীর কোথায়ও কোন সমালোচকদের সম্মানে প্রস্তরমূর্তি গড়া হয় নি।"

□□□□

আলোচনী সম্পাদনা সমিতি

বাওঁফালৰ (বহি) সুদেষ্ণা তামুলী, সম্পাদিকা, অধ্যাপিকা মঞ্জু লস্কৰ, অধ্যাপক জয়ন্ত কুমাৰ শৰ্মা, অধ্যাপক ড° ৰাজেন শইকীয়া, অধ্যক্ষ জায়ধন দাস, অধ্যাপিকা স্বপ্না নেওগ, অধ্যাপিকা সঞ্চিতা বৰা।

A PEEP INTO THE NAMERI NATIONAL PARK

Dr. Ajanta Dutta Bordoli

Wildlife represent the non domesticated life form which require an extensive nature support system. These wildlife through its functional existence not only survive themselves but also maintain balance of the mutual existence. But increasing pressure of the Biospheric people instead of the priorities of the Eco-system people main this system of the Natural Existence. This maladjustment plays the nature's bounty.

The concept of wildlife as a "thing of beauty" and a "gift of nature" which need to be preserved, rather than a "game" to be hunted grew largely with the birth of independent India in 1947 when many of the game reserves were signed as "wildlife Snctuaries" and "National park"red where all the wild animals and birds were sought to be fully protected so that they will not become extinct.

Assam, the gateway of North East India is the laud of enchanted aesthetic beauty with lush green hills, tea gerdens and wilderness around. It is a tiny spot in the global map situated on the North East corner of the Indian peninsula in between 90^0 East and 96^0 East longitude and 20^0 North and 28^0 North latitude. Assam is in the midst of colourful hilly states of Arunachal Pradesh, Nagaland, Mizoram, Meghalaya, Manipur and Tripura. Running and cascading through the entire length and breadth of the state are the mighty river Brahmaputra in the North and Barak in the South and their tributaries which nourish a wide variety of precious flora and fauna in this charming land.

One of the five major National parks of Assam is Nameri National Park. Nameri National Park is situated on the Northern part of Sunitpur District of Assam and lies between Jia-Bharali river and Bordihrai river along the foothills of the Himalayas of Arunachal Pradesh. This park is located within the geographical limits of 26^0 50' 48" N to 27^0 63' 43" N latitude and 92^0 39' 00" E to 92^0 59' 00" E longitude. It covers an area measuring 200 sq. km. The protected area is under the administrative control of the western Assam Wildlife Division, Tezpur in the district of Sonitpur and is looked after by the Nameri Wildlife Range with its headquarters at Potasali.

Earlier Nameri National Park was a part of Nauduar Reserved forest which was declared during 1876. Nameri Wildlife Sanctuary comprising of an area of 13,707 sq. km. was costituted on 6th Sept. 1985. First addition measuring an area of 75.32 sq. km. to Nameri Wildlife Sanctuary was completed on 8th July 1996. This sanctuary was declared as Nameri National Park on 13th August 1998. The Park covers an area of about 200 sq. kms. In the year 2000, it was declared as Tiger Reserve.

The floristic composition of the park includes

i) Upper Assam Velley Tropical Evergreen Forest.

ii) Sub Himalayan Light Alluvial Semi- Evergreen Forest.

iii) Eastern Aluvial Secondary Semi- Evergreen Forest.

iv) Cane Brakes.

v) East Himalayan Moist Deciduous Forest.

vi) Low Alluvial Savannah Woodland.

vii) Eastern Dillenia Swamp Forest

The transitional and successional composition of grassland to tree forest and flood plains to hill evergreen forest composition is a unique subject of management interest.

The luxuriant forest Nawari Tiger Reserve includes tree like Amari, Bogipoma, Dhuna, Jutuli, Borpat, Gonsoroi, Khakan, Gamari, Nahar, Sopa, Bola, Bhagnala, Paroli, Hilika, Bhomora, Poma, Borhanthuri, Koroi and Uriam. There are many shrubs and herbs and climbers in the area along the river. Grassland of verious grass species are encountered. Some species of cane and palms are found in damp area. The Tiger Reserve is full of climbers and epiphytes. The magnificent orchids of different verities are found in the forest. The medicinal plants such as Bhebelilota (*Peaderia* sp.) Pipoli (*piper* sp.) Mermeri lota (*sissas* sp.) Nephaphu (*clarodendron* sp.) Sarpagandha (*Roulfla* sp.) etc. are found.

The forest all along the foothills of Bhutan and Arunachal Pradesh were converted to reserved forest by the British Government in the latter part of 19th century. But now the entire area is fragmented with cultivation and dwelling due to heavy biotic pressure. It is apprehended that in near future Nameri National Park will be the only place for experiencing wilderness and to study Eco-diversity.The park is one of the ideal habitats for .

The Asiatic Elephant (*Elephus maximum*),Tiger (*Panthera tiger*, Gaur (*Bos gaunus*), Bitorong (*Arctitis binturong*). White winged wood Duck (*Cairina scufulata*), Great Horubill (*Buceros bicernis*), Rufous Neched Hornbill (*Aceros nipalensis*) wreathed Hornbill (*Rhyticeros undulatus*), Oriental Pied Hornbill (*An thracocesros allirostris*), Assam Roofed Turtle (*Kachuga sylhetenisis*). The river Jia-Bharali flowing along the western boundary of the park is the breeding place of the golden Mahseer.

The park is one of the richest habitats for both residents and migratory birds and also is a breeding place of the endangered avian species eg. White Wingwed Wood Duck (*Cairena suctulata*). The secnic landscape of the park is worthmentioning.

Census :-

ELEPHANT POPULATION

	ADULT				SUN ADULT				JUNE NILE			CALF	TOTAL
YEAR	M		F	U/S	M		F	U/S	M	F	U/S		
	T	M			T	M							
1993	12	19		16	5	14	9	13	15	18	-	33	202
1994	4	45		1	-	21	30	1	15	22	-	36	230

TIGER POPULATION

CENSUS YEAR	MALE	FEMALE	CALF	TOTAL
1993	8	10	3	21
1994	13	14	2	29

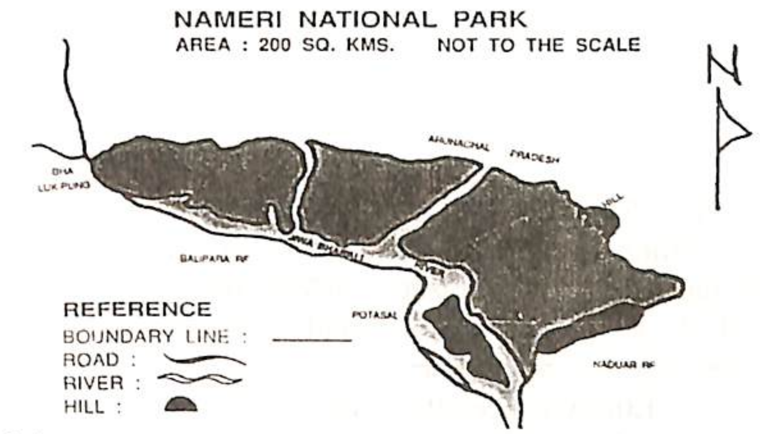

* Elephant and tiger census were carried out as a part of All India Census.

Nameri National Park is a prized placed for bird watchers. There are more then 350 species of both resident and migratory birds. The white Winged duck is one of the rarest species available in this park. The river Jia-Bharali and other rivers of the park give abode to both resident and migratory waterfowls.

There is a tourist zone which provides a walking trial having two watch towers for the tourists to observe the wildlife just outside the park. Arrangement for lodging and food for the tourists at Potasoli and at Bhalukpong is available. The arrangement of accomodation at Potasoli is managed by one NGO. The tourist depertment, govt of Assam manages the same at Bhalukpong. Both these sites are situated along the western boundary of the park and within the buffer area.

The rafting down the river Jia-Bharali gives a unique experience to the tourist. The stretch for rafting is about 20 k.m.in length. The regulated angling is also permitted for research and education on catch, record and release basis in Jia-Bharali river within the stretch from 17th mile point to Potasali bank during the period from 1st Nov to 31st March.

The rush of tourist is high during October to May and both foreign and local tourists visit the park. During the winter holidays, school students visit the park for their educational experience.

During the period of visit, the tourists who enjoy the rafting in the river Jia-Bharali generate employment of the local people by way of engaging them as guide and boatman. There is every scope to generate indirect employment among the local youth by way of engaging them as Eco-guide to tourist.

Let us conserve and enrich this park and hand over it to the future generation to whom this BIO-WEALTH belongs.

References

1. Lahon, P. 1992. Forest Eco-system of North East India and their Endargered Fauna-Tropical Ecosystem. *Ecology and Managment* E.D.Singh and Singh. Wiley Eastern Ltd. New Delhi.

2. Updated details from Minister, Ministry of State (Independent) Forest, Assam dated 6th Oct 02.

3. Primany material from the forest office and tourist office of Assam.

□□

Some Ethical concepts in the thoughts of Sankaradeva

Dr. Gayatri Devi
DEPTT. OF PHILOSOPHY

It is not easy to difine ethics, because while defining it, we have to point out it's limitations also. No subject can be retricted to a watertight compartment, because the disciplines overlap one another. Ethics, especially, is concerned with the human conduct or human actions from the point of view of their rightness and wrongness as means for the achievement of supreme Good or Summum Bonum of human life. Ethics is concerned with the Synthetic Study of human actions.

All sorts of knowledge bear utility of the guidance of conduct. Knowing is important in so far as it helps doing. But ethics determines this art an d goals of good living . Life is not simple, it is a unit of many facts. So human conduct with which ethics deals must be studied from different angles. Sankaradeva and Madhavadeva, two great ethical thinkers observe that our organic needs must be satisfied, directed and integrated if they are to be the aids and not hindrances to good life.

Apparently,the problems of humen life can not be separated from the problems of society. From time immemorial Indian thinkers have contemplated over the problems of life and existence.Therefore, in ancient literature we get extensive discussions on social and ethical problems of humen life.

Sankaradeva and Madhavadeva are not philosophers in the academic sense of the term, nor did they endeavour to propound a new system of philosophy. Yet, they discussed differant philosophical problems, like the nature of self, immortality of soul, relation of the body to self,immanence and transcendance of God.

The ethics of the Gita arranges and organises the proper development of all aspects of man. The ethics of the Gita has synthesized both social interests and individual interests.The individual soul and universal soul are not two separate entities. All distinctions are the results of ignorance. The Niskama Karma of the Gita is the golden means not only from the spiritual viewpoint,but also from the practical and worldly viewpoint.The gita never treats desire, emotion and feeling as complete evils. The Gita's practical teaching is to transfrom or divinise and not to exterminate feelings. The great thinkers like Sankara, Ramanuja Gandhi, Tilak and sri Aurobindo were inspired by the teachings of the Gita.

It is wellknown that the Bhagavata Purana and the Bhagavad Gita are propularly considered to be the authorities from which Sankardeva derives the basic principles of his faith. TheNeo-vaishnavism of Sankaradeva and Madhavabdeva lays down certain ethical princeples which are duly graded for the uplift of the individul as

a social being. Their songs and poems, prose and stories with highly philosophic and socio-ethical ideas are aimed at awakening the slumbering man from his deep sleep and preparing him to accept a life of dynamism and spiritual excellence.

Sankaradeva is humanist in the broadest sense of the term and his philosophy may be called pragmatic idealism. He does not attempt to shut his eyes to the concrete facts of life. The way of goodness, according to him, does not mean total rejection of the flesh. He says that virtue, in its entirety, remains hidden within the name of Rama

The reality of the permanent self is the foundation of moralily. The relationship between 'jivatman' and 'paramatman' can be technically called moksa or liberation. This fact can be realised by those who attain the grace of God. The grace of God can be had only by devotion and self-surrender, which ultimately begets knowledge. Krishna is the moral governor and spiritual guide according to Sankaradeva. He accepts the living presence of the Brahman as an ethical principle. He says in the Bhagavata that Krishna is in the heart of all, and it is only devotion that paves the way for the realisation of Brahman. Thus, he lays emphasis on bhakti, particularly of the dasya type (a servant's devotion to the Lord).

Sankaradeva maintains that bhakti based on love is one and the only way to realise God. In this state bhakta(devotee) sees the Lord everywhere and finds Him revealing Himself in the form of Universal Love. For the common people it is easier to picture God as Love than to conceive of Him as Truth. In the 'Bhakti-Ratnakara' it is stated that God favours those who practise devotion in the association of devotees. By associating with good people one can purify one's mind by removing all evil desires and the path of bhakti is thereby cleared[2]. Indifference to worldly pleasures and knowledge of God then comes to them. Till this stage, a devotee should perform all duties which are not in conflict with the path of devotion.

In the 'Prahlad-carit' of the Kirtana Ghosa Sankaradeva expresses some practical and ethical means of attaining deliverance. The concept of Ahinsa e.e, non-violence is the pivotal point in the teachings of Sandkaradeva. According to him, all living beings are nothing but part and parcel of God and hence, they are sacred. So, they are not to be hurt or killed either in the name of religion or for the satisfaction of one's own needs. Every soul can become God by virtuous deeds.

Sankaradeva stresses on pure conduct as the way to internal purity. If our intention is good or pure, all our actions will lead us to punya or dharma. Purity of heart creats good character. He says, ' Howa suchi kara nite manaka sanjam'(regulate the alfairs of mental faculty through purification of heart)3

Desire never ends. Satisfaction of one desire begets another. " Those, who are under the control of the senses, cannot get rid of fear even if they fly to the forest. On the other hand, those whose senses are under control, can attain to the highest even amidst family life."4

Sin is an evil deed. It is a wilful violation of the established moral principles and neglect of duties. According to Sankaradeva, any transgression of the rules of bhakti is sin. God's name is necessary for destroying

sins.[5]

In Sanakaradeva's Bhakti-Ratnakara there is a chapter on Vairagya (aversion).[6] Without vairagya towards the material objects, devotion cannot attain its fulfilment.Four kinds of vairagya are mentioned here. These are ,(1) indifference to palatable food and drink, (2) indifference to wealth and properly, (3) indifference towards all the object of pleasure and enjoyment and (4) indifference to all these, both meantally and physically. This last stage is the ideal one according to the ethico-devotional teachings of Sankaradeva.

The process or forml initiation into the religion is known as 'Sarana'. After the formal initiation a devotee is expected to abide by the rules of the 'Satra', because if the moral being of a person or of a community is not properly moulded, there can hardly be any uplift of the social and spiritual side of life. Attending the 'prasanga' the devotees assemble in the Nam-ghars and hold discussions with Guru and sing prayers. This small in time and chanting the name of God to the accompaniment of some musical instruments are intended to discipline the mind of the devotees. Discipline, in this regard, means some particular kind of training in self-control, orderliness, obedience and co-operation. Sankaradeva feels its necessity for the development of one's own potentialities and for enriching society. The 'Satra' instilution indirectly takes the responsibility of imparting religious and moral education to the masses. An important feature of Sankaradeva's socio-ethical doctrine is that it encourages and promotes the right kind of attitudes, conduct and values.

It now emerges from the above discussion that whatever is true of human mind is true of human society. Both man and nature are the expression of one Universal Spirit. Man can attain endless joy and can unite his individual self with the Universal Spirit. According to Sankaradeva, this is made practical by the inculcation of love for all living beings. His message for mankind is the message of love, harmony. peace, universal brotherhood and spiritual unity.

Man is potentially divine and the aim of all ethics is to transform man's divine potentiality into actuality, manhod into divinity. In order to achieve this goal, "man has to rise from the level of satisfaction to the state of self-sacrifice and self-devotion, from narrow sensual satisfaction to the state of equipoise and equilibrium and from personal, individualized and egoistic attachment to the impersonal, universalized and absolute transcedence."[7] This state is called 'Sthitaprajna' in the Bhagavad Gita. It is known as 'Jivan-Mukti' in the Neo-vaishnavism of Sankaradeva.

The ethical and devotional teaching of Sakaradeva are inter-related. All moral qualities exist in sincere devotion. Ethics plays a vital role in the thoughts of Sankaradeva.

References :—

1. Sankaradeva, Bhagavata — x,v. 2302
2. Madhavadeva, Nam-Ghosa, v. 214
3. Sankaradeve, Bhakti- Pradip, v.140
4. Neog, M.; Bhakti Ratnakara of Sankaradeva and History of the concept of Bhakti. P. 113
5. Sanakaradeva, Bhagavata—XI,v.194
6. Neog M.; Bhakti-Ratnakara of Sankaradeva and History of the concept of Bhakti, P. 140
7. Sarmal, I.C.; Ethical Philosophies of India, P. 94 □□□□

LIFESTYLE PERCEPTION OF YOUTH AND ITS IMPACT ON SOCIETY AND HEALTH - SOME OBSERVATION IN NAGAON TOWNSHIP (ASSAM).

Jayanta Kr. Sarma
Deptt. of Geography

Abstract

Perception of lifestyle is a matrix of living which meltdown the aspiration. Youth by its very nature constitute a permanent social category particularly sensitive to the changes occuring in the contemporary world and experiencing them in a specific way. Youth's lifestyle perception is a peep, hole of society. The present trend of social changes in terms of social, political, economic, technological parquet new clef of value system and attitude towards life and society. This situation leads to gruesome step with selfconflict, frustration and identity crisis. In such situation a major section of youth converted to globetroting in search of security in terms of emotional support, skill, job etc. which makes them more vulnerable from the perspective of social, mental and sexual health. Therefore, in this study an effort was made to assess the perception of lifestyle of the youth in terms of their specific preferences for life support system and to assess awareness level in the aspects of sexual and mental health with specific focus on HIV / AIDS. The study was conducted among the youth of 15 - 22 years of age group which were selected on the basis of stratified random sampling and assesed through face to face focus, interview through structured questions. It was basically carried out as a part of inhouse study programme for self preparation for new peptalk schedule for youth as an alternative effort for HIV / AIDS awareness and prevention.

1. PRELUDE

Society is a mental construct arrived at by a process of generalization and phenomena. It connects a collection of human beings of different age groups and sexes, among which youth play a exuberent role. Youth-stage in the life of a man is characterized by considerable tension and expression of energy. It is moulded by the perception, value and attitude for life. In the immediate sense, the life style of youth constitute the design for living governed by the synchronous social changes.

Present order of social changes with open economy, new trend of transport and communication with concept of global village extensively creates dire state of competition. It also impair the existence of individual and creates peevish situation with cropping up of uncertainity, unemployment etc. Such situation make youth wartful to wordly matter and their energy were applied for hive the skill/qualification etc. to face the hourhand reality and corrugate their perception with explicit individualism. It impasses the family

Nowgong Girls' College Magazine
Nowgong Girls' College Magazine

environment. The career and existentialism is the eyeshot of the youth. This situation influence the social, mental and sexual health of the youth with cropping up of uncertainity and frustration.

Therefore, youth care through proper counselling and guidance is an important part of present day education and social health activities. For which it requires extensive information about youth's mental state, perception of lifestyle which can provide better way for counselling approaches. In this study, an effort was made to explore such information among the youth in a growing urban centre, Nagaon of Assam, which is crisscrossed by N.H. 36 and 37 and located at a distance of 125km. from the state head quarter, Guwahati, in eastern direction.

2. PREAMBLE OF THE STUDY

The youth of the age group of 15-22 years were considered as the special focused group of the study. The respondents were selected from the five colleges of Nagaon township on the basis of random sampling method, where selection were made on the basis of educational level and residential background. Total number of samples covered was 165 (35 from each of the institute covered). The information were collected from the respondent on the basis of a questioneer designed with structured questions through face to face focused interview. The main objectives of the study was to assess the mental make-up of the youth along with their awareness level about HIV/AIDS for designing of alternative strategies for HIV/AIDS awareness drive and counselling.

3. BACKGROUND OF THE RESPONDENT

Out of the total respondent of 165, 72% (118) were boys and 28% (47) girls. 52% (92) of them have residential background within the Nagaon town, 44% (73) were coming from the distant rural areas, even from the neighbourhood districts too. Among the rural background group 44%(39) reside in the hostel, 32% (24) in rental houses and 24% (17) commute daily from their own residence. 53% (87) of the youth were studying at degree level classes and 47% (78) of them studied in the higher secondary classes.

4. INSIGHT TO THE YOUTH'S PERCEPTION

Perception reflects the information sources as well as imagination about certain aspects, phenomenon, responsibility and self, images. Most of the youth who responded to our questions are concerned with self establishment, what they termed as career. A major section of the youth prefer higher education as their first priority, along with the choice for service instead of self employment (as in the table 1 and 2).

Table-1. Student's Preferences for Type of Education
(in % out of the respondent)

Priority Level	Higher Education	Vocational Education
1st	78	20
2nd	20	30
3rd	2	50

Table-2. Student's Preferences for Employment
(in % out of total Respondent)

Priority Level	Service	Self Employment
1st	65	35
2nd	30	40
3rd	5	25

On the other hand 48% (79) of the youth do not feel secured with their family (Fig.1), their reasoning for such situation are related to lack of financial support, lack of mental support etc. On the other hand, 52% (86) feel secured with their family, their reasoning for such feelings incorporates aspects of mental support, financial support and security to life.

Student's personal ranking against certain perception indicates an interesting feature. Major section of the youth prefer for economic well being (58%) as their first rank, which is followed by 22% for Name and Fame, 12% for personal liberty, 2% each for happiness and social recognition, respectively and rest 4% for life security. Happiness, social recognition, security, personal liberty are the areas which are considered as the least important by the youth (Fig.2) where as 68% of the youth feel that they are most insecured (Fig.3).

Gathered primary data about youth's aim in life indicates that 52%(87) have an aim in life which is very personal in nature, 20%(33) of them have an aim which is related with social upliftment. Interestingly 28%(45) of the respondent do not have any specific aim in life (table-3). Moreover, 43% (70) of the youth considered their career is more important than their own family and 46% (75) of them think that "marital life creates hurdle in career development of a person."

Table- 3. Youth's Future Aim Responses
(in % out of total respondent)

Related with personal achivement	Social upliftment	No specific aim
52	20	28

Whole scenerio from our primary information represent a careerist mindset of the youth with explicit individualism, where some amount of self conflict are also there. This situation creates an atmosphere of uncertainity, and insecurity with lack of values for life. Such mindset with more negligence for family support and lack of interest for conjugual life have made a person vulnerable from the perspective of mental and sexual life. It will lead to a gloomy situation if there is no proper concept of sexual health with awareness about HIV/AIDS.

5. YOUTH'S AWARENESS ABOUT HIV/AIDS

Problems of HIV/AIDS is a social product. Basic information and

awareness about it helps to adopt a life style which is free from HIV/AIDS. Therefore, different questions were given to the youth for answer where it was found that all the youth hear about the problems of HIV and AIDS but they do not have a clear idea about HIV positive and AIDS as well as other aspect of HIV/AIDS. Interestingly out of total respondent 71%(117) clearly know about the full terms of AIDS, out of which 57% (94) have proper informations about the full forms of HIV. However, 71% of the respondent said that "most of the HIV infected person do not know that they are infected", which makes the problem more sprawling in nature.

It is also noteworthy that 78% of the youth believe that sexual relation with the infected person creates more vulneribility for HIV infection; 70% of them have the knowledge that HIV transferred through blood and blood product. But 55% of them do not have any idea that HIV can be transmitted from pragnent mother to their child and also about the transmission through the use of syringes. Significantly 76% of the youth do not have any idea about STD and HIV relation. 1.2%(2) of our respondent strongly put forward their opinion that HIV testing is essential before maritial arrangement instead of matching the Horoscope and 96% of them feel the necessity of sex education.

6. FINDINGS OF THE STUDY

Aforesaid primary information represent a very critical aspect of youth's mindset, which clearly established following situation.

Large section of the youth are suffering from self conflict, uncertainity and insecurity;

Present trend of competetion compelled them to adopt a careerist approach;

There is a growing tendency of individualism in the youth mindset;

Most of the youth have a mental set, up to ignore family support system as well as maritial responsibility;

Youth are not assessed to the proper information about HIV/AIDS including STD.

7. SUGGESTIO AND CONCLUSION

As youth are the most significant component of our society, it is becoming very essential to make specific strategy for their mental support, care and to provide them proper information. Above mentioned information compelled us to think that present social sharing method and formal educational information are not enough to provide basic information of life, including support for mental health to adopt a value specific lifestyle. Therefore, it is necessary to establish some youth counselling mechanism in the form of counselling centre with the objectives of care/ support/guidance for the youth particularly for mental / emotional support, guidance for career and life related responsibility, counselling and to provide information about mental and sexual health including information of HIV/AIDS and other social behaviour issues. Such work can be carried out by the NGO's and educational institutions in the country with expert support to uplift the judgement level of younger generation for adopting a lifestyle to make new avenues for AIDS free India.

□□□□

REFERENCES

1. A Kolkar, V.V. 1953. Social Psychology (A Study of Mind in Society). Asia Publishing House (1953).
2. Barbu Zevedei, 1971 Society, Culture and Personality (A Introduction to Social Science). Oxford.
3. Bell H.Earl. 1961 Social Foundation of Human Behaviour, introduction to the Study of Sociolog. Harper & Raw, Newyork.
4. Kluckhoun Clyde, 1952 Values and Value Orientation in the theory of Action. in Towards a General Theory of Action. Ed. By - Taleott Parsons and Edward A.Shils, Cambridge, Mass.
5. Simhadri Yedla. C. 1989 Youth in the Contemporary World. Mittal Publication.

(This paper was presented in the National Conference on HIV/AIDS at Mumbai organized by Yuba Pritisthan and NACO,N.Delhi in 2002 ,on behalf of SSEAEP,Nagaon).

□□□□

SWAMI VIVEKANANDA : SPIRITUALITY LEADS TO HUMANITY

Sanchita Bora
Lecturer, Dept. of Philosophy

From the daybreak of philosophical thinking the most vexed question is that being self-conscious and rational what is the true nature of man. The responses of contemporary Indian philosophers to this question are existential. Philosophy is tied up with life. The contemporary Indian philosophers take full account of the empirical and the spiritual existence of man. They give immense importance to the development of man's ethical and social nature. Man, according to them has to work not only for his own salvation but also for the upliftment of his own society and nation. Swami Vivekananda, one of the prominent Contemporary Indian philosophers tries to give his philosophy a humanistic grab. He is that successful philosopher who has accomplished in obliterating the opposition between spirituality and humanity.

In Vevekananda's philosophy man is considered as an organized unity of both physical and spiritual. The physical nature of man includes the bodily, the biological and psychological aspect of man's nature. But the real man is the concentration of spiritual energy. It is a spirit. The uniqueness of man is due to the spirituality within him. It is Ātman or Soul-Force.

According to Vivekananda an individual is potentially as powerful as the Devine, Jiva, the individual is verly Brahman (Jivo Brahmaiva n̄aparh). The capacity of self-transcendence is an evidence of the basic oneness of Ātman and Brahman. Human body is the abode of Infinite. Therefore, the individual has the power of being Infinite.

Vivekananda does not take spirituality in the traditional sense. Without the association of the material world spirituality is meaningless. An individual should care for the whole world where he thinks to be existent. Vivekananda requests the young generation of our country to 'arise' and 'awake' to protect the spirituality. Here he uses the term 'arise' (uttisthata) as arising from one's inertia, which leads to the world of action. The term 'awake' (Jagrata) is taken as awaking his Divine nature. In his philosophy Vivekananda gives highest dignity to human being. Man can only extend himself for the service of other men.

To acquire self-confidence, courage, vigour, strength and broad outlook one must cultivate his real nature -- spirituality. Vivekananda has advised to take the help of Upanisadic teaching 'Tat tvam asi' (I am He). This uplifting idea will give inspiration to work fearlessly. The constant thinking and reposing faith in 'I am He' will

activate a tremendous force for the well-being of society and nation. He says that if someone believes in millions of gods but not in him, it is all in vain. As our existence and growth depends on adherence to the spiritual basis, reliance on the self is highly essential to become free from weakness. Vivekananda spoke a lot regarding religion. His ideal religion is also based on spirituality and self-purification.

As Vivekananda's philosophy is a philosophy of action, he has underlined the need for both physical and spiritual strength, which are regarded as complementary. His philosophy does not make us stay away from the world of activity, but induces us to perform action intelligently. Justified action means that which promotes universal welfare, peace and happiness. Action based on universal consideration brings about harmony and equality among the people. Vivekananda harmonizes material and spiritual needs. He puts emphasis on both sides. He encourges Universal love. This conviction is the mother of all unselfish actions. Vivekananda says --- "You work best when you work for others. The best work that you even did for yourselves was when you worked for others ...."

Vivekananda put importance on fearlessness because fear is the great cause of misery in the world. "It is fearlessness that brings heaven even in a moment". Vivekananda is an able one to advise the young generation to be fearless. But this is possible if someone attains spirituality in him. This fearlessness comes when one feels that one is united with the universe. Love and sympathy are the expression of this oneness. They are the foundation of morality. If someone considers all as his own self (in hurting another I am hurting myself, in loving another I am loving myself), there will be 'total harmony' in the society.

‡‡ ‡‡ ‡‡

Nowgong Girls' College Magazine

ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT

Ms. Leena Borah Hazari
Lecturer, Deptt. of Economics

Entrepreneurship is a purposeful activity indulged in initiating, promoting and maintaining economic activities for the production and distribution of wealth. It can foster economic development and regarded as an instrument of socio-economic infrastructure.

Earlier, majority people prefered salaried job because of security, assured income, shorter hours of work lesser degree of responsibility and to some extent social status attached to it. But presently opportunities both in private and public sector are declining. Consequently our youths, who are generally used to the salaried job, are becoming upset culminating into lots of chaos in the society. In this changing socio-economic situation the concept of developing entrepreneurship is joining momentum both in developed and developing countries as well.

The term 'Entrepreneur' which is regarded as the fourth factor of productions is derived from the French wond 'entreprendre' meaning the 'undertaker' or 'go between'. To an economist, an entrepreneur is considered as a risk taker, an organizer and an innovator. He has the ability to see and evaluate business opportunities, to gather necessary resources to take advantage of them and to initiate appropriate action to ensure success. They are action oriented, highly motivated individual to make moderate and calculated risks to achieve their goals. As entrepreneur is an individual, entrepreneurship is the process of creating something new of value for the consumer by devoting the necessary time, effort, assuming the accompanying financial, psychie and social risks and receiving the resulting rewards of personal and monetary satisfaction.

Entrepreneurs can come from all backgrounds and create all kinds of business. They can be illiterate or most literate, they can be young and not so young, they can be male or female, they can belong to any religious group, castes and they can come from rural and urban areas.

The successful entrepreneurs generally exhibit a few qualities namely achievement and motivation, creativity, determination and technical knowledge. A person with high level of commitment, interest and willing and ability to do hard work will succeed in entrepreneurial career.

There are several factors that motivate a person to take up entrepreneurial career. Researches, are however, yet to agree on the common factors in the emergence of entrepreneurship several motivations are :

1. Some take up entrepreneurial career for personal satisfaction. They enjoy risks of business and take responsibility.

2. Some do it to become their own boss. The desire to become independent is very high in them.

3. Some take up entrepreneurial career for economic gain. Though salaried employment provides assured income it never gives a person adequate amount to feel economically well off.

4. Some take it because of social status. There are some persons who take up entrepreneurial career by choice.

5. They take up entrepreneurial career due to force of circumstances. Since job opportunities are limited everybody cannot expect to get job.

6. Some take up job and leave it because of dissatisfaction or frustration and set up enterprise.

7. Some do not get job of their liking or in a place of their choice. They also take up entrepreneurial career.

8. Some take up entrepreneurial career because of economic compulsion.

9. Some inherit business and have to take up family business for its survival, growth and preservation.

10. In addition, entrepreneurs are also trained and created through systematic efforts. Most of them take up entrepreneurial career not by choice but by chance.

The importance of entrepreneurial career can be observed from three angles.

1. **Economic Importance :**
   a. Contribution to the nation's wealth
   b. Creates job opportunities
   c. Provides self employment
   d. Major source of invention and innovation.
2. **Social Importance :**
   a. raises income and standard of living
   b. creates competitive environment
   c. solves some social problems
   d. sows seed for growth of small enterprise
3. **Psychological Importance :**
   a. allows fulfillment of one's dream
   b. helps self expression and creativity

Thus entrepreneurial career can be developed in any field of activity such as in industry, agriculture, social service, education, health service etc. The major objective of the entrepreneurial career is to develop entrepreneurial qualities among the up growing youths and to help them to identify feasible projects, improve their skills in project preparation and develop their management skills.

In the North East Region the growth of entrepreneurship is essential as the job opportunities are limited in the region, so more and more qualified youth including the women segment should come out to take various entrepreneurial activities. Due to the technical changes that are taking place in recent days there are immense potential to the technically and professionally qualified youth of Assam to realize about various opportunities available and to take advantage of the situation. However, inner inspiration, determination and hard work are necessary to make an entrepreneur a successful businessman. Although in the initial stage there are risks factors for the beginners but the zeal and zest to do hard work will finally bring fruitful results.

Entrepreneurship qualities can be observed, acquired and practiced. The attributes are mainly persistence, initiate to seek opportunities, commitment, efficiency, management abilities, self confidence combined with a risk taking ability. The tremendous Indian youth energy can be turned into a potential growth mechanism by providing necessary impetus. The Government on its part should provide the necessary environment for the entrepreneurship growth. To the right people, if formal training is given. They could acquire the skills required and can contribute in a big way to the nation's prosperity. It is already seen in our day to day life, looking at the amount of small shops around from the newspaper man to the launderer, from the taxi driver to industry owner etc. so many of them around us.

Nowgong Girls' College Magazine
Nowgong Girls' College Magazine

LIBRARIES AS AN EDUCATION CENTRE

Kishore Kumar Sarmah
Librarian

Education is often taken as synonymous with learning but it is not the possession of degrees and diplomas. It is the acquisition of the art of the utilization of knowledge. The aim of education is to build character, increase strength of mind and expand intellect. It has rightly been said that education has to produce perfect man sound in character, active in mind, strong in body and prepare him in some ideal feature. The purpose of education thus, is to bring all power to every man and give him the capacity and training to use him not only for his personal benefit but for the benefit of the community and the humanity.

Truely, human race would have become static and dormant without education. It is not an amount of information deposited in the human mind in an undigested from, but it is creative force stimulating people to keep informing of the developments around them, assimilating new ideas and expanding the store of their information; it helps people in building their personality and the power to communicate with fellow beings. It makes people perfect and competent to communicate explicitly and fruitfully.

Education can be aquired either in a formal manner by attending a regular educational agency like school, college, University or in an informal manner i.e. through self education and education by corespondence. In both the forms, media such as books, periodicals, pamphelts and other printed and non-printed materials are important. Formal education is based on teaching and teaching techniques It aims at making the learner proficient in their skills. The various teaching factors like the teachers, aids, curriculum, the instruction media and the environment etc. seriously affect the educational programme. Here the teachers are the communicators, the books and other teaching aids are media of communication. For the satisfactory communication between the teacher and the taught, media plays a very important role.

But the main thing is,....from where can a person acquire a good number of materials and the solution to the problem is the library. It has been said that "a library consists of books, brains and a building" but which we mean stock, staffs and accomodation. This was neither witty nor altogether wise because there must be a fourth element i.e. the readers for without them a library is a mere bibliosepulchre. Thus and assembly of books or records is not a library, nor it is a place where records are preserved. A library is an organization — a system designed to preserve and congenial home of ideas, home enjoyed, valued, and used regularly by all for the curious, for those

with active minds, libraries are most welcome home.

The library therefore, in a modern sense is the logical laboratory for learning about human interaction with information systems and intellectual processes associated with information acquisition, intergration and problem solving. Its fundamental concern is with the communication of knowledge, ideas and thought, it enables the past to talk with the future. In the future it will be able to better job in handling this communication across time and space. No one can deny the importance of libraries in the educational programme of the country, but in reality, libraries have yet to be made the 'School's power house', the Centre of College's intellectual life and the 'Heart of the University'. All these adjectives used for libraries remain meaningless and mere verbal decorations as it is unfortunate to observer that some of the educational and administrative authorties do not properly encourage the development of libraries.

In India, present system of education is classroom centered and examination focused where students remain the passive recipient of dull and repetitive lectures. Seldom any reference is made to books for future reading and all preparations are examination-centered and many students feel contended with cramming of a few text books from the examination point of view, even without properly understanding their contents. This seriously affects their learning and personality development. They hardly learn anything beyond text books and classroom notes. The condition of those who entirely depend upon ready-made notes is still worse Though the notes provide immediate solutions to the students' question, their use inhibits the habit of self-preparation, hard work and purposeful reading of good literature. Such students are left with much spare time, which is spent either in gossiping or fun making and very often resulting to student's unrest, riots and many evil things.

Provided with suitable library facilities, the great potential energy of young persons can be very well diverted for reading, constructive thinking and making them discipled respectful and sincere citizens of the country.

Through library-centered teaching, students and teachers will come closer and teaching will not remain confined to class-rooms alone. The instructional programme based upon the use of books and library resources will bring them in contact with the experiences of the past and the future, which will keep them busy in constructive thinking for the major part of their life. Library-centered teaching will promote mutual respect between the teachers and the taught; and they will appreciate books amd libraries. Ashworth, a well known educationist has said, "The real importance of libraries in education is that they are places where one finds out and where one learns how to find out ..... it is essential to education that everyone is brought into contact with a good library through out their whole period of tuition that they are taught to use it until it becomes a second nature to them and that they carry this characteristics through out their lives". Finally, libraries have a special responsibility to ensure that technological change is woven into the fabric of society in ways which enable them — to broaden and

also personalize their information services to the people; to strengthen their ability to increase their internal productivity.

In the context of information society, demands of the users have to be met by activities based an informations analysis, consolidation and repackaging, computerised information systems and so on. Libraries are seen as the principal information nodes in a national network. This preception attributes more social responsibility to the Library at present. The Libraries of the future has become the public's main access link to a network of knowledge containing all types of information. Whatever is our ultimate success in bringing the information in line with real human needs, we must not forget that however, copious and convenient it is, information without version is blindness. Our real good must be to its sources, to illuminate the context through which it moves and changes. Further, we must find ways of rehumanizing information, making it again a source of illumination rather than paralysis.

□□□□

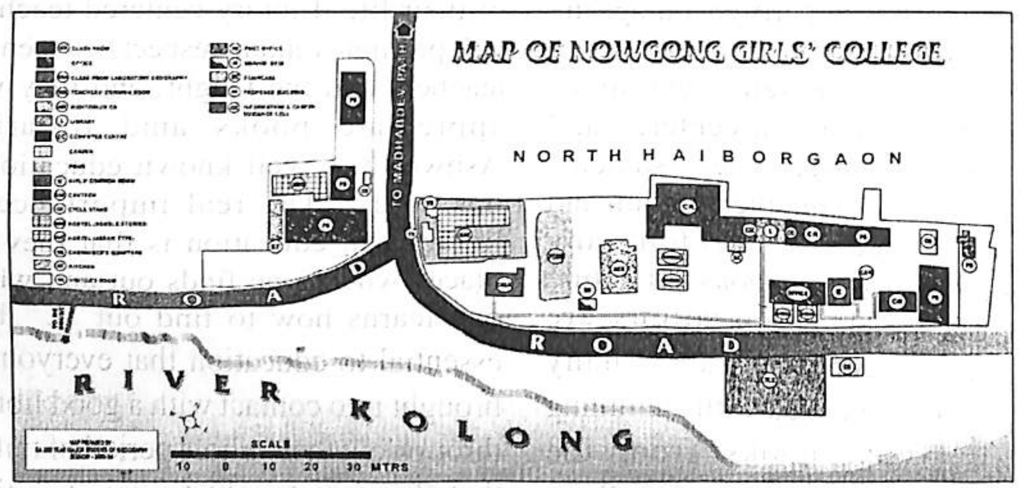

ECO-TOURISM & NER

Kulen Chandra Das
Lecturer, Dept. of Economics

Introduction: Tourism is an important segment of our economy specially in terms of its contribution towards foreign exchange earnings, generation of NI and creation of employment opportunities, particularly even in remote and backward areas. Moreover tourism is the world's largest export industry. In 1996, the worldwide tourism industry generated $ 4,25,262 million from a total arrival of 5,94,756 thousand tourists. Out of these, 90% were generated from domestic tourism. In the same year the industry generated 255 ma. jobs world-wide, which was almost 11% of the total available jobs. The tourism receipts was 10.2% of the world's collective GDP. The top 10 destinations in '96 as regards to arrivals were France, USA, Spain, Italy, UK, China, Mexico, Hungary, Poland and Canada, Six of these countries are from Europe and only one is from Asia.

Definitions : WTO defined as – tourism comprises the activities of persons travelling to and staying in places outside their usual environment for not more than one consccutive year for leisure, business and other purpose.

Characterizations :

i) Visitors activities only outside normal routines of work.
ii) The activity necessitates travel.
iii) The destination is the focus for a range of activities and a range of facilities are required to support those activities.

Eco-Tourism - Background & Definition :

Eco-Tourism is emerging world over as the most focused area of interest for the tourists a consequently for private investors An increasing no of tourists now prefer to visit attractive natural environment or perfected areas set aside for conservation. This is an alternative form of tourism known as nature or eco-tourism. It consists of travelling to a particular natural site largely for amehity and recreational purposes. It is the largest growing sector with an estimated annual growth rate of 10-15%. Along all international tourists natural tourists comprise 40-60% and of that 20-40% wildlife related tourists. Eco-tourism is the fastest growing segment of the expending international tourism industry. WTO has estimated that Nature Travel of which eco-ti\ourism is one form generated about 7% of all international level expenditure in 1997. Also, its estimate shows that global spending on eco- tourism increasing by 20% per year.

Eco-Tourism -- the concept :

Acc ording to the WTO "Tourism that involves travelling to relatively undisturbed natural areas with the specified object of studying, admiring and enjoying the scenery and its wild plants and animals, as-well-as any existing cultural aspects found in these areas is defined as eco-tourism.

In ordinary parlance eco-tourism provides an opportunity to develop tourism in ways that minimizes its negative impacts and be a means of preventing environmental degradation, while sharing economic benefits with the local people.

Characteristics of eco-tourism as definition :

(i) Nature based.

(ii) Contributes to biodiversity conservation.

(iii) Supports the well being of the local people.

(iv) Requires the lowest possible consumption of nonrenewable resources.

(v) Responsible actions by both the tourists & local people to minimize negative environment al and socio cultural impact.

Eco-tourism can take many forms and magnitudes. For example, losing oneself in a beautiful natural forest or landscape, watching animals, birds and trees in a forest, corals and marine life in sea, engaging in trekking, boating or rafting, wandering amongst sand dunes-- these are some of the common forms of eco-tourism.

Issues with NER.

North-East India popularly known as NE comprises of the seven states of Arunachal Pradesh, Assam, Manipur, Meghalaya, Mizoram, Nagaland and Tripura. It is situated precisely at Latitude 21.57°N-29.30°N and Longtitude 89.46°E-97.30°E with an area of 25.5 million sq. kms. The NE shares the international boundaries of India with China to the North, Bangladesh to the South-West, Bhutan to the North-West and Myanmar to the East. It is connected with the east of the country with a narrow corridor in North Bengal.

About 70% of NE are hilly region. Mountains and hills cover most of AP, Mizoram, Nagaland, Meghalaya and about half of Tripura, 20% of Assam and 90% Manipur. The planis of the region are made up of the Bramahputra and Barak Valley in Assam and Tripura Valley in South. In Manipur, the valley is small, comprising only about 10% of the total area of the state.

The flora & fauna of this region is numerous and varied. NE is regarded as one of the 16 most bio-diverse regions of the world. Hill ranges forming part of the Himalaya guard the Northern side of the region. Cherrapunjee and Mawsynram, the two places having the highest rainfall in the world are here in Meghalaya. Many endangered species of fauna like the one-horned Asiatic Rhino, white-winged-wild duck and Golden Langur can be spotted in the reserved forests of NE.

"The North-Eastern part of India is almost another world. It is a place of magical beauty and bewildering diversity. A land nestled in myths and mysteries, lore and legends and in many tender dreams. A land where the summer rains drench the hills meeting the misty plahis, where exotic wildlife haunts the jungles, where flow rivers like the Bramahputra, the Barak and the Imphal and where the trains whistle into dark tunnels only to open out to breathtaking landscapes." This is how the NE India is described in a Govt. sponsored website (www.nerdatabank.nic.in)

Let us mention some palces where eco-tourism can be promoted.

1. Kaziranga Nation Park (1974 KNP) : KNP is located partly in the Golaghat and partly in the Nagaon district of Assam. It is located within the geographical limit of 26°30 N to 26°45 N latitude and 93°40 E to 93°50 E longitude. It covers an area of 430 sq km. KNP is vast rolling swampy grassland dotted with numerous bodies, patches of dense woodland, mighty river Bramahputra on the north and verdant Karbi Hills on the South is a outstanding example of ongoing signlficient ecological and biological process in the evolution and development of wetland eco-system and communities of the plants and animals. The climate is sub-tropical monsoom with average rainfall 1320 mm and temperature ranging from 8°c in winter to 38°c in the summer.

<u>**Flora**</u> : The habitat of KNP is composed of the biomes —

Eastern Wet Alluvial Grassland

Assam Alluvial Plains Semi-Evergreen Forest

Tropical Moist Mixed Deciduous Forest

Eastern Dellenia swamp Forests

Wet lands

River island & chors

<u>**Fauna**</u> : The great one horned Rhino is the flagship species of the KNP. The park is the abode of more than 75% one horned Rhinoceros of the world. Tiger, Leopard, Gaur, Asiatic wild Baffalo, Easter Swamp Dear, Hag Badger, Hoolock Gibbon, Terrapens, Baza, Bengal Florican, Hornbills, wild Bour, Sloth bear, Osprey etc. are the schedule-I species harboured by the park. Other wildlife species found are Hog, Dear, Assamese Macaque Sambar, and Macaque, Barking Dear, Pelicans, 480 species of birds both residents and migratiory. The park is the breeding ground of fishes. The water bodies represent 42 piscian species recorded so far. Apart from these, KNP is rich in butterflies, moth, insects, riptides and amphibians.

2. Manas National Park (1990, MNP) : It is situated at the forthills of the Himalayas, in the state of Assam,. The MNP is located within the geographical limit of 1°51 E to 92°E longitude and 26°30 N to 27°N latitude. It falls under two revenue districts of Assam, viz Barpeta and Bangaigaon. The average rainfall is 333 cm and the temperature varies from 6°c to 37°c.

<u>**Flora**</u> : The habitat of the Nation a Park is composed of the following forest types :

Sub-Himalayan High Alluvial Semi-Evergreen.

Eastern Bhabar Sal.

East-Himalayan Moist Mixed Deciduous,

Eastern Wet Alluvial Grassland.

Low Alluvial Savannah Woodland.

Assam Valley Semi-Evergreen.

The woodlands are full of notable trees such as semal, sonaru, oxi, sissoo, parali, owtenga, khoir, amlakhi, bhelkhore uriams, poma, sida, kum, siris etc.

<u>**Fauna :**</u> 60 mammals have been identified so far in Manas. The species sharing the habitat are tiger, leopard, golden cat, jungle cat. Asiatic elephant, one horned rhinoceros, black bear and many more.

The park is rich in variety of birds. So far 312 species of birds have been check listed. Some of them are storks, herons, pelican, pigeons, doves, cuckoos, owls, parakeets, bee-eaters, hornbills, swifts, bulbut etc.

Various reptiles are found in MNP, e.g. lizard, viper, cobra, krait, cat snake, flying snake, python etc.

The park also harbours 78 species butterflies, 17 moths, more than 100 insects species and 12 species of fishes (some are rare).

3. Nameri National Park 1998 (NNP) : The park is situated on the Northern Part of Sonitpur District of Assam and lies in between Jia-Bharali and Bardikrai river along the foothills of the Himalays of Arunachal Pradesh. It is located within the geographical limits of 26°50' 48" N to 27° 03' 43" N latitude and 92° 39' oo" E to 92° 59' 00" longitude. It covers an area of 200 sq.km.

<u>**Flora :**</u> The floristic composition of the park includs —

Upper Assm Valley of Tropical Evergreen Forest.

Sub-Himalahayn Light Alluvial Semi Evergreen Forest.

Eastern Alluvial Secondary Semi Evergreen Forest.

Can Breakes.

East Himalayan Moist Deciduous Forest.

Low Alluvial Savannah Woodland.

Eastern Dellenia Swamp Forest.

Fauna : The NNP is one of the ideal habitats for the Asiatic Elephant, Tiger, White Winged Wood Duck, Great Hornbill, Rufous Necked Hornbill, Oriental Pied Hornbill, Assm Roofed Turtle. The river Jia-Bharali flowing along the western boundary of the AP is the breeding ground of the golden Mahsheer.

4. Dibru-Saikhowa Nation a Park 1999 (Biosphere Reserve) : It is located in Tinsukia and Dibrugarh district is one of the biodiversity hotspot situated on the south bank of Bramahputra in the extreme east of Assm. It lies between 27°30 N to 27°45 N latitude and 95°10 E to 95°45 E longitude. Dibru-Saikhowa is among the most vibrant wilderness on earth and is also distinct for her pristine scenic beauty. It is a safe heaven for many extremely rare and endangered species of wild life. It enjoys a tropical monsoon climate with a hot and wet summer and a cool and usually dry winter. The annual rainfall ranges from 2300 mm to 3800 mm and temperature ranges from 7°c to 34°c. It covers an area of total 340 sq.km.

Flora : The national park is occupied by the following categories :

1. Moist Mixed Forest
2. Degrade Forest
3. Grass land
4. Orchids
5. Agriculture
6. Barren lands
7. Water lands
8. Sand.

The forest type is composed of the following :

1. Semi evergreen forest
2. Deciduous forest
3. Littoral and swamp forest
4. Patches of moist evergreen forest

The species found are –

a. Tree species
b. Grasses
c. Aqautic plant
d. Climbers
e. Canes
f. Orchids and
g. Medicinal plant

Fauna : A total of 36 species of mammals have so far been founded. Some of them are – Royal Bengal Tiger, Leopard, Jungle cat, Sloth Bear, Malayan Giant Squirrel, Common Giant Flying Squirrel, Chinese Pangolin, Gigantic Dolphin, Pig Tailed Gibbon, Wild Boar, Barking Deer, etc.

The Dibru-Siakhowa is equally in herpeto fauna. 2 species of Monitor Lizards, 8 species turtles, 8 species of snakes, 62 different species of fishes and more than 350 species of birds have been recorded so far from the Dibru-Saikhowa Park.

5. Orang National Park 1999 (ONP) : ONP is very rich in bio-diversity which harbours the famous 'one Horned Rhino'. Moreover it is also harbour of tigers.

It is located within the geographical limit of 92°16 E to 92°27 E longitude and 26°29 N to 26°40 N latitude. It falls under the revenue district of Darrang and Sonitpur of Assam.

It enjoys typical subtropical monsoon climate. The average rainfall is approximately 2000 mm. The temperature varies from 7°c to 35°c.

Flora : The habitat of the Nation Park is composed of the following forest types :

1. Eastern seasonal swamp forest
2. Eastern Himalayan moist deciduous forest
3. Khair – Sisso forest
4. Eatern wet alluvial grasslands

The major portion of the sanctuary is covered by that and grasses. In addition to this woodlands are mostly confined to the high land only. A good number of important and endangered species of herbs, shrubs and other medicinal important species are also available.

Fauna : Among the faunas the following varieties are discovered so far in the ONP.

Mammals : The great Indian one horned Rhino, Royal Bengal Tiger, Asiatic Elephant, Wild Boar, Hog Dear, etc.

Aves : There is breeding colony of spot bill pelican and it is also a habitat of Bengal Florican which is highly endangered in India.

Reptile : Lissemys Punctata, Genus Python, etc. are common.

Amphibia : Following species of turtle are found – Malayam turtle, Hamiltoni, Broon-Roofed turtle, Indian Roofed turtle, Indian Tent turtle, etc.

The park is also rich in butterflies and honey,bees.

All these (above mentioned) sprawling forest areas, large varieties of flora and fauna, green verdant tea valley and the the mighty river Bramahputra and others offer tremendous opportionities for " Nature Tourism" in both adventure and wildlife.

FOREIN TOUSISTS ARRIVALS

YEAR	NE	NATIONAL	PERCENTAGE OF NATION
1996-97	3091	19,23,695	0.16
1997-98	3071	19,73,647	0.15

STATE-WISE TOURISTS ARRIVALS

STATE	YEAR	DOMESTIC	FOREIGN	TOTAL
Meghalaya	1997	1,54,977	577	1,55,554
	1998	1,36,952	1,055	1,38,007
Nagaland	1994-95	16,222	301	16,523
	1997-98	39,101	185	39,286
Monipur	1994-95	82,798	370	83,168
	1998-99	50,176	173	50,349
Assam	1994	18,648	340	17,988
	1997	14,238	723	14,961
Mizuram	1994-95	15,659	26	15,685
	1998-99	30,000	150	30,150
Tripura	1993-94	1,80,135	44	1,80,179
	1997-98	2,36,119	806	2,36,925

Reasons for this pathetic condition :

Following are the factors responsible for dismally low growth of tourism in NE Indian:

1. Very negative security image
2. Lack of infrastructure
3. Lack of Positive image
4. Lack of co-ordinated effort of all the NE states to project NE as one single tourist destination.
5. Lack of Unique selling Propositions of each and very targeted destination in terms of other such destination.
6. Hostile attitude of tour operators of other than NE India.
7. Lack of improved transport and communication facilities.
8. Proper importance is not given by the govt.

How Eco-tourism can be Promoted ?

The key players in the eco-tourisms are the Govt., bath central and state levels, local authorities, the developers and the operators, the visitors and the local community. Each one of them has to be sensitive to the environment and local traditions and follow a set of guidelines for the successful development of tourism. I addition, NGOs and scientific/research institutions also have to play a key role in the development of eco-tourism.

What the Govt can do to promote eco-tourism ?

On its part, the govt. could consider the following suggestions :

1. Tourism Policy : An appropriate tourism policy is the utmost importance to develope this sector. The govt. may involve private enterprise and NGOs in the etensions of this sector.

2. Forward Linkages : NE Indian has a unique advantage of being close to Bangladesh, Myanmar, Bhutan, Nepal, China, Malayasia, Thailand, Philippines and Combodia. With the opening of the Guwahati International Airport, steps should be taken to evolve special international packages in consultation with the travel and tour operators in the naighbouring countries.

3. Involvement of Women : Women can be involved in tourists services and production of tourist related goods.

4. Initiate a Combined Effort : To transform NE India into an international tourist destination there has to be a combined effort from all the NE states.

5. Monitoring : Ensure continuous monitoring of adverse impacts of tourism activities and initiate suitable corrective measures.

6. Visitor Information : Provide visitor information and interpretation services covering particularly - i) what to see, ii) how to see, iii) how to behave. It can be by way of brochures, leaflets, specialised guides, visitor information centre and such.

7. Training Programme : Launch training programme on eco-tourism to tourism administrators, planners, operators and general public.

TWO DAYS ENTREPRENEURIAL AWARENESS CAMP AT THE COLLEGE

Organized by - ICGC in association with IIE, Ghy.

Students with the then Principal i.c & faculty members of the college and IIE (Indian Institute of Entrepreneurship)

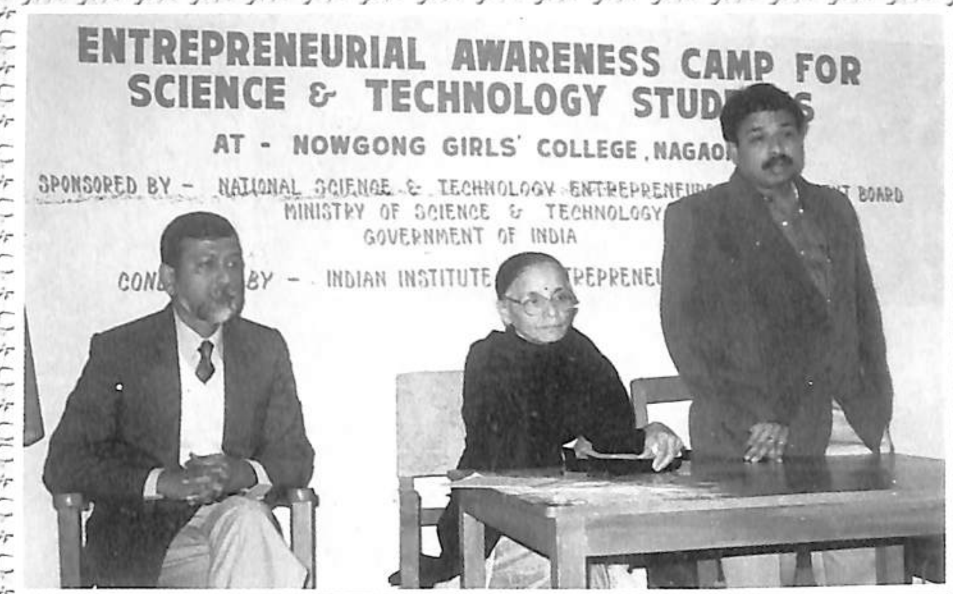

Mr. Biraj Das of IIE giving thanks giving lecture. Mr. Achintya Baruah (IIE) Mrs. R.R. Saikia Principal i/c seen on the photo.

Mrs. R.R. Saikia giving away the certificates to the students.

WORKSHOP ON BANANA FIBER - ORGANIZED BY ICGC (INFORMATION & CARREER GUIDANCE CELL) NOWGONG GIRLS' COLLEGE IN ASSOCIATION WITH SSEAEP (SOCIETY FOR SOCIO-ECONOMIC AWARENESS AND ENVIRONMENT PROTECTION)

Students extracting fiber from Banana Tree.

The instructors with coloured fiber & product.

Students with their finished product.

National Science Day Programm for Computer literacy among the students

Student Awareness camp on computer literacy

Student Awareness camp on computer literacy

Computer lab Nowgong Girls' College

Students working on Computer

PUBLIC MEETING AGAINST TERROR & VIOLANCE
Organised by - Nowgong Girls' College.

Distinguished citizen of Nagaon District on the dais.

Audience at the meeting

COHSIP SEMINAR OF ASSAMESE DEPTT.

Mr. Mahim Bora, former president of Asom Sahitya Sabha, is giving lecture, as Mr. A.K. Sarma looks on

NOMENCLATURE OF THE LIBRARY AS MAHESH CHANDRA DEVA GOSWAMI LIBRARY

Mr. A.K. Sarma, the then principal, at the programme.

Mr. Homen Borgohain-lighting the candle in the inauguration ceremony

Mr. Ranjit Kr. Deva Goswami giving lecture on the day.

Mr. Borgohain & Mr. A.K. Sarma the two stalwarts of Assamese literature in the College Library.

Student in Art & Craft practical classes.

Student in Art & Craft practical classes

Students of Environment Education in field activities with school students.

Exhibition Art & Crafts.

Exhibition Art & Crafts.

Flag Hosting in Silver Zubilee

New College Building

2001 A.D.P. College debat compitition.
Best Group. Sibani & Rukmini

Nayana Bora
Best Singer 2002-03

Manosmita Baisya
Best Debator'02-03

Rukmini Baruah,Best Debator
Sukdev Goswami Memorial.
Inter-college Debate Compt.'01

BIOGRAPHY OF 'BORDOISILA'

Jupitara Parashar
TDC II year

There is a saying in the Assamese culture –

চ'তৰ শেষত বৰদৈচিলা মাকৰ ঘৰলৈ যায়

গছে-পাতে হাবি-বন নিয়ে উৰুৱাই।

That is at the end of 'Chaitra' month, almost at the midst of the April month or before the arrival of the spring seaon the North-Easter India is visited by 'bordoisila' which is a kind of terrible cyclone, Recently just before some years, a terrible cyclone striked Orissa and its periphery regions. The devastations caused by this cyclone agitated the whole country. So, these atmospheric disturbances of the cyclones from time to time increase our inquisitivenness to know what these 'bordoisolas' or cyclones are.

WHAT IS A CYCLONE :

Cyclones are a kind of voilent storm associated with high temperature and low pressure. The winds go to low pressure regions from the high pressure regions. They have a whirling motion, which moves anticlockwise in the Northern Hemisphere and clockwise in the Southern Hemisphere. Cyclones can be compared to spinning tops having a rotatory motion from one place to another and causing atmospheric disturbances place to place.

TYPES OF CYCLONES :

From the locational point of view, the cyclones can be devided into two groups –

(i) Tropical cyclones and

(ii) Temperate cyclones

A brief discussing of the types of the cyclones described below –

TROPICAL CYCLONES :

The cyclones developed in the regions lying between the tropic of Capricorn and tropic of Cancer are called as tropical cyclones. The cyclones of the tropics are thermal in origin and developed due to the local convection motion acquiring a whirling motion on account of the rotation of the earth. They develop at special seasons over the sea with the tropics. The conditions favorable for the origin and development are –

(a) Quite air

(b) Highly saturated atmosphere and

(c) Great heat.

These conditions are found in the doldrums or the equatorial calms espicially over the sea. The tropical cyclones are most dominant inthe Northern Hemisphere and their two breeding grounds are the South-Eastern Caribbean sea and near the Carolina Islands in the Western Pacific. They occur during the month of August and Sepctember.

Now, the following are the chief areas of activity for the tropical cyclones –

(i) West Indies and the coast of Florida. In that region thse are known as Hurricanes.

(ii) Philippine Islands, the coast of China and Japan where these are known as Typhoons.

(iii) Bay of Bengal and Arabian sea, where these are known as cyclones.

(iv) Madagaskar and the coastal regions of East Africa

(v) Northeast and North-Western coasts of Australia.

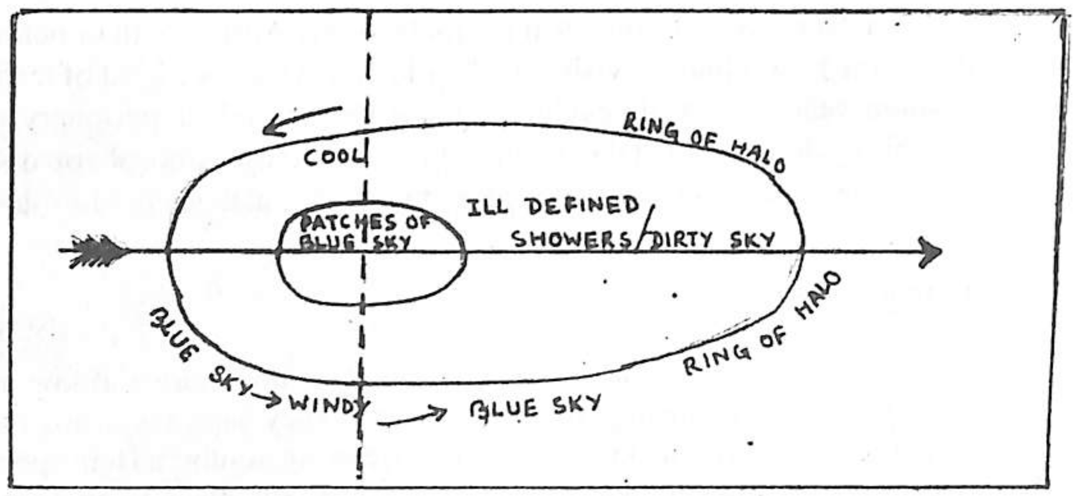

FIG - A TROPICAL CYCLONE

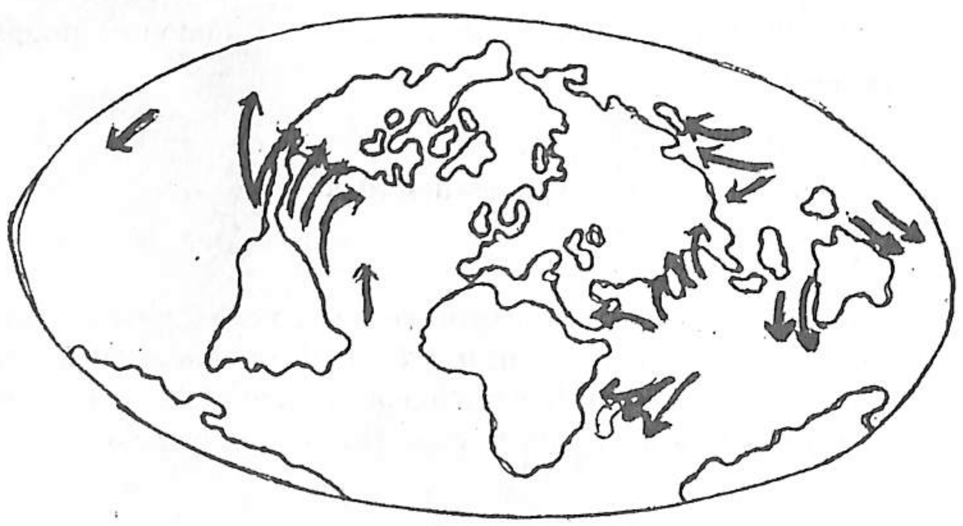

FIG - PRINCIPAL TRACKS OF TROPICAL CYCLONE

TEMPERATE CYCLONES :

The cyclones developed in the regions lying between 30^0 and 65^0 North and South latitudes are called as temperate cyclones. Temperate cyclones are also called as wave cyclones, extratropical cyclones and depressions. Since the mid latitudes are an area of convergence where contrasting airmasses genarally meet. So it is there that the cyclones and anticyclones travel with varying regularity along with prevailing westerly winds. The diameter of the temperate cyclones may vary from 160 km to 3,200 km. The average lenght of extratropical cyclones in the United states of America is about 1600 km. The vertical extent of an average sized cyclone is estimated to be 10 to 12 km.

The following are the most favourable breeing areas of teperate cyclones -

(i) It may originate over gulf of Maxico and takes a Northernly direction towards Applachian mountain and merge with Gulf streams.

(ii) North-Western part of North-Atlantic particularly in the coastal region.

(iii) Areas between Icelard and Barents sea affects the weather condition of Northern Europe.

(iv) Over the continental Europe, mainly inthe Baltic sea and the Mediterranean sea.

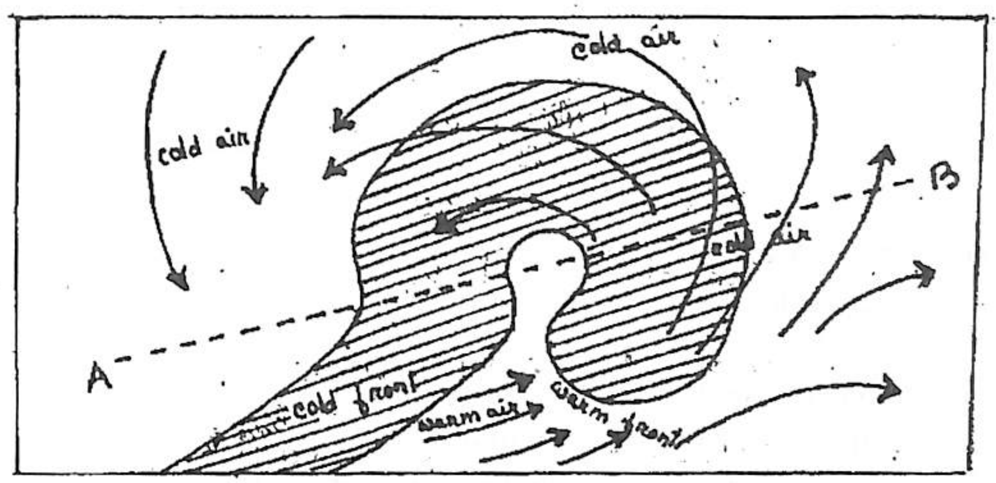

Fig - Diagram of a temperate cyclone with front

Fig - Principal tracks of temperate cyclones

DESTRUCTIVE POWER OF THE CYCLONES :

The cyclones are very destructive. Comparing to the temperate cyclones the tropical cyclones are more devastating because of their birth place that is the Inter Tropical convergence Zone (ITCZ). This is a narrow bett at the equator, where the trade winds of the two Hemispheres meet.

The cyclones are violent type of storms. The damages to life and property caused by them fall into three categories —

(i) damages caused by high vilosity winds

(ii) damages caused by flooding

(iii) damages caused by storm surge

Here is an example of destructive work of cyclone —

On 12th and 13th of November 1970, a major cyclone hits the coastal belt with wind speed of 223 km hr. accompanied by the strom sursge of 6 to 9 meters height, killing an estimated 5,00,000 people and making millions homeless and taotally destructive.

MITIGATION OF CYCLONIC AFFECT :

To mitigate the cyclonic affect, it is necessary that some pre disaster planning programme must be taken.

So, here are some measures—

(i) Organise preparedness programme in cyclone prone areas through meetings, posters, film shows etc.

(ii) Create awareness amongst the people about cyclone warning signals.

(iii) First aid to the injured people or victims of the cyclone.

(iv) Maintainance of close contact with the Department of meteorology.

(v) Maintain communication with the cyclone affected areas all the time during the visiting period of cyclones.

Environmental importance of the cyclones :

There are some, environmental importances associated with the cyclones. Heavy rain occures in the cyclone affected region because of the cumulonimbus clouds. Besides, storm warm of great heights, sometimes about 5 mts are a great hazard to shipping. There is rise in the sea level. Under certain conditions waves generated in different segments of the storm cross each other and attain abnormal heights ranging from 15 to 20 meters. So, we can say that there are many environmental importances are associated with the cyclone.

❊ ❊ ❊

A STUDY OF PERSONALITY CHARACTERISTICS OF UNDER-ACHIEVRS ACROSS ANY TWO SCHOOL DISCIPLINES

Mrs. Swapna Neog
Department of Education

Achieving not up to the expected level has now become a menacing problem not only in India but also in the schools of most advanced countries of the world. It is quite recently that the research workers in the field of academic achievement have come to realize the growing danger of under achievement. India, where illiteracy has assumed gigantic, shape under achievement is adding a new dimension to the problem.

Some valuable work has certainly been done in the area of over and under achievement, yet the personality characteristic going with under achievement in specific subjects have been taken up by only a few investigators.

The present study was taken up for further exploration in the realism of intraindividual differences in the field of over and under achievement in specific knowledge areas, here being English and Mathematics.

The main purpose of the present investigation is thus to identify the personality differences between over-achievers and under achievers within each of the two school subjects on one hand and between over achievers as well as under achievers across the two subjects, English and Mathematics respectively.

The major objectives of the present investigation would be :

1. To find out the personality differences between the over achieving groups in different school subjects.
2. To find out the differential personality factors going with over and under achievers In different school subjects.
3. To find out the personality factors differentiating the male and female subject in different knowledge areas both among over and under achievers.

The present study was coducted on a smple of 302 students from X class of boys' and girls' High and Higher Secondary School from Nagaon, Assam.

In the present investigation the investigator employed the following standard tools and measures :

i) The culture Fair Intelligence Test (Scale2)

ii) Cattell and Beloff's HSPO Test (Kapoor and Mehrotra, From A, 1973)

For achievement scores of 302 students in two specific school subjects, the investigator had to rely upon the school achievement records.

For further statistical treatment, the intelligence and schievement scores were converted into 'Z' scores.

The over-and-under—achievers in both English and Mathematics were identified with the help of regression equation as suggested by Throndike

(1963). After obtaining the predicted achievement scores, discrepancies between the actual and predicted scores were calculated to find out the cases falling above and below the predicted scores in each of the two subject areas. Those who wers lying one S. De below as under-achievers in each of the two subjects, among boys and girls separately.

Following were the sixteen pairs of groups formulated for comparisons of fourteen personality dimensions :

Overall Comparisons

1. Over-achievers in English vs. Over-achievers in Mathematics.
2. Under-achievers in English vs. under-achievers in Mathematics.
3. Over-achievers in English vs. under-achievers in English.
4. Over-achievers in Mathematics vs. under-achievers in Marhematics.

Among Boys

5. Male over-achievers in English vs. Male over-achievers in Mathematics.
6. Male under-achievers in English vs. male under-achievers Mathematics.
7. Male over-achievers in English vs. Male under-achievers in English.
8. Male over-achievers in Mathematics vs. Male under-achievers in Marhematics.

Among Girls

9. Female over-achievers in English vs. female over-achievers in Mathematics.
10. Female over-achievers in English vs. female under-achievers in Mathematics.
11. Female over-achievers in English vs. female under-achievers in English.
12. Female over-achievers in Mathematics vs. female under-achievers in Mathematics.

Sex differences among over—and under-achievers

13. Male over-achievers in English vs. female over achievers in English.
14. Male over-achievers in Mathematics vs. Female over-achievers in Mathematics.
15. Male under-achievers in English vs. female under-achievers in English.
16. Male under-achievers in Mathematics vs. female under-achievers in Mathematics.

The 't' test employed to find out the significance of defferences between the Sixteen pairs of groups.

The findings of the present investigation may be summarized as follows :

(1) The over-achievers in English were found to be more prone to be warmhearted (A) Less intelligent (B), emotionally less stable (C) less enthusiastic (F), less concientious (G), less adventurous (H), less tender minded (I), socially group dependent (Q2), and less controlled (Q3) than the over-achievers in Mathematics.

(2) The under-achievers in English were more prone to tender mindedness (I), Apprehensive (O) and controlled than the under-achievers in Mathematics.

(3) Over-achievers in English differed from under-achievers in English in sevem personality factors. The over-achievers in English were found to be emotionally less stable (C), assertive (E), enthusiastic (F), conscientions (G), less tender minded (I), less apprehensive (O) and more contrlled (Q3).

(4) The differences between over-and under-achievers in Mathemetics were found on eleven Factors. The over-achivers in Mathemetics were found to be more warmhearted (A), more intelligent (B), less excitable (D), more

conscientious (G), more adventurous (H), more tender minded (I), more more individualistic (J), apprehensive (O), self sufficient (Q2) more controlled (Q3) and more tense (Q4) than the under-achievers in Mathemetics.

(5) The male over-achievers in English were found to be less warmhearted (A), less enthusi-astic (F) and less tense (Q4) than the male over-achievers in Mathemetics.

(6) Male under-achievers in English differed from male under-achievers in Mathematics only on Three personality measures. The under-achievers in English were found to be lass warmhearted (A), more invidualistic (J) and more controlled (Q3) than the under-achievers in Mathematics.

(7) The male over-achievers in English differed from male under-achievers in same subject on three personality factors. The male over-achievers in English were found to be less assertive (E), less enthusiastic (F) and more concientious than the male under-achievers in English.

(8) The male under-achievers in Mathematics were found to be more prone to be conscientiousness (G), individualistic (J), and more controlled (Q3) than the male under-achievers in Mathematics.

(9) The female over-achievers in English were more prone to warm heartedness (A), less Controlled (Q3) and less tense (Q4) while the female over-achievers in Mathemetics were more inclined to be reserved, more controlled and more tense.

(10) The female under-achievers in Englilsh exhibited significant differences on two out of fourteen personality factors. The female under-achievers in English were found to be more enthusiastic (F), and less tender minded (I) while the female under-achievers in Mathematics were found to be less enthusiastic and more thought minded.

(11) Among girls, over-achievers in English were more inclined to warm heartedness (A),less tender minded (I) and tense (Q4) than the under-achievers in English.

(12) The female over-achievers in Mathematics exhibited significant differences on three out of fourteen personality factors. The over-achieving girls were found to be more enthusias.

(13) The over-achieving boys in English were found to be less excitable (D), less adventurous (H), less individualistic (J) and less tense than the female over-achievers in Mathematics.

(14) In Mathematics the over-achieving boys were emotionally stable (C), less intelligent (B) less excitable (D) more entusiastic (F), less conscientious (G) and less tense (Q4) than the female over-achievers in Mathematics.

(15) The under-achieving boys in English were found to be less warmhearted (A), emotionally more stable (C) less excitable (D) more enthusiastic (F), less conscientious (G) and more tender minded than the under-achieving girls in Mathemetics.

(16) In Mathematics the under-achieving boys were found to be less warmhearted (A), less intelligent (B), emotionally stable (C) less conscientious (G) more zestful (J) less apprehensive (O), and less controlled (Q3) than the under-achieving girls in Mathematics.

(17) In Mathematics the under-achieving boys were found to be less warmheareted (A), less Intelligent (B), emotionally stable (C), less

conscientious (G) more zestful (J) less apprehensive (O) and less controlled (Q3) than the under-achieving girls in Mathematics.

The Findings of the present study thus empirically reveal certain personality characteristics going with under-achievement in English and Mathematics specifically as different from those going with over-achievement both among boys and girls and as such the study serves as threshold for further research work in the realm of identification and early prediction of under-achievement to prevent the loss of human resource, to an extent, through remedial measures.

OPINION OF GREATMEN

- Prayer needs no speech. *– M. K. Gandhi*
- There is a sweet joy that comes to us after sorrow. *– Super geon*
- I must be cruel, only to be kind. *– Shakespeare*
- Every man is the architect of his own fortune. *– Madam Dorothy*
- A drop of ink may make a million think. *– Byron*
- Things donot change, we change. *– Thoreau*
- We always succeed when we only wish to do well. *– Rousseau*

GEO-ENVIRONMENTAL STUDYOF POBITARA WILDLIFE SANCTUARY

Miss Khijumoni Saikia
Musfica Rahman and
Minakshi Saikia
T.D.C. 3rd year (Major)

Geography is a study of aerial differentiation. In so doing geographer emphasize on the study of physical and human aspects of the area, where physical aspects incorporate landform characteristics in terms of topography, terrain, soil condition etc., along with vegetation and animal composition. The human aspects incorporate study of human way of life. Therefore field study is a significant part of geographical study because through field level observations geographers are able to gather information about real world situation, which can also help them to verify their theoretical information about the area.

The existence of plants and animals of a region significantly mould the Geographical environment of the region. The existence of different life forms, their genetic diversity and habitat diversity frame the biological diversity. There are 18 different bio-diversity rich areas in the world, which were termed as 'bio-diversity hot spot'. It is noteworthy that among these 18 spots 2 spots belong to India. One is Westem Ghat, and another is Eastem Himalayas which incorporate the entire North-eastem part of India. Therefore our state Assam has great potentiality in the aspects of bio-diversity studies. So, as a student of Assam we emphasize on the study of such aspects from geographical perspective. Therefore this year we have selected 'Pobitara Wildlife Sanctuary' as the field study area to materialize our idea about observation of a bio-diversity rich area and its relation with neighbourhood people.

Objectives

There were two basic objectives of this field study. These are -

– to know the physical environment of the region in terms of its land, climate. vigitation and animals.

– to know the human activites, their way of life in relation to environment.

Methodology

For the purpose of study we have adopted two different approaches. These are -

Initialiy, we have adopted observational study within the wildlife sancturay area to gather information about landform characteristics, vegetation and habitations of different species of animal including birds. Along with this apporach we have collected different secondary information like base map information about plant and animal from the wildlife division of the Department of Forest and through personal communication with the officials.

For the purpose of study about human life of neighbourhood area we have conducted random samession study in the Raja Mayang village of the area on the basis of a schedule, covering 8% of the household of the village. Different photographs are also taken for representation of the real world situation.

Significance of the Study

The study will highlight the physico — geographical environment of the wildlife sanctuary, which can help us to access the situations of such area

in the Brahmaputra Valley of Assam.

The study can also provide information about the human envirnment of a region adjacent to the protected area like wildlife sanctuary, which can also help us to access that human situation in such areas of the Brahmaputra Valley.

It may also help us to prepare proper planning for conservation and management of protected areas in relation to human development.

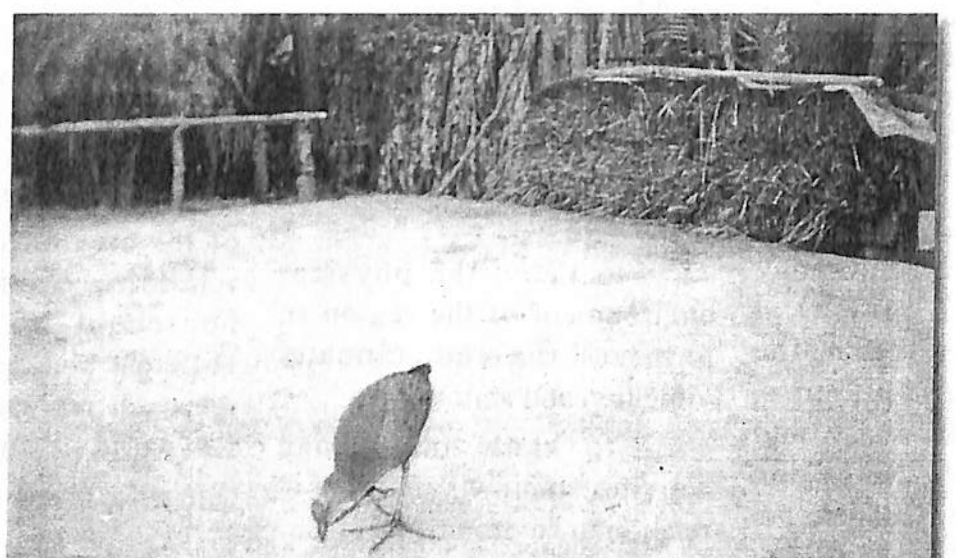

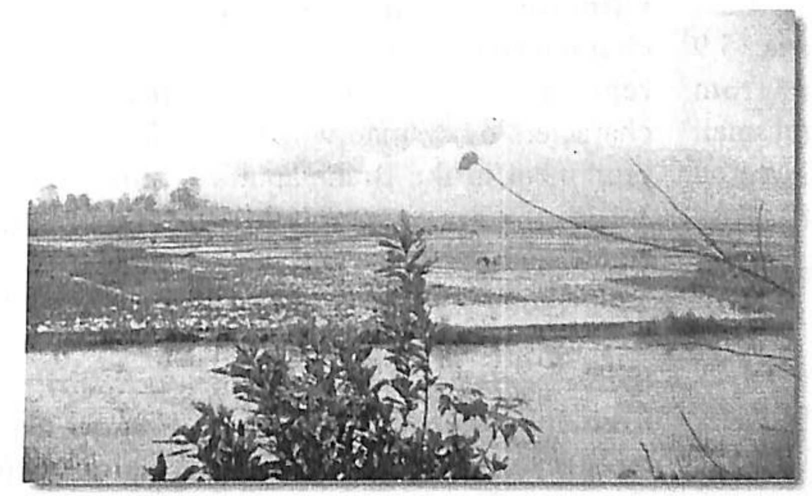

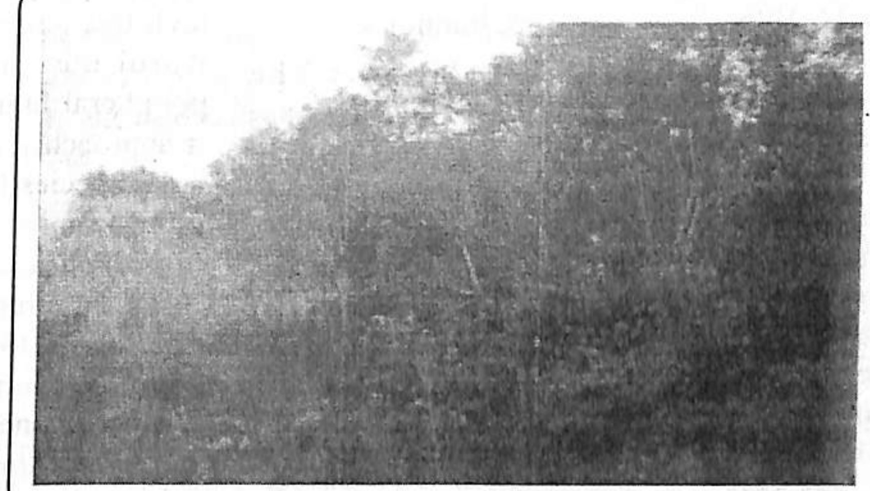

Description of the field of area

Location of the Study Area : Pobitara is an important wildlife sanctuary of Assam located in north-eastern corner of Morigaon district. It was announced as a Reserve forest on 19th November 1971. Later on the Government converted it into a wildlife sancturay in 16th July 1987. Before 1971, it was used as a grazing land. It is located between 26°12′ North latitude to 26°15′ North latitude and between 92°02′ East longitudes to 92°05′ East longitudes. Its land area is 15.9 sq. km. Its distance from Guwahati is 2 km. Several small and big villages are located around this wildlife sanctuary.

Physical Setting :

Physiography : It is an extensive flat land bounded by the river Brahmaputra on the north and hilly ranges of Baghara and Mayang in the south, which are basically an extension of Meghalaya plateau towards north. Due to this variation the general slope characteristics has an inclination from south to north, means from the hilly range towards the Brahmaputra. Therefore the southern parts represent the high land areas of the sanctuary. The northern part represents low-lying areas, which is composed of sand, swampy areas and seasonal swampy areas.

Out of the total area, 72.25% belongs to grasslands, 13.09% represents woodlands and 14.65% belongs to wetland categories. These characteristics of physiography and land forms helps for the natural growth of grassy vegetation in the area, which provide an ideal habitat for animal like 'Great Indian One Horned Rhinoceros'.

The average height of the region varies from 22 to 25 metres, from mean sea level, where there is an inclination of slops from southwest to northeast.

Climate : The climatic characteristics of the region represents mesothermal characters of climate which is prominent in the Brahmaputra Valley of Assam, with significant dominance of high temperature and rainfall during summer and winter. Moreover, it also represents dominance of high humidity. The annual temperature of the region is about 38°C and the lowest is recorded about 9°C. It has an annual rainfall of about 3000 mm with 85% humidity.

Natural Vegetation : The 'Pobitara Wildlife Sanctuary' has extensive grassland, which represents 75% of its total area. The grass species include species of thatch, rids, different species of elephant grass, including species like Birina, Khagari etc.

As the whole, area is a low lying area and the neighbourhood is positioned at altitudinally higher level, so all the eroded soil materials started to deposit within the sanctuary area. This situation changed the land characteristics and the different swampy grasslands were converted to woodlands as a natural process of succession of plants. Such type of mixed wood forests covers about 13.09% of the total area in the region.

The different plant species found in this mixed wood forest are Bola *(Morus laevigata)*, Kathal *(Artocarpus heterophyllus)*, Sunaru *(Casia fistula)*, Ajhar *(Lagerstromia floreginae)*, Mango *(Mangifera indica)*, Satiyana *(Aestonia scholaris)*, Simalu *(Bombix ciba)*, Ou Tenga *(Dillenia indica)*, Bogori *(Ziziphus zuzube)*, Amara *(Spondias villosa)*, Madar *(Erithrina indica)*, Maj *(Albizzia libbek)*, Koroi *(Alibizzia lucida)*, Hijai *(Bamingtonia acutangula)* and Saura etc. There species has their spatial variations. Generally high tree varieties like Simolu, Koroi etc. are found in the peripheral high land and when it approaches towards swampy areas species like Hijoi etc. are more prominent. In between the high land and swampy areas, other species, mainly lower order trees like Bogori, Saura etc. are prominent. There is a big patch Ajha near Bakultali high land where there is no existence of other species and underground layer is totally

absent. Such type of vegetational growth in long term may threat the existence of grasslands.

Animals : The 'Pobitara Wildlife Sanctuary is famous for the Great One Horned Rhinoceros, which is one of the endangered mammals of the world. It is an endemic species to this region. The natural grasslands of 'Pobitara' provide ideal habitat for these mammals. Actually way back in 1923-25 for the first time Rhinoceros was found in this region. Therefore in 1971 on 18th November, the patches of land were converted to Reserve Forest. Later on 16th July of 1987 it was declared as Wildlife Sanctuary. From 1987-1995 there was 58 Rhinoceros in the sanctuary. It has grown up to the number 68 during 1998. According to an estimation done by the Department of Forest in 2000, there are 74 rhinoceros in the sanctuary at present.

A part from rhinoceros the other mentionable mammals found in the region are Indian Wild Water Buffalo (Banaria moh), Small Indian Civet (Jahamal), All Mongooses (Neul), Jungle Cat (Hepa), Leopard cat (Lata Makori), Leopard (Naharphutuki), Wild Boar (Banaria Gahari), Flying Squirrel (Kerketua), Asiatic Jackal (Sial), Chinese Pangolin (Banrow) etc. The extensive wetland of the region, which represents 15% of its total area, is an ideal habitat for aquatic birds that incorporates the endemic as well as migratory birds. Among different birds found in the region, following are mentionable – Spot Billed Pelican (Bhela), White Necked Stork (Telia Sareng), Lesser Adjutant Stork (Bortokola), Large Whistling Teal (Bar Sarali), White Winged Wood Duck (Deo Hanh), Peacock (Mora), Great Horned Owl (Hudu), Pond Heron (Kana Mussuri), Little Cormorant (Pani Kauri), Little Egret (Pani Bog), Cattle Egret (Go Bog), Open Bill Stork (Samuk Bhanga), Common Teal (Ghila Hanh), All Kingfishers (Mashruka), Purple Moorhen (Kamcharai), Red Jungle Fowl (Bon Kuruka), Green Pigion (Haitha) and Crow Pheasant (Kuruka), Black Headed Oriole (Sakhiati), Pariah Kite (Chilani), All Parakeets (Bhatou) etc.

All these birds and animals as a whole create a rich habitat of wild life in the region.

Study about human environment

A case study of Raja Mayang village : Human being is a powerful agent of envirnmental change and in same cases protection too. The way of life of people basically determines the human associations with the environment and their impact on the neighboruhood environment. Therefore, we undertook a study of the Raja Mayang village which is located near by the wild life sanctuary on the westem corner. The whole village covers an area of 561 acres of land presently inhabited by more than 245 families. Here we conducted a survey covering 8% of the total households on random basis. The following information highlights the way of life of the people. where it is analyzed on the basis of data we have generated through sample survey.

Age – wise population composition

Categories	< 5 Years			5-11 Years			11-19 Years			19-30 Years			30-36 Years			Above 60 Years		
	TP	M	F	TP	M	F	TP	M	F	TP	M	F	TP	M	F	TP	M	F
Population in % out of total sample	12.7	58	42	18.6	6.8	32	20	60	40	20.6	46.6	36.4	20	63	37	8.1	27	73

Here,

TP = Concentration of population in the respective age group out of total population on percentage.

M = Concentration of male population out of total population in the respective age group.

F = Concentration of female population out of total population in the respective age group.

Figure – 1 – Concentration of population in different age group.

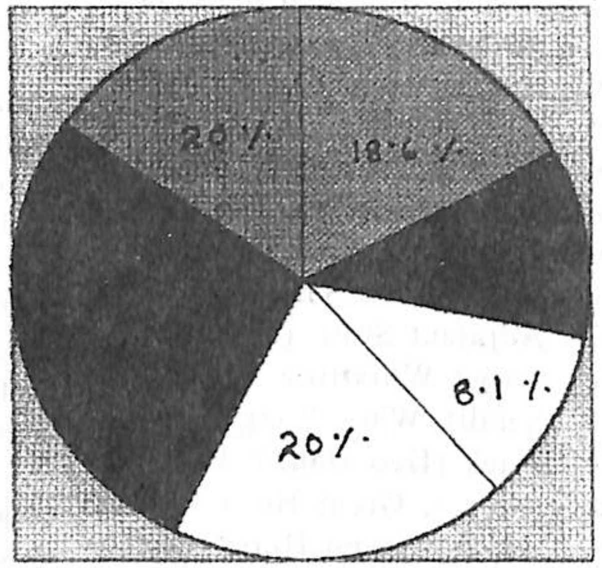

Figure – 2 – Male and female population concentration against different age group.

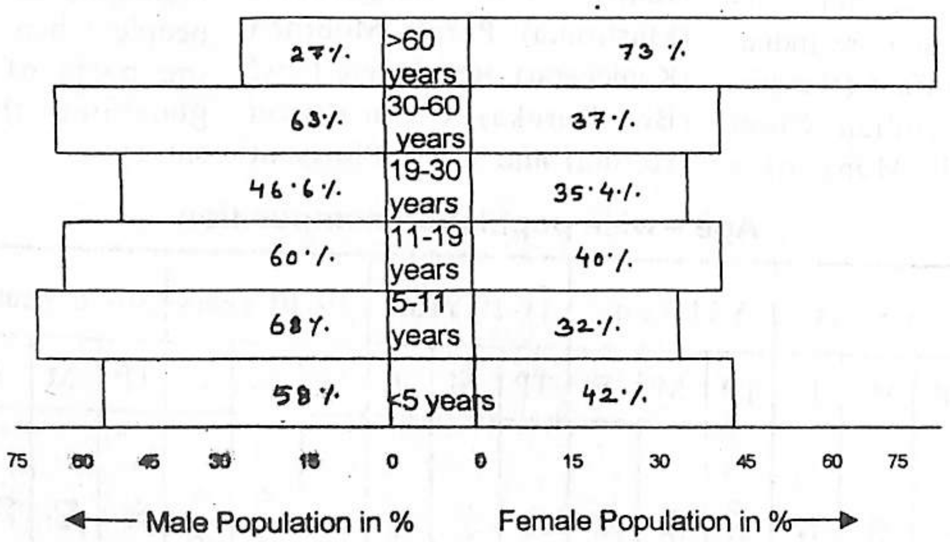

Demographic Composition : The Raja Mayang village was the capital of Mayang kingdom in historical past. It is inhabited by peoples belonging to 'Nath' community, who has a spiritual affinity to 'Lord Siva'. At present more than 245 households inhabit the village with a total population of 1500. In 1971 only 175 families inhabited it with a population of 1016. This changing nature of population indicates the pattern of population growth in the region, which has a direct relation to the neighbourhood environment.

From our sample survey it was found that more population were concentrated in the age group of 19-30 years with 20.6%. Similarly the age group of 5-11, 11-19 and 30-60 years has significant concentration with 18.6%, 20% and 20% respectively. This situation indicates that the village has a high population in the productive age group. Their proper utilization may help in the development in the region. On the other hand concentration of more population in the productive age group indicates the possibility of more population growth.

Male – female Composition : The male – female ratio of the village indicates that there are 413 nos. of female against 1000 male. Again from our sample survey information it is found that against different age categories female population has high concentration in the above 60 years age group, where it exceeds the concentration of male population. On the other hand male population concentration is the highest in the age group of 5-11 years. It is also significantly high in the age group of 11-19, 19-30 and 30-60 years, with 60%, 64.6% and 63% respectively. This variation of male – female composition indicates that there are some social discrimination for the care of female than the male, which may have created some sociological problems in the village as well as makes hurdle for the development of women.

Literacy and education level

Categories	Total Literate	M	F	LP Level			ME Level			HS Level			HSS Level			Degree Level		
				TP	M	F	TP	M	F	TP	M	F	TP	M	F	TP	M	F
% of Population	36	58	42	38	61	39	27	53	47	30	59	41	4	37	63	1	15	86

Here,

TP = Concentration in the respective categories out of total literate.

MF = Concentration of male or female population out of total population in the respective categories.

Figure – 3 : Status of literacy at Pobitara

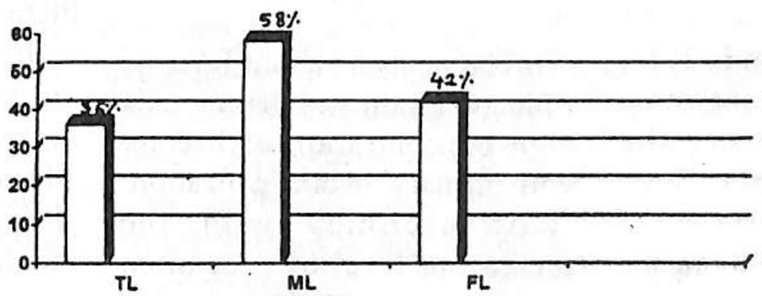

Here,

TL = Total literate against total population.

ML = Male literate person out of total literate person.

FL = Female literate person out of total literate person.

Figure – 4 : Educational level among the literates

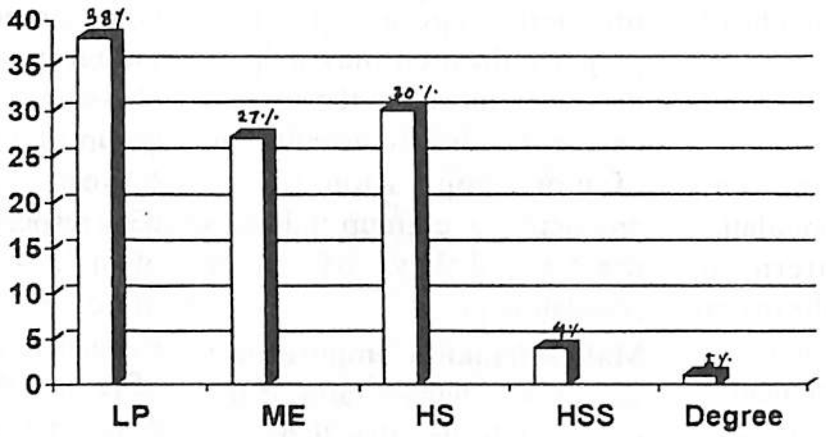

Figure – 5 : Educational level among male and female literates

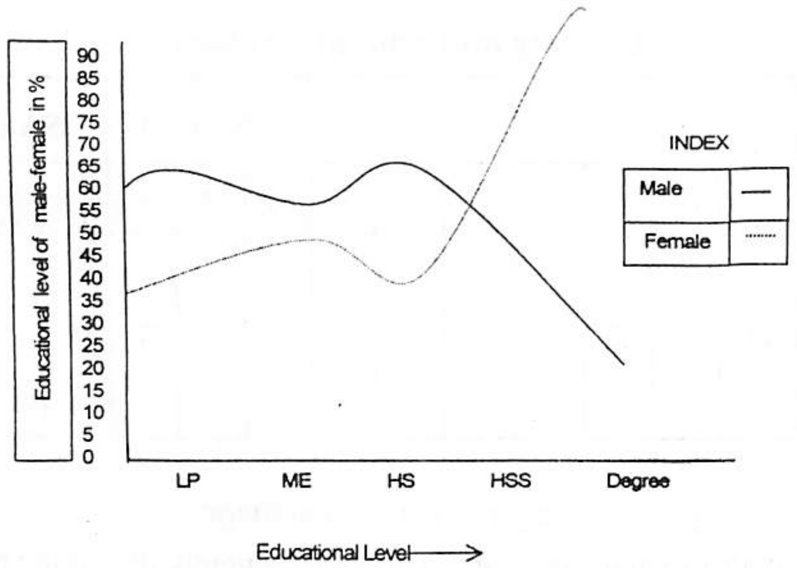

Level of literacy : The literacy level of the region according to our survey information is 36%, which is lower than the state average. Again among the literate, 58% are male. Such situation indicates some sorts of drawbacks profound amoung the potential human resources of the area.

The analysis about level of education indicates that there is high concentration of literate with primary level of education. It is declining with the increasing level of education. Therefore concentration of literate population is the highest with 38%, whereas it is only 1% at degree level. But it is noteworthy that in the case of educational background, female shows greater potentialities than the male, because in the higher of education, particularly HS and Degree level, the concentration of female literate is higher than the male. Such situation indicates the possibilities of high rate of school droputs among the boys than the girls.

Working population and working pattern : The working population with its occupational pattern highlights the economic well-being as well as status of human resource of an area. Our collected information indicates that there is 46% working population out of the total population. It means that rest 54% population is dependent for livelihood. It indicates the existence of unemployment in the area.

From occupational pattern it is found that 53% of the working population are cultivators, 19% agricultural labourer, 17% involved in different services, 10% as wage labour and only 1% is involved in other categories which incorporates mainly trade and business. The male-female divisions of this occupation pattern indicate that highest number of female are agricultural loboourer where its concentration is 38%. In the categories of wage labourer and cultivator, the concentration of female population is also comparatively higher. The detailed features are shown in the following table.

Categories	Wage Lobour			Cultivator			Agricultural labour			Service			Others		
	TP	M	F	TP	M	F	TP	M	F	TP	M	F	TP	M	F
% of Population out of total working population	10	71	29	53	63	37	19	62	38	17	92	8	1	100	-

Here,

TP = Percentage of total population out of total working population.

M = % of male population out of total population concentration in the respective categories.

F = % of female population out of total population concentration in the respective categories.

Level of economy : The individual family level economic background as a whole represents an agrarian economics characteristics where agriculture is the primary source of earning with the back-up of other sources like wage labour, services etc. This situation indicates more environmental dependency than dependency on human skill. It also represents traditional way of life with lesser exposure to modernity. From our sample survey it is found that about 24% of the families wholly depend on the agriculture for their livelihood, 27% depends both on agriculture and service, 18% agriculture and wage, 23% only on wage eaming and a smaller section i.e. 1.58% depends on agriculture and trade and commerce. This situations again establish that less skill of human population, associated with more population concentrations and lesser productivity of agriculture. It may be associated with less amount of land availability to the people. The land holding size reveals 26% of the total population which is the highest in the concentration table, has their own land between 6-9 bighas, whereas 4% of the total families has less than 1 bigha of land and 22% with more than 12 bighas of land. The details are shown in table - 2.

Table - 2 : Pattern of land holding.

Categories (Land in bighas)	Percentage of families out of total sample
< 1	4%
1 – 3	8%
3 – 6	23%
6 – 9	26%
9 – 12	17%
> 12	25%

On the basis of their total monthly income from different sources, the surveyed households can be categorized into three group. These are -

1. Less than Rs. 4000 monthly income.
2. Rs. 4000 – 9000 monthly income.
3. More than Rs. 9000 monthly income.

On the basis of the above they may be categorized as lower income, middle income and high-income groups. Our collected information represents 32% of the total surveyed households belongs to the lower income group, 40% in the middle-income group and 28% in high-income groups. The income was estimated on the basis of agricultural production, wage or salary earning and cattle population. The situation reveals that a small section of people of high-income group dominate the overall economic scenario of the region. Moreover it is also mentionable that people with high amount of land holding falls in the higher income group. It also indicates that the region has a land base economy. On the other hand larger sections of population belongs to lower income groups which indicates the economic problems faced by the inhabitants.

Agriculture : The agricultural practices of the region represents a subsistence mode of agriculture, with traditional method of operational technique. High percentage of surveyed families has less than 5 bighas of agricultural land, which is about 38%.

The Table - 3 : represents the agricultural land distribution in the village.

Land in bighas →	< 5 bighas	5 – 10 bighas	> 10 bighas
% of family ↓	38%	34%	28%

Rice is the dominant crop produced in the area. Presently they cultivate 'Sali' and Boro paddy. But at present they are emphasizing more on Boro paddy cultivations for more productivity. According to different information provided by the farmer in case of Boro paddy they get 800 – 900 kg per bigha, whereas in the case of Sali paddy it is about 350 – 380 kg per bigha. But Boro paddy requires more irrigation, fertilizer and pesticide inputs. It is also labour intensive, as a result of which farmer has to give more finance for rental of diesel pump, procurement of diesel, fertilizer and pesticides along with cost for hired labour. It requires about Rs. 1200 – 1800 against per bigha of agricultural land. Therefore it is becoming a profitable practice for the higher income groups. But in the case of lower income group, they borrowed money from local moneylender on the basis of interest against it as a result of which their margin of profit reduces. On the other hand high input of fertilizer and pesticides not only reversely influence the agricultural land but it has also negative impact on the 'Pobitara Wildlife Sanctuary.'

House Type : The housing design and pattern on the village represents traditional Assam type houses which is more common in the Brahmaputra and Barak valleys of Assam. On the basis of building material used for house construction we may able to identify four different categories of houses. These are as follows -

A. Thatch roofing, bamboo wall with mud plaster and earthen plinth.

B. Tin roof, cemented wall and plinth.

C. Tin roofing, bamboo wall with mud plaster and earthen plinth.

D. R C C and tin roofing mix.

The categories were designated as group A, B, C and D for the purpose of our explanation. The collected information reveals that 70% of the households have the houses, which belongs to group A. These are made out locally available building material sources like thatch, bamboo, cane and alluvial clay soil. 20% belongs to group B categories where except tin for roofing other materials are locally available. Tin was collected from distant markets either from Morigaon, Jagirod or Sonapur, 8% households belong to C categories where most of the building materials collected from market sources. In this case local agents supplies the material to the villages that were collected from the distant market sources. Only 2% belongs to D categories where there sources of building materials are also same as group C. Most of the buildings were 5 – 7 years old. The local people do not have any annual repairing practices. Therefore the houses belonged to group A and B is facing more deteriorating conditions. In the lower income categories the amount of living space is comparatively less than the higher and middle-income groups that may create high population density with the household environment.

Energy Consumption : Their energy consumption scenario has only 2 sectors where they use large amount of energy. These are cooking and lighting. A high section of families i.e. 98% absolutely depend on fuel wood for the purpose of cooking. Only 25 families have L. P. G. connection, but they have also back up of fuel wood 'Chullah'. Their fuel wood consumption indicates that the higher section of families i.e. 40%, consumed 8-12 kg of fuel wood. The Table-4 represents the fuel wood consumption pattern in the village.

Table - 4 : Fuel Wood Consumption Pattern

Fuel Wood Consumption in kg / Day →	< 8	8 - 12	> 12
Percentage of families	35%	40%	25%

These situations of fuel wood consumption indicate probability of pressure on environment because all the households collect the fuel wood from the sanctuary areas mainly.

In the case of lighting, 92% of the families use kerosene for lighting during night hours. Only 8% households have electricity connection where their average electricity consumption is about 60 W x 5 Nos. x 5 Hours/Day. In the case of kerosene consumption, 45% households consume less than $^1/_2$ litre of kerosene per day. The Table – 5 represents the kerosene consumption pattern.

Table - 5 : Kerosene Consumption Pattern

Fuel Wood Kerosene consumption in LTR / day →	< 8 $< \frac{1}{2}$	8 - 12 $\frac{1}{2} - 1$	> 12 > 1
Percentage of families	45%	30%	25%

Most of the kerosene-consuming households cannot fulfill their requirement from the amount they are getting from fair price shop. Therefore, they also depend on open market. Usually they collect kerosene from nearby weekly market were they are compelled to pay about Rs. 16 per litre, which is higher than the Govt. defined price.

Cattle Population : Cattle is one of the vital animal, the villagers domesticated. Our collected information reveals that on an average each family has three numbers of cattle. Based on which it will be about 900 cattle population within the village. The villages were rearing buffaloes too. There are 18 buffaloes within the village. This large amount of cattle population creates larger demands for fodder. As a result, of which villagers were compelled to depend on the neighbourhood sanctuary to fulfill the fodder requirement. So the peripheral adjacent area of wildlife sanctuary is used by the villagers as grazing land. These practices threat to the wildlife sanctuary to a greater extent.

As a whole, the village represents a traditional Assamese village with agricultural economy and lower level of modernization and lower level of economic well-being.

Regional problems and prospects

From our observation or data base survey along with experience of interaction with different cross section of local people, helped us to access the different problems faced by the region as well as identification of different prospects for development of the region.

The major problems faced by the region can be categorized into 2 main groups. These are - I. Problems of the wild life sanctuary and

II. Problems of the neighborhood villages.

The following description will highlight some of the main problem of faced by the region.

1. The "Pobitora wild life sanctuary" faced the problem of high population density of Great Indian one homed Rhinoceros, declination of grassland and wet land and threats from grazing activities and poaching.

(a) At present Pobitora has significantly high concentration of one homed Rhinoceros, which is about 74. Normally for one Rhinoceros it requires 1 km. of natural area for its natural growth. So, 16 sq. km. of area with 74 numbers of Rhinoceros represents the stress of the situation. In view of such situation even though extension of the sanctuary area up to 35 sq. km. was notified 5 years back. It was not materialized till date. As a result of which natural growth of Rhinoceros facing the crisis of their habitat area fodder requirements.

(b) As a whole, 'Pobitora wild life sanctuary' area is a low-lying area surrounded by up land and hills. Most of the rainwater "wash out" were deposited in the sanctuary area. The increasing population in neighbiourhood upland and hills increase the intensity of soil erosion. As a result of which most of the eroded material started to deposit on the swampy areas and wetland located within the sanctuary. Such depositional features changes the landform characteristics of swampy area and marshy areas for the natural grassy vegetations followed to next succession of vegetational developments. This process converted different grassland into, wood land in long period of time. Similarly the depositions which were took place over the wet land also reduce the water retaining capacity of the wet land, as well as it disturbs the existence of life within the wet land. These processes increase the growth of weeds and reduce the population of water birds. Still the process is continued. It may change the face of the natural grassland in long period of time.

(c) Pobitora is surrounded by numbers of human in habitat areas with land base agricultural practices where they rare larger sections of cattle, which creates large, fodder demands in the area. As a result of which villagers compelled to use the sanctuary areas for the purpose of grazing. Such practices reduce the natural grassland coverage at faster rate. It also threats the health condition of the wildlife because different diseases like Tuberculosis, Skin disorder and other deformities that are very common among the domesticated animals and may be transferred to the wildlife. Such situations converted the wildlife to a vulnerable state.

Moreover Pobitara Wildlife Sanctuary is also facing threat from poaching activites. In such a case economic un-well being of the local people is one of the major reasons for involvement with poacher. On the other hand poachers use electric wires for killing the rhinos. The high transmission power line passing through the wildlife sanctuary provide this kind of scope to the poachers.

2. Our study in the neighbourhood Raja Mayang village indicates that most of the neighbouring villages of Pobitara experiences high population growth, high unemployment problem, more school drop out, lower status of women, lower status of rural technology with high dependency on agriculture, more pressure on agricultural land and lack of infrastructural facilities like drinking water, healthcare, transport, communication etc.

The whole natural setting of the region with its scenic beauty and rich bio-diversity creates prospect for development in spite of different problems faced by the region. Eco-tcurism is most potential ground in the area. Its vicinity to Guwahati, the 'Gate way of North-east India', is one of the positive aspect of such probability. Along with eco-tourism the region has potentiality in the field of

handloom and handicraft and alternative agricultural practices like nursery activities and diversified use of agricultural waste.

Conclusion : The experiences of this visit and analyes of our study compelled us to put forward the following suggestions for the better development of the region.

(1) There should be legislative measures for extension of sanctuary area along with transfer of power line from the sanctuary area.

(2) Measures of soil conservation in the neighbourhood upland and hills through incorporation of plantation and other techniques.

(3) Deweeding within the sanctuary areas for cleaming of the swampy areas and wetland.

(4) Control of natural regeneration or succession to protect grassland coverage.

(5) Socio-economic measures for socio-economic development of the neighbourhood villages where emphasis should be given on alternative livelihood.

(6) Improvement of infrastructure within and outside the sanctuary along with development of transport and communication.

All the above-mentioned suggestions can be executed properly if policy makers and implementing agencies take it seriously. Such approaches needs more participation of local people which may create better result. For such purpose the concept of 'Joint Protected Area Management' can be adopted. However we strongly felt the necessity of positive interventions for the protection of this beautiful wildlife sanctuary along with development of the neighbourhood villages.

Acknowledgement

We are grateful to the Principal of Nowgong Girls' College for his kind permission to visit the Pobitara Wildlife Sanctuary for conducting the Geo-environmental Study.

We are indebted to Md. Faizur Rahman, the head of our Geography Department for his valuable suggestions regarding chapterization of the field report.

We must offer thanks to the officials of 'Pobitara Wildlife Sanctuary' for allowing us to use materials from various articles.

We are also thankful to Dr. A. U. Choudhury, Director, Tea, Govt. of Assam and Director Rhino Foundation, for giving us several important information about the sanctuary.

Thanks are also due to Mr. C. K. Bora, DFO (Wildlife) and Mr. M. Boruah, Ranager of 'Pobitara Wildlife Sanctuary' for kindly allowing us to quote certain extracts from the field.

We are also indebted to all of our respected teachers in the Geography Department for providing hand holding support in preparing this report.

Our special thanks are due to Mr. Jayanta Sarmah who extended his help in preparing the maps and diagrams.

At last, we again record our thanks for all the officials of the Forest Department and 'Pobitara Wildlife Sanctuary'.

□□□□

Exams

Sanghamitra Sengupta
H.S. 2nd year

Exams are coming
Knocking at the door
And my mind is striking
To go and study more
And hands remind me
Not to sleep, but to
Keep awake till the midnight hour,
To study ! study ! study !
Next day ---
When the clock strikes,
Early in the morning,
My mind and heart start to melt
I go and sit in the examination hall
But to my eitter burprise
What have I prepared ?
And what to write ?
And the question paper in my hand
Makes me to remember
The words, sentences
I know not how I covered
Six pages
In the twinkle of an eye
The exam comes to an end.

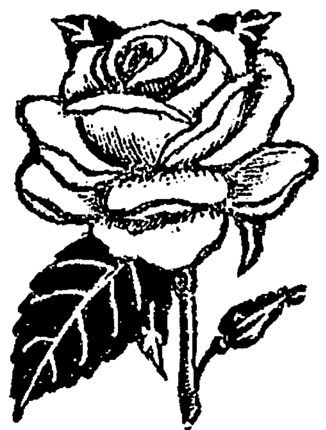

□□□□

हिन्दी विभाग

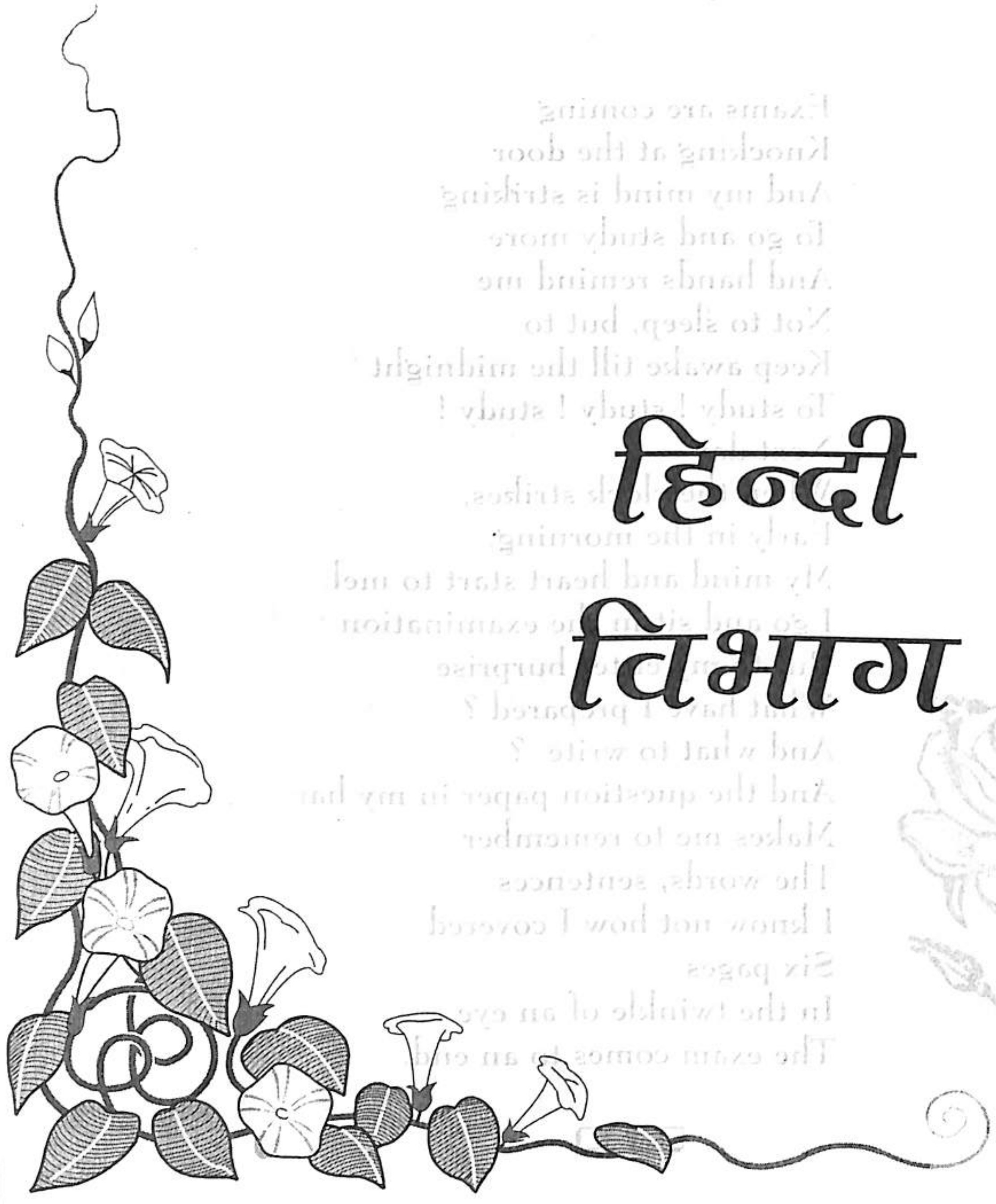

हिन्दी पर ही आक्षेप क्यों?

विजय प्रसाद सिंह
(अध्यक्ष, हिन्दी विभाग)

हिन्दी न तो हिन्दू की भाषा है न ही हिन्दी क्षेत्र की, बल्कि यह भारत वर्ष की जन-जन की सम्पर्क भाषा है। भारतीय संविधान के अनुसार हिन्दी भारत की राजभाषा, हिन्दी भाषा-भाषी राज्यों की राज्यभाषा और केन्द्र तथा हिन्दी-अहिन्दी राज्यों के मध्य सम्पर्क भाषा के रूप में तो मान्य है ही, अब वह धीरे-धीरे विश्वभाषा के रूप में भी विकसित हो रही है। भारतवर्ष के किसी क्षेत्रविशेष से हिन्दी का सम्बन्द क्यों न रहे, फिर भी यह निर्विवाद सत्य है कि हिन्दी कशमिर से कन्याकुमारी तथा गुजरात से पुर्वोत्तर के राज्यों तक एकमात्र सम्पर्क भाषा है, जन-जन की व्यवहार भाषा है। फिर भी आज हिन्दी पर अनेक सवालिया निशान लगाये जाते.हैं कि इसका व्याकरण जटिल है। खास तौर पर "ने" का प्रयोग भ्रम में डालनेवाला है, इसकी लिंग-व्यवस्था जटिल और दोषपूर्ण है, इसकी क्रिया और वचन जटिल है आदि।

ऊपर सुझाये गये जटिलताओं के कारणों पर दृष्टि डालने पर यह पता चलता है कि हिन्दी को सरल-सुबोध भाषा न माननेवाले चन्द तथाकथित विद्धान ऐसे हैं जिनमें पहले नम्बर पर आते हैं उर्दूदाँ लोग। इनका असन्तोष व्याकरण को लेकर नहीं बल्कि हिन्दी के शब्द-भण्डार को लेकर है- इस वर्ग को देश कठिन मालुम, होता है, मुल्क आसान, प्रजातंत्र कटिन जहुरियम आसान, खतंत्रता कठिन आजादी आसान, उन्हें उत्सव नहीं जलसा चाहिए, समाचार नही, खबर चाहिए, जनता दुरूह आवाम सरल, सेना, शुद्ध और बल का अर्थ तबतक समझना मुशकिल लगता है जबतक फौज, जंग और ताकत कान में न पड़े।

दूसरे वर्ग में अंग्रेजीदाँ बाबू या साहब लोग आते हैं। अंग्रेज चले गये पर इनके फैशन में सजे धजे बाबू लोग हिन्दी की कठिनता पर अपना विचार प्रकट करते थकते नहीं। इन्हे तो प्रेसिडेंट, प्राइम-मिनिस्टर, पार्लियामेंट, मिनिस्ट्री ऑफ एक्सटर्नल अफेयार्स, मिनिस्ट्री ऑफ इन्फॅारमेशन एण्ड ब्रडकास्टिंग, मिनिस्ट्री ऑफ ट्रांसपोर्ट एण्ड कम्युनिकेशन डिपार्टमेंट, एसेम्वली, कौंसिल, सेक्रेटरी, डाइरेक्टर, सेशन, मीटिंग, फाइल ऑर्डर जैसे शब्दों से लगाव है और उनके बदले-राष्ट्रपति, प्रधानमंत्री, संसद. विदेश मंत्रालय, विधान सभा, विधान परिषद, निर्देशक विभाग अधिवेशन, बैठक, समिति, याचिका आदि शब्द अजनबी जैसे अर्थात कठिन महसूस होते हैं। इनके लिए 'मैं ऊब गया हूँ' कहने में लज्जा और घुटन महसूस होती है जबकि आइफिल बोर आसानी से समझ में आ जाती है। शायद कठिन अभ्यास और परिश्रम करना इनका काम ही नही रह गया है।

हिन्दी सरल सुबोध भाषा है, इस तर्क से दूर रहने की इनकी आदत सी पड़ गयी है। शायंद हिन्दी को भारतवर्ष की राजभाषा मानने में भी इन्हे घुटन महसूस होती है। ऐसे ही विद्वान खास तौर पर तामिल तेलुगु, मलयालम, बंगला के विद्वान यह कहते हिचकते नहीं कि हिन्दी का व्याकरण जटिल है। व्याकरण में पहली जटिलता उन्हें 'ने का प्रयोग में दिखाई देती है। विचार कर देखें कि ने का प्रयोग कब क्यों और कहाँ जटिल है।

दरअसल 'ने' की प्रयोग का जितना दुरुह और

आतंकजनक बताया गया है, उटना वह है नही। 'ने' कर्ता कारक की विभक्ति है। वाक्य में दो रूपों में कर्ता का प्रयोग होता है- १) जिसमें 'ने' विभक्ति नही लगती अर्थात जिसमें कर्ता के अनुसार क्रिया के लिंग, वचन और पुरुष होते हैं। इसे अप्रत्यय कर्ता कारक कहते हैं। जैसे- लड़का खाता है- में क्रिया खाता है, है जो कर्ता लड़के के लिंग, वचन के अनुसार है। २) जहाँ क्रिया के लिंग, वचन और पुरुष कर्ता के अनुसार न होकर कर्म के अनुसार होते हैं, वहाँ ने विभक्ति लगती है। यह सप्रत्यय कर्ताकारक है। जैसें- मोहन ने रोटी खायी में क्रिया खायी कर्म रोटी के अनुसार है। 'ने' का प्रयोग कब और क्यों होता है :—

१) जब क्रिया सकर्मक हो तथा सामान्य भूत, पूर्ण भूत, संदिग्ध भूत, आसन्न भूत, और हेतु हेतु मद भूत कालों की कर्म वाच्य में हो तो 'ने' का प्रयोग होता है- सामान्य भूत - मोहन ने रोटी खायी।

आसन्न भूत - मोहन ने रोटी खायी है।

पूर्णभूत - मोहन ने रोटी खायी थी।

संदिग्ध भूत - मोहन ने रोटी खायी होगी।

हेतु-हेतु मद भूत - मोहन ने रोटी खायी होती तो पेट भरता।

२) जब संयुक्त क्रिया के दोनों खाण्ड सकर्मक हो तो अपूर्ण भूत को छोड़कर अन्य सभी भूतकालों में कर्ता के साथ 'ने' का प्रयोग होता है - मोहन ने खा लिया/ मोहन ने उत्तर कह दिया - यहाँ खा लिया और कर दिया संयुक्त क्रियाएँ हैं साथ ही साथ दोनो सकर्मक भी।

३) अकर्मक क्रिया में प्रायः 'ने' विभक्ति का प्रयोग नहीं होता। कभी-कभी कुछ ऐसी अकर्मक क्रियाएँ होती है जिनमें 'ने' का प्रयोग अपवाद के रूप में होता है, लेकिन यह अपवाद ही कहा जायगा। जैसे नहाना, खाँसाना, थुकना आदि अकर्मक क्रियाओं सें'मैंने नहाया-मोहन ने खाँसा' - 'हरि ने थूका'।

४) जब अकर्मक क्रियाएँ सकर्मक बने तो 'ने' का प्रयोग होता है। जैसे - ''राम ने लड़ाई लड़ी- हरि ने टेढ़ी चाल चली'।

५) प्रेरणार्थक क्रियाओं के साथ (अपूर्ण भूत को छोड़कर) शेष भूतकालों में 'ने' का प्रयोग होता है - 'राम ने मोहन को पढ़ाया- उसने मुझे पैसा दिलवाया'। 'ने' का प्रयोग कहाँ नहीं होता - सकर्मक क्रियाओं के कर्ता के साथ वर्तमान और भविष्यत कालों में 'ने' का प्रयोग नहीं होता। जैसे 'रामने' रोटी खाती है या सीता ने भात खाता है', नहीं होता। या फिर 'सीता ने रोटी खायेगी'। कुछ सकर्मक क्रियाओं जैसे वकना, बोलना भूलना, अदि में 'ने' का प्रयोग नहीं होता। जैसे मैने- 'बोला - उसने भूला - आदि गलत है'। संयुक्त क्रिया का अन्तिम खण्ड यदि अकर्मक हो तो उसमें भी 'ने' का प्रयोग नहीं होता। जैसे 'राम ने पुस्तक ले आया - गलत है'।

जिन वाक्यों में लगना, जाना, रूकना, चुकना आदि सहायक क्रियाएँ आती हैं उनमें 'ने' का प्रयोग नहीं होता – 'राम ने खा चुका - उसने पानी पीने लगा' - आदि गलत है। इस तरह 'ने' की जटिलता नहीं के बराबर है, इसमें दो राय नहीं है।

लिंग की समस्या - दरअसल लिंग की समस्या हिन्दी में कपोल-कल्पित है न कि वास्तविक। क्या यह समस्या केवल हिन्दी में ही है? या फिर और भाषाओं में भी है? हिन्दी पर ही अंगूली क्यों उठायी जाती है, अंग्रेजी या संस्कृत पर क्यों नही? इन दो एक समस्यायों पर मनन करने के पश्चात यह स्पष्ट हो जायगा कि हिन्दी की भीं यह समस्या है। हिन्दी के प्रति ऐसी हीन भावना रखना खिसीयानी बिल्ली खंभा नोचे, या फिर 'नाच न जाने आंगन टेढ़ा' के समान ही है।

संस्कृत संसार का वृहद् और श्रेष्ठ व्याकरण है, इसमें तो किसी को संदेह नहीं होना चाहिए। लिंग संस्कृत भाषा का ही शब्द है जिसका शाब्दिक अर्थ है निशान या चिह्न। अतः संज्ञा के जिस रूप से व्यक्ति या वस्तु की जाति का बोध हो उसे लिंग कहते हैं।

हिन्दी की मूल प्रवृति सालीकरण की है। हिन्दी ने

संस्कृत और संस्कृत से विकसित विदेशी शब्दों को उसी रूप में ग्रहण किया है, जिस रूप में उक्त शब्द में प्रयुक्त होते रहे हैं। हिन्दी में लगभग ७५ऽ शब्द संस्कृत से आये हैं। संस्कृत में लिंग तीन है पुँ०/स्त्री०/नपु०। हिन्दी ने नपुंसक लिंग को छोड़ा है।

संस्कृत में एक ही शब्द तीनों लिंग में प्रयोग होते हैं। जैसे तटः/तटी/तटम्। सैकड़ों शब्द उभयलिंगी हैं फिर भी यह तो हीन भाषा नहीं है। आरोप लगाने वाले लोग पुंल्लिग को लेकर मजाक उड़ाते हैं पर 'पुलिस' हिन्दी का श्ब्द नहीं है। यह तो अंग्रजी से आया है और वह भी ज्यों का त्यों। इसी तरह आर्मी, फौज, सेना, वाहिनी आदि शब्द स्त्रीलिंग हैं, इसमें हिन्दी का क्या दोष? मूँछ को लेकर मजाक क्यो? जँहा तक शरीर के अंगों के आधार की बात है तो मूँछ की तरह स्तन पुँल्लिग क्यों होता है? अतः यह प्रयोग तो पूर्णतः व्याकरणिक है।

फ्रेंच भाषा के लिंग निधारिण के लिए लैटिन की जानकारी परमावश्यक है, क्योंकि लैटिन के पुंल्लिग और नपुंसक लिंग फ्रेंच में पुँ० होते हैं। इसी तरह हिन्दी की लिंग व्यवस्था को जानने कें लिए संस्कृत का अध्ययन नितान्त आवश्यक है। लिंग की कठिनाई लैटिन में भी है, पर ये भाषाएँ क्या हीन या उपेक्षित हैं? अरबी, फारसी, मराठी आदि भाषाओं की लिंग व्यवस्था भी समस्या युक्त बनी हुई है।

सच पूछा जाय तो हिन्दी की लिंग व्यवस्था हिन्दी विरोधियों के अनावश्यक प्रंलाप के कारण समस्या बन गयी है, पर यह ऐसा है नहीं; क्योंकि यह नियमानुसारी है। सभी भाषाओं के अपने-अपेन नियम है। नियमों की जानकारी के अभाव के कारण प्राकृतिक लिंग व्यवस्था की मानसिकता ने समस्या ला खड़ी कर दी है।

प्रकृति, प्रत्यय और क्रिया का ज्ञान न होने के कारण क्रिया में लिंग परिवर्तन अटपटा सा लगता है। इसका कारण पाठक का अधूरा ज्ञान और विभिन्न भाषा के क्रिया-रूपों का अधकचरा ज्ञान है। संस्कृत में दो क्रियाएँ है - 'तिङतीय और कुदन्तीय'। तिङतीया क्रियाओं पर लिंग का प्रभाव नहीं पड़ता जबकि तिङतीय पर पड़ता है। हिन्दी की क्रियाएँ संस्कृत की तिङतीय और कृदन्तीय दोनों से ही विकसित हैं। हिन्दी की जिन क्रियाओं का विकास संस्कृत की तिङतीया क्रियाओं से हुआ है उनपर क्रिया परिवर्तन का प्रभाव नहीं पड़ता है। यथा - 'है' इसका विकास 'आर्स्ति' से है, अतः लिंग का प्रभाव नहीं। जैसे पुरुष है/स्त्री है/लड़का है/लड़की है।

हिन्दी की क्रियाओं का विकास संस्कृत की कृदन्तीय कियाओं से भी हुआ है। संस्कृत में ऐसी क्रियाओं पर लिंग का प्रभाव पड़ता था। यथा - बालकः गतः / बालिका गता / इसी गतः से हिन्दी गया का विकास हुआ है - गतः ऊगयो ऊगओ ऊगआरगया। यदि किसीने अपनी जननी संस्कृत का प्रभाव रख लिया तो इसमें आश्चर्य कया है? अतः हिन्दी की क्रियाओं पर लिंग का प्रभाव पड़ना अतार्किक नहीं है।

आचार्य देवेन्द्रनाथ शर्मा ने लिंग निर्धारण के चार साधन माने हैं – अर्थ, रूप, सादृश्य और साहचर्य। इन पर विचार करने से लिंग निर्धारण की समस्या काफी सुलझ सकती है।

१) अर्ध - जँहा स्त्री पुरुष का प्रत्यक्ष ज्ञान होता है वहाँ अर्थानुसार लिंग निर्धारण होता है। इसे प्राकृतिक या लोकिक साधन भी कहा गया है। यथाः - नर-नारी, पुरुष-स्त्री, नाना-नानी, गाय-बैल। यह नियम प्राणिवाचक अर्थ में ही लागू हो सकता है। अपवाद के रूप में 'कैावा' शब्द पुंलिंग है, पर स्त्रीलिंग में 'मादा' शब्द लगाना होता है। अतः व्याकरणिक लिंग निर्धारणं की आवश्यकता महसूस की गयी है जो प्रत्ययानुसारी या शब्द के अन्तिम वर्ग के आधार पर होती है। यथा 'क्तिन' प्रत्ययान्त शब्द स्त्री लिंग होते हैं। यथा - मति, गति, रति, बुद्धि, समृद्धि, रीति, नीति कृति, शक्ति, वृति आदि।

२) रूप - आकार - इसे व्याकरणिक लिंग भी कहा गया है। एक प्रत्यय से बने शब्दों के रूप, आकार एक ही प्रकार के होते हैं। अतः यह एक साधन नहीं हो

सकता है। संस्कृत में 'घञ' प्रत्ययान्त शब्द पुंलिंग होते है। यथा - पाथ, हास, भाव, लाभ, राग, जय आदि। ये हिन्दी में भी पुंलिंग होते हैं। 'अन' प्रत्ययान्त शब्द पुंलिंग होते हैं। जैसे – लेखन, पठन, गमन, अध्ययन, उत्खनन, कथन, प्रचलन, परिवहन, उपकरण, प्रकरण, उद्घाटन, संस्करण, अधिकरण, प्रजनन आदि। 'ता' प्रत्ययान्त शब्द स्त्रीलिंग होते हैं। जैसे - सुंदरता, कोमलता, परायणता, महत्ता, पवित्रता, सहजता आदि। 'पन' 'पा' प्रत्ययों से बने हुए शब्द नितान्त ही पुंलिंग होते हैं - लड़कपन, बचपन, बुढ़ापा, मोटापा। 'वट' प्रत्ययों से बने शब्द स्त्रीलिंग जैसे - सजावट, बलावट मिलावट आदि। 'आहट' और 'आई' प्रत्ययान्त शब्द स्त्रीलिंग जैसे – टकराहट, मोटाई, गोलाई, चौड़ाई आदि। स्वीकार्य है कि संस्कृत में प्रत्ययों का बाहुल्य है, किन्तु हिन्दी में प्रत्ययों की संख्या बहुत कम है अतः स्मरणयोग्य बनाने में कठिनाई भी कम है। अतः हिन्दी की लिंग व्यवस्था सरल है। देखा जाय तो अन्य भाषायों की तुलना में हिन्दी की लिंग व्यवस्था कठिन नहीं है।

३) सादृश्य - समान आकार-प्रकार के शब्दों के प्रभाव के कारण भी लिंग में परिवर्तन होता है। इसे सादृश्य साधन भी कहा जाता है। उदाहरण स्वरुप 'मूँछ' शब्द को लिया जाय तो स्त्रीलिंग की 'पूँछ' को पुंलिंग होना चाहिए 'मूँछ' की तरह, क्योंकि हिन्दी में मुँ स्त्रीलिंग में प्रयोग होता हैं, 'पूँछ' कि तरह, 'पूँछ' पर दुम (अर०) का प्रभाव से स्त्रीलिंग हो गया। जिन शब्दों पर अरबी, फारसी शब्दों का प्रभाव पड़ता है ने सुब्द प्रमान के कारण परिवर्तित होते हैं। जैसे – आत्मा, आय, जय, आयु, सन्तान, गंध, सामर्थ्य, पुस्तक, शपथ, शरण, वस्तु आदि। नियमतः इनका प्रयोग हिन्दी में पुंलिंग में होना चाहिए पर 'आत्मा' पर 'रूह' का, 'आय' पर आमदानी का, 'जय' पर फतह का, आयु पर उम्र का, शपथ पर कसम का, संतान पर औलाद का, गंध पर बू का, सामर्थ्य पर ताकत का, पुस्तक पर किताब का, शरण पर पनाह का, वस्तु पर चीज का प्रभाव के कारण ये शब्द हिन्दी में स्त्रीलिंग होते हैं।

४) साहचर्य - युग्म शब्दों में जिन पर बलाघात अधिक पड़े उनके प्रभाव के कारण भी लिंग परिवर्तन होता है। जैसे मार-काट, लूट-पाट, धूप-छाँह जैसे उहादरण में धूप छाँह का बलाघात के कारण धूप पुंलिंग होते हुए भी स्त्रीलिंग में प्रयोग होता है।

५) अज्ञानता – अज्ञानता के कारण केवल हिन्दी पर ही नहीं बल्कि वर्तनी आदि पर भी प्रभाव पड़ता है। जैसे आपके आज्ञानुसार होना अज्ञानता का ही सूचक है। सामासिक पद के अंतिम पद के आधार पर लिंग निर्णय होता है। आज्ञानुसार का 'अनुसार' पुंलिंग है अतः आज्ञानुसार पुंलिंग में प्रयोग होना चाहिए न कि स्त्रीलिंग में।

संस्कृत में 'आ' और 'ई' प्रत्यय लगाकर स्त्रीलिंग बनाया जाता है। जैसे सुत-सुता, बाल-बाला, अज-अजा, किन्तु पुत्र-पुत्री, कुमार-कुमारी, देव-देवी, आदि। संस्कृत में कहाँ 'आ' होगा और कहाँ 'ई' इसका निर्णय प्रकृति-प्रत्यय पर आधारित है।

कुछ लोगों का आरोप है कि हिन्दी की लिंग व्यवस्था अनियंत्रित है। जैसे - भाई-बहन, माता-पिता, आदि बेमेल शब्दों को उद्धृत करते हैं। क्या ऐसी व्यवस्था हिन्दी में ही है या फिर अन्य भाषाओं में भी है। अंग्रेजी के फादर-मादर, ब्रादर-सिस्टार, नेफ्यु-नीस आदि। ऐसे दर्जनों बेमेल शब्द विद्यामान है। यह लोगों की मनगढ़न्त भावना न है तो और क्या है। अतः हिन्दी की लिंग व्यवस्था पर किये गये आरोप निराधार और बे-बुनियाद हैं।

हिन्दी में तद्भव शब्दों अर्थात् अपने शब्दों के स्त्रीलिंग बनाने के लिए 'ई' प्रत्यय स्वीकार किया गया हैं। 'आ' कारान्त शब्दों में 'ई' प्रत्यय लगाकर स्त्रीलिंग बनाया गया है। जैसे - लड़का-लड़की, बकरा-बकरी, बेटा-बेटी, था-थी, होगा-होगी, इत्यादि। इसके अतिरिक्त इनी, आ, इका, आनी, नी, इन, आइन, इया, स्त्री प्रत्यय है जिनसे स्त्रीलिंग बनाये जाते हैं। जैसे –

इनी - मोरिनी, हथिनी, कमलिनी, कुमुदिनी, गृहिनी आदि।

आनी - देवरानी, जेठानी, भवानी।

नी - ऊँटनी, घरनी, कुलच्छनी, कुलबोरनी।

इन - मालिन, धोबिन, चमारिन, हजामिन।

आइन - पड़ाइन, ललाइन, चौबाइन, मिसराइन।

इका - बालिका, गायिका, लेखिका, वाटिका।

आ - बचिया, बछिया, पुलिया, पुड़िया, मुनिया, बगिया।

इन प्रत्ययों के स्रोत संस्कृत से 'आ' 'ई' 'इका' 'आनी' आदि से सीधे हिन्दी में ग्रहण किये गये हैं। संस्कृत में न कारान्त शब्दों का स्त्रीलिंग 'ई' जोड़कर बनाया जाता था। जैसे - योगिन-योगिनी, संन्यसिन-सन्यासिनी, मंत्रिन-मंत्रिनी। अज्ञनता के कारण 'इन' प्रत्यय अलग से मान लिया गया। वस्तुतः + योग + इन > योगिन > योगी रूप होता है। इसी प्रकार मंत्र + इन मंत्रिण > मंत्री, संन्यास + इन् > संन्यासिन् > संन्यासी इत्यादि।

हिन्दी में 'इका' प्रत्यय तत्सम है। जैसे बाल > इका > बालिका, गण > इका > गणिका। डॉ० उदयनारायण तिवारी 'ने' 'इका' से 'ई' का विकास माना है। उनके अनुसार 'इका' से 'ई' का विकास हुआ है। दरअसल यह कहना ठीक नहीं है। 'ई' प्रत्यय तत्सम् है, जिसे हिन्दी में ग्रहण किया गया है। संस्कृत के 'ङीष्' और 'ङीप्' से 'ई' प्रत्यय बना है। वही हिन्दी में भी प्रचलित है।

इका > हुआ > इया :– इका की 'क' ध्वनि 'कग' चज तद पभ वां प्रयो लोपः सूत्र से लुप्त हो गयी। इस प्रकार 'इआ' बना होगा और मूख-सुख के कारण 'य' का आगम हो गया होगा। जैसे - ग + अ = गया, अ + आ = आया। इस तरह 'इआ', इया हुआ होगा।

आनी > आइन :– 'आनी' के 'नी' ध्वनियाँ वर्ण-विपर्यय के कारण 'इन' बन गयी होगी और आनी > आइन हुई होगी।

आनी > नी :– 'आनी' का 'आ' ध्वनि कालातर में लुप्त हुई होगी। इसी प्रकार 'नी' हुआ होगा। आ, आनी, इका, इनी, नी आइन आदि प्रत्यय तत्सम है और हिन्दी में इन सात प्रत्ययों का ही प्रयोग होता है। संस्कृत का 'ऊ' स्त्री प्रत्यय है पर हिन्दी में प्रयोग नहीं होता।

हिन्दी में स्त्रीलिंग शब्दों से पुँलिंग बनाने की प्रक्रिया भी परिलक्षित होती है। जैसे – रोटिका-रोटी से पुंलिंग रोट, थाली-थाल, गद्‌दी-गद्दा, चिट्‌ठी-चिट्‌ठा, पोथी-पोथा, रठरी-गटठर, लाठी-लट्‌ठ आदि। ठीक इसी प्रकार कभी कभी स्त्रीलिंग शब्दों का पुंलिंग करने के लिय यह प्रक्रिया लागु होती है। जैसे - जीजी-जीजा प० कामता प्रसाद गुरु ने इसी प्रक्रिया के अन्तर्गत बहिन-बहनीई, ननद-ननदोई, रखा है पर यह प्रक्रिया ठीक नहीं जँचती।

अतः हिन्दी पर थोपे गये आरोप निराधार और बे-बुनियाद है, इसमें सन्देह नहीं है। वस्तुतः अन्य भाषाओं की तुलना में हिन्दी की लिंग व्यवस्था अधिक सुलझी हुई और व्याकरणिक है। 'ने' के प्रयोग का व्याकपणिक नियम निश्चित है ही। आवश्यकता यह है कि प्रबुद्ध लोग संस्कृत का पुरा ज्ञान आहरण करे साथ ही साथ हिन्दी की व्याकरणिक प्रक्रियाओं पर मनन न करके झूठे अपवादों का सहारा लेकर हिन्दी पर आक्षेप और बौखलाहट का ढ़िढ़ीरा न पीटें।

<u>सहायक ग्रंथ – सूची</u>

१. राष्ट्रभाषा हिन्दी समस्याएँ और समाधान- आ. देवेन्द्रनाथ शर्मा।

२. हिन्दी भाषाः विकास और स्वरूप – डॉ० कैलाशचंन्द्र भाटिया।

३. भाषा विज्ञान – डॉ० भोलानाथ तिवारी।

४. सामान्य हिन्दी – डॉ० बिजय पाल सिंह।

५. मानक हिन्दी व्याकरण और रचना – डॉ० धर्मदेव तिवारी 'शास्त्री'।

बदनसीव हिन्दी नही, हम

अनिमा शर्मा

हिन्दी-हमारी राष्ट्रभाषा है, हमारी गौरव की भाषा है। हमारी सम्मान की भाषा है। हम सब एसा जानते है, पर क्या हम उसका सम्मान कर रहे हैं। भाषा देश की पहचान होती है, आत्मा होती है फिर हमारी भाषा तो हमारा गौरव है।

इस भूमिका को बाँधने के पीछे एक ही रहस्य है जिसको प्रकट करते हुये मुझे शर्मींदगी महसूस होती है कि हमारा महाविद्यालय यानि नगाँव का एकमात्र कन्या महाविद्यालय में हिन्दी की स्थिति काफी दयनिय है।

क्या इस महाविद्यालय के संचालक को हम बतायें कि हिन्दी हमारी राष्ट्रभाषा है उसका स्थान सभी विषयों से उपर होना चाहिए। ठीक है सबसे उपर नहीं तो उनके बराबर का तो दे ही सकते है। पर यहाँ तो इसे पैरों तले शैंदा जाता है। हायरे हमारा राष्ट्रप्रेम!

ये सारी बाते आप सभी के दिलों को बुरी जरुर लगेगी। लगनी भी चाहिए क्योंकि जब तक बात दिल कों न लगे वह महत्वपूर्ण नहीं लगती।

मैं हिन्दी स्कुल से शिक्षा ग्रहण करके आयी हुँ, और मैं बहुत खुश हुँ कि मैं किसी अंग्रेजी स्कुल या अन्य भाषावाले स्कुल से नहीं आयी वरना मैं भी शायद माँ भारती को भाषा का अपमान करती।

इस महाविद्यालय में कुछ बुरा नहीं है। ऐसा भी नहीं है कि यहाँ के छात्राओं या अध्यापकों में देशभक्ति की भावना नहीं है, पर सिर्फ भावना होने से ही देशभक्ति जागृत नहीं होती। इसके लिए उन सब तत्वों का आदर करना भी जानना चाहिए तो राष्ट्र के प्रतिक चिन्ह है। जिसको देखकर कोई भी विदेशी यह समझ सकता है यह किस देश से सम्मन्धित है। हिन्दी भी एक प्रतिक है हमारे भारतीय होनेका। इस महाविद्यालय में हिन्दी बोलने वालों की तो ही समझने वालों को भी कमी है। अंग्रेजी तो फर देयार बोलने है पर हिन्दी बोलते ऐसे है जैसे कसा पहली का कोई छात्र 'क' 'ख' 'ग' याद कर रहा है।

दुसरा, यह कि यहाँ सारे विषयों के विभाग में कम से कम चार अध्यापक है पर हिन्दी के सिर्फ दो है।

तीसरा, यहाँ सारे विषयों में आनर्स की सुविधा है पर हिन्दी में नहीं। और तो और अन्य साहित्य में एक ऐच्छिक भाषा की भी स्वीकृति भी है पर हिन्दी को वह भी नहीं। वह तो हमारा हिन्दी विभाग के प्रयत्न स्वरूप गैर कॉलेजिय होकर पिछले चार सालों से पढ़ाया जा रहा है।

चौथा,, यहाँ के प्रस्तकालय में सबसे कम हिन्दी की ही पुस्तकें है। अखबार की बात लें तो असमीया और अंग्रेजी का दो-दो, तीन-तीन अखबार आते है पर हिन्दी की तो दर्शन ही दुर्लभ है।

धन्य है हम, धन्य है हमारा राष्ट्रप्रेम। प्रायः असम वासियों में जातिय भाषा, संस्कृति के प्रति जो प्रेम है उतना ही राष्ट्रीय संस्कृति, भाषा के प्रति नही जगा सकते क्या। हम भारतीय है पहले, बाद में असमीया, बंगला या उड़ीया है। पहले हमारी भाषा हिन्दी है फिर दूसरी जब अंग्रेजी को विदेश भाषा होते हुये भी आदर कर सकते हो तो हिन्दी का क्यों नहीं।

हिन्दी भाषा में भारत माँ वाणी का समावेरा है। इसमें ममता का वह पुष्ट है जो अंग्रेजी में ढुंढ़ते रह जाओगे। क्योंकि — अंग्रेजी का भाई चाहों तो बना सकते हो पर माँ कभी नहीं।

❑❑❑

अभिमान है मुझे अपने देश का

मल्लिका बरदले
H.S. 1st yr.

अभिमान है मुझे अपने देश का,
कितना पवित्र कितना सुशील,
जिसको धोती है
गंगा, कृष्णा, कावेरी की
शितल धाराओं से।

अभिमान है मुझे अपने देश का
कितना शक्ति, कितना महान है
इस पवित्र धरती का मानव
धन्य है भारत देश का
जिसमें जन्म लिया महान मानवतार
लक्ष्मीबाई, चिन्नम्मा, गांधी आदि।

शीश झुकता है उनके चरणोमें
कोटी-कोटी प्रणाम करती हुँ।
अभिमान है मुझे अपने देश का।

❑❑❑❑

ছাত্ৰী একতা সভাৰ
সাধাৰণ সম্পাদিকাৰ বাৰ্ষিক প্ৰতিবেদন
২০০২-২০০৩ শিক্ষাবৰ্ষ

২০০২ চনৰ নৱেম্বৰ মাহৰ ২২ তাৰিখে নগাঁও ছোৱালী কলেজৰ ছাত্ৰী একতা সভাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ হয়। ২৮ নৱেম্বৰত সম্পূৰ্ণ হোৱা নিৰ্বাচনী প্ৰক্ৰিয়াৰ মহাবিদ্যালয়খনৰ ছাত্ৰী একতা সভাখন গঠন কৰা হয়। ২০০২-২০০৩ শিক্ষাবৰ্ষৰ বাবে গঠিত নগাঁও ছোৱালী কলেজ ছাত্ৰী একতা সভাখনত মহাবিদ্যালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত জয়ধন দাস দেৱ সভাপতি হিচাপে থাকে। ছাত্ৰী সদস্যাসকল হ'ল —

উপ-সভানেত্ৰী	ঃ	উৰ্মিলা বসুমতাৰী
সাধাৰণ সম্পাদিকা	ঃ	প্ৰাঞ্জিতা দাস
সহঃ সাঃ সম্পাদিকা	ঃ	চুমি শইকীয়া
সংগীত সম্পাদিকা	ঃ	দৰ্শনা বৰকাকতি
সাংস্কৃতিক সম্পাদিকা	ঃ	জুলি ৰাজখোৱা
সহঃ সাংস্কৃতিক সম্পাদিকা	ঃ	ছায়া সিন্হা
ক্ৰীড়া সম্পাদিকা	ঃ	বিপাশা ভূঞা
সহঃ ক্ৰীড়া সম্পাদিকা	ঃ	মৃণালী বৰা
আলোচনী সম্পাদিকা	ঃ	সুদেষ্ণা তামুলী
তৰ্ক আৰু নাট সম্পাদিকা	ঃ	কাঞ্চন শৰ্মা
সমাজ সেৱা সম্পাদিকা	ঃ	উপাসনা বৰা
ছাত্ৰী সাহায্য পূঁজি সম্পাদিকা	ঃ	সংগীতা বৰা
ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা সম্পাদিকা	ঃ	গুমা শৰ্মা
শ্ৰেণী প্ৰতিনিধি	ঃ	পৃষ্ণি বৰা

মোৰ কাৰ্য্যকালত বিভাগীয় সম্পাদিকাসকলৰ সহায় সহযোগত সৰস্বতী পূজা, শংকৰদেৱ, মাধৱদেৱৰ তিথি আদি বছেৰেকীয়া উৎসৱবোৰ উচ্ছ্বাহ উদ্দীপনাৰে পালন কৰিছিলোঁ। কলেজ সপ্তাহত প্ৰায়বোৰ ছাত্ৰীয়ে যোগদান কৰি খেলৰ সৌষ্ঠৱ বঢ়াইছিল। খেলৰ অন্তত আমি স্থানীয় 'আৰোহণ গোষ্ঠী'ক নিমন্ত্ৰণ কৰি আনি বিচিত্ৰানুষ্ঠান পাতিছিলোঁ। সন্ধ্যা আমি কলেজৰ ছাত্ৰীৰ দ্বাৰা একাঙ্কিকা নাট পৰিৱেশন কৰি দৰ্শকৰ পৰা প্ৰশংসা পাইছিলোঁ। কলেজৰ আটাইতকৈ আদৰৰ নৱাগতা আদৰণী উৎসৱ, আনন্দ আৰু হাঁহি-ধেমালিৰ মাজত উচ্ছ্বাহ উদ্দীপনাৰে পালন কৰা হৈছিল। আদৰণী সভাত সভাপতি, নিৰ্দিষ্ট বক্তা আৰু সমজুৱাসকলৰ পৰা দিয়া বহুমূলীয়া ভাষণে সভাৰ সৌষ্ঠৱ বঢ়োৱাৰ লগতে শিক্ষাৰ্থীসকলক জ্ঞানৰ সমল যোগাইছিল।

সংগীত সম্পাদিকা, সাংস্কৃতিক সম্পাদিকাৰ লগতে ক্ৰীড়া সম্পাদিকা হিচাপেও বাৰ্ষিক কলেজ সপ্তাহ সমাৰোহ আয়োজন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোক অসুবিধাৰ সন্মুখীন হ'ব লগা হৈছিল। প্ৰথমতে আয়োজনৰ কাৰণে প্ৰয়োজনীয় দিহা পৰামৰ্শ নোপোৱাত যথেষ্ট অসুবিধাৰ সন্মুখীন হৈছিলো আৰু লগতে খেলৰ প্ৰয়োজনীয় বস্তুৰ অভাৱৰ ফলত যথেষ্ট অসুবিধাৰ সন্মুখীন হৈছিলোঁ। ক্ৰীড়া সৰঞ্জামৰ অভাৱ কলেজ পূৰণৰ চেষ্টা এই কাৰ্য্যকালত কৰিছিলো যদিও আৰ্থিক সীমাবদ্ধতাৰ বাবে সেয়া হৈ নুঠিল। আশাকৰো কলেজ কৰ্তৃপক্ষই ইয়াক চকু দিব আৰু লগতে আশাকৰো যাতে হোষ্টেলতো তেওঁলোকে ক্ৰীড়াৰ উপযুক্ত পৰিৱেশ এটা সৃষ্টি কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ে। লগতে অধ্যক্ষ মহোদয়, শিক্ষাগুৰু, কৰ্মচাৰী বৃন্দলৈ শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছোঁ আৰু মোৰ কাৰ্য্যকালৰ ভিতৰত অজানিতে কৰা ক্ৰুটি-বিচ্যুতিৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰিছোঁ। সেইদৰে সংগীত সম্পাদিকা, সাংস্কৃতিক সম্পাদিকা আদি সকলোৱে যি ত্যাগ আৰু দায়িত্ব সহকাৰে তেওঁলোকৰ নিজ নিজ বিভাগত কুশলতাৰে কাৰ্য্যনিৰ্বাহ কৰিলে সেয়া প্ৰশংসনীয়। প্ৰত্যেকটো বিভাগতে প্ৰত্যেকজন নিৰ্দ্দিষ্ট বিভাগীয় শিক্ষাগুৰুৱে যি যি সহায় সহযোগিতা আগবঢ়ালে তাৰ বাবে আমি ছাত্ৰী একতা সভাৰ প্ৰত্যেক গৰাকী বিভাগীয় সম্পাদিকাৰ লগতে সাধাৰণ সম্পাদিকা হিচাপে মই তেখেতসকলৰ ওচৰত কৃতজ্ঞ। ❑❑❑❑

প্ৰাঞ্জিতা দাস
সাধাৰণ সম্পাদিকা

Printed at : Puthighar Press, Nagaon. Phone : 254069 / 231629